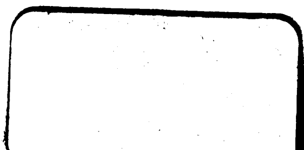

HIERONYMUS
ANDOVER-HARVARD
THEOLOGICAL LIBRARY

[illegible]

En Livs-Førelse.

Af

Vilhelm Birkedal.

I.

Odense.
Forlagt af den Miloske Boghandel.
Trykt i Chr. Milos Officin.
1863.

Min gamle Moder:

Agathe Johanne Birkedal, født Husum,

og med denne min ældste Veninde alle kjære, aldrig glemte, Venner og Veninder fra Barndoms, Ungdoms og Manddoms Dage bringer jeg

min Tak og Kjærlighed.

Vilhelm Birkedal.

Til Fanny Regoli
i Jesu Navn
Ellerås 1863

Forord.

Det er ikke uden en hemmelig Frygt, at jeg træder frem for Offentligheden med disse mine „Livsførelser“, og afslører Noget af Det, som hidtil kun har været kjendt af Faa, for den store Læsekreds. Jeg havde ogsaa først tænkt, at lade disse „Bekjendelser“ ligge hen i min Pult indtil min Død, og lade det komme an paa de Efterlevende, om de agtede dem skikkede til med nogen Nytte og til nogen Glæde at kunne meddeles ved Trykken. Som det ofte gaaer, gjorde imidlertid et lille venligt Ord af en Ungdoms-Veninde Udslaget, og gav det sidste Stød til, at jeg overvandt alle Betænkeligheder, og i Gud's Navn besluttede selv at udgive denne Samling af Sange. Da jeg nemlig udtalte, at disse mine Livs-Minder fra det Indre og fra det Ydre først vilde komme for Lyset, naar jeg var borte, svarede hun: „Men saa er vi jo sagtens ogsaa borte

og Deres egenlige Venner faaer ikke godt deraf"! Det bestemte mig; thi, hvorvel jeg godt veed, at der var ikke stor Skade skeet, om slet Ingen kom til at gjøre Bekjendtskab med, hvorledes Vorherre har ført En af de Mange gjennem Kamp til Fred, saa følte jeg dog, at de Læsere, som jeg helst ønskede mig, høre til min egen Samtid, og der er Mange, Mange af dem, som jeg nok havde Lyst til, inden jeg gaaer bort, at sende et Kjærlighedens og Takkens Ord for, hvad de i saa rigt Maal vare for mig paa Vandringen.

Jeg har nu ogsaa det Haab, at denne fordringsløse Skildring af en „Livsførelse" navnlig for flere Unge, der endnu staae bestedte i Kampen ud af Gjæringen til Klarhed og Fred, kunde være kjærkommen til lidt Lys, til Bestyrkelse, til Fortrøstning. Maaskee ogsaa adskillige Ældre ved den kunde blive opmuntrede til at skue ud over deres egen Livs-Vandring og faae fornyet Opfordring til Tak og Kjærlighed mod Ham, hvis Spor i vort Levnet nok skal kjendes, naar de søges. Guds Førelse med en fremmed Sjæl giver os ofte Klarhed over vor egen Livs-Gang.

Jeg har kaldt disse Meddelelser: „En Livs-Førelse", for fra Først af at betegne, at jeg fortrinsviis ønskede at pege paa Forholdet

imellem en „Fører“ og „den Førte“. Man vil derfor ogsaa lægge Mærke til, at Hovedbestandelen i denne Bog er de Livs-Forhold, hvori jeg ved Styrelsen er kommet til at bevæge mig, de Berøringer af Mennesker, Natur og — Naade, som har havt Indflydelse paa min Udvikling — maaske Nogle ville kalde det Indvikling. Ved Siden heraf har det jo ikke kunnet undgaaes, naar min Vandring nogenlunde fuldstændig skulde angives, at berøre det Lidet, jeg har virket udadtil. Men jeg haaber, at Man vil see, at Dette kun ligesom danner Rammen, og det ofte ikke just nogen lys Ramme, for det Billede, jeg ønskede at fremstille: Billedet af den Naade, der aldrig slap mig paa en ofte lys, men ogsaa ofte tung Gang. En lille vildfarende, tidt balstyrig Dreng, ført af en mægtig og kjærlig Haand fra Mørke til Lys, fra Død til Liv henimod en anet Herlighed — det var Billedet, som jeg vilde stille frem, skjøndt jeg godt føler, hvor ufuldkommen det er lykkedes mig. —

Det er meer end en Frase, naar jeg siger, at jeg paa ingen Maade bejler til Digterens Krands ved disse Sange. Skjøndt Skjaldens Kald fra min tidligste Barndom har staaet for mig som Noget af det Skjønneste, og jeg betragter Skjalden som en af Menneskelivets største Velgjørere, der gjør frit, hvad lænkebindes og kaster

Glands over denne Forkrænkelighedens Verden, — saa har dog just denne dybe Følelse af hans Kald bevaret mig for at trænge mig selvkaldet ind i Helligdommen. Jeg har desuden et andet Kald, som jeg ikke vilde bytte for Noget i Verden, og som giver min Sjæl fuld Hvile og Tilfredsstillelse. Men saamegen poetisk Gave har jeg tiltroet mig, at jeg i Digtningens Spejl formaaede at opfatte min egen Livs-Vandring, idetmindste til en vis Grad, saaledes at denne enestaaende Skildring ikke var ganske uværdig til at træde frem for en velvillig poetisk Betragtning. Saameget meer som jeg meente ogsaa paa denne Maade at kunne virke i mit egentlige, uomtvistelige Kald som Tolk for den Naade, som er i Christus Jesus Vorherre. Min Sang skulde vel ikke være et Læredigt i dette Ords gamle Betydning, men en Hjertets og Aandens Udtalelse i Poesiens Lys om, hvad der gjennem Livets forskjellige Førelser af Alvor og Gammen, Kamp og Fred berører en Menneskesjæl og bidrager til dens Udvikling. Dersom jeg ikke dog i Beskedenhed havde meent, at jeg som sagt til en vis Grad var istand dertil, skulde jeg ikke have vovet at byde Offentligheden disse Sange, som, under Sorg og Glæde, men med Liv og Lyst, ere udstrømmede af mit Hjerte. Om Læserne ville stadfæste eller under-

kjende denne min Tro, faaer nu komme an paa en Prøve. Men, som sagt, til den virkelige Digters Krands bejler jeg ikke. En kan være ret heldig som Lejligheds-Digter — og som et større Lejligheds-Digt betragter jeg nærværende Samling — uden at være skjaldebaaren. —

Om Nogen skulde ville anmelde eller endog recensere denne Bog, har jeg dog den Fortrøstning, at Man ikke vil forgribe sig paa mine egentlige Hjerte- og Livs-Minder, som jeg i Tillid til det danske Hjertelag overgiver til mine Landsmænd og den danske Kvinde. Om den poetiske Anskuelse og det digteriske Udtryk er skeet fyldest, er et Spørgsmaal, som Enhver naturligviis har fuld Berettigelse til at besvare paa sin Maade. Ligeledes er det en Selvfølge, at mine, tidt polemiske, Udtalelser om Tilstande, Forholde, Livs-Gebeter, Personer osv. maa staae eller falde for Dommen, som det nu kan træffe sig. —

Og med disse faa Ord sender jeg da disse Sange ud i Verden, og ønsker naturligviis af min hele Sjæl, at de maa faae et lille venligt Huusly i mangt et Hjem og i mangt et Hjerte og bringe en lille Luftning fra Guds Naade i Jesu Navn! Især bringer jeg alle mine mange, aldrig glemte, Venner og Veninder fra Barn-

dóms, Ungdoms og Manddoms Dagene baade i Danmark og i Broderlandene, en dybtfølt Hilsen over Land og Hav, Bjerge og Sletter med Tak og Kjærlighed for Alt, hvad de i et rigt og bevæget Liv bidrog til min Glæde, Trøst og Berigelse!

Ryslinge i September 1863.

Vilhelm Birkedal.

Indhold.

Trykfejl.

Side 104 Linie 6 fraoven: den læs Du.
— — — 11 — søvndrukken l. søvnedrukken.
— 177 — 12 — Dødsøen sagte, stil, l. Af Dødsøens lumske Spil.
— 190 — 6 — den, l. den
— 200 — 3 franeden: Frederiksberg l. Fredriksberg.
— 206 — 9 — Væxter l. Vexler.
— 258 — 7 — Munkens l. Mundens.
— 261 — 4 fraoven: Skydesaar l. Skydeskaar,
— 267 — 10 — Rnud l. Rund.
— 271 — 1 — plumt l. plumpt.
— 347 — 9 — høre l. hører.
— 356 — 1 franeden: i Krop l. i min Krop.
— 357 — 5 — grumsom l. grusom.
— 362 — 7 — Erakke l. Frakke.

NB. Trykfejlene bedes rettede før Læsningen.

I.

Barndoms- og Ungdoms-Tiden.

„Sandhed og Digtning“.

Det Sandhed er; thi Trækket
Er malt efter Model,
Saa sandt, som Pen og Blækket
Kan skildre Liv og Sjæl.

Det er tillige Digtning;
Thi hvad der fordum var,
Gik gjennem Tankens Sigtning
Og Phantasiens Glar.

Det Sandhed er, og ingen
Skjebne blev sat paaskraa;
Ej Virkeligheds Ringen
Har falske Runer paa.

Men Digtning jeg det kalder;
Thi Mindets Farveskin
Med brudte Straaler falder
I Nutids Prisma ind.

Og hvad engang den Unge
Har levet sandt og rigt,
Synger den Gamles Tunge —
Det blev hans Hjertes Digt.

Barndoms-Hjemmet paa Møen.

Uglemte Gaard med det røde Tag,
Som ud gjennem Træernes Rifter titter,
Hvor Livet fra Døden vandt min Sag,
Da Verdenslyset mig aabned sit Gitter
I Timen, da hist i en Himmelseng
En Moder laae med sin lille Dreng.

O, der jeg hørte min Vuggesang
Fra Harpestrengen i Havet derude,
Som spilled op med en dæmpet Klang,
Naar Havfruen pikked paa Gaardens Rude,
Hvad eller den brused med Tordenrøst
I Orgelpiber fra Havets Bryst.

End hører, min Vuggesang, jeg dig
I stille Timer, naar Tonerne trille
Saa dybt veemodig i Hjertet mig,
Og Aandehænder paa Harpen spille

Saa sødt, saa smeltende blødt i min Barm,
At den gamle Sjæl bliver ungdomsvarm.

End bruser du, som tidt, naar jeg sad
Med Moder i Kvelden paa Klintebakker,
Naar Havet vælted sit skummende Bad
Mod Kysten med tusinde Bølgetakker,
Og syded og sprøjted det hvide Skum,
Mens Stormen slog Orglet med Tordenbrum.

Derfra saa stammer de baade To,
Som fulgte mig gjennem de Aar fuldmange:
Den dybe Længsel i Hjertets Bo,
Den stærke Livskamp i Tider trange;
Jeg kjender Harpen, som spiller Fred,
Og Stormens Orgel, som bruser ned.

Der gik saa stille den lille Purk
I Skov og Enge med stirrende Blikke,
Og Eensomhedens de dybe Slurk
Af Tavsheds-Kilden saa monne han drikke.
Jeg veed det sikkert: i Barndoms Egn
Fik Hjertetavlen sit Mærketegn.

Der stod jeg lænet til Bavtasteen,
Og skued ud over Danevangen, —
Hvad drømte han vel, den lille En?
Han hørte tryllende Kjæmpesangen:
„Du Kjæmpe, Roland, sov sødt, sov sødt,
Til Lyset dages saa morgenrødt“!

Der fik jeg saa mangt et stort Besøg
Ved Gry og ved Kveld af Livets Magter;
Der steg jeg tilvejrs med den sølvgraa Høg,
Der gik jeg tilbunds i Anelsens Schakter.
Men gjennem det Alt en Aare gik —
Det var Havets drømmende Tankeblik.

Hvorhelst jeg skued, jeg Øiet saae:
Den dybe, himmelblaa Sø, som stirred
Med Skummets Lilier ovenpaa,
Som steg og sank, imens Grunden dirred, —
Den høje Himmel i Dybets Favn,
Som anende hvidsked et ukjendt Navn.

Der gik jeg med bankende Slag i Bryst
Forventningsfuld gjennem Klinteskoven,
Mens hisset forud den dybe Røst
Lød fjernt og dæmpet dernede fra Voven,

Og bølgedannet med Høj og Dal
Løb Stien hen gjennem Bøgens Sal.

Nei, aldrig jeg skued en Skov saa grøn,
Saa duftende frisk, saa susende stille,
Og aldrig jeg fik mig en Drøm saa skjøn
Som i dens Skygger aarle og silde,
Naar Tanken hvidsked: Ret nu skal du see,
Den høibaarne Klint saa hvid som Snee!

Og stod jeg der med fastnaglet Fod,
Med Lyst og Gys ved dens gabende Spalte,
Naar Klippen rødmed i Solens Blod,
Og Bølgen i mægtigste Sprogart talte, —
Tavs, stille jeg stod, mens det store Syn
Slog Gnister af Sjælen, Lyn i Lyn.

Da aned jeg dybt vel Livets Færd:
Ad Livsskovens Sti til det store Stevne,
Naar Banen ender i Aftenskjær,
Og Graven slaaer os den dybe Revne —
Og Evigheds Hav breder ud sin Favn
Til Kysten hist med den trygge Havn.

Der saae jeg tidt med Blussen paa Kind
Det stolte Sommerspirs hvide Finger
At pege opad, — og om dets Tind
Slog stærke Ørne de brede Vinger,
Og Bøgens grønnende Brudering
Var sat om Fingeren rundt omkring.

O, Venner, Brødre! hvis stundom I fandt
Herinde hos mig en Gnist af det Høje,
Hvad eller imellem saa meget Tant
Dog ogsaa lidt Dybt i mit Sind og Øje, —
Jeg troer det vist, det var Klint og Hav,
Som først lidt Højt og lidt Dybt mig gav.

Og hvis jeg elsker mit Land, mit Folk,
Hvis Hjertet banker for Danmark, du søde!
Hvis stundom jeg blev en kjærlig Tolk
For Folkesjælen, dens Liv af Døde, —
Der plantedes i mig den Folkerod,
Hvor hist jeg ved Bavtastenen stod.

Naar hist jeg stod, og den rullende Søe,
Det hvide Fjeld og Skovenes Viften
Mig maled et Billed af Danmarks Øe
Saa straalende skjønt med Fasthed og Skiften,

Og Biens Summen og Fuglenes Kluk
Med Vindene hvidsked: O, Danmark, hvor smuk!

Det var den store, den søde Natur;
Men i Natur ligger Aand i Dvalen;
Kun Ordet løser den af dens Buur,
Naar Hejmdal vaagner i Hjertedalen,
Og blæser og blæser i Gjallerhorn,
Saa Aanden stiger som Lærke fra Korn.

End vidste jeg ei, hvad det var der slog,
Og greb mig ved Vinter-Aftensæde,
Naar Morbro'er læste ved Arnens Krog
For Moder og Søstre det stærke Kvæde
Om Hakon og Toke og Baldurs Død,
Om Axels og Valborgs Elskovs-Glød.

Men det jeg følte: der kom én Magt,
Der sused Vinger, der tændtes en Lue,
Og mægtige Fodtrin i Ordets Takt
Gik over Gulv i min Moders Stue;
Jeg hørte Toner, jeg skimted Syn,
Jeg aned Verdner i Ordets Lyn.

Og naar jeg da i min Morbro'ers Gjem,
Hvor Bogen laae og de stærke Skrifter,
Fik Ram at hente de Skatte frem
Igjennem ukjendte, lønlige Rifter, —
Ak, dog, hvor sad da den lille Dreng,
Og glemte sin Mad, sin Leeg og sin Seng.

Og kan jeg, Venner! end mangenlund
Fornemme Aandens og Ordets Brusen,
Meer frisk, meer henrykt i Hjertets Grund
Jeg følte dog aldrig den aandende Susen
End hist, hvor Skjalden i Barndoms Tid
Fylked Kjæmperne op til den standende Strid.

Saa voxed jeg op i min Moders Gaard,
En trettenaars Gut med Unoder mange;
Men rige Minder i fattige Kaar,
Og Aandens Syner og Hjertets Sange,
Det var de Skatte, han med sig tog
Fra sit Barndoms Hjem, den lille Pog.

Kun Eet saa hørte jeg nævnes ej —
Det var det Navn over alle Navne;
Min Moder viste min Tanke Vej
Didop, hvor engang jeg skulde havne;

Guds Navn blev nævnt mig, — men, ak, det lød
Ej sammen med Dit, o, Jesu sød!

Ej Fader, Moder, ej Morbro'er god
Mig viste til Ham, min Frelser, den høje; —
De kom fra den Slægt, som ej havde Mod
For Jesus Christ deres Knæ at bøje.
Jeg savned Ham ej; men det jeg veed:
Han savned mig i sin Kjærlighed.

Den røde Kirke — saa smukt den laae
I Lavningen der med de takkede Gavle;
Fra Haven saa tidt jeg paa den saae, —
End staaer den frisk paa Erindringens Tavle;
Men hvad den gjemte en Gaade blev —
Derinde blev skrevet mit Arvebrev.

Saa rejste jeg bort fra min Barndoms Stavn;
Der stod min Vugge, og der i Skrinet
Jeg saae min Fader i Dødens Favn,
Med Graad jeg saae ham i Dødningelinet; —
Da først greb Tanken om Grav og Død
Med Knokkelhaand ind i min Livsdrøm sød.

Nu stander mig Hjemmet i Skovens Ly,
Saa kjært, saa fagert i Danmarks Lunde;
Men Havet kalder ved Kveld og Gry,
Det er, som om jeg ej blive kunde, —
O, hvidsker det i mig, du skal jo døe
I din Barneseng hist ved den dybe Sø.

Og aldrig jeg glemmer det rødtakte Huus,
Og aldrig jeg glemmer de Barndoms Egne,
Og aldrig jeg glemmer Havets Bruus,
Og Mindet følger mig allevegne.
I Nattens Stilhed, naar ej jeg kan sove,
Da sejler jeg nedad Erindringens Vove!

Min Slægt. Fader og Moder.

Et Stamtræ har hver saakaldt „Adelsmand“,
Han tæller Ahners Rad i Fædres Land,
Han peger stolt paa Riddervaabnet godt,
Som pranger over Porten paa hans Slot.
Og det er skjønt, — naar Fædrene gik frem,
Og Ærens Banner flagred over dem;
Naar Folkets Aand som Fugl paa Hjelmen sad,
Og Skjoldet fik i Folkehjertets Bad
Sin Adelsfarve, mens de fremad gik,
Og lyste over Landet med et Blik,
Hvori Man saae den Sjælens ædle Gnist,
Som trodsed Bjørnens Rov og Rævens List.
Hvo vil ej gjerne tælles til en Slægt
Med Guldets Glands ej blot, men Guldets Vægt?

Men, naar en „Adel“ kun bestaaer deri:
At være løst fra Adel, — være fri

For Aand og Hjerte — kun i Raahed stor;
Naar hovmodssvulmende kun Kjødet boer
I Slottets Sal, mens Sjælen har sit Huus
I Kjelderen hos Rotter og hos Muus,
Og dog med Fordring paa at styre Land
Fremfor den jævne Borger, Bondemand;
Naar Skjoldet viser „Oxe“, „Tiger“, Gaas,
Med Krimskrams, hvoraf ingen Mening faaes;
Et Skjold, som kun af Lavheds Bly blev støbt,
Et Vaaben, som for Guld og Gunst er kjøbt,
Som hundred Gange burde være flakt,
Fordi det blev i Møddingpølen lagt,
Et Skjold, som stammer ned fra Tydsklands Røver,
Og haaner Danmarks Konge-, Folke-Løver; —
Nej, Venner! nej, jeg siger „mange Tak“,
Den „Adel“ er kun fornemt, usselt Pak.
Hvad eller den, som stikker Næsen op,
Og stilles vil paa Ærens Klippetop,
Skjøndt Sejren, som den vinder under Fanen,
Den vindes kun paa Jagt- og Kegle-Banen,
Den „Adel“ er kun hule Bjeldeklang,
Som ej et ærligt Smil er værd engang.

Ved Hillerød der ligger lavt en Gaard,
Men intet Vaaben over Porten staaer;
Dens Navn er „Birkedal“; men ej med Taarn
Den knejser midt imellem Skov og Korn.
Der leved vel for fire Ledd tilbage
Min Slægt i Adelsvældens gyldne Dage,
Da Hoveri med Træhest blomstred fromt,
Og Bondejorden var en nedtraadt Tomt.
Der leved den i Fæstebonde-Stand,
Og derfra vandred ud den over Land.
Den Gaard til Salg nys averteret stod, —
Da rørte sig mit Bonde-Adelsblod.
„O, kunde jeg mit „Stamhuus“ kjøbe nu,
Hvor Fædre gik med bøiet Ryg og Hu;
O, kunde Sønner nu af dem, som gik
I „Naadigherrens“ Baand med mørke Blik,
Gaae over Grunden der med frie Trin“! ——
Jeg lukked lønligt op mit Pengeskrin,
Tre, fire Daler fandt jeg, — „ak, for lidt!
For denne Priis blier „Birkedal“ ej dit,
Og Slægten maa foruden Stamhuus gaae,
Og søge Lykken under Himlen blaa“!

Min Fædrestammes Blod var ægte dansk,
Ej mindste Draabe der er udenlandsk.
Bedrifterne var store ej, men smaa:
Min Oldefa'er gav Folket Støvler paa;
Skomager var han — om han syede godt,
Det veed jeg ikke, men kun dette blot:
Ej nogen Skjendsel han i Arv os gav,
Som ærlig Mand han ligger i sin Grav.
Min Bedstefader blev til Bogen holdt;
Ham kjendte jeg, og er af ham lidt stolt;
Han blev kun Degn — ej skjød han Lykkens Fart,
Men han var Christen af den gamle Art.
Hans Søn, min Fader, en Forvalter blev,
Men fik dog ogsaa et Forpagter-Brev
Paa møenske Gaard, som yndig var, men liden —
Der har Du Stammens Træ paa Sværde-Siden.

Af Danmarks Præsteslægt min Moder var, —
I Skiby, Vigersted den bygget har;
Der har jeg i min Ungdoms lyse Aar
Seet Kirkebogens Blad i Præstens Gaard;
Nu er det bleget hen, det gamle Træk,
Som deres Præstehænder skrev med Blæk;

Og Haanden selv er smuldret hen til Støv
Paa Kirkegaarden, mens det gule Løv
Henhvirvler paa de gamle, sjunkne Grave,
Hvor Slægten slumrer i de Dødes Have.
See, det er Stammens Træ paa Spindesiden,
Dens Adel veier ikke stort i Tiden.

Min Fader var en Mand danskjovial
Med Hjertets Klang i Lunets Tonefald,
Til Lystighed parat i Glædens Land,
Tre, fire Instrumenter spilte han.
Livsstraalen titted ham i Sjælen ind,
Og trofast var han, kjærligt var hans Sind.
Han leged med os: „Soen sad paa Gjerde“,
Og omkring ham var tidt vi Smaa paafærde.
Men stundom kunde han dog blive vred,
Da skjælved vi og slog vort Øje ned.
Jeg mindes, hvor han tog min lille Krop
Og holdt i strammet Arm mig Synder op,
Og bearbejded mig med Linealen
Paa Bagen, saa jeg skreg som var jeg galen.
Men sjeldent var det dog, han var saa streng —
Han lærte Mildhed af sin Mark, sin Eng.

Hans Skikkelse staaer svøbt i Dæmrings-Dragt,
Og Taagesløret er omkring den lagt.
Ni Aar jeg var kun, da han Vejen foer,
Som har den dybe Grav kun til sit Spor.
Jeg mindes grant: det var en Mørknings-Stund,
Da Vintren drog sit Vejr med Stormens Mund;
Derinde laae med Feberaandedræt
En Mand og Fader, som var træt, saa træt.
Blyfarven laae paa Panden og paa Kind,
Grav-Englen grov de skarpe Dødstræk ind.
Derinde var det tyst — slet ingen Røst,
Vor Mo'er holdt Smerten lænket i sit Bryst;
Fem Smaa stod lyttende ved Sengens Kant,
Hvor Timeglassets sidste Sandskorn randt.
Paa eengang rejste han sig dødningbleg
Og stirred hen paa Stuens dunkle Væg; —
Hvad saae han der? Et Syn med Livet i?
Et Suk endnu — og Alting var forbi.
Der laae vor Fader død paa Sengens Pude,
Mens Blæsten trommed kold paa Vindvets Rude.
„Tys hvidsked graadkvalt hun, hans Enke-Viv,
„Tys, Børn, imens jeg spejder efter Liv“!

Hun lagde Øret til hans Mund saa tæt,
Men standset var hvert Lungens Aandedræt;
Da greb et Spejl hun, holdt det for hans Læbe,
Men ingen Aandesky sig vilde klæbe
Paa Spejlets Glar — det viste kun et Liig,
Og Enken segned om med Smertens Skrig.

Vi havde os en øm og kjærlig Moder;
Hun gav vort Barndoms-Liv de bedste Goder.
Rask til sin Gjerning, rastløs i sin Daad,
Og lige færdig snart til Smil og Graad.
Hun gjæstfri var som Faa, — for Fattig, Riig
Vor Port og Dør bestandig aabned sig.
I Pengesager var hun sær naiv,
Et Mundheld fulgte hun sit ganske Liv
Ved Spørgsmaal om at lukke Kassen i:
„Ti stille, Børn! faaer alt det Andet vi,
Saa faaer vi dette med“; — hun lod staae til,
Og gav sin sidste Skjerv med muntert Smil.
Hun barnlig var, — hun elsked Kanetour
Om Vintren i den friske Sneenatur;
For Bjelder hængde hun paa Hestens Tøj
Sit Nøgleknippe til at gjøre Støj.

Hun havde Poesie — Naturens Sjæl
Forstod hun godt, og sad i Sommerkveld
Med os i Ellemosens Krat saa tyst,
Og lyttede til Nattergalens Røst.
Og, naar det stormed op og Bølger stod
Tilvejrs og skummed op mod Klintens Fod,
Da vandred hun med os til Klippens Toppe,
Og lejred sig paa Brinken højest oppe;
Vi skued Bølgen som mod Bølgen brast,
Vi hørte Havets Hvin og Tordenkast, —
Vi aned Skjæbnens Kamp, naar saa vi sad,
Og skued Stormens Leeg med Træets Blad.

Nu sidder hist hun i sin Lænestol, —
Snart niti Aar hun skued Livets Sol;
Hos sine Børn hun sad i Enkeskrud
Fra den Tid, hendes Arnes Ild gik ud.
Og rige Minder Sjælen gaaer forbi
Om hvad hun mødte paa den lange Sti.
End sundt og varmt kan hendes Hjerte banke,
Og klar og lys endnu er Hjernens Tanke.
Men Kjødet bøjet er, og snart, ja snart
Hun skal vel bryde op til sidste Fart.

Men det jeg veed: hun skuer længselsfuld
Mod Naadens Rejsepenges rene Guld;
Og Jesus Christ hun fandt i gamle Aar,
Som efter Vinter skjenker atter Vaar.
Gud glæde hendes Hjerte paa det Sidste,
Gid aldrig hun det Sjælens Øje miste,
Hvormed hun skuer ind i Hvilens Land
I Troen paa sin Gud og Frelsermand!

Men aldrig, aldrig glemmer Sønnen, nej,
Det Moderhjerte, som har elsket mig,
Og hàr jeg tidt bedrøvet hendes Sjæl, —
Hun har tilgivet mig, det veed jeg vel.

Mine Søstre.

Kom, Rikke og Line,
Kom, Lotte og Mille, I Søsterveninder!
Lad sammen os trine
Tilbage til Scenen for Barndommens Minder!
Og lad os forglemme, hvor gamle vi blev,
At Tiden paa Panden sit Runetegn skrev!

Siig, husker Du, Rikke!
Da søvnig, men trofast i Nætterne lange,
Du tidt maatte ligge
Og synge i Slummer din Broder med Sange,
Og Æventyr digte den lyttende Dreng,
Som laae i sin Vugge, der stod ved din Seng?

Og slap du saa Traaden,
Og Taagerne væved sit Slør om Din Pande,
Mens Søvnigheds-Baaden
Dig gyngede hen over Drømmenes Vande,

Da vaktes du brat under grædende Veer
Af Drengen, som raabte: „Hvad kommer saa
meer“?

Og husker Du, Line!
Naar „Mellemmad“ for mig Du tidt maatte skjære,
Din Kval og Din Pine,
Naar ej jeg blev mættet, men vilde ha'e mere,
Saa atter Du maatte til Spiskamret ned,
Og raabte: „Spis nu, til Du revner derved“!

Og, Mille og Lotte!
Siig, husker I Askens de gyngende Toppe
Med Løvtagets Grotte,
Hvor jeg med min Carl sad paa Grenen deroppe,
Og havde vor Højsal saa luftig og grøn,
Hvor „Hemmelighederne“ gjemtes iløn?

I Glas og i Krukke
Deroppe laae skjult under Bladenes Vrimmel
Vor Fryd, vore Sukke,
Beskrevne med Blæk paa Papirenes Strimmel; —
I Kortet I vilde os kigge med List,
Og krybe derop paa den svajende Kvist.

Men ej vi det taalte, —
Vi overskjar Grenen saa halvvejs med Svigen; —
Hvor harmfuldt I skraalte,
Naar Foden I satte paa Faldgrube-Stigen;
Thi Grenene knak, og I styrted med Hvin
Til Jorden, mens vi stod med skadefro Grin.

Men, naar det saa blæste, —
Som ormstukne Frugt, der for tidlig blev moden,
Vor Løndom, den bedste,
Da flagred for Vinden fra Toppen til Roden,
Og hvad der var nedblæst, det opsamled I,
Og grinte: „Jer Løndom den kjende nu vi“!

Og husker I Ridtet,
Vi gjorde med Anstand paa „Sølvpile-Hesten“,
I Halv- Gallops-Trittet,
Og da vi saa standsed hos Magleby-Præsten,
Og titted ad Porten paa Landløberviis? —
Tilbage vi „reed“, — men vor Mo'er gav os Riis.

Siig, mindes I Gangen
Paa Tagryggen oppe med Pidsken i Haanden? —
I Møddinge-Vangen
Dernede laae Soen saa rolig i Aanden, —

Da kaldte vor Morbro'er, og brat jeg nedfaldt
Paa Soen, som raabte med Hvinen: Gevalt!

Paa Hanebjelks-Broen
Saa ofte vi stod og med flyvende Lokker
Til Gulvet i Loen
Vi kasted os ned mellem Høe, mellem Brokker.
Tidt stod vi paa Taget med jublende Sind,
Og hilste med Latter den Gjæst, som gik ind.

O, kan I vel huske
Den Mark, hvor om Somren vi vare paafærde
Ved Jordbærrets Buske,
Som rødmende stod langs det ludende Gjerde —
Der satte vi Jordbær paa Raigræssets Straa:
En Perlekrands skjøn med Rubinerne paa.

Vi leved tilsammen, —
Paa Klinten vort Sind blev saa underligt greben,
En Storhed i Rammen
Af Skjønhed, hvor Sjælsdiamanten bli'er sleben, —

En gyngende Drøm med en Virkelighed,
Et kjæmpende Liv og en hvilende Fred.

I Sorgen, i Glæden
Vi leved vort Liv, snart i Fred, snart i Kampen,
Og Dagligdagsheden,
Bestraaltes af Skinnet fra Indbildnings-Lampen:
Den Høj, som om Dagen vi skued med Mod,
Vi tænkte, om Natten paa Ildstøtter stod.

Til Moder vi ilte:
Hun havde den Magt, som tilsammen os førte;
Vi græd og vi smilte,
Men følte, at Alle vi hende tilhørte;
Hun var dog det Midtpunkt, som samlede steds
De Store, de Smaa til en Kjærligheds-Kreds.

Men Eet ej vi kjendte:
Gudsbarnet, vor Frelser, blev Børnene fremmed;
Vort Julelys brændte
Ej end med sin himmelske Klarhed i Hjemmet;
Saa skiltes tilsidst vi og splittedes ad,
Den Ene paa Land og den Anden i Stad.

Og dog — hvilken Naade!
Paa adskilte Veje vi fandt, hvad vi savned,
Løst er nu vor Gaade —
Naar atter vi samles, da nævne vi Navnet,
Hans Navn, og vi føle, at Han, ikkun Han
Har Nøglen til Gaaden i Barndommens Land!

Morbro'er.

Det var en snurrig Herre
Min *Morbro'er* i sin Art;
Han aged i Gumpekerre
Pan Livets sære Fart.
Han havde intet Eget,
Ej Huus, ej Guld, ej Vraa,
Han ejed ej Saameget,
Han kunde ligge paa.

Han som *Student* mon komme
Og blev en *Officeer*, —
Med *Afsked* i sin Lomme —
Saa blev han aldrig meer.
En Titel blev ham givet:
Krigsoverkommissær,
Og gjennem hele Livet
Han sad i Armods Kjær.

Han gik i røde Frakken,
Et Krigens Minde, fromt,
Parykken sad paa Nakken,
Og skjulte Issens Tomt.
Med Brillerne paa Næsen
Han eensom gik sin Kaas —
Halvt aabent var hans Væsen,
Halvt var det lukt med Laas.

Foruden Hjemlivs-Glæde,
Den gamle Pebersvend
Fik et aarelangt Sæde
Hos vor Fa'er, hans Ungdomsven.
Da Lykken gjorde Stranding
Til vor Arne han sig holdt —
Der var saa sær en Blanding
Hos ham af Varmt og Koldt.

Han elsked Børn af Hjerte —
Glad saae vi til ham op,
Skjøndt tidt han voldte Smerte,
Saa det sveed til vor Krop.

Jeg sad med Spøg og Latter,
Saa ofte paa hans Skjød —
Saa baxed han mig atter,
Saa jeg blev blaa og rød.

Han Lærer blev for Pogen
Og ej jeg glemmer ham —
Tidt kylede han Bogen,
Saa mit Hoved fik Skam.
Hist staaer paa Hylden Mindet:
En latinsk Grammatik —
Brækket og brudt paa Bindet
Af den Tørning, jeg fik.

Aand havde han og Ordet, —
Ej var han af den Flok
Som faaer hos Barnet jordet
En Steen og en Stok,
Og troer saa færdig Tingen,
Naar under Livets Død,
Man spænder Kundskabs-Ringen
Om Barnesjælen blød.

De suge friske Kræfter
Af de unge Sjæleskud, —
Hvad høster Man derefter?
En Træpind — Dødens Brud.
I Staten vi erklærer:
„Riv ned Accisens Port“!
Men Skolen konsumerer
Aanden af Folket bort.

Han elsked Modersmaalet —
Det lysned for ham trindt;
Han saae, at Aand er Staalet
At slaae Gnist af Livets Flint,
Og at Hjertet maa være
For Aand en Liljebrud,
Om Mennesket skal bære
Blomstring for sig og Gud.

Har jeg elsket det søde,
Min Moders Hjerte-Sprog,
I Mund, naar Tunger gløde,
I Skjalds og Skrivers Bog;

Har paa Ordet jeg stammet
I bløde Tonefalds Spor —
Han har dertil mig opammet,
Ham takker jeg derfor.

Og, naar i Kveld han læste
For os ved Arnens Ild,
Og store Tanker blæste
Med Stemmen, stærk og mild,
Ind i min Sjæl, den friske,
Saa den fyldtes derved,
Da hørte jeg det hvidske:
„Vil du Smaa være med“?

Han kjendte Tankelynet,
Fortrolig med Tankers Hær;
Øjet glimted bag Brynet, —
Saa greb han Pennens Fjer;
Vel tusind Blade, jeg troer det,
Beskrevne laae i hans Gjem,
Og tidt ved Skolebordet
Han læste for mig i dem.

Han tæmmed Overmodet,
Den grimme Æedderbyld,
Naar jeg med Blus i Blodet
Fløjted i hule Hyld.
Hvor brændte Skammens Vunder,
Dengang mit første Vers
Fik Dommen nedenunder,
Skrevet af ham paatvers:

„De Vers, du skriver, er til Skade
For Pen og Blæk og for de smukke, hvide Blade“.

Vort Barndoms Hjem blev lukket,
Vor Mo'er drog bort og vi;
Og Huset havde sukket,
Da den sidste Dør gik i.
Alt, hvad vi havde ejet,
Blev lagt paa Vogn af Fjel,
Og Havens Træer sig nejed
Med tusind Farvel.

Da reed han ned ad Bakke
Fra Gaarden paa sin Hest, —
Han skulde atter flakke
Omkring som huusvild Gjæst.

Han fik til sidste Gave
Af vor Mo'er den Ganger graae, —
Og maatte ensom trave
Fra Arnens kjære Vraa.

I Stadens Gader trange
Han gik i mange Aar;
Ej Hustru, Børn og Sange
Oplivede hans Kaar.
Paa „Restaurationen“
Fik han Mad og Skillingsbrød,
Og kun Opvartningskonen
Var Vidne til hans Nød.

Eensom paa Hospitalet
Han stred sin sidste Strid;
Der Dødens Engel maled
Hans gamle Kind saa hvid;
Der vælted brat hans Kerre
I Gravens dybe Spor —
Nu er den gamle Herre
Alt længst i sorten Jord.

Hans sidste Ord var: „Præsten“!
Meer fik han stammet ej; —
Da Præsten kom, var Gjæsten
Langt paa sin Mørknings-Vej.
Han rejste sig, Hjælp foruden,
Og stirred bønligt hen,
Da sank han ned paa Puden,
Den gamle Pebersvend.

Hvad var det paa det Sidste,
Som svæved for din Aand?
Gru for den sorte Kiste?
Trang til en Frelsers Haand?
Ej hjalp dig Kundskabs-Gaven,
Hvor lys din Aand end var, —
Da Du standsed ved Graven,
Hvem mon dig over bar?

Paa Fattigligvogns-Karmen
Han aged, kold og stiv,
Gjennem Gadens hule Larmen,
Ene som i sit Liv.

Og i den sorte Færge,
Grundstødt i Dødens Hav,
Blandt Kirkegaardens Bjerge
Han fandt en ukjendt Grav.

Jeg glemmer ej den Gamle,
Som tændte Barnets Gnist; —
Sidder han nu paa Skamle
Ved Frelserfoden hist?
Og skal jeg der ham skue,
Og takke blødt og tyst
For hvad paa Jordens Tue
Han gav mig med sin Røst?

Det Møenske Folk dengang.

Om Bellman leved og did var stevnet,
Vist ej han kræved og ej han evned
En større Gammen end den, som blussed,
Naar hisset sammen, til Gilde pudsed,
De Mænd og Kvinder paa Møenske Art
Med Smil paa Kinder, tog Glædens Fart.

Man spilte l'hombre til Punschens Drikke,
Man afskjød Bomber med Elskovs Blikke,
Der bruste Toner til lette Dandse,
Og Piger, Koner vandt Sejerskrandse,
Mens blød med Smiger gik mangen Røst
Imellem Piger og Herrer tyst.

Og alslags Streger gik der uhindret,
Man tømte Bæger, mens Øjet tindred,
Snart raa, koldblodig, snart atter vittig,
Men dog godmodig, og altid flittig
Man kunde spille sit Hjerte op
Med klingre Trille til Glædens Top.

Jeg saae, hvor Meget paa Vrangen vendtes,
Jeg saae, de leged, jeg saae, de skjendtes,
Saa faldt de atter i Favn hinanden,
Alt under Latter blandt Støj og Banden; —
Jeg ej forstod det — Gud Faders Magt
Mig værned mod det med Englevagt.

Jeg mindes Rester: et tragisk Drama —
En fiin Ritmester sad hos sin Dame;
Han var saa lækker, hun var nok daaret, —
Da Dokt'ren trækker ham brat i Haaret, —
O, vee, Parykken! — den reves bort,
Det var Ulykken, som spilte Kort.

Der stod den Stakkel med skaldet Isse
Som et Spektakkel, liigbleg tilvisse,
Den ædle Kriger med Skam og Pine,
Mens Lægen viger for Hævnens Mine.
Men Damen fniser med Haan og Spot,
Thi Issen viser — ak, kun en Tot!

Paa Juledagen Fioler løde,
Og Højtidskagen med Klejner søde
Omkring blev baaret til glade Gjæster,
Som endte Aaret med Jubelfester;

Og indtil Morgen Man svang i Dands
Sig bort fra Sorgen ved Kjerters Glands.

Vor Fa'er, den milde, gik bort i Døden, —
Da blev der stille — vi sad i Nøden,
Og Lystigheder gav Plads for Fylden,
Og disse Glæder blev lagt paa Hylden.
Den dunkle Skygge fra Faders Grav
En anden Lykke vort Huusliv gav.

Du skjønne Møen — et frugtbart Eden!
Rigt stod paa Øen Rug, Byg og Hveden;
Men ogsaa Nelder og Urter mørke
Fra Dybets Kjelder fik Kraft og Styrke;
Her Sjælens Ager udyrket laae,
Og Kjødets Sager Man saae derpaa.

Barndoms-Idealet.

»Livets Reenhed, det er Livets Lykke,
Hejs dens hvide Flag paa Jordens Vold,
Kjæmp i Dagens Lys og Nattens Skygge
Under det med ubesmittet Skjold“!
Det var Moderhjertets tro Formanen, —
Ak, men hvad er hvert Formanings-Ord,
Hvis ej Livet selv paa Løbebanen
Viser Drengen Sjælens Adels-Spor.

Svag og farveløs er hver Tilskynden
Til det Ædle, Skjønne, hvis du ej
Seer et Billed, som med Reenheds-Ynden
Foran gaaer paa Idealets Vej.
Drengen bliver kold kun ved Moralen, —
O, men peeg paa Skikkelsen, som gaaer
Kjødets Smuds forbi fra Lavheds-Dalen
Did, hvor Aandens Borg paa Klippen staaer!

Da han lover under Hjertets Gløden:
„Ogsaa jeg vil vie mig til Kamp,
Hjertekampen imod Verdens-Døden
Gjennem Usselhedens Mosedamp“!
Ak, jeg veed det nok, — det gik kun ringe
Med saa mangt et Løfte kjækt og stort, —
Knækket blev den unge Ørnevinge,
Skjoldet brast og Sværdet var for kort.

O, men denne dybe Reenheds-Tragten,
Som kan gjennemgribe Drengens Bryst,
Ej er spildt, — den stiller ham paa Vagten,
For at spejde mod en bedre Kyst.
Og det dybe Indtryk af det Skjønne
Efterlader dog i Hjertet Guld —
Selv i mangen faldefærdig Rønne
Gjemmes Skjønheds-Længslen tidt i Skjul.

Ej den store, høje Guddoms-Mester,
Jesus, smelted Sjælen i mit Hjem;
Men blandt Barndoms-Minders kjære Rester
Gaaer et Billed for mit Øje frem; —

Det var ham, en Yngling, som med Varme
Sværdet greb og gik i Ledings-Færd
For det Rene, og med sine Arme
Favned det, som var et Favntag værd.

Og paa denne Yngling blev der peget:
„Bliv som han“! — saa lød min Moders Røst;
Paa hans Pande saae jeg Sjæle-Præget,
Skimted Adels-Tanken i hans Bryst.
„Ogsaa jeg vil bruge mine Kræfter
Under Hjertets Flag i Aandens Lejr,
Ogsaa jeg vil stræbe Krandsen efter,
Kjæmpe tappert, til jeg vinder Sejr“!

Ak jeg veed det grant, hvor lidt det vejed,
Dette Løfte, og hvor løst det bandt; —
Men det Bedste, som min Barndom ejed,
Skildrer jeg, det Sødeste, jeg fandt;
Og jeg veed det: trods saamegen Jammer,
Som har grebet mig i Ungdoms Vaar,
Dette Indtryk tændte lyse Flammer,
Som ej sluktes ud i firti Aar.

Aldrig slap jeg siden Idealet,
Stedse lød for mig et Alvors-Kald;
Og jeg saae et Livets Billed malet
For min Sjæl, som vaered imod Fald.
Dette Billede, som tidlig traadte
Mig imøde med den friske Krands,
Vinked først min Sjæl fra Dødens Grotte
Imod Livets morgenrøde Glands. —

Aands-Indtryk i Barndommen.

Og naar jeg skildre skal de Aandens Frøe,
Som faldt i Sjælen mig paa Hjemmets Øe,
Da maa jeg nævne først iblandt det Alt,
Hvad Skjalden gav af Stort og Sødt og Salt.
Ej troer jeg, at jeg dengang med mig tog
Ret dybt et Indtryk af min Krønikbog.
Ej Nordens Kjæmper der i Kraftens Gjerning
Jeg saae at trille Heltelivets Tærning.
Men Bautastenene paa Højens Tind
Om Oldtids Liv mig talte Storhed ind;
Ej nogen Bog, men disse Stene graa
Har tidlig lært mig Nordens Kraft forstaae,
Og Anelsen mig sagde: dine Fædre
Var stovte Helte — Ingen har dem bedre!
Tidt gik til Kjæmpehøiene min Sti,
Og Aandesyner Sjælen drog forbi.

Een Saga var der dog, som rev mig hen,
Ved Talen om en Helt blandt danske Mænd,

Saa Hjertet banked i den lille Knold,
Saasnart han hørte Navnet: „Tordenskjold“,
Og Dannebroge blev mig kjært og stort:
Et Banner over Ærens høje Port.

Men under Sangens Form jeg lærte først
At slukke mine dybe Længslers Tørst.
Fremst iblandt Skjalde Oehlenschläger gik,
Han rulled Teppet op for Barnets Blik.
Hans Thor og Hakon, Palnatoke rank,
Axel, som for sin Drot i Døden sank;
Og Hagbarth, Signelil med Troskabs Mod, —
Hvor bragte til at rulle de mit Blod.
Han kasted Glands og Straaler over Jorden,
Jeg aned dybt en Aandens Søndags-Orden;
Bag Hverdagslivets Skjermbræt stod et Tempel
For høje Skikkelser med Lysets Stempel:
Jeg aned, at det gjaldt at leve smukt
Og selv i Døden plukke Livets Frugt.
Mit Hjerte svulmed mod det Store, Høje,
Og større, syntes mig, blev Drengens Øje:
En Ramme liig, der fatted Syner ind,
Som vinked mig og drog mit Barnesind

Hen mod en Drømmeverdens store Land,
Hvor Drømmen dog var meget mere sand,
End hvad der havde Virkeligheds-Præg,
Og sluttes ind af Hverdagslivets Væg.
Jeg følte dunkelt, det var noget værd,
At sætte Livet ind paa Aandens Færd.

Men ej blot Norden maler Skjalden rigt:
Han tændte „Tryllelampen“ i sit Digt,
Som tryllede min Sjæl fra Kjæmpefærd
Til Østen under broget Straaleskjær.
Et Æventyr, — af hamret Guld et Smykke, —
Hvor imod Trolden sejrer Livets Lykke,
Og Straalen jager bort Nureddins Skygge,
Mens Phantasiens „Ring“ paa Lykkens Haand
Besejrer Dødens Kundskab uden Aand.
Det skinned om mig, rødt og gult og blaat, —
Een Nat kun — og det skjønne Trylleslot
Mig bygged „Lampens Aand“ saa rigt og godt.

Ej blot jeg fulgte denne Digtergang —
Jeg læste Ludvig Holbergs bedste Sang:
Peer Paars mig blev en Grube fuld af Guld;
Hans Lune brød i Prosamuren Hul.

I Stumper faldt det Hule, Aandsforladte,
Og atter Stumperne han sammensatte,
Alt til en Verden, — saa Man følte grant,
Den tomme Vigtighed sin Dødsdom fandt.
I Lunets Spejl, som slebet var og huult,
Man Skikkelserne saae, ej længer skjult
I Ærbarhedens Kaabe, men tilbunds,
Ret som i Tønden uden Tap og Spunds.
Hans Skuespil mig mored, og min Latter
Ad Arv, Pernille, Jeppe, „Mutter", „Fatter",
Gav Sundheds Kraft; — Man leer sig ofte fri
Fra Sletheds og fra Dumheds Kompagni;
Man leer — det er en Gjær i Luneflammen
For Livets Dejg, at ej den synker sammen.

End mindes jeg en Bog, som gjorde glad; —
Et Navn stod skrevet paa dens første Blad,
Et Navn, der blev mig dyrebart som faa,
Thi det var Grundtvigs Navn, som stod derpaa.
„Roeskilde Riim" — hvad var det, som den gav?
Den bredte ud for mig et Stemnings-Hav.
Min Tanke fatted ej dens Mening heelt,
Men Bogen lod ej Hjertet være deelt.

Jeg aned under dette Sprog, det ranke,
En Aand at røre sig, et Hjerte banke.
Den høje Kirke stod i Dæmrings-Slør, —
Med helligt Gys treen ind jeg ad dens Dør.
De store Minder saae jeg gjemt derinde,
Og selv den stod der som et Gravens Minde
For Danmarks Mænd; — jeg fulgte Skjaldens Vink,
Og læste Navnene ved Stjerneblink.
„Mod dem var Skjalden Dverg i Aar og Væxt",
Dog læste han dem her en Dommens Text
I Navnet, som var større end de selv,
Skjøndt klart de lyste over Tidens Elv.
Jeg fik en Følelse af Himlens Magt,
Som dømmer over Verdens Storheds-Pragt.
Og ofte, naar jeg lagdes i min Seng,
Det kimed sælsomt for den lille Dreng;
Det var som Klokkeslag fra Taarnets Tind
I Skjaldens Riim, som dirred til mig ind.

Saa fyldte Oehlenschlägers Digterrøst
Med høje Hjerteslag mit lille Bryst,
Han trylled Aandens store Syner frem,
Saa Jorden blev et Storheds, Skjønheds Hjem.

Men Holberg kasted Skyggesyn paa Muur
Med skjæv Belysning til Karikatur,
Og under Synet af det hule Væsen
Han krilled med et Straa mig under Næsen.
Og Grundtvig vakte mig den dybe Anen
Om Himmeløjet over Løbebanen,
At Smaat og Stort indstævnes af en Magt,
Udi hvis Haand al Verdens Dom er lagt.

Den første Ven.

Jeg var kun en Purk: ikke størr' end som saa,
Da jeg følte mit Hjerte mod Hjerter slaae;
Jeg husker det grant: jeg var spæd kun og lille,
Da Drikken jeg smagte fra Venskabets Kilde.

Jeg fik vel en Snees Kammerater i Flok:
Til Legen og Tumlen saa havde jeg nok;
Men ikkun af Venner jeg havde de Tvende,
Som følge jeg vilde til Livs-Dagens Ende.

Jeg veed ikke ret, hvor den Ene gik hen,
Og om jeg endnu tør kalde ham „Ven“,
Hvad eller han glemte vor Barndoms Scene,
Hvor Flaget vi hejste paa Træernes Grene;

Ja hejste vort Flag, for at give Signal
Fra Hjemmet til Hjemmet i Havens Sal; —
Der sejled i Park vor tremastede Skude,
Der traf vi med Flitsbue Skiven derude.

Ad Storhedens Stige han stadig steg op,
Fornylig saa stod han paa Hæderens Top;
Naar stundom vi mødes i Manddommens Færden,
Lidt bange jeg bli'er for „den fornemme Verden".

Og stundom mig griber en hemmelig Gru,
Som brændte vi os paa det gamle „Du":
„Hvorledes befinder Du Dig med din Frue"?
Det er, som om Barndoms-Minderne true.

Men stundom jeg hører en Hjerteklangs Røst
Med Mindernes Ord fra min Barnevens Bryst; —
Saa kommer der atter Saameget, som blænder —
Jeg veed ikke ret, om vi kan kaldes Venner.

Den Anden mig fulgte paa Livsgangens Sti,
Et Hjerte han ejed, og Guld var deri;
Han fanger vist aldrig paa Kjolen en Stjerne,
Men indenfor spirer nok Guds-Livets Kjerne.

Vi samledes ofte, til Legen ej blot, —
Vi bygged tilsammen paa Venskabets Slot;
Der sad vi, og under den barnlige Gammen
Vi smedede Hjerterne fastere sammen.

Vi passed saa godt: han var fuld af Forstand,
Og jeg var en drømmende lille Mand;
Han iskjenked for mig Besindigheds-Saften,
Naar jeg reves hen af Indbildnings-Kraften.

Han uden at svinke paa Livsstien gik,
Jeg fulgte ej altid Kompassets Bestik;
Hans Hjertedrift stod til den hvidklædte Lilje,
De rødmende Roser de fængsled min Vilje.

Saa bandt vi af Roser og Liljer en Krands,
End er den ej vissen, end har den sin Glands,
Med Blomsten ved Blomsten, den første, den sidste,
Paa Erindrings-Træets de gyngende Kviste.

Tolv Aar kun jeg fyldte, — da skulde han bort,
Da blev der et Hul — o, saa tomt og saa sort!
Jeg mindes det end, hvor det mørkned mig Hjemmet,
Og Samlings-Pladsen, hvor eensom, hvor fremmed!

Jeg reed til hans Hjem — o, saa syg i min Sjæl,
At sige det sidste, det tunge Farvel;
Da blev der mig sagt af hans Moder derinde:
„Han er alt rejst bort, — Du kan her ham ej finde.

„Men kom nu og sid med os Andre tilbords,
Og afryst kun Sorgens og Skilsmissens Kors;“ —
Jeg satte mig ned saa ulykkelig stille,
Men alt som jeg sad, maatte Taarerne trille.

De store, de tungeste Taarer brød frem,
Jeg prøved med Smil paa at nedsynke dem, —
For stor var min Smerte — den dirred om Munden,
Dens Bølgeslag strømmed fra Hjertedybs-Grunden.

Da skjenktes mig Trøsten: „Du her ham ej fandt,
Men rejs kun til Øens den modsatte Kant;
Der kan Du end engang ham skue i Øjet,
Saa iil kun derhen og vær atter fornøjet“!

Da skinned igjennem den kulsorte Sky
En Straale mig atter i Sjælen paany;
Jeg skued igjen ham — tre Døgn var vi sammen,
Da drog han sin Vej, og forbi var den Gammen.

Jeg atter ham fandt som en stille Student,
End var ej vort Barnelivs Kjærlighed endt;
End var han den samme i Færd og i Tanke,
End lod han sit Hjerte i Livs-Dybden banke.

End elsker han Liljen saa hvid og saa from,
Men en Efteraars-Aster er slynget derom;
Nu er han en Præst saa alvorlig og stille,
Og roligdyb flyder hans Talestrøms Kilde.

Men aldrig vi samles paa Vandringens Fart
Med kronraget Isse, med graasprængte Bart,
Foruden at mindes den Tid, vi var unge,
Da Bas og Tenor vi sang med vor Tunge.

Og hvergang vi Gamle da samles igjen,
Det lufter fra Barndommen over os hen,
Mens atter vi binde paa Krandsen den søde
Med hans Liljes Hvidt og min Roses det Røde.

O, Grøde, du første af Venskabets Lyst,
Hvor mindes jeg dig med et smeltet Bryst!
En Vennekreds fandt og beholdt jeg i Livet:
Kun Faa blev en større Velsignelse givet.

Jeg skrev om den Ven, som min Barndom blev bragt;
Thi Venskabet blev mig en Livets Magt:
Alt Godt, som mig skjenktes, som aarle, saa silde,
Det lænede op sig til Venskabets Pille.

Og det blev min Lod i de henrundne Aar
At leve mit Liv med de fuldvisse Kaar:
At eje de Venner som Faa kun for Sanden,
Og som Faa kun at støde Mængden for Panden.

Til Fjender saa Mange, til Venner de Faa,
Det blev nok min Lod indtil Dagene graa.
Om Ondt eller Godt? — I min fattige Hytte
Ej Andet jeg kræver, og ej vil jeg bytte.

Hvad hedder nu Vennen, som mødte mig først,
Og slukked mig Hjertets den dybeste Tørst?
Hans Navn vil jeg nævne med Tak og med Hæder:
Han boer udi Sjælland og hedder „Herr Peder“.

Den første Afsked.

„Jeg saae kun tilbage, mig Livets Lyst bortklang“,
Da først jeg en Morgenstund fra Hjemmet gik min Gang
Fra Moder og fra Søstre, fra Barndoms Rosenlund,
Og Livets Alvorsbæger jeg satte til min Mund.

I tretten Aar jeg bares af Hjemmets milde Fred,
Af Livets bedste Kræfter: en Moders Kjærlighed, —
Min Barndoms flygtige Taare blev kysset bort af Smiil —
Hvad lysner og hvad varmer som Barndoms-Arnens Ild?

Nu stod jeg rejsefærdig og hang om Moders Hals,
Og alt mit Haab, min Glæde var for en Skjerv tilfals;
Det lille Hjerte banked, som det vilde briste brat,
Og søde Minder lyste gjennem Afskeds-Timens Nat.

Saa stod jeg paa Bakken, hvor ned en Bugt den slog:
Snart skulde den jo skjule mig mit Hjems den snevre Krog;
Det var mig, som om Bakken blev kjæmpehøje Fjeld,
Der skulde lægge Skilsmis mellem Lykken og min Sjæl.

„Jeg saae kun tilbage“ — og Fordumslivets Egn
Stod levende for Øjet med tusind Rosers Hegn;
Min Barndoms Hjem stod malet med Regnbufarvens Glands,
Og alle gamle Minder steg frem for min Sands.

Og Huset derhjemme, hvor han gik, den lille Dreng,
Og Kamret derinde, hvor han laae i sin Seng,
Og Haven og Laden og Faders grønne Mark,
Og de hvidgraa Piletræer ved den rindende Park.

Frem steg de af Taagen og nikkede saa mildt,
Saa Blodet i mig bølged, paa eengang blødt og vildt;
De spurgte: „Kan Du glemme os? Naar kommer Du igjen?
Og vil Du blive Hjemmet tro, vor lille, kjære Ven“?

Og „Sommerspirets“ Finger med Haabets Ring om den
Sig løfted i det Fjerne og peged langt, langt hen;
Jeg stod og titted længe gjennem Mindernes Dør —
Saa dybt til Haabet trængte jeg aldrig, aldrig før.

Og Havets blanke Øje jeg skimted hist bag Skye, —
Det var min Sjæls Fortrolige, — naar seer jeg det paany?
Ak, hen jeg skulde drage, hvor der var intet Vand,
Hvorhelst jeg saa mig vendte — kun Land, og atter Land.

Hvad Smerte kan dog rummes i det lille Barnebryst!
Jeg knuged Hænderne sammen — o, min Barndoms svundne
Lyst!
Sig Tankerne forvirred, — jeg stod, endnu jeg stod,
Til Smerten strømmed frem som en mægtig Taareflod.

„Jeg saae kun tilbage“ — end, end et Øjekast,
Mens alle fulde Kilder i Hjertedybet brast,
Og graadkvalt jeg hulked, saa i Skoven det lød —
Jeg mindes endnu klarligt de Ord, som frem sig brød:

„Udstødt, udstødt jeg er af mit Hjem, min Mo-
ders Huus“!
Det klang som gjennem brudte Grene Vindens hule Suus. —
Da tørrede sit Øje den bange, lille Søn,
Og Smertens blege Billed trak sig indadtil iløn.

„Jeg saae kun tilbage“ — men jeg skulde jo frem —
Frem, frem ad Landevejen til et fremmed, ukjendt Hjem;
Mens Hjemveens Snore tilbage Foden drog,
Gik frem jeg dog ad Vejen, der sig krummed som en Snog.

Hvad gik der igjennem mig, da tavs jeg vandred bort?
Ak, Adam har alt følt det, da sig lukked Edens Port!

Hver Gang fra Barndomshjemmet — den er jo dog som hans,
Fra Paradiis til Ørken med Glædens visne Krands.

Hver bitter Afskedstime med Graad fra Hjertens Grund,
Den er jo dog en Datter af den første Afskedsstund,
Da Livets Have bød Farvel, og der af Gud blev lagt
Af Cherubim omkring den med Sværd en vældig Vagt.

Frem gik jeg i Drømme — saa kom jeg da mod Kveld
Til Præstemandens Dør, ak, en stakkels, hjemsyg Sjæl, —
Der skulde jeg i Lære til Pen og til Bog,
Men tavs, fortabt i Mindet jeg sad i min Krog.

Det Første, som jeg der i min Eensomhed fandt,
Det var en dejlig Skjaldesang*) — jeg mindes det grant,
Og Billedsproget talte til Hjertet, saaret, mat —
En Spaadom om, hvor Længslen skulde finde Trøstens Skat.

Thi næstefter Ordet, som gjemmer Frelsens Navn,
Har Digterspejlet givet mig Bod for Sjælens Savn:
Igjennem hele Livet, naar Smerter faldt som Snee,
Har Sangen kasted Straaler henover al min Vee.

---

*) Erik og Abel.

Men, naar jeg seer en lille Dreng med tung og salten
Graad
Fra Barndoms-Hjem at skyde ud i Verdens Søe sin Baad,
Da røres jeg saa dybt i mine gamle Aar,
Da seer jeg mig selv, som jeg paa Vejen staaer.

Og I, som for Penge tog en lille Dreng i Huus,
Hvor han skal spise fremmed Brød til Drik af fremmed
Kruus, —
O, tænker dog paa, hvad der knuger hans Bryst,
Og lægger Lidt af Hjemmets Klang ind i Eders Røst!

Ringsted.

Jeg gik i Ringsted Gader, —
Heelt uvant var den Færd:
Husenes stive Rader
Stod stivt som i Gevær.
En Ordens Gaasevinge
Bortfejed Stort og Smaat,
Men dog — til Liv at bringe
Gjør lidt Uorden godt.

Orden er god at bruge,
Men Driften er deri
Til Blomsten op at luge
Med Ukrudts Pilleri.
Kaal staaer i pæne Rækker;
Bøgen groer frit og vildt,
I de klippede Hækker
Gaaer Livets Fylde spildt.

Thi Aand vil slaae sin Vinge,
Ej sidde pænt i Buur,
Og Livet vil ej thinge
Med Reglens stive Muur.
Det kaldes styg Uorden
Af Dødens Politi,
Hvor Stokken sømmer Borden
Om Statens Broderi.

Og flad er Ringsted-Egnen,
En værdig Ordens Plads,
I Solskin flad, i Regnen,
Til Dværgedaad tilpas;
Ej skyggefulde Skove,
Ej Kløfter som paa Møen,
Ej Havets skummende Vove,
Ej Skibets Fart paa Søen.

Her kom fra Braavalla
Kong Ring med Sejr om Land,.
Da redet til Valhalla
Var Harald Hildetand; —

Alt som det skulde være:
Da ødt var Nordens Kraft,
Hvor sidstegang med Ære
Thor svang sit Hammerskaft.

Da Liv var lagt i Jorden
Og Kraften, Aser gav,
Da fladt det blev i Norden:
En jævnet Kjæmpegrav; —
Da samled flade Kræfter
Sig her paa Land omkring —
Ringsted fik Navn derefter,
Navn efter Sigurd Ring.

Da havde Man kun Minder,
Men Aanden var ej meer;
Man steg fra høje Tinder,
Og ælted frem i Leer.
Ringsted blev Gravens Værge:
Der bredtes Gravdugs-Flig
Over den sorte Færge
Til Klokkens Klang for — Liig.

Der under Axels Taare
Kong Volmer med Heltery
Skrinlagdes i sin Baare
Som Stjernen bag en Skye:
Den rette Sundheds Kilde,
Som sprang af Lavards Blod; —
Med Ære han kan hvile,
Som fast for Danmark stod.

Der under Klokkens Kimen
Folket, stirrende ud,
Vented i Veemods-Timen
Ung Dagmar, Dødens Brud;
Og Bonde, Riddere, Klerke
Stod med Kinden hvid som Kalk,
Og Kongen græd, den stærke,
Over Baarens Katafalk.

Der hviler „Blommen sure“,
Beengjærd i sorten Jord, —
Nys revned Gravens Mure
For hendes Skjønheds Spor.

Dagmar bag Kistens Laage
Sig gjemte bly som før
I Gravslørs tætte Taage,
Alt som sig Kvinden bør.

Hun stiger ej ved Kjerte
Op af et Dødning-Skrin:
I Dannerfolkets Hjerte
Hendes Billed groves ind;
En Dødning er hun ikke,
Hun lever trods sin Død,
Og end med Moderblikke
Hun smiler mild og blød.

Der hviler Volmer Sejer
Mellem Dronninger to —
Og hans Storm-Hjerte ejer
Nu Kongehvilens Ro;
Han, som i Heltestevne
Med Folk og Riddersmænd
Blandt Tydsker slog en Revne,
Og som Avner jog dem hen.

Hvad tænker vel den Konning,
Hvis nu han seer herned?
Vi byde Tydsken Honning,
Og trygle ham om Fred.
Trædsk bandtes Danmarks Herre
Bag „sorte Henriks“ Muur, —
Men nu, men nu er det værre:
Det hele Land i Buur!

Her hviler Dagmars-Gaven:
Sønnen, de Danskes Haab,
Og over Kongegraven
Fik Danmark Nattens Daab;
Thi Beengjærds Sønners Horder
Brød ned Kong Volmers Borg —
Abel blev Brodermorder,
Og Slesvig Danmarks Sorg. —

Saa stod at læse Skriften
Over Gravkapellets Sal, —
Efter Storheds-Bedriften
Blev Kirken Mindets Hal. — —

Og didhen kom nu Pogen
Fra sine Ridderspil
I Drømmes Land, ved Bogen,
Da hans Verden luktes til.

Han læste Minde-Brevet
Paa Fordums-Tidens Blad:
Nutid fra Fortid revet,
Og Livet skiltes ad.
Han sad med Bog hos Præsten,
Han lærte udenad,
Men tomt blev Alt forresten
I Dødens, Gravens Stad.

Ej Aand var i hans Læsen,
Flad som den flade Mark, —
Han fik et sælsomt Væsen,
Om Hjertet Haardheds Bark.
Ej tyktes Nutids Færden
Ham værd en Knappenaal,
Med Smiil i Tomheds Verden
Han vandred, kold som Staal.

Dog, Eet af al hans Virken
Staaer sat paa Sjælens Tavl, —
Som høj sig taarner Kirken
Over Husenes Gavl,
Saa taarnes i hans Minde
Blandt Smaatings Usselhed
Hiin Ringstedtemplets Tinde, —
Der fandt han Hvilens Sted.

Der leved han alene,
Naar han gik i dens Rum.
Over Heltenes Bene
Som laae i dyben Slum;
Der gik Stortids-Bedrifter,
Forbi hans drømmende Syn,
Og gjennem Gravens Rifter
Det glimtede som Lyn.

Det blandtes sælsomt sammen:
Vort Folke- Storheds-Værk,
Og hans Fortids-Liv, i Rammen
Af Phantasien stærk.

Som Folkets Strøm sig tabte
I flade Nutids Sand,
Saa Drømmen, han sig skabte,
Randt ud i Tørheds Land.

Og naar saa Orglet bruste
Som tusind Aanders Suk,
Han hørte Lyd, som suste
Fra en Verden stor og smuk. —
Men, ak, det Alt var svundet,
Erindring kun stod hos;
Til Smaaheds Prosa bundet,
Nulivet bød han Trods.

Saaledes randt hans Dage
I Maaneder vel ti:
Det Gamle drog tilbage,
Det Nye gik ham forbi.
„I Orden“ var hans Vandring,
Men af Død blev han mæt, —
Saa kom der en Forandring —
Var den god eller slet?

Det stille Huus.

Fra Ringstedbyen kun en Miil —
Der Huset laae ved Landsbykanten,
Et Hjem for „Bedstemo'er“ og „Tanten“,
Hvor hun mig mødte med sit Smil;
Ja „Smil“ som Faa saa ejed hun, —
Der var som Blink af Aftenrøden
Med Himlens sidste, søde Gløden
I hendes Blik, om hendes Mund.

Et Adelsmil med Tankens Vift,
Den ubevidste, men den høje,
Som glimted ud af hendes Øje,
Og skrevet stod med Pandens Skrift.
Hvorhelst hun traadte stille frem
Alt under Glæden, under Sorgen,
I Hytten eller Herreborgen,
En Straale faldt fra Fredens Hjem.

Der stilled Larmen af og tyst,
Men mildt og lyst det blev derinde:
For denne gamle, sølvgraa Kvinde
Sig bøjed hver en Sjæl med Lyst;
Ej var det Tvangens skumle Ro
Og ej en Dødsøes tunge Vande —
Paa denne høje, rene Pande
Kun Mildheds Freden havde Bo.

Thi hendes Aasyn, hendes Trin
Ej lænkebandt de Gamle, Unge, —
Nej, frigjort blev hver Barm, hver Tunge
I hendes klare Aftenskin.
Den Sølverlok, som rigt sig vandt
Om denne gamle Kvindes Isse,
Var Billed paa det Sølv tilvisse,
Som hun i Livets Kampe fandt.

Thi vel hun kjendte denne Kamp,
Og stille bar hun dybe Mærker,
Ej blot paa Sjælens Udenværker
Af Livets Saar og Stridens Damp.

Det dybe Tungsind havde svøbt
Om Hjertet hende Brudesløret,
Og hvidsket hende Ord i Øret,
Og med sin Taare hende døbt.

Men altid dog om hendes Fjed
Gik Freden som en ydmyg Terne —
I Tungsindssløret sad en Stjerne,
Som straaled Lys og Kjærlighed;
Og hvor hun stod og hvor hun gik,
Man følte, der var hende givet
En Magt til at beherske Livet
Med Kjærlighedens Moderblik.

En Præste-Enke from hun var: —
En Husbond bares bort i Kiste,
Men hvad i Livet hun forliste
I Mindet tro hun vogtet har.
I Enkesædets snevre Rum
Hun bladede, mens Dage skrede,
Med dyb og veedmodblandet Glæde
I Mindernes Herbarium.

Hos hende sad ved Arnen smukt
En firsindstyveaarig Gubbe:
Liig Sommerfuglen i sin Puppe
Han vented paa sin Himmelflugt.
Med hvide Hue, Piben tændt,
Med Legem krumt, men Sjæl den ranke,
Han sad i Evighedens Tanke,
Med Sjæleblikket indadvendt.

Det var min Fasters gamle Fa'er,
Det var min Farfa'er, from, ærværdig, —
Hans Søn var alt med Rejsen færdig,
Men han end Issen oprejst bar.
Han var en Degn af gammel Art:
Fra Kirkestol, ved dybe Grave,
I sorte Kjol, med „Bladekrave"
Han styred Kirkesangens Fart.

Nu var han tyet til Datter sin, —
Der Kirkens Sanger sad, den Gamle
Paa Alderdommens bløde Skamle
I Aftensolens sidste Skin.

Hans Syn var dunkelt, Øret døvt:
Det svimled, naar i Bog han stirred,
Men ej hans Hjerte sig forvirred,
Hans Sjæleblik var ikke sløvt.

End husker jeg det som igaar:
Naar han ved Bordet læste Bønnen
Med Datter sin og Sønnesønnen, —
Da blotted han de hvide Haar,
Tog Huen i sin runkne Haand
Og bøjed dybt sin gamle Tinding
Med Tro og barnlig Sejervinding
Alt over Tidens vantro Aand.

„Hvad skal en Olding vel paa Jord?
Hvi skal han vandre ved sin Krykke?
Hans Liv er tomt og uden Smykke,
Hvad Nytte groer vel i hans Spor"?
O, ti, du kloge, stærke Mand!
En Gubbe viis, som sidder stille
Ved Evighedens dybe Kilde,
Hvo har en større Daad end han?

Møntmester god i Livets Stad
Han er — den falske Mønt han stopper,
Og Livets Guld fra Dødens Kobber
Med Prøvesteen han skiller ad.
Han siger dig: „den Mønt er huul,
Hør dog, hvor klangløs den mon skratte,
Den hører kun til Verdens Skatte, —
Den anden der er drevet Guld“.

„Troer Du: „af Falsk“ Du leve kan?
Kast Pengen bort med Løgnens Stempel,
Thi kun i Verdens Afgudstempel
Den gjælder mellem Mand og Mand!
Naar Aftenluren gi’er Signal
Og Døden brat sit Banner hejser,
Og Du skal gaae paa lange Rejser
Igjennem sorten Gravportal, —

„Da gjælder ingen Navnværdi:
Du eje maa til Rejsepenge
Den Mønt, som kun for Livets Enge
Slaaer Bommen op, gjør Vejen fri.

Da synker Verdens Malm i Priis,
Og kun det Guld, som ægte klinger
Med Præget af Guds egen Finger
Kan føre Dig til Paradiis".

Til disse To saa tidt jeg gik,
Der sad jeg glad som mangesinde —
Der havde jeg en tro Veninde:
Min Søster der en Hjemstavn fik.
Og mellem dem hver Helligdag,
Hos gamle Tante, gamle Gubbe
Jeg Hverdagslivets visne Stubbe
Forglemte i mit Vennelag.

Der kom en Luftning fra mit Hjem,
Skjøndt tyst der var og ingen Larmen,
Jeg følte: der er Hjertevarmen,
Og lyse Syner traadte frem.
I Bredden var der snevert blot,
Men i det Dybe, i det Høje
Der var saa stort for Sjælens Øje —
Det følte Barnehjertet godt.

Ej glemmer jeg nøjsomme Sind:
Naar hist paa Ruden pidsked Regnen,
Og Slud og Taage hylled Egnen
I Graavejrskaabens Folder ind; —
Da steg vi op paa mørke Loft,
Og gjennem Glugg med stille Gammen
I Kveld vi stirrede tilsammen
Henover Kirke, Skov og Toft.

Saa gik vi ned, naar Lyset svandt,
Til lune Krog i Aftentimen,
Hvor Ilden blussed i Kaminen
Og kasted Lys med Skygger bland't
Henover Gulvet — o, hvor trygt
At eje slig en Plet paa Tue,
Hvor, imod Regn og Blæst, som true,
Vorherre har en Vraa os bygt.

Det var det Bedste, som jeg nød
I Armods Tid, da Hjertet savned;
Naar hist jeg hos min Faster havned,
Sig frem en Livets Straale brød.

Og end saa tidt i Drømmes Vold
Jeg skuer ud af Loftets Glugge,
Og hører Vindens dybe Sukke,
Og skimter Graavejrskaabens Fold.

Og, staaer Enhver af os ej der?
Hver har sin Glugg hvorfra han ene
Beskuer Verdenskampens Scene
Med Livets og med Dødens Hær;
Brudstykket kun at see Du faaer:
En lille Deel kun af det Hele,
Men selv udi de mindste Dele
Den samme Kamp, de samme Kaar!

Konfirmationen.

„Jeg gik mig ud en Sommerdag at høre
Fuglesang, som Hjertet kunde røre
I de dybe Dale“,
Hvor paa Kirkesvale
Fuglen sidder, som dog bedst kan tale.

Jeg gik med snare Fjed i Sommertimen
Ud at høre Kirkeklokkens Kimen,
Hvor den under Gammen
Ringer Sjæle sammen,
Barnesjæle til at synge „Amen“.

At sige „Amen“ til de dybe Toner,
Til det „Troens Ord“ fra vor Forsoner,
„Troens Ord“, det søde,
Livets Førstegrøde,
Som kan bringe Hjerter til at gløde.

Jeg gik mig til den Præstegaard*), den lave,
Nær ved Kirkegaardens sjunkne Grave:
Dødens Stolestader,
Hvor min Moders Fader
Fandt sit Lejested blandt Graves Rader.

Der bygged han, — derfra i Bryllupsglandsen
Gik min Moder ud med Brudekrandsen;
Der min Slægt, den kjære,
Leved fromt med Ære,
Og de følte: Her er godt at være!

Jeg gik derud igjennem Skov og Enge:
Al Naturen slog paa Harpestrenge;
Frodigt bølged Kornet,
Fyldigt klang Skovhornet,
Og i Fjernet vinked Kirketaarnet.

Nu sad en anden Præst i Lænestolen,
Mens derude straaled venligt Solen:
Der jeg skulde høre
Med mit Barneøre
Fuglesang, som kunde Hjertet røre.

---

*) Vigersted.

Men, ak, ved Præstens Port jeg maatte slippe
Haab om Livets Syn fra Aandens Klippe:
Der var frisk derude,
Men bag Kamrets Rude
Visne Blomster svøbtes ind i Klude.

Derude var der klingende af Sangen,
Lærkerøsten toned over Vangen;
Men hvor Aandens Tale
Skulde mig husvale
Maatte Sjælens matte Vinger dale.

Aand er Naturens Herre med sin Gløden,
Men, naar Aanden tolkes skal af — Døden,
Sidder den paa Kuren,
Blæser Dødningluren —
Tusind Gange heller kun Naturen!

Og, naar den største Aand, som Himlen ejer,
Helligaanden med Gudsrigets Sejer,
Ej faaer Lov at raade
Livets store Gaade,
Men naar Kjød skal klare Frelsens Naade;

Fandt Hjertet ej „det Troens Ord“ som Nøgle
Og som Tempelhvælvets stærke Søjle,
Der kan Huset bære,
At det staaer med Ære,
Saa vi juble: Her er godt at være;

Naar Bogens Ord, mens Hjertet er besvimet,
Klistres udenpaa med Præstelimet:
Udenad med Skjælven,
Men ej Naadeelven
Strømmer indenad med Himlens Hvælven; —

Da holdes end, trods alle Lærdoms Fagter,
Christi Grav besat med Romervagter;
Barnehjertet bange
Under Kaar fuldtrange
Viger dybest ind i Gravens Gange.

Jeg sad saa tung i Bedstefaders Stue, —
Ingen Luftning, ingen Hjertets Lue,
Og Kapitler otte
I Geledder traadte
Ord for Ord, som ræmse frem jeg maatte.

Det spurgte i mig: Er det Livs-Forklaring?
Mørke blev mig Præstens Aabenbaring
Er det Livets Første?
Er da det det Største?
Det, hvorefter alle Sjæle tørste?

Det tyktes vel mig: Skal Naturen være
Mere frisk, meer skjøn end Christi Lære?
Er Vorherres Rige
Kjedsomt uden Lige?
Har Han intet Andet os at sige?

Saa gik en Dag jeg ud fra Kirkestolen,
Mindre smuk i Hjertet end paa Kjolen: —
Ny jeg var foruden,
Men bag Øjeruden
Sad en vissen Sjæl i Verdenskluden.

I fjorten Aar foruden Christus-Ordet!
Og jeg skulde nu til Naadebordet;
Sjælen var saa øde,
Han, som for mig døde,
End ej havde sagt sit Ord, det søde.

Saa tom, saa tom paa Kirkegulv stod Pogen,
Svared kold og udenad fra Bogen;
Hos mig Præsten sorte,
Ak, men langt, langt borte
Lukked stod de lyse Himmelporte.

Min Mo'er i Stolen gjorde Tegn med Haanden,
Da jeg folded Hænder smukt, men Aanden
Under denne Scene
Følte sig saa ene,
Og mit „Ja“ klang dødt mod Murens Stene

O, I, som føre Smaa til Pagtens Kilde!
Kan paa Hjerteharpen ej I spille,
Da er Alt Besværing —
Uden Livets Næring
Visner Barnesjælen hen af Tæring.

„Jeg gik mig ud en Sommertid at høre
Fuglesang, som Hjertet kunde røre,
I de dybe Dale“,
Men fra Kirkesvale
Fuglen fløjet var, som bedst kan tale.

Aarhuus.

Brat vendtes Livets Kappe —
Var det ondt eller godt? —
Fra Sjælekaar heelt knappe
Jeg fik det altfor flot:
Een Side var i Kulden
Luvslidt fra Ringstedby,
Paa den anden sad Ulden —
Den var grov, men splinterny.

Eller med andet Billed:
Paa Ringsted-Hakkebræt
I Kjedsomhed jeg spilled,
Til min Sjæl blev saa træt;
Men nu med friske Kræfter
Jeg blæste Posthorn hæst,
Saa det skratted derefter
I Verdens vilde Blæst.

Det skulde være frodigt
Saa lystigt, levefrisk
Ja, saa Frisk-Fyrs fuldblodigt,
Naar Kjød holdt Dug og Disk:
Hist laaset Trældoms-Fængsel,
Hvor Ordenen holdt Huus,
Her Dørren af sin Hængsel,
Frihed for Kat og Muus.

Det kaldes jo „at leve“,
Naar Liv gaaer op i Spil,
Uden at Sjæle kræve
Et Maal at sigte til.
O, ja — Man Liv kan finde
Naar Levende gaaer i Kjød,
Naar Maddiken derinde
Fik Aadslets „Levebrød“.

Før havde jeg en Gjerning
Dog ved Gry og ved Kveld,
Men nu jeg spilled Tærning
I Dovenskabs Hotel;

Ej var der at bestille
Meer end bag paa min Haand,
Jeg aarle gik og silde
I Morskabs tunge Baand.

Thi „Morskab" — Daad foruden —
Er kun Kjedsomheds Træl:
Den trommer frisk paa Ruden,
Men bider i vor Hæl;
Med Tomhed den i Ening,
Som Pharaos Køer,
Fortærer Livets Mening,
Og mager bli'er som før.

Hvor sidder Tærings-Kraften
I fade Glæders Bo!
Der drikkes Valmu-Saften,
Afkastes Aandens Bro;
Det anes i den gejle
Larmende Lyst saa kjæk,
At de ravende sejle
Paa Dødningskibets Dæk.

O, see, hvor Øjne funkle,
Som var et Liv deri —
Men bagved er det dunkle
Rædsomme Slaveri;
De juble: „Vi os more“!
Men en udhungret Sjæl
Kan mærke Ormen bore
Sit Hul i Baadens Fjel.

Der er en sittrende Smerte,
Der er et jamrende Hvin;
Som om det pinte Hjerte
Sukker fra Dødens Skrin:
„Luk ud mig fra det Hule,
Og for „Morskabstærten“ sød
Giv mig en Rugbrøds-Smule,
Giv mig af Alvors Brød“!

Hvor Aarhuus hisset throner,
Der var min Broders Hjem,
Han stod ved de Dragoner
Som Feltskjær for dem.

Han gik paa Sygehuset
Iblandt den syge Flok,
Med Plaster, Sundheds-Kruset
Han sysled meer end nok.

Der skulde jeg nu bygge
Hos ham det halve Aar; —
Kun tynd saa var hans Lykke,
Han havde trange Kaar;
Men han var mild og kjærlig,
Han gav mig Huus og Seng,
Og deelte Brødet ærlig
Med mig, den stakkels Dreng.

Men Alvors-Dont han ikke
Mig kunde sætte til; —
Jeg gik med Taage-Blikke,
Og ud gik Sjælens Ild.
Jeg vandred inde, ude,
Fortærende min Dag,
Og uden Roer min Skude
Gik reent over Stag.

Det var saa tom en Gammen,
En evig, fad Kommers;
I Suus vi gik tilsammen
Gjennem Livet paatvers.
Snart fik jeg Kammerater,
En heel, forfløjen Hær,
Og som en halvvild Tater
Jeg spiste Ørkens Bær.

En Handelsmand, falleret,
Som levede „paa Kridt“,
Barberen, avanceret
Fra Skjæg til Doktor-Snit,
Bogtrykkeren, poleret
I „Stifts-Avisens“ Fidt,
En Vært, som Mad levered, —
Det Selskab — var nu mit.

Med Skoledrenge dovned
Jeg aabent og i Skjul,
Mit hele Levnet bovned
Som en Vandblære huul;

Med disse „Venner“ vandred
Omkring jeg lystigdorsk —
Hvad Under, Baaden kantred,
Imens vi fanged Torsk!

Med dem jeg monne drive,
Sled Tiden op i Fjas, —
Kjedsomhed maatte sive
Som Tagdryp gjennem Stads:
Paa Farten vi med Punschen
Os „mored“ undervejs,
Og løsned Vildskabs-Spunsen
Hos Viinhandler Spleys.

I Byen var der Tummel
Og Lystighed i Skok:
Kong Fredrik under Rummel
Holdt Mynstring med sin Flok;
Syv, otte Regimenter,
Som trukken i Traad,
Med Musik, Marketender
Gik ud til Heltedaad.

Eja, hvor Sabler ringled,
Hvor dundred Skud paa Skud,
Eja, hvor herligt dingled
Vi Andre derud!
Eja — vi stod og glo'de
Med „Morskabs“ stive Blik,
O, Grin, naar vi paa Ho'de
Af Dragonens Klinge fik!

O, huleste Forlysten!
Den tæred Sjælen ud: —
Hvad var jeg, naar til Dysten
Mig kaldte Alvors Bud?
En stakkels, ussel Larve,
Hvori Fuglen er død, —
Der sad en gusten Farve
Bag Barnekindens Glød.

Ej Hjemmets søde Stille,
Familiens rige Skat,
Et Huuslivs kjøle Kilde
Mig kvæged i min Nat.

Det er et Hjems Betydning
Alt med dets stærke Magt:
I Kræfters vilde Brydning
Staae dets gode Engle Vagt.

Der brydes Ungdoms Drifter
Mod Fredens Bolværk fast,
Der lammes Dødens Gifter
Af en Modgift ihast.
Som Bølgen over Stene
Afrunder skarpen Kant,
Saa Hjemmets Vover rene
Sliber en Sjæls Demant.

Dog, Noget for mit Øje
Staaer rigt, blandt meget Goldt
I denne „Morskabs“ Møje, —
I Live det mig holdt.
Det var Skoven med Bruset
Af Havet op fra Strand,
Det var Domkirkehuset,
Som ej jeg glemme kan.

Skov ved Marselisborgen!
Du saae, hvor tidt jeg laae,
Og lod Naturens Morgen
Kaste Lys i Sjælens Vraa;
Der følte jeg de Kræfter,
Min Barndom dreves af,
Der lytted tidt jeg efter
Klang fra det dybe Hav.

Der stirred jeg fra Brinken
Paa fjerne Skyer hist,
Der mærked jeg en Vinken
Til den gamle, søde Lyst;
Der gynged jeg i Baaden
Bort, bort fra Tomheds Skuur, —
Brudt var ej ganske Traaden,
Mig bandt til Guds Natur.

I den dæmrende Kirke
Jeg lod hver Søndag klar
Guds-Aanden i mig virke,
Saa ussel som jeg var.

Jeg stirred op i Choret,
Saa sælsomt Røsten klang;
Der lytted jeg til Ordet
Og Menighedens Sang.

Der skued jeg ved Alter
En Bisp i Højtidsskrud
Med Haandslag, under Psalter
Vie Guds Sendebud.
Jeg stod anende stille,
Da Guds Kaldsbrev blev læst,
Ej tænkte da den Lille:
„Du skal vies selv til Præst“!

Dig var det, Jesus søde!
Som drog mig til dit Huus. —
Hvorhelst jeg i det Øde
Kom under Letsinds Suus,
Jeg veed: Trods al min Jammer
Min Sjæl, skjøndt uden Tro,
Til Kirkens Hvælvings-Kammer
Gik for at finde Roe.

Det, Herre! var Din Dragen,
Det var Din gode Aand,
Som drog mig om Søndagen
Stærkt med saa blød en Haand!
Var Spaadom det var Banen,
Du beredte min Fod
Fra Død i Verdens-Vanen
Didhen, hvor Korset stod?

I Ringsted By gik Stormen
Over Livsblomstens Top,
I Aarhuus satte Ormen
Sig i dens Hjerteknop.
Jeg kan vel af Erfaring
Tale om Synd og Død —
Det er kun en Forklaring
Af egen Sjæle-Nød.

Vi sejled bort en Morgen
Efter Afskeds-Gildets Ruus, —
Al Glæden og al Sorgen
Bortblæste Vindens Bruus.

Hvad bar det Skib i Rummet?
En syg, forhutlet Sjæl —
Livs-Fuglen var forstummet, —
Han var „moret“ ihjel!

Apothekerdrengen.

Paa Østergade, hvor i tætte Vrimmel
De mange Tusind strømme ned og op,
Hvor der er nok af Helved, Lidt af Himmel,
Hvor der er Lidt af Aand og nok af Krop;
Hvor pyntet Herlighed gaaer med en Strimmel
Af Gadesnavs i laset Jammers Trop,
Hvor friske Skjønhed møder let, fornøjet
Et gustent Liig, som stirrer ud af Øjet.

Paa Østergade, hvor der sælges, kjøbes
Ej Modevarer blot, men Smil og Blik,
Hvor Hovedstadens Folkeliv maa døbes
I Huulheds Bad, før ret det faaer sin Skik;
Hvor gjennem Brættet Rendestenen røbes:
En Understrøm, som Stadens Affald fik,
Mens Overstrømmens Flod, i Sky med Næsen,
Dog nok igrunden har det samme Væsen.

Paa Østergade, hvor de daglig gaae,
De mange Mennesker i Frost og Søle,
Snart for at stirre, snart at stirres paa,
Snart uden Rast, snart mens de staae og smøle;
Hvor Vogne rasle, Lirekasser staae,
Og hæse Stemmer „Pindebrænde“ brøle,
Hvor Skarer slibe Fliserne med Støvlen,
Og slibes flade selv af Grin og Vrøvlen.

Paa Østergade, hvor de stærke Gifter
Inddrikkes daglig af den store Flok,
Hvor dybt i Skjul der øves Storbedrifter
Og sættes Retter frem af Dødens Kok;
Hvor Daarskab aarlig om med Daarskab skifter,
Og skaber Hjerter om til Steen og Stok,
Hvor Poscher før, nu „Krinolinens“ Tromme
Gjør Dannekvinder om til Tønder tomme.

Hvor Rigdom stadser, Armod gaaer i Pjalter,
Hvor Raahed gaaer med Fiinhed Arm i Arm,
Hvor Sælgekonen synger Kjødets Psalter,
Mens Dolken borer sig i Uskylds Barm;
Hvor Modens Tvang er Skifternes Forvalter,
Og Død med Topper kjører i sin Karm, —

Der er et *Apothek* nok i sin Orden,
Om ellers nogetsteds paa hele Jorden.

Ja, der paa Østergade, *der* er Nøden,
Der trænges der mod Sot til Lægedom;
Der, hvor med sminket Aasyn vandrer *Døden*,
Maa *Livet* rejse vel mod Død sin Bom;
Hvor *Daarskab* stadigt æder Vanvids-Grøden,
Maa *Viisdom* see sig efter Hjælpen om:
To Apotheker her er ej Formeget, —
Det Ene kalder *Salomon* sit eget.

„*Kong Salomon*“ — den Store og den Vise
Opslog sit Telt i Vanvids Standkvarteer,
Han seer dem trampe hen ad Broens Flise
Og kalder højt paa Gadens Povl og Peer;
Han skuer Sjæle Liv og Kraft forlise,
Og sanker Urter for det syge Leer:
„Kom hid, træd ind, drik Slurken af min Flaske,
Du unge, gamle Laps, du lille Taske“!

Didhen mig bragte som en venlig Lods
Min Broder i November-Aftnens Mørkning,
Og afleveerte mig som rørligt Gods
Til Apothekerkunstens ædle Dyrkning;

Der skulde stilles Ungdomsmodets Trods,
En dygtig Gjerning give Sjælen Styrkning.
„Vær høflig“! sa’e min Principal, den strenge,
„Thi Høfligheden koster ingen Penge“!

Saa gik min Broder, — men da lagde sig,
Trods Skinnet fra den klare Lampekjerte,
Det dunkle Hjemsygsslør med brede Flig
Henover Sjælen og det unge Hjerte;
Jeg tyktes mig et balsameret Liig,
Bortdød fra Alt, kun ikke fra min Smerte.
Kong Salomon! du læged ej min Kvide,
Der stod et Dødens Billed ved min Side!

Der stod i Tusindviis vel Glas og Krukke
Paa hundred Hylder langs med Væg, i Krog:
Gravurner liig, hvorfra jeg hørte Sukke
Der lød som Hvidsk med dunkle Skyggers Sprog;
Og Navne stod paa dem med Snørkler smukke,
Det var, som læste jeg i Dødens Bog:
Gravmonumentets Indskrift for de Døde,
De stirred mig saa strengt og koldt imøde.

Jeg skulde Pulverstoffer sammenrøre —
Det steg i Næsen mig med fæle Lugt;
Jeg skulde reent i Apotheket gjøre,
Og lave Kræmmerhuse rigtig smukt;
Jeg skulde løfte af Glasruders Døre
Ved Aftenstid, naar Huset holdtes lukt;
Jeg skulde Kapsler flye og Plaster smøre,
Og omkring Urtepakker Seglgarn snøre.

Jeg skulde skylle Potte, Glas og Flaske,
Lakridsrod hakke, til min Haand blev stiv,
Fra Apothek til Lab'ratorium traske,
Og hente snart en Vægt og snart en Kniv;
Ved Posten Iglerne jeg skulde vadske
I kolde Vand, at holde dem i Liv,
Og, naar de suged fast sig i min Finger,
Hvor ønsked jeg mig da Trækfuglens Vinger!

Jeg skulde lære „Taxten" paa Latinen
Ved Aftentide, naar jeg drømme gad, —
Saa sad jeg sjæletræt i Trældoms-Pinen,
Og lærte lange Stykker udenad;
Jeg læste Navn paa Løvetand, Rosinen, —
To Timer sad jeg i det Svedebad,

Saa brød jeg ud: „Nu veed jeg hele Klatten,
Hver Side kan jeg, hundrede og atten“!

Jeg havde lært det alt for længe siden,
Bestemt for længst til Apothekerdreng; —
„Provisor“ stirred stivt paa Purken liden,
Hans Mine blev alvorlig, bister, streng:
„Jeg skal nok tæmme ham i Hovmods-Striden,
Ydmyge dybt ham, før han skal iseng“! —
Han hørte mig paalangs, paatvers i Bogen,
Men uden Tøven svared rask ham Pogen.

Da rysted han den gamle, sølvgraa Isse,
Og hvidsked, grebet, over Disken hen:
„Har vi da faaet her en Trold, en Nisse,
Som tager Luven fra de vise Mænd?
Den Bog har kostet Andre Sved tilvisse, —
Sligt Underværk jeg skued aldrig end;
Jeg spaaer: Han bli'er et Lys af første Skuffe
I Pharmaci — ham kan I ikke puffe“!

Men saa den hele lange Dags Bestilling,
Mens Dørren op og i for Sværmen gik:
En fik Rhabarberrod for fire Skilling,
En tog „en Bittersnaps“, som havde Skik;

En kjøbte af Brystsukker sig en Billing,
En for Recepten fik Mixturens Drik,
Og op og ned gik evigt Vægtens Skaaler —
Her var den rette „Vejer, Vrager, Maaler“.

Om Dagen holdtes Hjertet under Laas,
Min Sjæl sig hylled ind i Sløvheds-Dragten, —
Fast stod jeg lænket da til Diskens Baas,
Hvad eller tung jeg gik i Slavetakten, —
Frem og tilbage styred jeg min Kaas,
Med Plastersmøreren paa Kræmmervagten.
Men Nattens Tid jeg havde til mit Eget:
Hvor længe grubled da jeg og hvormeget!

Da brød de frem, de skjulte Tankers Strømme
Med vældig Brusen fra det tunge Bryst:
Ved Hovedpuden stod vel tusind Drømme
Om Glæde, Frihed, om min Barndoms Lyst.
Da bruste Mindets Toner, søde, ømme,
Det hvidsked i min Sjæl med Taarerøst:
Var dette Maalet, som du med din Anen
Har drømt om Aandens Heltekamp paa Banen“?

„O, mindes du den friske, stærke Luften,
Som hist paa Klinten vifted om din Kind?
Her ind du skrumpes under Krydderduften
Af vissen Urt, i heed Scirokkovind;
Her dræbes Phantasien af Fornuften,
I Kjelder steg den ned fra Klippens Tind, —
Op, kast din Lænke, bryd dig selv en Bane,
Og hejs med Gløden Friheds Heltefane“!

Da dundrede det tungt paa Husets Porte:
Der stod et Sygebud ved Dørens Lem;
Og søvndrukken i den bare Skjorte
Stod Drengen op, og gik for Dørren frem:
„Ak, giv mig af de Piller, som er sorte
Til Mo'er, som ligger søvnløs i vort Hjem;
Her lægger otte Skilling jeg for Skatten“!
Da luktes Lemmen og han svandt i Natten.

Saa hengik Natten; — og med dødsygt Hjerte
Begyndte jeg den ny, den lange Dag;
Jeg fængsled var til Tungsinds dybe Smerte,
Indviet kun til bittre Nederlag;
Hver Time følte Svøben jeg at snerte,
Hver Time hvidsked det: „Tabt er din Sag!

Hvis her du bliver, maa du gaae tilgrunde", —
Og hedere mig blødte Hjertets Vunde.

Sex Dage gik, — det var sex Evigheder;
Der var en Drift, som jog mig uden Rast —
Bort, bort fra Apothek, fra disse Steder,
Hvor Sjælen sad i Tommeskruen fast; —
Bort, bort til anden Gjerning, andre Glæder,
Riv sønder Lænken, spræng den sejge Bast!
— Hvad vilde jeg da? — Det jeg vidste neppe, —
Jeg drømte om et Liv bag Tvangens Teppe.

Jeg bad om Lov engang, da endt var Dagen,
At gaae i Byen, kun et kort Besøg;
Min Herre sagde „Ja", Assessor Hagen,
Og bort jeg gik fra Apothekets Røg; —
Da svang i Luften sig Indbildnings-Dragen,
Den steg mod Himlen højt som sølvgraa Høg, —
Jeg skyndte mig afsted fra Trældoms-Kviden —
Kong Salomon! jeg saae dig aldrig siden!

„Jeg vover Vilhelm"! sagde tidt min Moder,
„Paa Apotheket kommer han i Skik"!
Saa talte hun, naar med en Drengs Unoder
Jeg ofte fulgte Daarligheds Bestik.

Hun „voved" mig — sex Dage — nu jeg stod der
Og overbord i Letsinds Bølger gik;
Et stakkels Barn jeg stod i Folke-Vrimlen —
Hvor gaaer hans Vej? Til Dybet eller Himlen?

Skillevejen.

Det Egenraadigheden var,
Som drev mig ud i Daarskabs Drømme,
Jeg spurgte ej, og fik ej Svar,
Men greb min egen Skjebnes Tømme;
Paa bundløst Hav, i Baaden læk,
Jeg styred ud, stærblinde Stakkel,
Med revet Sejl og aabent Dæk
Og lod staae til med Tovg og Takkel.

Formasteligt mit eget Flag
Jeg toned til et dristigt Stevne;
Grundskaden kom nu for en Dag:
I Sjælens Bund den dybe Revne.
Løsrevet var jeg som en Vild
Fra Andres Bud, fra Ærefrygten,
Og uden Roer jeg fra og til
Drev om, og uden Lys i Lygten.

Det var for mig et Vendepunkt,
Et Spil imellem Døden, Livet:
Med Blodet hedt og vildt og ungt, —
Hvad Valg var vel endnu mig givet?
Afgrundens Kræfter stod paa Vagt,
De stirred stivt med sorte Blikke:
„Nu er du bundet af vor Magt,
Nu skal dit Hjerteblod vi drikke“!

De hvidsked dybt, mens Kreds de slog:
„Til fattig Mo'er du ej kan komme;
Hun sidder i sin Enkekrog
Med Hjerte fuldt, men Hænder tomme;
Ej er der heri Verden Een,
Som vil din Baad til Landet trække, —
Din Lykkes Lys er slukt, min Ven!
Velan, saa lad dig Mørket dække“!

Det var en Stund med Alvor i!
Hazardspil stort, hvor Loddet trilled —
Mod Een Man kunde vædde Ti,
Jeg maatte tabe Alt i Spillet.

Rundt om mig bruste Folkets Flod, —
En Spaan jeg gynged paa dens Bølge, —
Hvorhen? — Ak, did, hvor Jamren stod,
Med Smuds og Brøden i sit Følge!

Saa stod jeg stille — trindt og nær
Kun mørke Kræfters skumle Scene —
Men over mig stod Stjerners Hær
Paa Himmelhvælvingen, den rene.
Slog Mørket Kreds — jeg veed det nok,
Der sprængtes Hul i Nattens Hære,
Og hos mig stod en Engleflok:
En Lysvagt for min Fremtids Ære.

Jeg var en fattig Moders Søn,
Mest fattig selv paa Frelsertroen, —
Og uden Kraft, og uden Bøn —
Et Bytte let for Rovdyrs-Kloen;
Og nu det gik mod Nedgang brat,
Ned i de sorte, dybe Vover, —
Da greb en Haand mig i min Nat,
Og bar den Hjælpeløse over.

Jeg vidste i den hele By
Ej Huus, hvor Dørren stod mig aaben; —
Ak, hvorhen skulde Drengen tye
Mod Nattens Storm og Frostens Vaaben? —
Da havde du, o, Herre, stærk!
Alt Huus beredt, til Bod for Smerte,
— Et Kjærlighedens Underværk —
Et Hjem stod aabent — og et Hjerte!

Mens jeg paa Gaden gik og græd,
Da var det Hele bragt i Orden:
En Mand gik eensom op og ned
I lysen Sal og saae mod Jorden;
Ej Hustru havde han, ej Børn, —
Han stille gik med dybe Sukke —
Han var en stakkels, gammel Ørn
I Eensomhedens Indelukke.

En Særling var han, uden Bram —
Der vandred han, alvorlig, stille —
Da gik en Lysning over ham,
Hans Aasyns Træk, hvor blev de milde!

Han blev saa blød, saa hjertevarm,
Hans Øje skinned som en Stjerne:
Han følte, i den gamle Barm
Der vilde spire frem en Kjerne.

Og det var Engelen, som kom
I samme Stund til Husets Herre:
Hans Stue var saa øde, tom —
Der var jo Plads endnu til Flere.
Her blev bestilt et Hjem, en Seng,
Et kjærligt Hjerterum af Naade —
Histude stod en vildsom Dreng,
Her løstes mildt hans Fremtids Gaade!

Græklands-Rejsen.

Regensen er en gammel Gaard; —
Med røde Muur ærværdig staaer
Kong Christians Monumentet;
Og klart den staaer, Slægt efter Slægt,
Alt under Mindets Varetægt
I Ungdoms-Hjertet prentet.

Soldater af en anden Art
End dem med Sabel, Snurrebart
Var lagt i den Kaserne;
Der havde Kongens Naade tændt
For Danmarks fattige Student
En lille lys Lanterne.

Der To og To ved Bogen sad
I lune Krog som Blad ved Blad,
Om Dag, ved Nattens Lampe,
Mens haltende med Nøglebundt
Gik op og ned i Gaarden rundt
Regensens gamle „Jambe“.

Didhen jeg styred mine Fjed,
Der fandt min Bro'er et Arnested —
Han laae der som „Gratisten";
Jeg vilde sige ham Farvel,
Før jeg med tung og bange Sjæl
Gik bort i Farefristen.

Jeg hilste ham med ydmygt Nik,
Jeg stod for ham med Graadens Blik:
„Nu gaaer jeg bort, min Broder;
Farvel, Farvel, hav Tak for Alt,
Her er min Blivens Timer talt, —
Hils Hjemmet, hils min Moder"! —

— „Hvad vil da nu Du gribe til"?
Saa spurgte han, alvorlig, mild,
„Veed vel Du, hvad Du vover"? —
— „Til Grækenland saa gaaer min Gang,
Der kjæmpe de mod Trældoms Tvang,
Og bryde Lænken over"! *)

„Der vil jeg følge Banrets Flugt,
Og smage Heltelivets Frugt,

*) 1824.

Og bryde mig en Bane.
Og skal jeg falde for et Skud,
Med Ære dog jeg aander ud
Alt under Friheds Fane".

„Herhjem jeg kommer aldrig meer,
Før I som Sejrens Mand mig seer,
Undsluppen Dødens Fare.
Her holder jeg det ikke ud,
Farvel, Farvel — med mig er Gud,
Han skal mig vel bevare"! —

— „To Daler har jeg kun hos mig,
Den ene giver jeg til Dig;
Thi Rejsen koster Penge;
Der, tag den, før paa Vej Du gaaer, —
Før atter Du en Daler faaer,
Det tør nok vare længe". —

— „Nej, Broder! nej, det ej jeg vil,
Du kan vel trænge selv dertil,
Jeg vil Dig ej berøve; —
Min Lykke selv jeg friste maa,
Jeg sætter al min Kraft derpaa,
Og maa bestaae min Prøve"! —

Vi stod en Stund, — jeg aanded kort,
Da brød jeg ud: „Ad hvilken Port
Gaaer Vej til Grækerlandet“? —
— „Ad Vesterport Du skal, jeg troer,
Og følge Roeskild-Vejens Spor,
Indtil Du staaer ved Vandet“. —

Og ud den dybe Hulken brød —
„Farvel, Farvel“! — det halvkvalt lød,
„Farvel! nu er det Timen“!
Jeg løfted op til Gang min Fod,
Det bruste voldsomt i mit Blod,
Det lød som Klokkekimen.

De søde Minder holdt mig fast,
I Hjertet dybt, før Traaden brast,
Sig bored Smertens-Staalet; —
Og Livets Glæde, Sjælens Skat,
Jeg kasted hen, af Haab forladt,
Paa Afskeds-Offerbaalet.

Jeg rakte ham min hede Haand,
Igjennem Taarer saae min Aand

Ud over Fremtids Taage. — —
Da lukte sig Regensens Dør
Med Gravklangs-Suk som aldrig før,
Som Kirkegaardens Laage.

Og stille, tyst jeg ned mig sneg
Ad Trappen, medens Rædslen steg
Op i min Sjæl med Brusen;
Jeg vandred Gaardens „Lind“ forbi,
Som Aftenvinden spilled i
Med huul og sælsom Susen.

Og „Kannikstrædet“, snever, mørk
Mig mødte som en Dødens Ørk, —
De Tanker foer saa saare; —
For hvert et Fjed, for hvert et Trin
Der gjennem Sjælen gik et Hvin, —
Brostenen drak min Taare.

Da greb en Haand mig, sagte, blød;
En Røst mig ind i Øret lød:
„Kom med, Du stakkels Svage“!
Min Bro’er mig havde sluppet ej,
Fra Undergangens stejle Vej
Han drog mig mildt tilbage.

Han talede til mig med List:
„Din Vej er saare lang forvist,
Du maa Dig saa ej skynde;
En saadan Rejse maa Man helst
Med Hjertet frisk og Sjælen frelst
Ved Morgengry begynde.

„Bliv her i Nat og hos mig sov,
I Natten bli'er du Kuldens Rov,
I Morgen kan Du rejse;
Nu er Du hungrig, mat og træt,
I Morgen har Du spist dig mæt,
Kan bedre Sejlet hejse“!

Troskyldig gik jeg med ham ind
Med Smil i Blik og Graad paa Kind
Alt under Mildheds Vinger.
Ej tænkte jeg: din Græklands-Fart
Du alt bestaaet har, og snart
Har reddet dig — Guds Finger.

Hans Benjamin Gram.

„Han var Menneskefjende"
— Og meente det vel selv —
Der var ej Bund og Ende
Paa hans frosne Sjæle-Elv;
Af ligegyldig Kulde
Bar hans Ansigtstræk Spor,
Og Læberne var fulde
Af Spottens haarde Ord.

Kun ond var hans Erfaring
Om Folk, som de er flest,
Den gav ham en Forklaring
Af, hvad Verden ejer mest.
De havde bidt og revet
Sig tilblods paa Hav og Land, —
Han var ej skaanet blevet
Af de vilde Rovdyrs Tand.

„Han var Menneskefjende“ —
Det var Alverdens Dom,
Det var saa nemt at kjende,
Det talte Alle om. —
Men dog — hvor sær Forandring:
I Kuldens Former støbt,
Paa Kjærlighedens Vandring
Han har et Navn sig kjøbt.

Et Navn, saa sødt for Flokken,
Som aldrig glemmer ham,
For Børn i Armods-Blokken,
For mangt „et klippet Lam“;
For Tagkammergjæster,
For hungrig, syg Student,
For dem, som nu er Præster,
Han Lykkens Hjul har vendt.

Man troede, han var bitter,
— Et Tjørnebusketræ —
Men bag det lukte Gitter
Fandt Hjerteblomsten Læ:

En dyb og stærk Forlængsel
At bringe Smil til Graad,
At bære Fred til Trængsel,
At bjerge kæntret Baad.

O, kunde jeg dem kalde
Og min Stemme dem naae:
„Herfrem, I, Sjæle alle,
Som ved hans Hjerte laae!
Naar allermest I trængte,
Da Lykkens sidste Rest
Løst svajende hængde
Ved et Haar i Skjebnens Blæst“!

Da fik min Stue Gjæster: —
De kom i Skaretal
Fra Øster og fra Vester,
Skjøndt Nogle fik Forfald,
Som hvile nu dernede
Med ham, den store Sjæl,
Som gav dem Livets Glæde,
Og slog Sorgen ihjel.

„Han var en Kvindehader“,
— Han meente det nok selv —
Hvor han saae Kvinderader,
Sig sænked Brynets Hvælv:
Ond var hans Ungdoms Lykke,
Thi Bruden sveg sin Tro, —
Nu gik hans Haab paa Krykke
Over „Sukkenes Bro“.

Ej kjendte han den stærke,
Milde Kvindelighed,
Han aldrig fik at mærke
En Kvindes Kraft og Fred,
Naar gjennem Verdens Øde
I Hjertelivs-Gevandt
Hun breder Slør, det bløde,
Over den skarpe Kant.

Naar bag sin Daad hun skjuler
Sig som Fiolen from,
Begjærer selv kun Smuler,
Men spreder Fylden om. —

Men mangen Kvindes Smerte
Han dulmed, mild i Aand, —
Han vandt den Moders Hjerte,
Hvis Søn han tog ved Haand.

End husker jeg den Time,
Min Moder kom med „Tak“;
Det vilde slet sig rime,
Af Panden Sveden sprak.
Han vilde undgaae Takken,
Og gjorde mange Spring;
Han pilled Duun af Frakken,
Og drejed Talens Sving.

Men, naar den blege Kvinde
Laae paa sin Jammers-Seng,
Da fandtes han derinde,
Og var ej kold og streng;
Da aabned sig forinden
Hans Hjertes lukte Skrin,
Han klapped hende Kinden,
Og gav frit Medicin.

Han Læge var med Ære,
Og elskede sin Kunst;
Men sand den skulde være,
Ej Pral med opblæst Dunst.
Han sagde: „Frem vi famle
Os med vor Kundskabs Høvl,
Vi sidde lavt paa Skamle,
Tidt er Recepten Vrøvl“.

Men, naar til Seng han traadte,
Saa blød, saa klar, saa øm,
Livskraften rejses maatte,
Frem steg en Haabets Drøm.
Og meer end med Mixturen,
Med Sjælens stærke Kraft,
Han styred Helbreds-Kuren,
Og skjenked Sundheds Saft.

Han var Amerikaner
Fra „de frie Staters“ Bugt,
Med en engelsk Faders Vaner
Og den danske Moders Tugt.

Han trykket var og trænget
Bag Enevældens Muur, —
Den frie Fugl var stænget
Som i et Fangebuur.

Saa gik en Aften silde
Paa Gulv han op og ned,
Mens Uhrets Dik, det stille,
Taled om Eensomhed.
Han følte sig saa ene,
Tanker foer viden om,
Og Livets ganske Scene
Ham tyktes øde, tom.

Da Klokken lød derude,
— Hvem mon derude stod? —
Frostblomsten stod paa Rude,
Varmt flød hans Aares Blod.
Det var den lille Stakkel,
Som flygte vilde nys, —
Der skal times et Mirakkel,
Før de slukkes, disse Lys.

Han aldrig saae den Lille,
Som stod med Giftens Braad;
Min Broder hente vilde
Et „levende Raad“.
„Hvad skal jeg nu? Der bruser
En Storm i Drengens Bryst,
Som vist og sikkert knuser
Ham mod Skjebnens Klippebryst“!

O, Time — Fred, Husvalen!
Han saae mig ind i Blikket, —
Jeg skildrede ham Kvalen,
Saa underligt han nikked:
„Din Mo'er Du ej forlader,
Min kjære, stakkels Dreng!
Jeg være vil Din Fader,
Jeg har et Bord, en Seng“!

Jeg sad der uden Fare
Med Taarer i mit Smil,
Guds hellige Engleskare
Mildt smilede dertil.

Nys stod jeg, fuld af Jammer,
For Mørkets Magt en Bold,
Nu i det lyse Kammer
I Kjærlighedens Vold.

Jeg kommet var i Havnen,
Jeg kommet var til Fred,
Jeg hvilte blødt i Favnen
Af den stærke Kjærlighed.
Jeg var saa sært tilmode:
„Tak“, hulked jeg saa tyst,
Ned faldt jeg ham tilfode —
Han drog mig til sit Bryst!

Halvaars-Halvliv i Gothersgaden.

Tre Timer — o, Erindring!
Mellem Østergadens Kval
Og denne søde Lindring,
I Gothersgadens Sal!
Der skulde jeg „studere“, —
„Bort, Krukker, Igler, Glas,
Jeg følger aldrig mere
Det Trældoms Kompas“!

Og seer jeg nu tilbage,
Hvor var jeg da tilsinds!
Han standsed al min Plage,
Og klædte mig som Prinds.
Ved Dag, naar han var ude,
Jeg kunde drømme væk, —
Jeg sad paa Sopha-Pude
Med Bog, med Pen og Blæk.

I Kveld jeg sad paa Skjødet
Ham under Tidsfordriv
Det var som jeg forsøded
Hans eensomme Liv.
Han tog mig paa Komedje,
Og spilled med mig Schak,
Ej trængtes til en Tredje
For at more os med Snak.

Og, naar han samled Alle,
Han havde rakt sit Brød,
Lod vi Luftbøssen knalde,
Imens tilmaals vi skjød:
Da var der Fryd og Gammen,
— Med Straaleblik hos ham,
Naar „Børnene“ var sammen
Hos Hans Benjamin Gram.

I klar Erindrings-Straale
Hans Billed staaer igjen, —
O, mon det vel kan taale
At skildres med en Pen?

Koparret, Farven gusten
Over de svære Træk —
Det var vel Tungsinds-Rusten,
Som jog Sundheds-Rødmen væk.

Hans Haar var rigt og krøllet,
Kjækt omkring Issens Tind,
Hans høje Pande hyllet
I Alvorssløret ind;
Om Munden skarpe Streger,
Naar i Tanker han gik,
Som om et bittert Bæger
Havde rakt ham sin Drik.

Men, naar hans Tale spilled,
Det Milde frem mon stræbe,
Og Ordets Engel trilled
Guldtærning om hans Læbe, —
Da saae Man bløde Linier
Staae frem i Stemmens Takt,
Mens Tankens ranke Pinier
Voxed af Hjernens Schakt.

Men meest hans Øjnes Blikke,
— Var de blaa eller brune? —
Hvor kunde de dog ikke
Tolke Sjælslivets Rune!
Det barske Aasyns Dele
Fra dem et Solskin fik:
En Lysglands til det Hele
Fra dette Sjæleblik.

Hvad er et Landskab yndigt,
Uden Blaa-Søens Væld?
Det kan ej tolke fyndigt
Naturens dybe Sjæl.
Men selv i nøgne Ørken
Med Sand og Armods Fejl
Vi føle Skjønheds-Styrken,
Naar den ejer Havets Spejl.

Hav er Naturens Øje,
Dens Sjæl er gjemt deri,
Skov, Dale, Mark og Høje
Faaer af det sit Trylleri.

Men Øjets Blik bag Brynet
Er Aasynets Hav,
Hvori for Sjælesynet
En Himmel spejles af.

Snart Skyen slaaer sit Klæde
Over dets Ring som Bly,
Snart glimter det dernede
Med Lyn fra Tordensky,
Snart skuer Man paa Bunden
Med Vaarskye Himlen blaa,
Snart Nattens Hvælv i Grunden
Staaer med tusind Stjerner paa.

Hans Blik jeg glemmer ikke —
Naar hans Aasyns Granit
Sig formed for hans Blikke
Til Adelsskjønhed frit.
I denne Stund som Stjerner
De hen paa Præsten skinne —
O, Intet, Intet fjerner
Mig fra det søde Minde! —

— Og, var jeg glad og modig,
Og var jeg fri og trøst? —
Ak, Fortids Ukrudt frodig
Bar Frø til Taarehøst!
End gik jeg med en Byrde,
Og Hjertet var i Laas, —
End ej den gode Hyrde
Mig løste fra min Baas.

Naar Sjælen kom af Fuge,
Og Livet er af Led,
Det knage maa og knuge,
Før Hjertet faaer sin Fred.
Udvortes var jeg sluppen
Fra Nød for Krop og Aand,
Indvortes jeg i Puppen
Sad fast i Larvens Baand.

Jeg gik med Smil paa Kinden:
En Glands, som ej var varm,
Og Vinter-Frost forinden
Stivned min piinte Barm.

Jég var slet ej elskværdig,
Og blødgjort ej min Hu, —
Velgjerningen var færdig
At sprænge mig itu.

Paa Friheds-Trældoms-Strenge
Havde leget min Haand
Uskadt Man ej saa længe
Gaaer uden Tugtens Baand.
O, Naade fra Vorherre,
At ej det Hele brast,
At Alting ej blev værre —
Hans stærke Haand holdt fast! —

— O, Hjemvee, du, den stærke,
Du banked paa hans Dør! —
Jeg kunde godt det mærke,
Han sukked meer end før.
Did, hvor hans Vugge gynged,
Hvor Vandfalds-Søjlen staaer,
Did, hvor hans Moder slynged,
Sin Arm om ham som Noer!

Han gik, som han var kommet,
— Et sælsomt Stjerneskud —
Da Vaarens Vinde trommed
Sejlklædte Snekker ud
Mod Vest stod hans Forlængsel,
Paa Frilands-Jord at døe, —
Saa brød han af sit Fængsel,
Stod ud paa højen Sø.

Han tænkte os at svige,
Alt med sin bløde Sjæl:
Han vilde bort sig snige
Fra taaretungt „Farvel“;
Det kunde han ej bære:
Paa Skilsmissens Dag
Han skuffed sine Kjære —
Et Kjærligheds-Bedrag.

De fulgte som en Skygge
Ham i By, i Huus, i Port,
De meente sig saa trygge:
„Han jager os ej bort“!

Men skuffet blev hans Venner:
Gjennem en lønlig Gang
Han undslap deres Hænder,
Og gik paa Rejsen lang.

Ved Stranden stod et Følge:
„Ombord, ombord i Hast"!
Men Skibet alt paa Bølge
Bar bort den dyre Last.
Ej vidste jeg, da Timen
Mig skilte fra min Fa'er, —
Under Skibsklokkens Kimen
Langt bort ham Havet bar.

Jeg saae ham aldrig siden —
— Hist staaer hans Grav paa Strand;
Hører Du Røst fra Tiden
Alt i det stille Land?
Kan Du see gjennem Riften
Den Mand, du tog til Søn?
Kan Du læse Guldskriften,
Du skrev hos ham iløn?

Tro var Du til det Sidste,
Forvalter, Du, for Gud!
Til mit Hjerte skal briste
Ej dit Minde døer ud.
Og, blev jeg her til Noget
I dette Livets Land,
Du tog, hvad der var kroget,
Og redded mig — til Mand!

Min anden Velgjører.

(Conferentsraad Fenger.)

Han gik til sin Ven og Frænde,
Og sagde: „Jeg rejser bort,
Men Spillet er ej til Ende,
Vil Du vel tage mit Kort?

„Jeg har en faderløs Lille,
Jeg loved ham Huus og Mad,
Jeg Vejen ham bane vilde,
Og nu maae vi skilles ad.

„Vil Du gaae ind i min Gjerning,
Og ende, hvad jeg fandt paa,
Og trille hans Lykkes Tærning,
At Maalet han kan naae“?

Og Svaret faldt uden Tøven:
„Drag bort kun i Fred og Ro,
Jeg vover med Glæde Prøven,
Og bygger Drengen en Bro.

„Jeg Brødet ham nok skal række,
Og give ham gode Kaar:
Gud skjenke Glæde os begge;
Han give Høst efter Vaar“!

Og trofast vedstod han Ordet:
Ti Aar han støtted min Gang,
Indtil ved Examens-Bordet
Jeg fik „Kandidatens“ Rang.

Han trofast rakte mig Haanden,
Og skjærmede mig mod Nød,
Ej lod han mig føle Vaanden:
At spise af fremmed Brød.

Dog blev vort Forhold et andet,
— Velgjører paa anden Haand! —
Mig bandt i Taknemligheds-Landet
Ej Barnekjærligheds Baand.

Ej blev jeg med ham fortrolig,
Som med den bortdragne Mand,
Jeg gik til hans Rigmands-Bolig
Som til et halvfremmed Land.

Han aabned mig ej sit Hjerte,
Aldrig han skued i mit,
Det voldte mig mangen Smerte:
Mit Aandedrag var ej frit.

Det var vel sagtens min Brøde,
Tavs stod jeg med sænket Blik,
Og kunde slet ej forsøde
Med Barnetak Gaven, jeg fik.

Men ærligt han til det Sidste
Hjalp frem mig til Sjælens Maal; —
Paa Graven over hans Kiste
Jeg planter min Taks Fiol.

Og skal vi saa engang findes,
Hvor Misklangen er forbi,
Da skal hans Velgjerning mindes
I den store Harmoni!

Huset paa Christianshavn.

Paa Christianshavn der stod en Gaard,
Saa sørgeligt monne den lude,
Med pjaltede Muur, med Klud og Blaar
I Vinduets søndrede Rude;
Den stirred sig vred, ved Kanalens Rand,
Paa sit Billed, som stod i det gule Vand.

Thi altid ærgerlig saae den ud
Som en Skjønhed, der grim er bleven,
Og staaer affældig i Verdens Slud,
Med Aarstal paa Panden skreven,
Og hader Spejlet, hvori den maa see
Over Ungdoms-Rester et Gravmausolee.

Der kom i Huset jeg hos en Mand
Med Vogne og Heste i Mængde;
Men Alting var kun daarligt istand,
Og Alt til Fornyelse trængte; —
En Vognmand var han — dog gammel Student —
Hans Lykke sig havde saa underligt vendt.

Ej kunde han glemme sit Fordums-Held,
De unge, de lysende Dage,
Da havde han Guld, men nu kun Gjeld,
Og hjemme sad Armods Drage:
Den sad og udsuged den Armes Blod,
Og lamslog ham Haabet og lamslog hans Mod.

Han lystig var, — o, men hvad for en Lyst!
Ej kunde den Livs-Glæden bringe:
En Latter fra Hals, men ej fra Bryst,
Og Slapheden var dens Vinge;
Det var, som om Natten, naar Lynet gaaer
Paa Valpladsen over de gabende Saar.

Og end en Drage rugede der:
Med mælkmatte, stirrende Blikke,
Med guulgraa Farve som Tudsen i Kjær,
Der Mosevands-Dyndet maa drikke,
En „Tante“ brugte sin Enevolds-Magt
Over Mand og Børn, i Lænkerne lagt.

Som Slangen kold hun løfted sin Kam,
Skjød fremad i krumme Gange; —
Røsten var hæs og Haanden var klam,
Hendes Aandedræt korte, trange;

Hun styred Huset som snurrende Kat,
Og vee den Muus, hendes Klo fik fat!

Hun leged med den i sødlig Ro
Mellem Poterne, luunt og stille, —
Og naar den saa fra den skarpe Klo
I Dødsangsten bortsmutte vilde,
Da greb hun den brat med et dygtigt Dask —
Selv sad jeg saa tidt i den blodige Vadsk.

Det Huus, hun styred, saae ringe ud,
Uredt som en Muserede,
Opfyldt med Skrammel, Skjærmbræt og Klud,
Fast ingen Plet til et Sæde;
Og laset og snavset ved Dag og Nat, —
Der sad hun og ruged over sin Skat.

Der bragtes jeg hen og i fire Aar
Jeg døjed det Liv som Kostgjænger:
Fra Gothersgadens de lyse Kaar
Gik ind jeg bag Fængselets Stænger.
Og hvad jeg der i de Aaringer leed,
Vorherre deroppe alene veed!

Hans Lystigheds fortærende Ild,
Og hun med sin Aands-Indskrumpen,
Han hjerteknust, med Grin uden Smil,
Og hun saa inderlig lumpen, —
Det var min dagligdags Livsluft, min Kost, —
Som Rekrut jeg stod paa min Vinterpost.

Ej havde jeg Aands- og Hjerte-Kraft
At frie mig fra Galden bitter;
Jeg havde tabt, hvad jeg havde havt,
Og min Harme sad bag sit Gitter:
Det gamle Troskyldens Liv var forbi,
Og Sjælen spejled Foragten sig i.

En Harme vild og Foragten stolt,
Og Tanker sig brød i min Hjerne; —
Som her jeg sad under Laas, i Bolt,
Mig tyktes jeg var en Stjerne,
Som ene staaer og ved Nattens Vind
I Pølen mon spejle sit blanke Skin.

Med oprørt Sjæl over Tyranni,
Som Slethed og Aandløshed øved,
Jeg vandred om, i min Tanke fri,
Men Tanken var svangret med Støvet,

Med Støvet af Giftens det bittre Frø,
Som dræber, saa Hjertevarmen maa døe.

Dog, — Gud holdt oppe mig i min Nød.
Da jeg maatte ved Afgrunden rave,
Og mildt han brugte Foragtens Gløø
Til at frie mig ud af det Lave:
I dette Huus, hvor jeg havde mit Hjem,
Jeg følte dybt, at jeg maatte frem.

Jeg stræbte bort fra det usle Liv,
Fra Muldvarpelivet dernede,
Og under den dagligdags Død og Kiv
Jeg fløj fra den pjaltede Rede;
Højt vilde jeg flyve som Ørnen kjækt
Just under Lavhedens knusende Vægt.

Det var en ussel, en ringe Kuur,
Ej vil jeg min Daarskab skjule:
I Raaddenskabets det skumle Buur
Jeg fandt mig en anden — Hule; —
Var der jeg friere, mere stor?
Og fandt jeg der vel et Hjerte-Spor?

Men dog, med Aanden i Stoltheds Garn,
Ej Kjødet fik Lov at raade, —
Og uden Hjælp som et vildsomt Barn
Jeg staved paa Livets Gaade.
Jeg fik for det Usle Væmmelsens Gru, —
Den fulgte mig paa min Vej til nu.

Omkring jeg tradsked saa mange Trin
I Byens Stræder og Gader,
Og Fransk og Tydsk, og Græsk og Latin
Jeg modtog i mangeslags Grader;
Det fyldte mit Hoved, men mætted ej,
Jeg vandred min egen Tankegangs Vej.

Det var mit Levnet, saa fladt og bart;
I Kammeret sad jeg ved Bogen,
Og i Familien lærte jeg snart
At sidde med Kulde i Krogen;
Tavs gik jeg tilbords, tavs aad jeg mit Brød,
Og sjelden den barnlige Latter lød.

Det var en skjult, men erklæret Krig,
Jeg førte mod Listen og Magten:
Hun steds paa Vagt, for at fange mig,
Jeg steds paa Vagt med Foragten;

Jeg troer, jeg sejred og Dragen bandt,
Men Sejren kosted mig meer, end jeg vandt.

Dog er der Noget, jeg stirrer paa
Med Glæde fra trange Tider:
De stakkels Døttre bag Husets Slaa
Fortryktes fra alle Sider;
Ej Faderen mægted at skjerme dem
Mod Dragens Magt i det mørke Hjem.

De gik med Blikket saa bange, skye,
Led Nød og ej turde de klage,
Og Trældommen lagde sig tung som Bly
Paa dem i Ungdommens Dage, —
Jeg mindes det med en Glæde mild:
Jeg gik dem tilhaande med kjærligt Smil.

Jeg gik dem tilhaande, og var dem tro,
Jeg deelte med dem deres Smerte;
Da Faderen brat fandt Dødens Ro,
Trøst talte jeg til deres Hjerte;
I Trængsel skreves vort Venskabs-Brev,
Og Venner til denne Dag vi blev.

Men hvergang jeg nu paa Christianshavn
Seer Gaarden med Stokværk stygge, —
Det er, som flyver en kulsort Ravn
For Solen med brede Skygge —
En Mindelse da forbi mig gaaer
Om fire lange og bange Aar! —

Skolelivet.

Saa kom jeg i Skolen efter „Borgerdyden“ kaldt,
Og iblandt tolvaars Drenge havde sexten Aar jeg talt;
Som Kaalstok over Kaalen jeg ragede op, —
Jeg havde Lærdoms Huller, men fulgte dog Trop.

Hvordan skal jeg beskrive de fire Aar, som gik,
Forinden Afskedsbrev jeg fra Skolens Styrer fik?
Lidt Aand, end mindre Hjerte, — men mange, mange Ting
Gik forbi Sjæleøjet i broget Kasseking.

Latinens Skolevæsen er et Maskineri,
Som fabrikerer Drenge til et lærd Maskepi;
Der drives Kundskabs Væsen om en Verden, som er død, —
Den Verden, som nu lever, med den Man har sin Nød.

Vi lærte Grammatikken og Romas haarde Sprog,
Vi hørte om Partikler og gamle Pottelaag;
Vi læste Koefoeds Krønik foruden Sammenhæng
Med Navne og med Aarstal — et stort, uhyre Slæng.

Vi dyrked Tallets Videnskab, hvori der ej er Sjæl,
Og Fransk og Tydsk, som vilde slaae Dansken ihjel;
Vi hørte om Kvadratmil og Rigers Hovedstad, —
Men spurgtes der om Folkets Aand blev Læreren ej glad.

Vi gik tilbunds saa grundig, højt op ad Tidens Elv, —
Der blev nok ikke Stunder „at komme til sig selv“;
Ej Mennesket at kjende vi lærte, Træl og Fri —
Kun de aflagte Klæder vi Næsen stak i.

At lukke op en Verden af Aand til Sjælens Lyst,
At aabne Hjertekilden dybt i vort unge Bryst,
Saa sjæleglad vi føle: det er dog noget smukt,
At leve Menneskelivet og følge Aandens Flugt;

At røre ved vort Øje, saa det skimter en Strand,
Hvor det er godt at stunde, hen fra Dødens kolde Land,
At aabne Ørets Gang, saa det hører Vingesuus
Af Kongeørnens Flugt over denne Verdens Huus;

At lade store Skikkelser gaae Sjælen forbi,
Og Hjertet suge Honning af Blomsten som en Bi,
At stille Livet frem, som med Død det er i Kamp
Med Syn for Sejerspalmen højt over Tidens Damp; —

Det Alt Man ikke kræved af Lærdoms-Skolen, — nej,
Der gik de Fleste baglængs ad Dødens brede Vej;
Der saae Man kun Skyggen, som Aanden kasted hen —
Men Aanden selv gik ikkun „som Spøgels igjen“.

Som Spøgels gik igjen den i Krønik, i Sprog; —
Den skjulte Ild, som sætter Verdenskræfterne i Kaag,
Den aned Man slet ikke, — det var en lukket Bog,
Mens Skoledrengen sad der og staved i sin Krog.

Det Alt er kun Afretning, til at skille Livet ad;
Med skarpe Kniv Man skræller Livsløget, Blad for Blad,
Til Intet bli'er tilbage, — kun „Skrællinger“ i Flok,
„Den sorte Kunst“ forhexer alt Liv til Steen og Stok.

Man troer, Man kan forklare al Verdens Herlighed,
Og ejer ikke Det, som Man skal forklare med:
Thi „Liv“ er kun „Forklaring“, men Livet gav Man bort,
Og betler om Oplysning ved Dødens mørke Port.

Der er ej større Støtter, „Saltstøtter“, her paa Jord
End just blandt dem, som gik i den lærde Skoles Spor,
„Dødbidere“, som gnaver i Embeds-Krybbens Fjæl,
Veed ej, hvad det betyder: „En levende Sjæl“.

Dog maa jeg dette prise ved Skolen, hvor jeg gik:
En daarlig Skole var det efter Lærdoms Bestik;
Der gik det vildt og broget i en Opløsnings-Tid,
Og Skolens Kræfter regelløs sig spredte hid og did.

En samlet Dødens Salve affyredes ej der,
Saa hele Drengelinien laae slagen i Gevær, —
Det var „den spredte Fægtning“, som ej kunde faae Lov,
At gjøre Drengehæren til Dødens visse Rov.

For Skolen var Bestyrer en „Landeværns-Kaptajn“,
Hvis Lærdom af var skyllet i Kjøgeslagets Regn;
Tillykke ej han vidste, hvad der var Skolens Maal,
Til Lærddoms-Kappens Syening han ejed ingen Naal.

Hans Fag var Historie og Geographi, —
Sin Bog paaklem han havde — den kigged han i, —
Saa læste han galt baade Navne og Tal,
Fra Hundredaar til Hundredaar Bedrifterne han stjal.

Vi kom af Blæk paa Kortet over Øen en Klat,
Saa laae han og ledte, til han blev ganske mat, —
Da saae han paa Kortet den sorte Skavank: —
„Hvis Øen er bag Klatten, skal Klassen have Bank“!

Hver Lærer fulgte uden Tvang sit eget Princip,
Det var som tyve Styrmænd ombord paa et Skib,
Den Ene styred østerpaa, den Anden i Vest,
Det slingred, nær en Kæntring, i Hvirvelvindens Blæst.

Den Ene gav af Timen præcis os hvert Minut,
Den Anden et Kvarteer kun os rakte Lærdoms Sut,
Den Ene om hver Bogens Prik os talte Viisdom ind,
Den Anden om Fru Heiberg og Bournonvilles Trin.

Den Ene kunde Noget, — den Anden Ingenting,
Men Begge lærte ligegodt os gjøre lærde Spring, —
Den Ene havde Ordets Magt at fængsle vor Tanke,
Den Anden kunde ej tale, men godt han kunde banke.

Saa gik det til i Skolen; — de Lærde sige: „O,
En Skole, som maa savne Kjedsommeligheds Ro!
I „mored“ Jer i Skolen; men det er Kontraband,
Kun død og kjedsom Læsning passer i Lærddoms Land“!

Men dette just jeg priser; — skal Drengelærddom staae,
Da maa der rives Flenger i Lærddoms-Kappen graa,
At Sjælen stundom smutter ud og leger sit „Tagfat“,
Og ikke snøres ind, saa den taber al sin Skat.

Thi Skolen bliver ellers en haard Prokrustes-Seng,
Om lang hvad eller kort er den stakkels Skoledreng,
Saa skal han passe Sengen, og den slet ikke ham,
Han spiles ud og pines ind, til han faaer Last og Skam.

Det er den egne Livskraft, som giver Livet Hold,
Men den lider Overlast af døde Formers Vold, —
Og Sjælens egne Takker skal dreje Livets Hjul,
De slides op af Filen, saa reent de blive Nul.

Og hvad de lærde Mestre tidt kalde Skolens Tant,
Det er kun en Udvej, som Drengens Kræfter fandt,
Til ej at gaae tilgrunde, men redde Ungdoms Vaar,
Til ej at blive Olding i Ynglingstidens Aar.

En Digteraand sig klaged: „Min Skolegang var slet,
Ej Læreren mig skjenked den fulde Lærddoms Ret“!
— „Tak Gud derfor“, ham svartes, „havde Skolen været god,
Du var til Intet blevet, udtappet var dit Blod“!

Vi stod ej tilbage, — det gik os ganske godt,
Da Prøven skulde vises i Højskolens Slot:
Med „bedste Karakteer“ gik vi ud og lidt meer
Trods Skolens mange Brøst og de tusind „Frikvateer“.

Og Nogle af os redded, kan være sig, lidt meer
Af Syn og Blik for Livet end mange Andre fleer, —
Ej Regelen os dræbte, og Skolens Snørliv ej,
Vi fik dog Lov at røre os paa vor egen Vej. —

Hvad har af gode Minder jeg fra min Skolegang?
Eet veed jeg, at fortryllet jeg blev af Hellas' Sang, —
Og „Iliaden“ greb mig med sød og sælsom Magt,
Den stærke, bløde Rhytmus har en Rigdom mig bragt.

Dens Helte gik forbi mig, mens det klang, det krumme Skjold,
Achillevs, Agamemnon foran Trojas sjunkne Vold, —
Og Hektor og Andromache — jeg holdt mit Aandedrag,
At høre, hvad de taltes ved paa Afskeds tunge Dag.

Da han og hun stod taaretungt i Skilsmissens Nat,
Og Sønnen, Astyanax, forfærdedes brat
For Faderens Hjelmbusk, med Barnegraad spæd,
Og Helten maatte smile i samme Stund, han græd.

Det kunde Sjælen fatte: det var en Heltekamp,
Det var ej Viin at præsse ud af den tørre Svamp,
Hvor Guder spilled Schakspil, og Brikkerne med Aand
Sig indenfra bevæged i Friheds Klædebon.

Den Mand*), som førte ind mig i denne Tryllering
Af Storhed og af Skjønhed og viste mig omkring,
Selv grebet af det Skjønne, ham takker jeg endnu
For al den Hjerteglæde, han skjenked har min Hu.

Det var nok, Eet undtagen**), det Bedste, som jeg vandt,
Et Udbytte kjært, jeg blandt mange Skaller fandt,
Og indtil denne Stund suser Skjønheds-Aandens Vift
Henover Sjæl og Hjerte fra Grækernes Bedrift.

Latinernes Orum kunde aldrig gjøre Gavn;
Selv har de sig skildret med det rette Udyrs-Navn:
En Ulv gav Folkets Fader sin Mælk, — hvad tyder det?
At Folket blev en Ulveflok, af Blod og Rov ej mæt.

Roms Krønike begyndte med rædsomt Brodermord,
Og altid fulgte Mandslæt i Romerørnens Spor;
Roms Huusliv begyndte med Kvindernes Rov —
De bygged Hjertelivet paa Raahedens Lov.

---

*) Dr. Kalkar.

**) See Stykket: Det ringer førstegang til Kirke.

Hvor Børnene var Ting kun, under Vold, uden Ret,
Der Livets Adel myrdes i første Aandedræt;
Hvor Læreren var Slave, — der har Man nok faa't Bugt
Med hver en ædel Drift, og med Aandens Himmelflugt.

Med denne Pen har Roma sig selv beskrevet smukt, —
Af denne Rod skal voxe den ædle Viisdoms Frugt, —
Dets Krønike var lumpen, det selv en Kjæmpetræl —
Og hvor det kom med Haanden det Aanden slog ihjel.

Det dræbte Græklands Guder i Skjønheds-Sløret blødt,
Og leved saa af Liget: en Gudeflok af Dødt,
Med Haand af Jern det rørte ved Plato og Homer,
Ved Herodot, Demosthenes og Græklands Store fleer;

Men Aanden tog det af dem, — med sødlig Leflens Kryb
Homer blev Didos Sanger, saa flad som hiin er dyb;
Og Plato blev til Cicero med gammelvigtig Snak,
Og Herodot er Livius, som dybt i Mosen stak.

Thi Folkets Barnedrømme bli'er Folkeaandens Spejl,
Paa Folkelevnetsløbet sætte Mærke de og Sejgl, —
Og drømmer Folket Adel, det gaaer paa Ærens Strøm,
Men Ulveunger sikkert vil drømme Ulvens Drøm.

Og derfor passer godt den til Romas Levnetsløb,
Den Drøm i Fødsels-Timen om, hvad det gav i Kjøb
For Verdens-Herredømmet med Spydstagens Pæl,
Om Ulv og Mord og Rov, uden Aand, uden Sjæl.

Og Sproget — ak, hvor er det et Billed af et Folk.
Som kun er Jernets Værge, men ikke Aandens Tolk, —
Hvor lyder det saa haardt, som Man slaaer paa rustent Skrin,
Saa skarpt som Rettersværdet, saa spidst som Pilens Hvin!

Og det skal give Opsving, det vide Sjælen ud,
Og iføre Sjælen et ædelt Tankeskrud!
Og det skal lære Ynglingen at læse Livets Skrift,
Og bygge Planteskolen for Højsinds Storbedrift!

En Røverflok skal lære dig Borgerlivets Værd,
En Røvertænkning øve Dig i Tankens ædle Færd,
Et Røversprog skal lære dig at føje Ordet vel,
En Uaand bane Vejen for Aand og for Sjæl!

Jeg lærte vel Latinen saa godt som Drenge flest,
Den blev dog ej min kjære, min elskede Kjøphest; —
Jeg skrev som de Andre min knuddrede Stil,
Den kunde sjelden staae sig for Mesterens Fil.

Og Tallenes Betydning jeg aldrig fatted vel,
I fire Aar ej lærte jeg min „lille Tabel“;
„Du er, minsandten! ringe kun i Mathematik“,
Saa sagde mig Herr Svenningsen med sørgeligt Blik.

Og, Modersmaal, Du søde! hvor blev Du trængt og trykt
Af fremmede Røster, hvorpaa det Alt var bygt, —
Student Man kunde blive, og vide ej engang,
At Ewald, Oehlenschläger havde skrevet en Sang.

Ej kjendte vi til Fædrenes Sindbilledskrift,
Den dybe, høje Skabning af Nordens Hjertedrift;
En Borg, som skyder opad med Spirets Heltemod,
Og spejler sig i Havets Dyb, som skyller om dens Fod.

Og Det, som stilled Norden paa Kjæmpebjergets Tind,
At Kjæmpen paa en Livstanke satte Livet ind,
Derom var aldrig Talen; ej klaret blev vort Blik
For hvad i Arvegods vi fra Fædrene fik;

For Folkeaands-Magneten, der peger over Søe
Didhen, hvor der skal stævnes, hvis Norden ej skal døe,
Et Maal, hvorhen vi stunde, højt over Bjerges Vold,
Mens Nornen triller Tærning i Kjæmpernes Skjold.

Og Danmarks Livs- og Døds-Kamp og den straalende Sejr,
Dets Sommerliv i Freden, dets Frost i Vinterlejr,
Og Danmarks dybe Hjerteslag, der banker gjennem Alt,
Og Folkeaandens Susen over Land og Østresalt,

Det taltes der ej om i den danske „Borgerdyd“,
Det gjaldt kun derudenfor som en unyttig Pryd; —
Et tørt Register over, hvad herhjemme var passeert,
Vi fik af Danmarks Krønik — saa var det reent og skjært.

Saa gik det med vor Lærddom, — men fuldtop af „Kommers“,
Vi havde paa Skolen, og med Lærerne Skjerts,
Og naar vi Gamle samles i Manddommens Aar,
Da lee vi saa hjerteligt af Skolelivets Kaar.

„Siig, husker Du vor Lærer, som vendt med Bagen stod
Mod Kakkelovnens Plade, for at varme sit Blod, —
Vi havde kastet Krudtet ind til ulmende Gløð, —
Da skete der et Kraftknald og ud stod Luen rød.

Thi Ovnens Dør sprang op og Krudtets Flammer ud,
Greb fat i Kjoleskjødet og i Buxernes Skrud,

Og rasende han rendte, snart op og snart ned,
Og holdt med baade Hænder paa det søndrede Sted".

„Og husker Du den Anden, som sad og retted Stil, —
Da banked det paa Døren, — det var et aftalt Spil; —
„Hvem der"? han spurgte gnaven, — men Duxen svared frisk:
„En Amagerkone, som sælger sine Fisk"!

Da bankede det atter — „Hvem der"? — igjen det lød —
„En Amagerkone, som sælge vil sit Brød".
For tredje Gang det banked — „Hvem der"? — med Vredens Skraal,
„En Amagerkone, som sælge vil sin Kaal"!

Da brølte han med Fraaden: „Kommer Fleer af den Slags,
Da klemmer jeg dem flade som en Flynder, som en Lax;
Jeg har ej efter Amagerkonerne havt Bud,
Jeg kaster dem, saa bandte han, af Vinduet ud"!

Saa priser jeg min Skole for de Venner, der jeg vandt,
Der var blandt dem de Bedste, som dette Hjerte fandt;
De fulgte mig i Livet, og bag det sorte Skrin
Af dem skal Nogle følge mig med trofaste Trin.

Og saa de raske Toure paa Byens frosne Grav,
Naar alle Kammerater paa Isen ud sig gav,
Og Skøjteløbet prøvedes med piilsnare Fart, —
Ja, det var Skolens største Skridt, — de var af Kjæmpeart.

Hvad eller naar jeg tænker paa, hvor stille og glad
Derhjemme paa mit Kammer saa eensom jeg sad,
Og læste Walter Schott eller Schillers Digtersang,
Og Shackespeare fremmest gik paa den høje Skjaldegang.

Da skued jeg en Verden, saa stor, saa klar, saa kjær,
Da tyktes jeg at skimte, hvad Livet vel var værd,
Da dybt jeg det aned, at om Aandens Liv det gjaldt,
At vinde Alt, var Livets Kaar, hvad eller tabe Alt.

Et dobbelt Liv jeg leved — et Liv til Hverdagsbrug,
Og saa et Søndags-Liv, som var rigt, men i Smug, —
Alt i en Aandens Verden, som jeg anede kun,
Hvor en Skjønhed sig spejled paa Sjælens dybe Grund.

Det var det Baand, som bandt mig til Barnedrømmen sød;
Igjennem al min Vandring jeg skimter Traaden rød, —
Ret aldrig opgav Hjertet sit Barndoms-Ideal,
Ej Livets store Ansvar og Alvorens Kald.

Ret aldrig, selv i Tider, da fattigst jeg stod,
Har Højsinds-Tanken tabt sin Glands, Livsblomsten sin Rod,
Jeg følte, fra jeg var kun en lille, stumpet En,
Det gjaldt at plukke Æbler af Livstræets Gren.

Men underligt det gjæred i disse fire Aar:
Thi udenpaa var Kappen mig vævet grovt af Blaar,
Men indenfor var virket som af ædle Perler ind
De deiligste Billeder paa Skarlagenskind.

Trods alle Haardheds Urter, som voxed i mit Hjem,
Trods alle skarpe Kanter, trods at jeg var saa slem, —
Jeg sukked efter Fylde, og vidste det saa godt,
At Mennesket skal bygge paa Hjertelivets Slot.

Hvordan? — det vidstes ikke, — kun dette stod mig klart:
Jeg maatte leve Hjertets Liv og tage Aandens Fart;
Og Indbildnings-Kraften mig gav i klare Lyn,
Hvad end jeg ejed ikke, men som stod for mit Syn.

Et Syn, et yndigt Billed, som gav min Tanke Flugt,
Skjøndt end ej stort jeg havde smagt af Livstræets Frugt.
Men farligt er tilvisse dette Dæmrings-Maaneskin,
Hvor Skuffebilleder daare det drømmende Sind.

Man daarer sig med Skinnet og fristes til at troe,
At hvad Man saae i Synet, det har Man levet jo, —
Med Kikkert paa en Fjeldtind saa mangen Egn Man seer,
Og mener under Skuet, at Man har været der.

Selvskuffelse — hvor farlig! den tømmer Sjælen ud;
I Phantasiens Verden er Stjernen Sjælens Brud.
Igjennem dyben Alvor, i Smerternes Spor
Maa Sjælen efterhente, hvad vundet alt den troer.

Til Alvors Mesterlektie jeg maatte flyttes op,
At Livet kunde holde med Phantasien Trop; —
Der har i tredve Aar jeg nu forfra repeteert,
Hvad i min Drengeverden jeg skjævt havde lært.

Det ringer førstegang til Kirke.

(Det første Christus-Ord.)

Han staaer paa Kirkesvale
Med Ordets Hyrdestav;
Han lider ej min Tale
Om, hvad han først mig gav.

Sig selv saa vil han skjule
Bag Herrens Straaleglands,
Han lider ej en Smule
Af egen Æres Krands.

Han lider ikke Snakken; —
Nu — dertil har han Lov; —
At tolke Hjertetakken,
Det har nu jeg Behov.

Han lukke kan sit Øre,
Jeg Mund ej lukke vil, —
Saa kan vi begge gjøre,
Som vi har Lysten til.

Det var i Mørknings-Timen;
Jeg hørte, Luften sang
Med Aftenklokkens Kimen
Fra Taarnets Sneglegang*).

Rød Solen sank bag Rude
Og kasted Purpurstænk
Paa Vintersky derude, —
Jeg sad paa Skolebænk.

Der var saa tyst derinde, —
Een Røst saa hørtes kun;
Jeg glemmer ingensinde
Den underlige Stund.

Alt tyktes mig forstummet —
Een Stemme, stærk og blød
Med Klang i Skolerummet
Fra Hjertekilden fløđ.

Alt tyktes mig, stod stille
Paa dyben Tavsheds Vagt,
Mens Kirkeklokkens Trille
Slog Evighedens Takt.

---

*) „Vor Frelsers“ Kirketaarn paa Christianshavn.

Han stod der, smuk at skue,
Han stod der, klipperank,
Og Aftensolens Lue
Faldt paa ham, da den sank.

Den kasted Aftenrøden
Alt paa ham, hvor han stod,
Og Øjet tog med Gløden
Solstraalens Glands imod.

De smeltede tilsammen:
Solstraalen, for mit Syn,
Og Aandens Gnist med Flammen
Blikkets stærke Lyn.

Om Christus, Sjælelægen,
Lød Ord som aldrig før:
Det var, som om i Væggen
Sprang op en lønlig Dør.

Det var, som om jeg skimted
Igjennem Dør paaklem
En Kirke, hvor der glimted
Et Lys, som vinked hjem.

Det var, som Englerader
Gik om, og tændte der
I alle Stolestader
En Stjerne klar til hver.

Jeg saae det høje Alter,
Jeg hørte som et Bud:
Snart skal her synges Psalter,
Et „Ære være Gud“!

Fropræken var ivente,
Der sysledes saa tyst, —
Jeg maatte Vejret hente
Dybt nede fra mit Bryst.

Det var, som om et Øje
Traf Hjertets mørke Plet,
Som maatte jeg mig bøje
Med dybest Aandedræt.

Tolv Hjerter smaa mon banke
I Stuens dunkle Rum; —
Hvad var de Andres Tanke?
Jeg spurgte ej derom.

Men hvad eet stakkels Hjerte
Fornam, — det nok jeg veed:
Det slog med sælsom Smerte
Og dog med sælsom Fred.

Med Smerte over Savnet
I mange spildte Aar,
Med Fred alt over Navnet,
Som giver Naadens Kaar.

Med hede Kind til Haanden
Jeg sad og lytted til, —
Det var jo Helligaanden,
Som øved Harpespil.

For førstegang i Livet
Jeg hørte Christus-Ord,
Der blev et Syn mig givet:
Her, her er Frelsens Spor!

Han stod og talte sikkert,
Paa Klippen stod hans Fod —
Han rakte Troens Kikkert,
Jeg øjned Korsets Blod.

Mens Aftenrøden straalte,
Han stod, en „Ordets“ Mand,
Og Grændseskjellet maalte
For Dødens, Livets Land.

Jeg veed, han vil ej roses,
— Han stod i Herrens Læ —
Min Tanke faldt paa Moses
Ved Tjørnebuskens Træ.

Ej kuude den fortære,
Den Ild, som brændte nu:
Det var jo Naadens Ære,
Som smeltede min Hu.

Og alt som Læben talte,
Klang Kirkens Klokker hen,
Det var, som En mig kaldte
Til Kirkens Huus igjen.

Tre Gange Klokken ringer
Hver Søndag højt fra Spir,
Før Psalmesangen klinger
Og Kirken aabnet bli'er.

Han førstegang hernede
For mig lod Klokken gaae:
„Stat op, og gjør dig rede,
Tag Søndagsdragten paa“!

Og Klokken var hans Tunge,
Som lød med Aandens Klang:
„Gak op, for Gud at sjunge
En liflig Julesang“!

Han „ringed end ej sammen“,
Det var et Morgenskjær,
Og end ej Pintseflammen
Mig drog fra Verdens Færd.

Jeg veed, at hen gik Tiden,
Før Troen brød sig frem,
Men altid, altid siden
Jeg søgte mod mit „Hjem“.

Og aldrig siden fulgte
Min Tanke Verdens Skik,
Og aldrig siden dulgte
Jeg Synet, som jeg fik.

Sandheden havde vundet
I mig en evig Sejr,
Skjøndt end min Sjæl var bundet
I Verdenslivets Lejr.

Og under al min Færden
Mod Kirken stod jeg vendt:
Mit Liv var end i Verden, —
I Tanken Lys var tændt.

Ej vidste han, at Drengen
Af ham fik Livets Pust,
Han rørte Hjertestrengen,
Skjøndt tykt belagt med Rust.

Ej vidste han: Herneden
Han gav mig Bod for Savn,
Og skjenked Syn paa Freden
I Jesu Christi Favn.

Ej vidste han: I Himlen
Paa ham saa peger jeg,
Og siger: „Hist i Vrimlen
Han viste mig paa Vej“.

Den Ære vil han ikke —
Han ydmyg er som stærk,
Han lukker sine Blikke
Alt for sit eget Værk.

Min Sjæl dog ved ham hænger,
Jeg vil ej tie stil'
Jeg nævner Peter Fenger
Med Taarer og med Smil.

Du skal ej Munden lukke,
Velgjører for min Sjæl!
Du standsed Verdens Vugge,
Hvori jeg sov som Træl.

Du var min Ungdoms Værge,
Du blev min Manddoms Ven,
Du peged over Bjerge
Til Barnehjemmet hen.

Jeg er nu blevet gammel
En Præst med saaret Bryst, —
End lytter jeg paa Skammel
Til Din den kjære Røst.

Jeg hører Dig saa gjerne,
Du er mig dyrebar,
Da tindrer Mindets Stjerne
Saa mildt til Din Skolar.

Da hører end med Gammen
Jeg Kirkeklokkens Brum,
Og Hjertet regner sammen
Mit hele Gjeldsbrevs Sum.

Min Gjeld til Dig, Du Kjære,
Den maner mig saa tidt,
Men Herren skal klarere,
Og saa er vi jo kvit.

„Vor Frelsers Kirke“.

Dødsøen rulled sin Bølge
I Solens stærkeste Brand,
Med lumre Vindpust i Følge
Den vælted sig op mod Strand;
Knap kunde Man trække Vejret
Bag Kirkegaardspilens Hegn,
Og Disingen havde lejret
Sig over al Kirkens Egn.

Sig Disingen havde tættet
Om Bjerget med Dunsters Slud,
Og Vidskelæderet slettet
Den stolteste Tegning ud, —
Udvidsket hver sikker Linie,
Som skilte fra Luft og Hav
Domkirketaarnets Pinie,
Der voxed paa Dødens Grav.

Det Alt løb ud i hinanden,
Det flimred med „Lokes Sæd“*),
Og Dorskheds Bæger til Bunden
Var fyldt med den falske Fred.
Det var som en stor Udjævnen,
Som om Liv og Død var Eet —
Man vandred trygt over Revnen
Paa Vanvids svajende Bræt.

Dødsøen rulled sin dovne,
Sin tunge, søvndrukne Krop, —
Vandblærer kun maatte bovne
Paa dens brede Bølgetop:
I Hvirvel de rulled med Skiften,
Indtil de med Boblen brast, —
Det var hele Livs-Bedriften:
Det Samme foruden Rast.

Dødsøen rulled om Lande,
Tyk var dens Bølge forsand,
Man saae ej gjennem dens Vande,
Hvad der laae paa Bundens Sand:

*) „Lokman saaer Havre“, siges der paa Heden, naar Luften bævrer.

Udyr og de raadne Dele,
Men ogsaa en Perle skjær —
En Vælling saa var det Hele,
Ej spejled en Himmel sig der.

Dødsøen rulled sin Vove
Mod Frelserens Kirkemuur —
Derinde Man helst gad sove,
Ej støde til Kamp i Luur;
Ej Vægterne havde mærket,
Der boredes Hul under Huus
I Grunden af Kirkeværket,
At styrte Taarnet i Gruus.

Da blæste det op til Stormen,
Et „Gudsvejr“ fra Herrens Mund,
Da mærkede „Midgaards-Ormen“,
Som gnaved paa Husets Grund,
Den maatte vise sit Aasyn
Paa den aabne Kampens Dag,
Og i Jords og Himmels Paasyn
Bestaa Afgjørelsens Slag.

Det var for vor Frelsers Kirke
Slet ikke saa farlig en Ting, —
Kun da, naar Dødskræfter virke
I Løndom med Æddersting,
Kun da faaer de Lov at raade
Med Listen, med Løgnens Mod, —
Naar aabent Bølgerne fraade,
Staaer Kirken paa Klippefod.

Op blæste det til en Kuling,
Et „Gudsvejr“ i gammel Stil;
Det var forbi med den Huling
Af Dødsøen, sagte, stil;
Det blæste med Stormen mægtig,
Og Stormen kom fra en Præst:
En eneste Lunge prægtig
Gjorde klart med „Ordets“ Blæst.

Det var en Gjerning af Naade, —
Det toned i Gjallerhorn;
Højt sprøjted den bittre Fraade
Mod Frelserens Kirketaarn;

Det larmed med Afgrunds-Bruset,
Men med Blus paa Taarnets Tind
Stod Frelserkirkehuset,
Og vinked fra Skibbrud ind.

Han stod mellem danske Klerke
Med „Gudsvejret“ i sin Mund,
Han ejed Ordet, det stærke,
Som dømmer til Helveds Bund.
Al Verdens snigende Kunster,
Al Verdens prunkende Kraft,
Al Løgnens koglende Dunster,
Og Slangens daarende Saft.

Han nævnte „Ordet“ med Torden,
En Prøvesteen blank og reen,
Saa Trolden Finn sank i Jorden,
Og blev til en Flintesteen; —
Han nævnte „Ordet“ det søde,
Som Herren kjender sig ved,
Som læger Hjerter, der bløde,
Og giver en evig Fred.

Han stod i „Frelserens Kirke“,
En Præst foruden al Frygt,
Paa Sandhedens Dannevirke
Han stod saa frelst og saa trygt. —
Og derhen gik jeg med Gammen,
Ad Kirkedør ind jeg treen,
Og hørte ham „ringe sammen“,
Stormklokken til Marv og Been.

Jeg hørte det bruse, skumme
Mod Kirkevinduets Karm,
Og Verdenskræfterne brumme
I den løsladte, bittre Harm, —
Men over Vandenes Brusen
Derude ved Kirketaarn
Jeg hørte „Guds-Ordets“ Susen
Henover Klinte og Korn.

Det var, som om han i Brænding
Stod støt i sin Baad, ved Mast,
Med Stavn i dristigste Vending
Vendt stik imod Strømmens Kast;

Han stod med korsdannet Værge
Ombord i den liden Baad,
Og kløvede Bølgebjerge, —
Han stod der med Smil og Graad.

Alt under Strømgangens Kasten
Han gynged i Lodsbaad kjæk,
Korsbanneret stod paa Masten,
Og Baaden fik ingen Læk.
Snart som en gyngende Maage
Han svæved paa Bølgens Kam,
Snart dybt i Vandenes Vaage,
Som skjulte Baaden og ham.

Men altid tonedes Flaget
Alt over det Bølgespejl,
Og aldrig i Kjæmpeslaget
Han strøg det og mindsked Sejl.
Og altid tonede Ordet:
„Herfrem, for Korset en Dyst, —
De skal ikke faae det jordet,
De Christnes Haab og Trøst“!

Det bruste som Orgelpiber,
Basun for en sejrende Hær,
Det lød, som naar Kjæmpen sliber
Paa Kampestenen sit Sværd;
Det bruste som tusind Strenge
Paa Davidsharpen af Guld,
Det spilled saa sødt og længe
For stakkels Hjerter af Muld.

Saa stilled sig Stormens Brusen, —
Det lød som et Afskedssuk,
Som Vindenes stille Susen,
Paa en Høstaften smuk.
Vi tænkte: „Nu siger han Amen“,
Vi sænked vort Hoved ned, —
Da tændtes igjen ham Flammen,
Og Strømmen bruste afsted.

Som Stormen paa Bølgehesten
Gjør tusinde Kjæmpekast,
Saa det tordner med Drøn i Blæsten
Ved Strand, hvor Bølgerne brast, —

Saa stiller det af en Smule,
— Et Øjeblik er det tyst —
Da drøner igjen den hule,
Den mægtige Tordenrøst.

Saa var det i Frelsertemplet,
— Det vared saa stakket kun —
Mig tyktes, Apostelstemplet
Stod paa hans Pande, hans Mund.
Om vendte han Tiden paa Vrangen,
Og viste dens Raaddenskab, —
Slog Kors over Kirkevangen,
Saa Døren gik op paa Gab.

Jeg glemmer aldrig de Timer;
Jeg fatted kun halvt hans Ord,
Men end naar Klokkerne kimer,
Jeg føler hans Tales Spor. —
Paa Palmesøndag med Haanden
Op slog han, den stærke Præst,
Og hilsed os, fyldt af Aanden:
„Glædelig, glædelig Fest“!

Det var et „Kirkens Gjenmæle",
Mod Fjenden det gjorde Gavn,
Som vilde „Guds-Ordet" stjæle,
Tillyve sig Christnes Navn.
Det var Aar fem og Tyve,
— Saa luktes hans Læber til —
Mens Kirkens Folk er ilive,
Det Aarstal ej glemmes vil.

Han vandt dog en mægtig Sejer,
Skjøndt han blødte med dybe Saar;
Ej Fjendernes Modstand vejer
Mod hans Vidnesbyrd et Haar.
Nu staaer han i Livets Aften,
Og Solen gaaer stille ned —
Vorherres er Æren og Kraften,
Han gav ham sin Aftenfred.

Saadan var mit første Møde
Med „den ypperste Præst" i Nord;
I Ungdommens Morgenrøde
Han viste mig Aandens Spor.

End blev jeg dog ikke draget
Til Kirken fra Verdens Skjær, —
Eet veed jeg, at Kjæmpeslaget
Gav Syn mig for Kjæmpefærd.

Atter paa Skillevejen.

Han omvandrer, den sortbrune Tater
I den vilde Arabers Format,
Mens han spiller paa Verdens Theater
Sin „Kjæltringerolle“ probat.

I sin Kamp imod Samfund og Orden
Bærer Livsbyrden han som en Helt, —
Uden blivende Sted her paa Jorden
Kliner op han sit Hedetørvs Telt.

Med sit Ørnebliks funklende Flamme,
Og det Vilde i Aasynets Træk
Staaer han udenfor Staternes Ramme —
Faaer Man fat ham — strax flyver han væk.

Ørkenslivet saa mægtigt ham kalder
Ej han trives i Samfundets Ring; —
Tag ham til Dig i tidligste Alder,
Lær ham op til de „nyttige Ting“;

Mens han voxer sig større i Stuen,
Og Du troer, han er „dannet“ og tam,
Voxer Vingen med Falkebliks-Luen
Og en underlig Længsel hos ham.

Om han veed ej af Andet at sige,
End at Du er hans Fa'er og hans Mo'er, —
Han vil bort til et andetslags Rige,
Og han opsnuser Ørkenens Spor.

Han opløfter den fjedrede Vinge,
Af Dit Vindve han flyver fra Ø,
Kun i Friluften vil han sig svinge
Og som „Tateren“ leve og dø. —

Der var Noget i mig af en Tater,
Smagt jeg havde det ubundne Liv,
Og paa Verdens det store Theater
Imod „Ordenen“ laae jeg i Kiv.

Endnu følte jeg stundom en Længsel:
Bort dog, bort fra de snærende Baand!
Løft kun Døren saa smaat af sin Hængsel,
Lad den flagre, din vingede Aand!

Atter kom der en Time saa dunkel,
Da det Alting med mig stod paa Spil,
Og igjen jeg med Lykkens Karfunkel
Trilled Tærning, at sætte den til.

Thi den Drage, som styrede Huset,
Hvor hun ruged ved Dag og ved Nat,
Præssed Ædderens Gift mig i Kruset,
For at kue mig Livsmodet brat.

Hun saa brat vilde kue mig Modet,
Kue nedad min Stolthed i Knæ, —
Saa krænked hun dybt mig til Blodet,
Og mig røved mit eneste Læ.

Hun fik sværtet mig hos min Velgjører,
Og han gav hende Fuldmagt til Alt, —
Saa trak sammen hun Garnets Snører,
Saa jeg gisped og næsten blev kvalt.

Det gik mig og daarligt i Skolen:
Jeg var flittig, men næsviis og kaad,
Jeg brækkede Bordet og Stolen,
Og var fuld af Opsætsigheds-Raad.

Da samled sig Uvejret sammen,
Hvor jeg vendte mig Blik, var det sort;
Og nu tændtes mig Lidenskabs-Flammen;
Jeg maatte, jeg vilde gaae bort!

Jeg husker den Efteraars-Aften:
Ud jeg sneg mig af Kammerets Dør
Vildt steg Egenraadigheds-Kraften,
Og min Skjebnetraad — hvor var den skjør!

Ud af Vesterporten jeg vandred,
Hen ad Roskilde-Vejen jeg gik, —
Hvor var Haabet til Rædsel forandret,
Under Nattens det kulsorte Blik.

Nogle Timers Slummer i Kroen, —
Og saa kom jeg til Roskilde By, —
Det var Søndag og Sjæle-Uroen
Drog mig Stakkel til Domkirkens Ly.

Der jeg sad under Tempelets Hvælving,
Hørte halvt kun paa Præken og Sang,
Igjennem mig gik der en Skjælving
For min haabløse, vildsomme Gang.

Og nu videre Foden jeg vendte
Under Suk paa den eensomme Sti, —
Det var, som min Brøde han kjendte,
Den Vandrer, som gik mig forbi.

Saa kom jeg til Venner og Frænder,
Men kun Ryggen de vendte mig koldt,
De rakte mig ej deres Hænder,
Men sagde: „Du Stakkel, hvor stolt"!

Vredt skjendte de Onkler og Tanter:
„Dn Daare! hvad bliver Du til"?
Som Betler paa Jammerens Kanter
Tilblods Du kun støde dig vil"!

Hvad gik der igjennem mit Hjerte!
Som Udskud i Maaneder to
Jeg gik der med tusindfold Smerte,
Uden Ven, uden Tilhold og Ro!

Snart tænkte jeg paa hos en Greve
Som Tjener at staae i hans Hal,
Snart vilde som Bonde jeg leve,
Snart gaae med som „Frikorporal".

Jeg mindes, at Trøsten, den bedste,
Blev ved eensomme Læsning mig sendt:
Evangeliets Bøger jeg læste
Paa Græsk i mit Ny Testament.

Det var dunkelt i Aftenstunden,
Da min Søster, den, kjære kom ind,
Hun kyssede mildt mig paa Munden,
Mens hun græd over Broderen sin.

Hun bad mig med bønlige Stemme:
„Ydmyg dybt Dig, — o, ydmyg Dig blot!
Beed Din Velgjører Alt at forglemme,
Og endnu kan det Alt blive godt“!

Da brød hun mig Haardhedens Pantser,
Jeg blev blød som et hulkende Barn,
Og hun sløjfede Stolthedens Skandser,
Drog mig ud af min Bitterheds Garn.

„Ja, jeg vil“! — saa udbrød jeg med Styrken,
„Jeg vil bøje mig dybt som et Siv,
Jeg vil ud af Fortærelsens Ørken,
Jeg vil bede: Min Synd mig tilgiv“!

Og nu atter jeg maatte tilbage,
Staae for Døren med tryglende Ord:
O, du tungeste Dag iblandt Dage,
Men for Sjælen en Lægedom stor!

For min Velgjører dybt jeg mig nejed,
„Dragen“ rakte jeg stille min Haand,
Og nu tænkte hun nok, at hun ejed
Herskermagt over Krop, over Aand.

Og paa Skolebænk maatte jeg døje
Spot og Drengeforhaanelsens Storm;
Det kosted Kamp mig og Møje,
I min Barm sad en nagende Orm.

Men den Kuur var mig nødig tilvisse,
Thi mig „Taternaturen“ den bandt,
Og Hovmodens lurvede Nisse
Fik et Knæk, som den aldrig forvandt.

Det var atter Fordærvelses-Spillet:
Alt blev sat paa et eneste Kort,
Og hvor nær var ej Tærningen trillet
Til at staae paa Fortabelsens Sort!

Det var Herren, som bar mig, jeg Stakkel!
Og Hans Haand vilde slippe mig ej, —
Her skete det a n d e t M i r a k e l
Paa min Livs-Vandrings sælsomme Vej.

Studenten i Rusaaret.

Siig, husker Du, da Borgerbrev i Lommen
Vi havde faa't som Kjøbenhavns Student,
Som Ælling, krøbet ud af Skoleblommen
Med Duun om Næbet, eller saa omtrent;
Paa Studiegaarden rørtes Sejerstrommen:
„To Hundred Riddersporen har fortjent“; —
Hvor gik vi stolt som Videnskabens Smaamænd
Med Lygten, hvori Lyset ej var tændt.

Siig, husker Du, da vi som ægte „Russer“,
Med Skoledrenges Miner og Maneer,
Professor ærgrede med kaade Pudser,
Skjar Hul i Bord og huled Væggens Leer;
I Lærdoms Dam vi fanged smaa Karudser,
Vi plukked Bær af hule Piletræer,
Og dybt foragted dem, som gik i Bluser,
Mens selv vi stod paa Aandens Højkvarteer

Siig, husker Du de stolte Friheds Dage,
Da „mine Herrer" i Professors Mund —
Os syntes gyldne Ord foruden Mage,
Skjøndt de var Løgn og vi var Drenge kun.
Af Guldpapir vi laved os en Drage,
Som steg tilvejrs fra Drømmens Rosenlund,
Men aldrig, aldrig vendte meer tilbage,
Thi Snoren brast, og bort foer Drømmens Blund.

Siig, husker Du, naar i den grønne Frakke,
Med indsnørt Liv og Spanskrørs lette Vaand,
Vi gik med Huen rigtig snur paa Nakke,
Og Briller paa for en dybsindig Aand;
Vi drev afsted paa Østergadens Smakke,
Og meente, Strømmen ledtes af vor Haand,
I Fredriksberg vi stod paa Slottets Bakke
Med Blomst i Knaphul som et Ridderbaand.

Og husker Du, naar aarle vi og silde
„Studeerte" — Bogen ej — men Livets Skjerts,
Naar vi var samlet til Studentergilde,
Og spilled Whist og sang vort eget Vers;

Naar vi drak „Du's" af Punschens varme Kilde,
Og paa Komedien gjorde vor Kommers,
Og lode skingre Pibens skarpe Trille,
Saa det kom Heibergs Stykke slemt paatvers.

Og husker Du, da hist i Uniformen
Af Kaptain Thuff vor Flok blev exerceert,
Og hæst han skreg: „O, pas dog vel paa Normen,
Det miserabelt gaaer og heelt forkeert"!
Da Hegerman foer fnysende som Stormen
Ad Rækken ned, naar galt var præsenteert,
Og Major Malling med Soldaterormen
Fik Krigerglæden ved vort Grin spoleert.

Naar Kongen kom, og vi med Krigervæsen
Marscheerte ud af Stadens Nørreport,
Brød Hul i Linien, naar vor Støvle, kræsen,
Gik udenom en Pyt, der var for sort,
Naar Mallings Hest vi dristig kneb i Næsen,
Saa han sin Sabel brød — den blev for kort,
Og bort vi løb, for under Vindens Blæsen
At fange Hattens Fjer, som blæste bort.

Og husker Du, da vi til Mad mon trænge,
Og hos Traktøren kræved Kaffe, Brød,
Men saae med Gru, vi var foruden Penge,
Og Hall udbrød: „I denne store Nød,
Vi sætte Bjering her i Pant saalænge“; —
I fire Timer sad han som en Død,
Indtil vi kom igjen som flinke Drenge,
Og Friheds-Klokken atter for ham lød.

Siig, husker Du dengang vi gik med „Marken“,
— Det var i Lommen da vor ganske Skat —
Hos Kehlet ind med gravitetisk Sparken,
Og Chokoladen frem for os blev sat, —
Da han, som staaer tilroers i Syndflods-Arken,
Ministeren, som Karl er for sin Hat,
Mig hvidsked tyst i Øret: „Har Du Marken?“ —
— Han har nu „Marken“ — Dane-Marken fat!

O, pas paa „Marken“, Danemarks Minister!
Der gjennem Kongehænder gik fra Gorm;
O, gjem den vel i Folkehjertets Kister,
Der er den vel forvart mod Møl og Orm;

Trods kun hver fejg og vantro dansk Philister,
Som gaaer i „diplomatisk“ Uniform,
Og troer, at Æren fanges, naar Man lister
Som Kat sig frem, hvor der skal ringes
Storm.

Den „Mark“ er præget med det stolte Vaaben:
De ranke Løver mellem Hjerter ni, —
Det tyder: Danmarks Løve blev i Daaben
Af Hjerteblodet døbt til Adel fri.
Slip Løven løs — han holder Vejen aaben,
Gjør Hjertet frit — det viser Frelsens Sti, —
Og — skal det skee — farv atter Kongekaaben
I Danmarks Sønners Blod med Sejren i.

Tal Ordet ud — reent ud af Danmarks Pose!
Der pluddres tykt af Mund med Heelstats-Sut.
Tal Ordet ud, at Man skal ikke skose
Vort Folk som pukkelrygget Lilleput!
Luk Vindvet op — lad ej Kuldampen ose
I Danmarks Land, — den kvæler os tilslut, —
Blæs Kogleriet bort fra Tydslands Mose, —
Skeer det ej snart, er Du og vi kaput.

„Har Marken Du“? den svøbtes jo i „Noter“, —
Lad ej den komme over Grændsen væk!
Til Dødens Leeg for tydske Kattepoter,
Og støbes om med andet Kongetræk!
Viis Marken frem, med Volmers Krone mærket,
Viis Marken frem, med Ebbesens Bedrift, —
Viis Marken frem fra Sund til Danneværket,
Hejs Banret op med Sejrens stolte Vift!

Jeg elsker Dig — o, Hjertet vilde klage,
Hvis Du gik Glip af Danmarks Hæderskrands,
Du stovte Ungdomsven fra gamle Dage!
Jeg under Dig af Hjertet Ærens Krands.
Jeg veed det nok: i onde Tiders Mørkning
Kan Modet svigte ved Afgrundens Rand, —
O, find Dig selv, da faaer Du Aandens Styrkning
I Tro at blive Danmarks Redningsmand!

Hvor farer hen min Tanke paa sin Vinge?
Fra „Rusaar“ kom jeg til min Ungdomsven,
Og Hjertet kunde, vilde ikke thinge
Med Tanken, som med Suk til ham foer hen.

Men atter gaaer tilbage jeg til Tiden,
Da han og jeg gik blandt Studenters Hær,
Og, skjøndt det er saa længe, længe siden,
Jeg troer det vist: Han ogsaa mig har kjær.

Jeg husker godt de underlige Tider,
Med alskjøns Tant og saare lidt Gehalt;
Men, naar jeg dem beseer fra alle Sider,
Jeg føler dybt: det var dog ikke Alt.
Jeg veed det vist, der gik en dyb Forlængsel
Igjennem Hjertet efter Aandens Hold,
Og, skjøndt jeg oftest drejed Spasens Hængsel,
Jeg ledte dog om Sandheds Fæstningsvold.

Jeg mindes godt, at paa den høje Skole
Fandt saare Lidt jeg til at mættes af;
Jeg gik med Hunger bag Studentens Kjole,
Og intet mægtigt Ord mit Hjerte traf.
Jeg mindes end, blandt alle Lærdoms Præster
Kun Een, som bragte mig et Livets Pust:
Af Sibberns Ord jeg gjemmer Mindets Rester,
De Andres Lærdom aad det Glemslens Rust.

Fra ham der vifted mig en Aand imøde,
Hans Røst har naaet den fattige Student;
Jeg aned Livets Verden bag det Døde,
En Aand bag Kjødets Hverdagsmonument;
Det glimted for mit Blik med Farver røde,
En Sjælens Leven, som end ej var kjendt,
Og Tankeskikkelser sig fremad brøde
Med Gaadeskrift i Øjet, indadvendt.

Og Oehlenschläger stod paa sit Katheder,
Og læste Gøthe med sin klingre Røst, —
Ad anden Vej han gik, til andre Steder,
Hvor Hjertet svulmed i det unge Bryst;
Han tolked andre Syner, andre Glæder,
Han rulled Teppet op, til Livets Trøst,
For Trylleriget, hvor Man smiler, græder,
Hvor Kunstens Tempel staaer paa Verdens Kyst.

Og eensom ofte gik jeg mine Gange
I dybe Grublen ud til Frederiksberg,
Naar Solen sank, og Aftenskygger lange
Sig lejred over Danmarks lille Bjerg: —

Da følte tidt jeg Hjertet slaae som Fange,
Jeg tyktes mig i Livet som en Dværg,
Det rørte sig omkring mig som en Slange,
Og tidt jeg sukked: „Herre, skaan, afværg“!

Der laae et Kors paa Hjerte som paa Tanke,
En ukjendt Smerte gnaved paa min Sjæl,
Det var, som anende jeg maatte sanke
Hver mulig Nød, hver Fremtids Kamp usæl;
Det var, som rejste der sig Fjender ranke,
Der vilde slaae mit Mod, mit Haab ihjel,
Som om: I denne Skov, paa denne Banke
Jeg skulde sige Livets Lys Farvel.

Det gjærede saa sælsomt i mit Indre,
Livslysten laae med Rædselen i Kamp,
Min Skjebnestjerne saae jeg blegt at tindre,
Og Livets Friskhed løses op i Damp;
Det var som Kraften mindre blev og mindre,
Og Gnisten fænged ej min vaade Svamp;
Det var, som Skjebnen vilde Løbet hindre
Og Livets Krands blev flettet mig af Hamp.

Jeg troer, den dybe Grublen i min Hjerne,
Naar Striden førtes der af Oprørs Hær,
Og ingen Tro jeg havde til at værne
Om Sjælens Liv og Haabets lyse Skjær,
At den mig tvang, tiltrods for Alvors Kjerne,
At gaae tilbunds i Lystighedens Kjær, —
Jeg lystigst var blandt Folk, en Selskabs-Stjerne,
Jeg hæved Samfunds-Dejg med Lunets Gjær.

Og denne Munterhed, og denne Latter,
Naar Hjertet er uroligt og forstemt,
Det dybe Tungsinds ellevilde Datter,
Naar Sjælen allermindst sit Saar har glemt, —
Den fulgte mig, og tidt mig gjæster atter,
Mens Hjertet hulker, og jeg er beklemt;
Den frister mig endnu, og ud mig matter,
Den blev en Pæl i Kjødet mig bestemt.

Saa gik jeg hen som Ungersvenden frodig,
Med dobbelt Side, een til Verden vendt,
Og een mod Livets Alvor dyb veemodig,
Og Faa kun kjendte ret mig som Student,

Kun Een især, som med min Stræben stemte,
En stille Kammerat, fra Skolen kjendt,
Han vidste, hvad jeg dybt i Hjertet gjemte,
En Skrift, hvorover Lyset ej var tændt.

Hver Maanedsdag jeg hented sexten Daler,
De skulde skaffe Huusly, Klæder, Mad, —
De slog ej til, jeg var en slet Betaler,
Min Skrædder var ej altid just saa glad.
Ej havde Tørv jeg i min Ovn at putte,
I Frosttid jeg med valne Fingre sad,
Hver Middag maatte jeg med Maven prutte:
Jeg gik en Tour — det var min Middagsmad.

Det tynged dog ej stort mig paa mit Hjerte,
Jeg røg Tobak og spiste Smørrebrød, —
Mig Ungdoms Armod tidlig, tidlig lærte
Med Taal at bære Fremtids Pengenød.
Med Eet jeg ødsled kun, — Theatrets Kjerte
Mig vinked hen i Drømmelandets Skjød; —
Tre Mark i Lommen — da var endt min Smerte,
Parterret Trøst mig gav for Verdens Stød.

Saa hengik Aaret og med Laud for Prøven
Jeg gik som Helt fra „Philosophicum“.
Hvad nu? Jeg gik med Haab og uden Tøven
Til theologisk Auditorium.
Jeg fattig var paa Tro, paa Aand, paa Naade,
Did vinked mig en lønlig Stemmes Røst, —
Ak, skulde der mig løses Livets Gaade,
O, skulde der jeg finde Fred og Trøst?

Det theologiske Studium.

(1830—1834).

I Tidens Middelalder det var en mægtig Tanke
De spredte Vidskabs Glimt til en Straalesol at sanke,
Og stille den saa højt, at den lyste viden om,
Og stevned Alting ind til at staae for Lysets Dom.

En rigtig storslaaet Tanke, sit Vidskabs Taarn at bygge,
Og lade Bavnen brænde højt over Fjelderygge,
At trindt den kasted Skinnet ned i den dybe Dal,
Og vinked Ynglingsskarer til „Højskolens“ Hal.

Det var en Tid saa rig paa de Aandens stærke Magter,
Der mægtig stræbte frem af Naturdybets Schakter,
Men sprængte sig en Vej under Torden og Vulkan,
Til Flodlejet fandtes med Blomster ved sin Rand.

Det var en Tid saa riig paa en stor, men bunden Tanke,
Gjennem Verdenshjertets Pulsslag Man hørte den banke;
Den skabte brogede Skikkelser uden Regel og Norm,
Sig selv den var ej mægtig — i Ordets skarpe Form.

I „Ordet“, som det lyder, er den største Rigdom lagt,
Som Havet gjennemsigtigt, saa stærkt som Havets Magt;
Thi Tanken stigerfrem først, naar Tankens Ord er fød,
Saa skjøn som Afrodite af Bølgernes Skjød.

Og „Ordet“ hersker mægtigt over Kræfternes Brænding,
Det er den baarne Høvding, en Himlens Udsending;
Naar Tanken fandt sit Ord, da den stiger som en Ørn,
Men uden Ordet famle vi som legende Børn.

Det var i Middelalderen det sælsomme Løb:
Ej Tanken havde viklet sig ud af sit Svøb;
Den famled efter „Ordet“, mens Kræfterne løb vild,
Og Aanden stedte Væxter ud, ej Ordet svarte til.

Gudstankens dybe Rigdom brød ud i Spil af Farver,
Den rørte sig med Kraft, men den rørte sig i Larver, —
Og Billedskriften bøded paa det manglende „Ord“,
Som skulde tale Frihed ud fra Kirkens høje Kor.

Frem Tanken brød i Farveglands med Gudsmoder-Smilet,
I Kirkehusets Billedbibel, mægtig storstilet,
Med Helgener og Kloster og St. Peters Nøglemagt,
Hvori der vel var Sandhed — men svøbt i Billeddragt.

Da Riddersporen maatte gjennem Christenheden
klinge,
Da Minnesangen steg paa sin bævende Vinge,
Da Kvinden stod som Dronning paa Borgens Altan,
Og kroned ved Tourneringen den stolte Riddersmand.

Og over Tiden stod den dæmrende Maane:
Et Skyggelys, hvorunder alt Livet maatte blaane,
Da Aand og Haand forblandedes i dette Skuffeskin,
Og Drømmesyn i Skoven steg frem for hvert et Trin.

Da Tanken fødte Skumblomst i Kjæmpestilsformen,
Naar Korstogsluren blæste, saa det skingred gjen-
nem Stormen,
Og nye, ukjendte Folkefærd brød frem med Bølgeslag,
Og blandtes med de gamle under stærke Tordenbrag.

Da Mahoms Dæmrings-Maane gjennem Natskyer lyste
Paa slanke Minoreter, mens „Christenheden" gyste,
Og Klokkerne ringed sammen—fra Øst til Vest de klang
Fra Pavekirkens Taarne med Gravens dybe Sang.

Ja, det var store Tider; — da følte vel Man Trangen,
At samle spredte Gnister til Lysning over Vangen,
At klare, hvad som rørte sig i Aand, i Natur,
At stille paa Kirketaarnet det store Sandheds-Uhr.

Saa var der En af Aandens Mænd, som rejste Lærer-
stolen,
Og viden gik der Ord og Ry af ham i Munkekjolen, —
Om ham sig sanked Skarerne fra Vest og fra Øst
Af dem, som vilde være med ved Aandens store Høst.

Saa samledes der Fleer og Fleer af Høvdinger stærke,
Som Aanden havde præget med det lyse Viisdoms
Mærke,
Og Ryg mod Ryg i Kampen mod Raahed de stod,
Og Ordet lød henud over Tidens blodige Flod.

Det var „Højskolens“ Fødselstid; — de Faa, som
havde Magten,
De vilde klæde Tiden paa med Sandheds-Tankedragten;
De rejste deres Stol og de aabned Port og Dør
Alt for en Løndoms-Verden, Man ikke kjendte før.

De rejste deres Stol i Stad og i det stille Kloster,
Og indbød Ungersvende til at plukke Vidskabs Bloster,
Og deres Røst drog Skarer over Land, over Hav,
At sidde ved deres Fødder og tage, hvad de gav.

Og det var Mænd med „Ordets“ Magt som godt kunde blæse
Henover Sjæl og Øje, saa Man forstod at læse
De sælsomme Skrifttegn, som prentet stod med Træk,
Som Aanden havde skrevet, men ej med Pen og Blæk.

Da havde Man ej trykte Bøger, gamle med unge, —
Man havde da, hvad bedre var — Man havde en Tunge,
Anselmus og de Andre havde Talens Lysglimt tændt,
Og kunde aande hen paa den Tids „Student“.

Een mægtig Tanke havde de — som Domkirkens Taarne —
Af denne ene blev de andre Tanker baarne,
Som Kirkens mindre Værker, der stod med Billeddrift
I de farvede Ruder og i Spirets brudte Skrift,

De sælsomme Smaating, de smaa Kirkepiller,
Fordybninger og Fremspring, som i hinanden spiller,
Men staaer som Tjenerskare den store Tanke bi,
Og slutte sig ydmyg til Taarnets Harmoni.

Saaledes var de Taarne, som stod i Vidskabs-Byen,
Een storslaaet Hovedtanke raged op i Skyen,
Og alle mindre Tanker i den ene sluttet ind,
Med Takker og Forsiringer og Farvevindvets Skin.

Det var „den høje Skole“ fra hine dunkle Tider,
Den kasted fra det Høje sin Glands til alle Sider,
Det var det Aandens Værksted, som samled paa eet Bræt
Fra Jord og Himmel Alt til et „Universitet“.

Og vist til alle Tider den Skole er fornøden.
Et Fyrtaarn i Havet, til Trøst imod Døden,
Et Fjeld, hvorfra det bruser, det stærke Aandens Væld
Fra Vidskabens Højsal over Hjerte og Sjæl.

Men, er det kun et Lærddoms Katheder som rejstes,
Og er det kun en Vissenpind, hvorpaa ét Banner
hejstes,
Da bli'er det en Bastard kun, som skjæmmer sin Mo'er,
Den første Lysets Skole med dybe Tankespor.

Og skal „Studenten“ trælle ved Bord som Skriver-
drengen
Og Ordet jorde strax i Kollegie-Grav-Sengen,
Og skal han sidde søvnig og kjede sig i Krog, —
Hvor meget bedre læste han da hjemme i sin Bog!

Da viger Aanden bort fra dette Drengevæsen,
Som gjælde vil for Noget og stikker opad Næsen,

Og „Lavskolen“ staaer der, en Skole for Død,
Et Aandsværk ej, et Haandværk kun alt for det
tørre Brød.

Smaatanker er der nok af, men ingen Hovedtanke,
Som alt det Mindre kan i Moderskjødet sanke,
Og lægge det saa mildt til sit Bryst med stille Mod,
At det iløn kan fyldes med Modertankens Blod.

Til „Højskolen“ kom jeg, til „Præste-Fakultetet,“ —
Ak, kjender Du tilgavns det, har ret Du beseet'et?
Jeg siger med Sandhed: ej en eneste Gnist
Blev kastet mig i Sjælen i fire Aar forvist!

Evangeliets Fortolkning af „Troen“ var forladt, —
Vi graved efter Jord kun og bortsmed Perlens Skat;
Og Kirkens Krønik blev os en vildsom Labyrinth,
Hvor hid og did vi løb omkring og stirred Øjet blindt.

Thi Traaden mangled ganske, som skulde lede frem
Fra disse tusind Mørkets Rum til Kirkefolkets Hjem;
Thi spurgtes: „Hvor er Christi Flok“? „Hvem mangler
Kirkens Fred“?
Da Ingen kunde svare, — vi tog Kjætterne med.

En Dogmatik — en Bygning som kullet Hedekirke,
Foruden Grund og Nøgle, — Man op den maatte dirke;
Den store Livets Tanke, Forsoningens Spir,
Var jævnet med Jorden, en Bygning af Papir.

En fiirdobbelt Videnskab, — Man kaldte den „Indledning“,
Fra fire Sider tjente til Kirkegaardens Fredning, —
Ja „Kirkegaard“, — thi det var det Eneste Man vandt,
Man „ledtes ind“ til Grave, — men Kirken ej Man fandt.

Og vel der var et Lys — som ved Gravens sjunkne Stene
Et Blaalys brænder blegt over døde, smuldne Bene,
Et Dødens Lys, men Livets Lys springer af Livet ud,
Og funkler som Morgenstjernen ved Dagningens Gjennembrud.

Jeg skulde være Præst, — skulde Livets Farver male, —
Og dette skulde danne mig til Aandens Naadetale?
Jeg væmmedes derved — jeg vidste, det var galt,
Og spurgte, fuld af Smerte: Saa det, saa det er Alt?

Jeg spørger dristig Hver og En, som veed Vorherres Villie:
Fandt ved den høje Skole da de vel en Livets Lilie?

Og hørtes nogensinde der den syngende Fugl?
Og blæstes der fra Øjet dem Sløret, Støvets Skjul?

O, lad dem lukke Munden og skrive tykke Bøger,
Som Studenten kan læse, naar om Lærddom han søger;
Men lad ham være fri for at sidde Timen lang
Og selv være Skriver under Trældommens Tvang.

Hvo Ordets Magt besidder — lad ham Stordaad øve,
Og paa „den høje Skole“ bestaae i Kraftens Prøve;
Men Den, som kan det ikke, lad ham sidde stil,
Og holde borte sig fra Ordets Ridderspil.

Nu har vi nok af Bøger, naar om Kundskab der spørges,
Og faderlig der kun for vor Lærddom skal sørges;
Man har slet ej fornøden denne Flok af lærde Mænd,
Som gjør det ikke nær saa godt som en Bog, som en Pen.

Til Ordet trænger Ynglingen, til Ordet af Munden,
Som blæse kan ham Støvet fra Tanken, Hjerte-Grunden;
Han trænger slet ej til de Ord, som bringer Støv,
Og blæser ham i Øjet kun Høstens visne Løv.

Og nu en ung Student, som skal Livets Ord forkynde, —
Skal han tappe „Tyndtøl“ af Højskolens Tønde?
Nej, føle skal han dybt: der er Aand i Kirkens Rum,
Ej en „Trækvind“, som forkjøler, og gjør ham hæs og stum.

Ej et eneste Ord fra det høje Katheder,
Som kunde tænde Livets Lys paa Hjertets mørke Steder; —
Det er ej Bitterheden, som her sig taler ud,
Det Sandhed er, saavist som i Himlen er en Gud!

Eller var det, fordi jeg ej ret forstod at fatte,
Tykhov'det som jeg var, de dybe Viisdoms Skatte?
Jeg er ej nogen Stormand i Aandens Rige, nej,
Men hvad Folk som Flest kan fatte, det fatter ogsaa jeg.

Det er et ærligt Nødskrig til Gunst for de Unge, —
O, lad dem høre Aandens den levende Tunge!
Og er der ikke Mænd til det — er Munden bleven Beet,
Lad Kirken sørge for sig selv, og luk Jert Fakultet!

To Gange maatte op jeg til Præste-Attestatsen,
Den første Gang ej kunde jeg klarere Lærddoms-Satsen;
Den anden Gang jeg gik derfra som med en Heltesejr,
Og jublende forlod jeg Fakultetets Vinterléjr.

Thi det kan jeg sige: der fik jeg ej at vide,
Hvad Christendommen er udi Øst- og Vesterlide:
Gjenfødelse, Retfærdighed for Gud og Sønnens Blod,
Og Helligaandens Gjerning til at styre vor Fod.

Den ene Tro, den ene Daab, den eneste Herre,
Det fik jeg ej at kjende, Gud bedre det, desværre!
Men mange, mange Smaating, og deriblandt ej faa,
Jeg siden maatte skaffe bort og la'e i Glemme gaae.

Men udenfor jeg søgte, hvad ej jeg kunde finde
I Højskolens Sale, skjøndt der var Nok derinde;
Hvorledes jeg det fandt, skal om lidt blive meldt,
Det var just ej saa stort, og det fandtes ej saa snelt.

Aandelig Paavirkning i Ungdommen.

Det var en Kampens Tid i Politik:
En Throne faldt, — brudt blev Bourbonens Rænke;
En Friheds-Luftning over Jorden gik —
I Warschow brændte Baal, ved Ostrolenka.
I Danmark hørtes svagt et Efterdøn,
Men Folket vaktes halvt kun af sin Slummer;
Kong Fredrik efter Enevældens Skjøn
Uddelte Friheds Brød i mindre Krummer.
Men Gjærings-Kraften brød med Vælden ud
I Digterlandet mellem tvende Lejre,
Et Oprør førte til det store Brud,
Som bragte Nederlag og bragte Sejre.
Og Heibergs „Flyvepost“ slog Revner i
Den gamle Slendrian med skarpe Pile,
„Gjengangerbrevene“ om Poesi
Drev ind i Publikum den spidse Kile.

Imellem „Form og Stof“ stod Kampens Brag,
Trompeten kaldte til en Kraft-Tournering,
De Riddersmænd gav djærve Landseslag,
Men Trosset gjorde Alt til Pikelhering.

Jeg var ej moden til at gjøre Skjel
Paa Ret og Uret under Slagets Skjebner,
Men blussende med Hjerte og med Sjæl
Jeg fulgte Kampens Vaabengny som Væbner.
Jeg stod for Oehlenschläger tro paa Vagt
Imod Enhver, som voved ham at krænke, —
Hvad Under? Tidlig af hans Skjaldskabs Magt
Jeg bandtes med saa sød en Rosenlænke.
Fra Barndoms Dag han førte Drengen ind
I Digterhjemmet, Aandens høje Tempel,
Og Alt, som stort stod tegnet for mit Sind,
Det bar jo hans det ædle Kongestempel.
Jeg syntes, at det fulgte af sig selv,
At Aanden, som kan Stoffets Skjønhed virke,
Alene buer Loftet til et Hvælv
I Skjaldskabs-Slottet, at det bli'er en Kirke,

Og ej et Huus med flade Loft, om end
Derind var virket skjønne Arabesker;
Kun der, hvor Aandens Syner svæve hen,
Fremsprudler Kildens Væld, som Tørsten lædsker.
Jeg fulgte Kampens Gang med Ungdoms-Ild,
Jeg fnøs, og dog saa tidt jeg maatte smile,
Naar Hertz og Heiberg under Strengespil
Skjød sikkre Skud med Vittighedens Pile.

Men under denne Strid for første Gang
Jeg hørte Harpeslag fra Sorøskjalden:
Hauchs Strengeleeg med dyben Alvors-Klang
Jeg hørte gjennemtone Digterhallen.
Mod Hertz og Heiberg kom han tidt tilkort,
Han spilled daarligt Vittigheds-Violen;
Hans Sprog var tungt og Sværdet var for stort,
Han sad i Krogen paa „Forundrings-Stolen“.
Men „Bajazeth“, „Gregor“, „Tiberius“
Lod Dommens Røster tone over Striden,
Og Skjalden tændte røde Flammeblus
I Mørket og belyste Nattesiden

Af Livets Færden; — og jeg følte dybt:
Han var for god til som en Dreng at lastes, —
I Sjælens Alvors-Kappe stod han svøbt,
Og peged paa, hvor Verdens-Skyggen kastes..
Og indtil denne Dag han blev mig kjær,
Den høje Digter, som med Hjertets Adel
Kan rolig trodse Døgnets Dværge-Færd,
„En Ridder uden Frygt og uden Dadel";
En „Høstens Skjald", som med det visne Blad
Alvorlig leger, og la'er Verdens-Stormen
Henhvirvle det fra Stammen, hvor det sad,
Og i sit Hylster gjemte Dødning-Ormen.
Men Skjalden viser bag det brudte Løv
En Knop, hvori et Fremtids Liv er inde,
Og peger varslende fra Jordens Støv
Didop, hvor Stjerner over Verden skinne.
Han stilled op det store Digterspejl,
Hvori Man Snekken uden Roer kan skue,
Som farer over Hav med revne Sejl
For Dommens Storm, saa hver en Sjæl maa grue.

Først nu jeg Christjan Winthers Strengespil
At kjende lærte, og min Sjæl det kvæged:
Den friske, klingre Røst, med Duft og Ild,
Af Danmarks Skovnatur og Sjælsliv præget.
Jeg saae de Andersenske Kobold-Spring,
Snart stod paa Foden han og snart paa Hoved,
Og „Dandserindens“ Digters Rhytmus-Sving
En riig og ædel Sanger-Fremtid loved.

Men først og sidst jeg nævne maa en Bog,
Som førte Syner frem, jeg før kun aned,
Og det var Grundtvigs: „Nordens Billed-
sprog“,
Som ind mig i sin Trylleverden maned.
Først da begreb jeg fuldt og klarligt, hvad
Der henrev mig i Barndoms rige Dage,
Naar Oehlenschläger med sit Mesterkvad
Mig kaldte Nordens Oldtids-Liv tilbage.
Hvad dunkelt laae i Sjæledrømmens Egn,
Gav Grundtvig Mæle med den klare Tanke,
Fri saae jeg Aanden i dens Billedtegn,
Og hørte Nordens dybe Hjerte banke.

Blandt Fremmede Jean Poul mig blev en Ven;
Tiecks „Klosterbroder“ sænked mig i Drømme,
Og Goethes „Faust“, skjøndt ej jeg fatted den,
Dog gjennemrisled mig med Tankens Strømme.

Men ej blot Digt i Ord jeg tog imod,
De store Tonedigte hen mig smelted,
Og Smil og Taarer i mit unge Blod
Har Mozart blandet under Toneteltet.
Han bygged har af Toners „Klangfigur“
Sit Slot harmonisk efter Harmonien,
Hans Sang har nedbrudt Loftets flade Muur,
Og hvælvet Templets Hal med Melodien.
Hans „Tryllefløjte“, „Figaro“ har tidt
Mig skjenket rige Timer uden Mage,
Han løste Sjælens bundne Klang og frit
Den svang sig over Hverdags-Skorsteens-Tage.
Men fremfor Alt jeg elsked „Don Juan“,
Hvor Brøden tørner an mod Brødens Hævner,
Hvor, gjennem Bryllupsklang, fra Gravens Rand
En Stemme klinger, som for Dommen stevner.

Men ej blot han har givet Sjælen Flugt —
Kuhlau og Weyse, Hartmann, Bredahl,
Weber,
Har rakt mig Yduns-Æblets ædle Frugt
I Toneklang, som Hjertefrosten dræber.
Ej Tonen kan erstatte Læbens Ord:
En Tanke klar i Aandens, Hjertets Leven,
Men Stemnings-Livet dybt i Klangen boer,
Et Hav med yndig Synken, yndig Hæven.
For Tonen er et Mellemrige sat:
Imellem Aand og Sands den har sin Throne, —
Naar Aand vil op til Lys fra dunkle Nat,
Og Sandsen nedad vil til mørken Zone, —
Da ener Sangens Røst og Strengespil
De To, som skilles vil i modsat Færden,
Den smelter sammen under Graad og Smil,
Saa Aand og Sands bli'er Eet i Tonens Verden.
Den rører Sjælens Streng med Tryllevaand,
Og Sandsens Nerve dirrer efter Noder,
Saa de hinanden række Søsterhaand
Som Tvillinger af samme Livets Moder.

Ja, der er Sandhed dyb i Sagnets Ord:
Den Klang, som nu i Bjergets Dybder slumrer,
Hvor lænkebundet den i Malmet boer,
Skal engang, naar mod Verdens Nat det skumrer,
Sig løsne brat som Tonen fra sin Streng,
Og klinge ud i Rummet, at de Døde
Skal, vaagne, rejse sig fra Gravens Seng,
Og stirre hen mod Østens Morgenrøde.
Det er „Basunens Klang", der tales om
I „Skriften",— den skal samle Kjød til Aanden,
At, samlede for Jesu Christi Dom,
De skal faae Bod for Savnet og for Vaanden.

See, Venner! dette var mit Hjertes Lyst
I Ungdoms Aar, mens alle Kræfter bruste,
Der var af Mørke Meget i mit Bryst, —
Livslyset skinned dog, Livs-Aanden suste.
Den Traad, der holdt, hvor Meget der end brast,
At jeg blev frelst — var „Menneskeligheden",
Gud knyttede til den sin Naade fast, —
Han fandt et Menneske i Verdens-Reden!

„Selskabet uden Navn“.

I. Vennerne.

„Mon nu vi er i Kjøbenhavn?
Er vi i Jordens Dale?
Nej, dette „Selskab uden Navn“
Ej boer i trange Sale.
Her Alt er mere frit og let
End hist i Støvets Vrimmel; —
Hvor er vi da? Jeg veed ej ret:
Midt mellem Jord og Himmel“.

Saa sang alt under lyse Kaar
En Ven om „Tolvmands-Laget“
Da i vor Ungdoms lyse Vaar
Vi hejsed Samfunds-Flaget.
Det var et Skib, foruden Navn —
Saa dyb og riig dets Lykke,
At ingen Indskrift paa dets Stavn
Det værdigt kunde smykke.

Men V e n n e r n e, som var ombord,
Har Navne for vort Minde
Og Hjertet har et kjærligt Ord
For Hver her dybest inde.
Jeg maner Skikkelserne frem
Med friske Træk for Tanken, —
Saa stirrer jeg med Smil paa dem,
Med Hjertets høje Banken.

H a n, som i Livet videst var,
Gik stille som i Drømme,
Med O v e r f l a d e n rolig, klar,
Med dybe U n d e r s t r ø m m e.
I Verden blev han tidt miskjendt, —
Vi saae hans Alvors-Stræben;
Hans Blik var op- og indadvendt,
Og Hjertet var paa Læben.

Og h a n, den stovte Livets Ven,
Som styrer Danmarks Lande,
Den ranke, blonde Ungersvend,
Med hvid og aaben Pande;

Med Øjet skjelmsk og Læben fuld
Af Vittighed som Lynet;
Men med et Hjerte tro som Guld,
Og Tanke klar bag Brynet.

Min første Barndomsven stod hos, —
Som hist paa Fædreøen
Han bød hver Raaheds Smitte Trods,
Blufærdig fast som Møen.
Med Sjælens dybe Ligevægt
For Sandhed Hjertet brændte,
Alt Skjønt han tog i Varetægt,
Det Grimme bort han sendte.

Saa han, den Hjertets første Mand,
Skjøndt sidst han selv sig satte,
Som ydmyg sad ved Kildens Rand
Med Kjærlighedens Skatte,
Som skjenked Glædens klare Viin,
Hos ham vi vel var farne,
Han varmed os ved sin Kamin —
Hans Stue blev vor Arne.

Og han, den Sjæl med Adel fri,
— Meer end af Navn en Greve —
Som gik den tomme Skal forbi,
For kun af Liv at leve.
Han ejed sig et Ridderskjold
Med Højsinds-Vaabnet farvet
Og havde med sin Adel bold
Ej Kjød, men Aanden arvet.

Han rejste Ærens Bannerstang,
Han stevned Folk til Thinge,
Da Nornen over Danmark svang
Bloddryppende sin Vinge.
Han holdt, hvad han paa Ungdoms Dag
Med Gløden monne love, —
Nu hviler han ved Kirkens Tag
Hist i sin Grav-Alkove.

Ham fulgte til det stille Land
En Ven med Friheds Tragten, —
Et Barn i Sind og dog en Mand
Han stod paa Folke-Vagten.

Dyb, stille, med et Smil — kan Blæk
Vel al dets Sødme male?
Og Ynden i hans Aasyns Træk,
Og Klangen i hans Tale?

En Mærkismand iblandt os stod,
Til Aandens Daad at virke; —
Nu staaer han nærved Thronens Fod
Minister for vor Kirke.
Med skarpe Tanke, Dybsinds Blik,
Med Viljens Kraft, den kjække;
Paa Livets Brætspil Aandens Brik
Han godt forstod at trække.

Han søgte Sandhed — fandt den ej —
Det gjærede saa mægtigt;
Men dog — paa Hjertets Kongevej
Fandt Guldet han, fuldvægtigt.
Ja, Hjerte havde han saa ømt,
Han kunde med os græde; —
Hvor ofte har han med mig drømt
Og deelt min Sorg, min Glæde!

En Svend med Kraft som Stenens Blok,
Som „Bamsen“ lidt uhøvlet,
Forstærkede vor Venneflok,
Med Vidars Sko bestøvlet.
Med Odin, Thor og Hakon Jarl
I Pagt som Kammeraten
Han stod — en nordisk Kjæmpekarl,
Og trofast var Krabaten.

En Hædersmand ej glemmes skal,
Student ej blandt Studenter:
Fra Sjælens fri Højskole-Hal
Sit Borgerbrev han henter.
Hvor har han tidt alvorlig, tavs,
Os tæmmet med sin Mildhed
Og vaeret os for Livets Snavs;
Saa stærk i al sin Stilhed.

Saa var der En — i Jyllands Krog
Nu Præst i Kirkelunden —
Lidt gnaven var han — barnlig dog,
Med Tro paa Hjertebunden.

En Anden var en Kraftjurist,
„Pompøs“ med al sin Praten,
Han „reflekteerte“ først og sidst —
Nu dømmer han i Staten.

Og nu min Tanke vandrer hen
Til ham, som blev os borte,
Og kommer aldrig meer igjen,
Ham gjemmer Vanvids Porte.
I Fængselshuset født han var
Bag Vindvets Jernstage, —
De mørke Skygger dækket har
Hans Sjæl fra Barndoms-Dage.

Du Ungdomsven! os engang kjær;
Nu er du blevet gammel;
Du sidder i dit Aftenskjær
Paa Vanvidsfængslets Skammel.
Naar Solen synker bag Din Muur,
Hvorhen gaaer da Din Længsel?
Skal Frihedsdøren i Dit Buur
Snart drejes paa sin Hængsel?

Men En endnu jeg nævne vil,
Jeg lærte ham at elske;
Han, som har røbet Løgnens Spil
Blandt Slesvigs Stok-Rebelske;
Den aabne, jævne Riddersmand
For Danmarks Ret og Ære,
Han som med Sandheds-Pennen kan
Paa Flugt slaae Løgnens Hære.

Det var hint „Selskab uden Navn“,
En Skat for Aand og Hjerte; —
End aabner sig min Sjæl, min Favn
For Mindets Fryd og Smerte.
Jeg føler dybt: Jeg skylder dem
Langt meer, end jeg kan give,
De skjenked Sjælen Hold og Hjem,
De holdt mit Haab ilive.

Som fjernt i Rummet Nordlysblus
Henkaster lange Flammer,
Som skinner paa det visne Mus
Og Skovens nøgne Stammer, —

Saa lysner gjennem tredve Aar
End Venskabs-Nordlys-Blusset,
Og kaster Glands, trods Vinterkaar,
Hen paa Erindrings-Musset.

Da brænder varmt min gamle Kind
I denne Flammes Gløden,
Da lister sig en Engel ind,
Saa skjøn som Morgenrøden:
Det er min unge, søde Vaar,
Som da paa Døren banker,
Da dufter som en Rosengaard
Min Ungdoms rige Tanker.

II. Samfundet.

Vi havde sluttet denne Hjertets Pagt,
Et Løfte — uden Ord — hverandre givet:
At løse ud os fra den grimme Magt,
Som lænkebinder og forfusker Livet;

Og Bryst mod Bryst med aaben Kjæmpefærd
At bryde Hul i Dødens tætte Rækker,
Og skjære Vejen os med skarpe Sværd
Igjennem Usselhedens Tjørnehækker.

Og bagved dem at bygge Huus og Hal
For Hjertets Liv tiltrods for Verdens Vane,
At leve der for Sjælens høje Kald,
Og hejse Idealets gyldne Fane.
Tredobbelt Mærket stod i Banrets Fold:
Et Liv i Skjønheds billedsmykte Tempel,
Og Danmarks Frihed ud af Trældoms Vold,
Og Hjertets Kjærlighed med Reenheds
Stempel.

Og vel jeg veed: det var et mægtigt Maal,
Og ringe var vor Hær og vore Kræfter;
Men ærligt hvæssed Klingen vi med Staal,
Med Alvors-Tanke stræbte vi derefter.
Og vist jeg veed: Du bliver aldrig Mand,
Med Idræt stærk og Lod i Aandens Rige,
Hvis ej som Yngling Du fra Klippens Rand
Som Ørneunge tør mod Solen stige.

Der brændte i vort Bryst saa morgenrød
En Alterild, som aldrig slukt er vorden;
Vi slutted sammen os mod Verdens Død,
En lille Haabets Johanniter-Orden.
Med Tro paa Adelsaandens Ridderslag,
Med Ærens Skjold og Sandheds gyldne Belte
Vi følte os paa Ungdoms-Kraftens Dag
I Slægtskab med de bolde Nordens Helte.

Ej vidste vi, at Aandens Konge-Bud
Ej svared til vor Krafts den lille Levning,
At større Magt der hørte til, for ud
At stede Kampens store Ridder-Stevning.
Men aldrig kan jeg dog med ynksomt Smil
Beskue Ungdoms-Livets varme Tragten;
Jeg troer det vist, at hvad vi sigted til,
Har stillet tidligt os paa Alvors-Vagten.

I festlig Kreds saa mangen Aftenstund
Vi sad i Flokken alle Mand tilsammen,
Mens Ordet lød fra Sjælens dybe Grund,
Og Tanken rev sig løs fra Hverdags-Rammen;

Det var en Hjertefest, naar saa vi sad,
Og følte Aandeflammen i os brænde,
Og svang os ud, bort fra den kvalme Stad,
Og søgte Flugtens Maal ved Verdens Ende.

Naar hist vi sad saa stille, mens en Ven
Os tolked blødt sit Hjertes bedste Drømme,
— Et gult Papir med Tegn er kun igjen,
Men dengang toned de paa Ordets Strømme, —
Da hændtes det vel stundom, at der stod
I Øjet os en Taare, mens vi hørte,
Og gjennem Ungdomshjertets varme Blod
Sig Livets dunkle Kræfter mægtigt rørte.

Naar han, som har om Damp og Fiske talt,
Og ud paa Politikkens Hav er sejlet,
Da i de unge Dage gav os Alt,
Hvad han begejstret saae i Sangerspejlet,
Og ej blot saae, men hvad han havde følt,
Og hvad han med sit Hjerte havde levet,
Før Livets Alvor havde Sjælen kjølt,
Og Danmarks Sørgespil med Blodet skrevet.

Naar han, som tænkte klart, os Tanken gav,
Ungdommelig, men dog med Dybsind præget,
Og han, som sværmed over Oldtids Grav,
Sang sine Syner for os, dybt bevæget;
Naar jeg, som var i dybe Tungsind stædt,
Sang Livets fjerne Haab, dets Kampe, Smerte,
Og hvad jeg havde smilet eller grædt,
Alt hvad der gjemtes i mit unge Hjerte.

Naar hist paa „Langebro“ i stille Nat
Vi skued Legen mellem Hav og Maane,
Og Himlens Hvælving al sin Stjernepragt
Til Bølgens dybe Huulspejl maatte laane,
Saa dybt vi følte: det er Livets Meed:
Det Høje skal med Dybden sig formæle,
Og Himlen skal med al sin Herlighed
Sig spejle i et Hav af dybe Sjæle.

Og, naar vor Gang gik ud til Fredriksdal,
Og der i Flok vi lejred os i Græsset,
Hvor Søen skvulped med sin Bølge sval,
Og Aftensolen purpurfarved Næsset;

Og Natten kom, og over ranke Træer
Udspændte Himlens høje Stjernekuppel,
Saa dybt vi følte: det er stoltest Færd
Didop at voxe som den ranke Poppel.

Hvad eller under livligt Vennelag
Vi talte Friheds-Tanken ud, den stolte,
Og „Bamsen“ hugged ind med Kjæmpeslag,
Og gjorde Kvalm og slog saa mangen Volte;
Hvor bister var han, naar han da blev kaldt:
„En gammel Fordom, længst alt lagt paa Baare“,
Men bad saa om Forladelse for Alt,
Med Hjertet smeltet, under Smil og Taare.

Og, naar vi øved Lystighedens Spil,
Og sejled hen paa „Biskops“-Bølgen dunkel,
Og satte alle Lunets Klude til,
At vinde Glædens straalende Karfunkel;
Begejstret sang vi — Glasset gik itu,
Naar Skaalen ret var ædel, stor og vakker,
Og Ditlev raabte: „Kamp og Sejr, Du?“
Pokalen klang i Skaar, — jo, jo, jeg takker.

Ja, „Kamp“ Du fik og har den nok endnu,
Thi Danmark kjæmper, og Du er i Spidsen: —
Men har Du end bevaret „Sejrens“ Hu,
Til Trods for Sejrens Fjende: Mistvivls-Nissen?
Brudt og itu er Danmarks Kongering, —
Du, som saa godt kan dumme Kløgt henvejre,
Og stod saa tidt med „Sejr“ i „Folkets Thing“, —
Kan Du mod Tydskland føre os til Sejre?

O, kom ihu Din Ungdoms fejre Dag,
Da „Kamp og Sejr“ Dig fulgte ad paa Læben,
Hejs frejdig kun Din Ungdoms stolte Flag,
Skil „Kampen“ ej fra „Sejren“ i Din Stræben.
Du kan ej tro: det Bedste, som vi vandt
I Ungdoms-Tid, var kun i Drømmens Rige,
At Hjertets Tro og Haab var Leeg og Tant,
Som maatte vige for „det Virkelige“.

O, det er „virkeligt“ som fylder Sind
Og Hjerte med en Kraft, — kan vække Sjæle
Saa vi vil sætte Livet, Æren ind,
At vinde os et evigt Eftermæle.

Det holder ud, naar Kløgten bliver Støv; —
Den tørre Prosa er kun Livets Skygge, —
Er „virkeligt“ vel Vintrens visne Løv,
Og kan vort Huus af visnet Løv vi bygge?

Men Hjertets varme Tro og Aandens Haab,
De følger os, og de er Livets Kræfter;
Til Stordaad vier os Begejstrings Daab
Og Sejrens Spor skal synes vist derefter.
Du troer som jeg, at Kløgten, aandsforladt,
Kun viser Dødens Trin, naar Sol er dalet —
O, slip ej Ungdoms-Livets bedste Skat:
Lad „Kamp og Sejer“ være Livs-Signalet!

Thi, Ungdoms Syn var ikke Drømmesyn,
Og var det saa, jeg ønsked ej at leve; —
Hvad dengang glimted sødt bag Øjets Bryn,
Det skal i Alderdom end op mig hæve.
Og nu tilbage til min Ungdom klar, —
Min Manddom gav mig kun en fuld Forklaring
Af hvad jeg saae i Phantasiens Glar, —
Den tog kun Ungdoms-Skatten i Forvaring.

Naar To og To vi gik og vexled ud,
Hvad dybt sig i vort Bryst med Gjæren rørte,
Om vore Tvivl, vort Haab, vel og om Gud,
Og Vennen sig for Vennen heelt afslørte.
Hvor mangt et Stjerneskud faldt da ej ned,
Hvor mangt et Kraftens Lyn fra Vennemunden,
Hvor mangt et Trøstens Ord til Sjælens Fred, —
Jeg gjemmer dem endnu paa Hjertebunden.

Ja, der er *dem*, som kunne glemme *det*,
Kan glemme Venskabs-Livets Morgenrøde,
Og vidske ud som paa et Regnebræt
Af Sjælen alle Ungdoms Skrifttegn søde.
De kalde det en tom, phantastisk Leeg,
Som svinde maa for, hvad de tog i Bytte:
Aftærsket staaer den gyldne Venskabs Neeg,
Og Straaet kun til Gjødning har sin Nytte.

Det kan jeg ej — fra Først jeg Vennen fandt,
Jeg maatte Vennen fast til Hjertet trykke,
Hvad jeg af *Kjærlighed* i Livet vandt,
Det *var* ej blot, det *blive* skal min Lykke.

Min Sjæl bestraalet blev af Broder-Glands,
Og til jeg hviler i den sorte Kiste,
Jeg bryder ej et Blad af denne Krands,
En Eneste af dem jeg vil ej miste.

Thi Livets Største er ej en Idee!
Meer end Ideen er nok „Idealet“:
En Skikkelse, hvori Man klart kan see
Med Kjød og Blod Ideen klart afmalet.
Og „Mennesket“ for Sjælens aabne Sands
Er mere værd end det Abstrakt-„Humane“:
Personen klar med Hjertets Perlekrands,
Med Aandens Højflugt paa sin Himmel-Bane.

Og derfor taber meer Man, end Man troer,
Naar Man gi'er Slip paa Vennen, paa Personen,
Selv om Man søger Trøst i Tankens Spor,
Og stemmer med i „Verdensborger-“ Tonen.
„Guddommeligt“ ej frelser os, men Gud,
GudsSøn blev Mand, en Enkelt blandt de Mange, —
Slet ej Personen af dit Hjerte ud,
Da staaer Du midt i Taager, kolde, trange.

De staae paa højen Tind og stirre hen —
Det Hele vil de vie deres Kræfter,
Det er for ringe dem: en enkelt Ven,
Den hele Verden lægge de sig efter.
Jeg troer det vist: Igjennem Vennens Smil
Jeg lærer elske, hvad er stort paa Jorden,
Og uden det er Kjærlighed ej til:
Det er Vorherres Mening og hans Orden.

Jeg er en lille Deel, af Støv et Gran,
Som bæres opad af det store Hele;
Men dette Store kun jeg elske kan
I Kjærligheden til de mindre Dele.
Igjennem Venner fra min Ungdoms-Tid,
Jeg elsked Jorden og mit Folk desmere,
Og nu, da Vintersneen falder hvid,
Jeg elsker dem igjennem mange Flere.

En lille Fugl ej flyver højt, hvis blot
Dens egen Vinge den fra Tuen hæver, —
Paa Ørnens Ryg der sidder den saa godt,
Med den mod Solen højt den trøstig svæver;

Saa flyver den, som Fablen melder om,
Med sin den lille Kraft det korte Stykke,
Og svinger opad sig i Luftens Rum,
Og priser jublende sin gode Lykke.

Det blev mig givet — Venskabs Samfunds-Ørn
Har baaret mig, — jeg veed det vist og nøje;
Saaledes kom jeg bort fra lave Tjørn,
Og prøved Flugten over Dal og Høje.
Jeg nænner ej at røve fra mig selv
Den Rigdom, som i dette Minde gjemmes,
Den skal ej gaae tilbunds i Glemsels Elv,
Nej, den skal aldrig, aldrig af mig glemmes.

Det kan ej skrives ned med Ord og Tal,
Hvad Venner gav; — men end til dem jeg trænger,
Og deres Navn i min Erindrings-Hal
Med Vaarens friske Rosenkrandse hænger.
Der læser daglig jeg med Fryd endnu
De kjære Træk, mens lyse Syner stige,
Og Fortid bliver Nutid for min Hu —
Jeg lever glad i min Erindrings Rige.

Hans Lassen Martensen.

Jeg vilde nok „studere“,
Og følge Tankens Vej, —
Hvordan det skulde være,
Det vidste jeg dog ej.
Jeg gik til „Kandidaten“,
Min „Manuduktør“;
„Professoren“ i Staten
Gjør ikke, hvad han bør.

Til Martensen, den unge,
Jeg vandred som Skolar, —
Han havde Aand og Tunge
Og Tankens slebne Glar;
Det var slet ikke ringe,
Hvad han min Ungdom gav,
Han bredte Aandens Vinge
Over det døde Hav.

Han var endnu ej „færdig“,
„Systemet“ var ej til, —
Thi var han just elskværdig,
Fuld af fængende Ild.
Er først Man „færdig“ blevet
Man har kun snevert Rum —
„Hvad jeg skrev, det har jeg skrevet“,
Det bli'er vor Viisdoms Sum.

Der knopped Tankespirer
Ham ud af Sjælens Grund;
„Kollegiets“ Papirer
Agted han ringe kun.
Hans Blomsterstøv i Talen
Befrugted Sjæl og Sind —
Tanken vaagned af Dvalen
Som Blomst i Solens Skin.

Der var Flugt, der var Svingning,
Det Flade bød han Front,
En Morgenklokkes Ringning
Kaldte til Vidskabs Dont.

Hvor skjønt, naar Morgentaagen
Spredtes for Ordets Vift,
Og Tankens Sjæl blev vaagen,
Og læste Aandens Skrift.

Thi det er „Studiets“ Glæder,
Naar Taagen løfter Slør,
Og frem det Skjulte træder
Med Form, som aldrig før;
Naar ud af Dunsters Svømmen
Sig hæver Tankens By,
Med Morgenstjernens Drømmen
Paa Taarnets Spir i Sky.

Naar Modertanken træder
Frit ud af Stoffets Baand
Med Dronningpurpurklæder,
Med Spiret i sin Haand;
Og saa med Eet der bæver
Bag hver en Rude Lys,
Saa Tankeslottet hæver
Sig ud af Mulmets Gys.

Han mig „studere“ lærte,
Og hvad af Vidskabs Fund
„Højskolen“ ej præsteerte,
Fik jeg i hans Paulun.
Og paa Sejladsens Rejse,
Hvor hist var Vind og Vand,
Jeg saae Signal ham hejse,
Og jubled: „der er Land“!

End ej han selv var kommet
Til Kirkehvilens Ro,
Hans Ord lød tidt forblommet
Om „Videnskab og Tro“.
Men det jeg veed for Sanden:
Hân lød sin Stjernes Vink,
Og svang fra Klipperanden
Sig ved dens klare Blink.

Jeg følger „Ordets“ Fane,
Han staaer blandt „Skriftens“ Flok, —
Saa sælsom var hans Bane:
Af Mestre fik han nok. —

Først var der Schleiermacher,
Saa blev han Hegels Mand
Med skarpe Tanketakker
I „Begrebets“ vide Land.

Saa „Frantz Baaderianer“
Han blev med Tankelyn,
Med Tankens Uvaner,
I Flugt med Troens Syn.
Saa sænked i „Mystikken“,
Han sig — og end i Kveld
Hans Ord har Smag af Drikken
Fra dette dybe Væld.

Men steds tog skarpt han Sigte
Og sikkert traf hans Skud,
Hans klare Tankedigte
Er iført Skjønheds Skrud.
Hvor riig var Tankens Duftning
Hvor fyldig Talens Fald,
Mens Eenheds-Aandens Luftning
Ham drog med sit Kald.

Naar Een til To skal blive,
Og Luther maa paa Vagt
Med „det Spekulative“,
Bli'er brudt Geniets Magt.
Da fænger ej dets Tønder,
Hvert faaer kun halvt sin Ret,
Da brydes Garnet sønder,
Og spildes Tankens Dræt.

See „Mester Eckart“ til Bunden:
De dybe Tankers Spejl, —
Hvor vælder det fra Grunden,
Hvor svulmer Tankens Sejl!
Men læs saa „Dogmatikken“!
Et sælsomt Dobbeltspil:
Paa Hvidt og Sort staaer Brikken,
Der trækkes fra og til.

Der sidder Fader Luther
Med Troens Brik paa Hvidt,
Men Hegels „Sorte“ putter
Sig ham i Vejen tidt; —

De spiller uden Konning:
„Principet“ ligger brak,
Fast staaer „Ideens“ Dronning,
Thi Begge siger: „Schak“!

Det er trods al Forblænden
Et haabløst Spil at see;
Ingen kommer til Enden
Af sin egen Kraft-Idee;
De trykkes og de trykke,
Og sige hinanden Stop,
Og Ingen faaer den Lykke
At naae til Tankens Top.

Dog skylder jeg Dig Takken,
Du min „Manuduktør“!
Og ej med Mundsvejrs-Snakken
Den banker paa Din Dør.
Vi staae i skilte Lejre,
Under Kampens Farefrist,
Men Kjærlighed skal sejre,
Den ruster ej forvist!

Det ringer anden Gang til Kirke.

(Jakob Peter Mynster).

Min Tanke christnet vorden,
Men Hjertet var det ej; —
Det var ej Herrens Orden;
Hans Naades Kongevej
Gaaer først ej op i Nakken
Ad Tankens Trappetrin,
Den snoer sig nedad Bakken
I Hjertedalen ind.

Fra Øret den sig drejer
Til Sjælens Dybder ned,
Og skjenker, hvad den ejer:
Guds-Livet med Guds Fred.
Saa først kan Engle rappe
Fra Hjertets dybe Dal
Bygge en Tanketrappe
Til Hovedets Sal.

Saa bli'er i Hjernen klaret,
Hvad der blev Hjertet givet:
Tanken har Klarheds-Svaret
Paa, hvad først Du fik i Livet.
Lysblomst fra Hjertekjernen
Voxer op ved Naadens Skin;
En Christendom i Hjernen
Er bare Hjernespind.

Vort Hoved fødtes Hedning,
Mellem To er Hjertet sat:
En Længsel efter Redning,
En Hang til Verdens Skat.
Og derfor skal begyndes
Der, hvor Sjæls-Sukket boer:
For Hjertet skal forkyndes
Først Frelsens dyre Ord.

Thi synes det, at Tanken
Tog imod Christendom,
Mens Hjertet paa sin Vanken
Gaaer i det Øde om, —

Det er Øjensforblænden
Til Christenlivets Tab, —
Tidt bli'er det en Omvenden
Fra Tro til Hedenskab.

Thi Troen uden Hjerte
I Hovedet lukt ind,
Af Tanken Vantro lærte,
Og blev et Skuffeskin.
Man over Svælg slaaer Broen
Til Gud fra Verdens Spil:
Vantro faaer Bugt med Troen,
Som det saa tidt gaaer til.

Som tidt det gaaer i Livet
Med den elskende Mø:
„Jeg har min Tro ham givet,
Med ham at leve, døe;
Min Tro skal overvinde
Hans vantro Tankes Magt"!
Ak, blev det tidt ej hende,
Som han har Vantro bragt?

Til Hjertet maa sig støtte
Hvert christent Tankeskud;
Hvor Gud kun Hjernen mødte,
Der holder det ej ud.
Naar Herrens Ord i Daaben
Har christnet Hjertets Stad,
Staaer Hovedstaden aaben
At fange Aandens Bad.

Det Faren var tilvisse,
At Tankens Tro, jeg fandt,
Kun blev en Hedning-Nisse
I det christne Gevandt.
Jeg saae ej klart Afgrunden,
Dog hvidsked der et Ord:
Tomt, tomt paa Hjertebunden,
Og derpaa Alt beroer.

Og, medens saa jeg famled,
Til Kirken gik jeg hen,
Hvor tæt en Flok sig samled
Om Mynster, Kvinder, Mænd.

Han var en Troes-Bekjender
Med Aandsklang i sin Røst, —
Blandt Venner og blandt Fjender
Jeg vidner det fuldtrøst.

Han var en Mand, fuldvægtig,
Han kjendte klart sit Maal,
Hans Tale var en mægtig
Blanding af Guld og Staal.
I sin Troes Bygning hjemme
Han vandred hid og did,
Og hvad Hjertet kan gjemme,
Han grandsked om med Flid.

Og Aand sig svang i Talen,
Hjertet gav Gjenlyd tidt,
Han gik med Troens Alen
I Kløgtens sikkre Trit;
Sine Midler tilfulde
Og sig selv han var bevidst —
Ej var en Magt, ham skulde
Rokke med Vold og List.

En Skikkelse, hvor plastisk,
Udmejslet hver en Deel! —
Og dog, hvor elastisk!
Han gav sig aldrig heel.
Sit Maal han vilde ganske,
Det var Plastikkens Magt,
Han stred med Klogskabs Handske:
Den elastiske Dragt.

Hvor kunde han elastisk
Dog tidt afvejen gaae! —
Men saa igjen — hvor plastisk!
Thi han vilde nu saa;
Det var hans Sjæls Forvisning,
Det var hans Leveplan,
Og ingen halvvejs Gisning:
Det skulde nu gaae an.

Umærkeligt med Lempe
Han knyttede sin Traad,
Han brød ej Hul som Kjæmpe,
Han fulgte „Kløgtens“ Raad.

Og derfor ej han dulgte
Sin dybe, bittre Harm,
Naar ej Man med ham fulgte
Paa hans „christne Viisdoms“ Karm.

Han hugged selv med Talen
En Marmorstøtte skjøn,
Den stod paa Piedestalen:
Guds Samfunds-Liv iløn;
Men, naar Aands-Luen tændte,
Og brat sig rørte den,
Da Kunstneren ej kjendte
Sit eget Værk igjen.

Kraft havde han og Varmen,
Ordet var i hans Magt,
Han skildred Frelserbarmen,
Hvori al Fred var lagt;
Han kunde tale Taaren
Ud af dybeste Væld,
Saa Hjertet slog i Aaren,
Og det bølged i vor Sjæl.

Saa tyst han maatte virke
Paa min Sjæl med dens Trang,
Og hans Tunge til Kirke
Mig ringed anden Gang.
Og, skjøndt han blev saa bitter,
Da Strømmen mod ham gik,
Han brød dog Fængslets-Gitter,
Saa Troen Sejer fik.

Skjult var ham Kirkenøglen,
— En eensom, stridende Helt —
Han kjendte ikke Søjlen,
Som bærer Templets Telt.
Det var hans Maal hernede,
— Guds-Munkens eget Ord —
Han skikked ej til Sæde
I Kirkens høje Chor.

Men Hjertenøglen ejed
Han, og paa Naadens Bro
Han Verdens-Tanken vejed
Imod Frelser-Tankens Tro.

Lønkammerchristenlivet,
Med Sjælens Suk for Gud;
Ved ham har Herren givet
Mangen i Verdens Slud.

Hvor ofte, ofte tænker
Jeg paa „Slotskirkens“ Rum;
I Mindet jeg mig sænker
Og læser Gjeldens Sum.
Derinde sagte trilled
Mig Graad ad Kinden ned,
Mens Davidsharpen spilled
Ind i mit Hjerte Fred.

Da blev jeg først en Christen,
Det ej jeg glemme vil;
Til jeg hviler i Kisten
Ej slukkes Takkens Ild.
Han „ringed end ej sammen“,
Ej „sammen“ Kvinder, Mænd —
Nær til Bethesda-Dammen
Han førte Sjæle hen.

Da det kimed „Højmesse“,
Og jeg fulgte Jesu Bud,
Maatte han Tungen hvæsse,
Og skjød saa skarpe Skud.
Det kunde han ej taale,
At Disciplen Haabet sveg, —
Han stak med Viddets Naale
Alt i den bittre Leeg.

Men aldrig Troen sveg jeg,
Han tolked med sin Mund,
Og aldrig siden veeg jeg
Fra Christendommens Grund.
Nu hviler han blandt Grave,
Ej tomt hans Ord foer hen —
I Guds Paradiis-Have
Træffes vi nok igjen!

Herregaarden.

Ved Kjøgebugt en Herregaard
Sig hæver over Huse lave,
Bag Vindelbro og Borgegrave
Og Ringmuurs-Værn med Skydesaar.
Derindenfor med Muurværk raat
Sig rejser mægtigt fire Fløje,
Som sig korsdannet sammenføje:
Et ægte gammelt Ridderslot.

I Midten, bygt med Steen i Tavl
Et Taarnspir knejser i det Høje,
Med Kighul som et vagtsomt Øje,
Der stirrer ud fra hver en Gavl;
Med brede Stenes Trappetrin,
Med favntyk Væg som Fangeburet,
Det trodser Tidens Gang i Uhret,
Som drøner hult fra Taarnets Tind.

Naar Fodtrin hist i Hallen kold
Lød over Flisens Gulv derinde
Da vaagned op det tause Minde,
Som drømte om en svunden Old;
Et Gjenlydssuk foer hid og did,
Især i Kveld, naar Dagen skumred, —
Da vaktes Aanderne, som slumred,
Og hvidsked om den gamle Tid;

Om hvad der svandt i Tiden brat,
Om Livet, som engang sig rørte
I disse Haller, støvbeslørte,
Om Sejrens Dag og Dødens Nat;
Om Elskovs-Lyst og Ufreds Kaar,
Om Danmarks Gisp i Krampetrækning,
Da Fædrelandet, uden Dækning,
Forblødte under dybe Saar.

Den stille Gjenlyd hvidsked om
Den Nat, da Stig med Røver-Mynder
Det kongelige Vildt rev sønder,
Og Kongen stevnet blev til Dom,

Til Marskens Dom i Finnerup,
Og Mordbrand mødte Oprørs-Raabet,
Mens Barnekongen stod som Haabet,
Et Rodskud frisk fra tørre Stub.

Thi her, paa denne gamle Gaard,
Gik Rane Lange, den Forræder
Som Høvding over disse Steder,
Med falske Blik og røde Haar.
Her grov han ind sig som en Ræv
Bag Borgens Muur og Voldens Skandse,
Til han i Galgen maatte dandse,
Indspundet i sin egen Væv.

Det var, som om en Skygge bred
Fra disse Danmarks Nattetider
Sig lejred langsmed Væggens Sider,
Og fik en Røst ved Fodens Fjed.
I disse tause, dybe Rum,
Paa Middelaldrens Viis med Hvælving,
Man følte som en dunkel Skjælving,
Og uvilkaarlig blev Man stum.

Der hang paa Væg fra Gulv til Loft
En Hær af søndrede Portrætter,
Af Romas Ulvefloks-Uvætter,
Med Blikket koldt og Aasyn grovt.
De stirred hen og øged kun
De underlige Skyggedrømme,
Som Sjælen bandt med Rædslens Tømme,
Naar der Man gik en Aftenstund.

End staaer den for min indre Sands,
Den svære Borg med Taarnetinden —
Derude nejed Kjæmpe-Linden
I Vinterstormens Aftendands.
End føler jeg det skumle Gys,
Naar Dørren knaged paa sin Hængsel,
Og ind jeg treen som i et Fængsel,
Ved Munkevindvets Dæmrings-Lys.

Men heller mindes dog mit Sind
De Glæder, som jeg nød paa Borgen
Ved Vintertid, paa Julemorgen,
I Glands af Kjærlighedens Skin.

Ved Siden af den dunkle Gaard,
Hvor Eensomheden sad med Sukke,
Der var et lille Indelukke
For Hjertelivets bedste Vaar.

Der boede han, min Faders Ven,
Der boede hun, hans Ægtekvinde,
Der var og Barndoms-Vennen inde,
Og der mit Hjem jeg fandt igjen.
Der strømmed Livets friske Flod,
Af Kjærlighedens Vagt omhegnet,
Og Sjælen, uden Adels-Tegnet,
Dog ejed Aandens Adels-Blod.

Og hvordan skildrer vel min Haand
Med Penslens friske Farver hende,
Hiin Kvindesjæl, hvis søde Minde
Staaer, svøbt i Lysglands, for min Aand!
Hvorhen min Fod i Verden kom
Jeg aldrig, aldrig skued Kvinden
Saa lys i Blik, saa dyb forinden,
Saa reen i Hjertets Helligdom.

Hun var en Hustru, Moder øm,
Halvhundred Tidens Aar hun talte,
Men Barnlighedens Engel malte
Sit Farveskjær i hendes Drøm.
Hun aldrig drømte Drømmen ud,
Blev aldrig gammelklog i Aanden, —
Med Troskylds Trylleblomst i Haanden
Hun leged fromt som „Alfens Brud“.

Der var et Hjertes høje Fred,
Der var en Aand med lette Flagren,
Et Solglimt over Sjæleagren,
Som bølged rigt med gylden Sæd.
Saa mild en Sjæl, en Flugt saa sød,
Et Øje med saa dybe Blikke,
Saa klar en Pande, saae Du ikke,
Og Stemmen — hvor dens Klang var blød!

Det var, som drog alt Verdens Skjønt
En Valfartsgang til denne Kvinde,
At mødes med, hvad dybest inde
Hun ejed: Skjønheds Eviggrønt.

Hun var ej ført i Ledebaand
Til Dannelsens og Kundskabs Smykke, —
Hun var et Barn af Livets Lykke,
Hun fik det Alt paa første Haand.

Hun i Naturen fandt en Ven, —
Den laae for hendes Øje aaben,
Selv gjennem Kysen, Graavejrs-Kaaben
Hun kjendte godt sin Ven igjen.
Og hvad hun saae, blev Sjæl og Liv:
Den grønne Bøg og Smaaviolen,
Og Himlens Ruud i Stjernekjolen,
Og Søens Dyb med Breddens Siv.

Hvor tidt har hendes Ord og Blik
Ej stillet os paa Klarsyns-Kuren,
At skue „Aanden i Naturen“,
Som hilste os med milde Nik.
Tidt ubevidst hun tolked klart,
Hvad for os Andre laae som bundet, —
Hun havde Skjønheds-Tanken fundet,
Hvor Alt for os var koldt og bart.

Hun var sit eget skjulte Digt,
Og Poesiens Barne-Engel
Berørte hende med sin Stengel,
Og skjenked hende Synet rigt.
For hende hvert et Digterværk
Vidt aabned sine Trylleslotte
Med lysen Sal og dunkle Grotte; —
Som hun var blød, saa var hun stærk.

Det var en Tid, paa Kraften arm,
I Dvale slumred Folkevætten,
Et Ragnarok, hvor Vinterjætten
Som Mare knuged Danmarks Barm.
Men hun — i hendes Kvindebryst
Fandt Folkehjertet sig en Bolig, —
Med Danmarks Helteliv fortrolig
Hun stirred over Hav og Kyst.

Med Varmen bød hun Kulden Trods;
Hvor tindred Øjet med en Straale,
Som kunde Grændseskjellet maale
For Danmarks Arv og fremmed Gods!

Paa „Stevens Klint“, i „Bøgeskov“,
Hvor hørte hun med Tanker friske
I Blad og Bølge Mindet hvidske
Om Folkets Kamp mod Vold og Rov!

Hun havde ikke „Ordet“ hørt,
Det Sandheds Ord om „Synd og Naade“,
Og „Troens“ Verden var en Gaade
For Tiden, sløv og taageslørt.
Men hendes dybe Hjerteslag
Forunderligt, i Løndom stille,
Hidkaldte under Længsler milde
Et Morgenskjær af Frelsens Dag.

Hvordan hun fandt sin Herres Spor:
Den Løndom Ingen maatte kjende;
Men Barnetroen kom til hende,
Og hvidsked sine søde Ord.
Hun leged vist i Englens Hjem,
Og saae Man hende Julemorgen, —
Hun var et Julelys paa Borgen,
Fra Hytten tændt i Bethlehem!

Og saae Du hende glad og mild
Ved Juletid i Ungdoms-Flokken,
Med korslagt Arm og Sølverlokken,
Med dette Jomfru-Moder-Smil,
Som straalte ind i Kredsens Rund
Fra Sjæl til Sjæl med Stjerneblikket,
Og fyldte Legen, mens hun nikked,
Med Lyst og Alvor, sjælesund;

Da veed Du: Hun gav Legen Sving;
Og aldrig var os Glæden bedre
End da, naar hun os vilde hædre,
Og hun sad mild i Kredsens Ring.
Hun var dog yngst i Sjæl og Sind;
Thi hendes Aand ej ud var mattet,
Og Glædens Steen hun havde fattet
I Hjerteguldets Alvor ind.

Hun ejed Yndens Trylleri, —
Men Sjælens Sandhed er dog Normen,
Og Skjønhed er kun Sandheds-Formen,
Som gjør den stærk, og gjør den fri.

En Sandhed, plumt og uskjønt sagt,
En Malurtdrik foruden Honning, —
Det er en Konge uden Dronning,
Og har sin Ret forbrudt, sin Magt.

Hun Sandhed vilde, slet og ret, —
Hvor stort, naar hun udtalte Ordet,
Som røbed, hvad Man troede jordet,
Og traf i Hjertets sorte Plet.
Men dog, hvor skjønt, — thi Yndens Slør
Var kastet over Sandheds-Tanken,
Saa villig Man, med Hjertebanken,
Sig bøjed frit som aldrig før.

Var det en Smaa, var det en Stor,
Var det en Bonde, Kammerherre,
Var Flere der, og var der Færre,
Ej dulgte hun sin Tankes Ord.
Hvor sært, naar „Konveniensens“ Spind
Blev brudt af hendes Sandheds Væsen,
Og alle „Fine“ hang med Næsen,
Og vidste ud ej eller ind.

Ved hende dvæler længst min Sjæl
Blandt alle Hjertediamanter:
Fra Ædelstenens slebne Kanter
Brød Lyset ud i Straalevæld.
Hun lod mig see den stille Magt,
Som trodser Smiger, trodser Dadel,
Og Dannekvindens høje Adel
Forbi mig gik i Straaledragt.

Hun kasted Lys mig paa min Sti:
I hende saae jeg Kvindens Billed
Med Livets Rigdom klart fremstillet,
Med Hjertelivets Dybder i.
Til Mandens Styrke Yndens Fred,
Til Sandheds-Tanken Skjønheds-Svaret,
Og Aandens Fylde sødt forklaret
I Hjertets milde Kjærlighed.

Charlottes Navn skal nævnes her;
Hvis noget Navn, da er det hendes,
Og hvad hun skjenked, det skal kjendes:
Hun gav min Ungdom Glands og Skjær.

I Støv af Diamanter kun
Faaer Diamanten Straalestyrke, —
Hun slebet har min Sjæl, den mørke,
Med Sjæl fra Hjertets dybe Grund.

Paa Borgen nød jeg Julens Fryd;
Der Jubel var og dog saa stille,
Der dirred Juleglædens Trille
Igjennem al vor Jubels Lyd.
Marie, Peter, Thea huld,
Kathrine, Lotte — søde Navne,
Som end min Sjæl maa henrykt favne —
Jeg gjemmer dem som ægte Guld.

Vi traadte der i Glædens Spor:
I „Kjærlighed foruden Strømper“
Jeg spilte Mads, den arme Stymper,
Ombruset af et Latterchor.
Vi spiste Kager med Rosin,
Vi svang os let paa Dandsens Vinge,
Vi lode Kanens Bjelder klinge,
Og „leged Juul“ ved Kjerters Skin.

Saa sad vi atter stille, tyst
I „Fruens“ Hal ved Aftentide;
Mens ude „sværmed Bier hvide“,
Vi hørte Oehlenschlägers Røst;
Og hun paa skjønnest Sted brød af,
Og talte Tanken ud, den glade,
Saa der faldt Lys paa Bogens Blade,
Og vi forstod, hvad Sangen gav.

Hun elsked mig som Moder øm —
O, dette Ord har Mildheds-Klangen,
Saa sød, saa smeltende som Sangen
Af Modermund ved Barnets Drøm!
Hun elsked mig — og for mit Sind
Blandt alle søde, gamle Minder
Staaer dette forrest: hun blandt Kvinder
Har sluttet mig i Hjertet ind.

Da første Gang, med bange Mod
Jeg skulde tolke Naadegrunden,
Og ind jeg treen i Morgenstunden,
Hun der med milde Blikke stod.

Og ud hun brød med Modersmil,
Og kyssed mig med Taaremine:
„Han, som kan bedst og størst velsigne,
Han give Aand og Naade til"!

Jeg glemmer aldrig denne Fred,
Som hun har lyst i Morgentimen,
Da Kirkeklokkens første Kimen
Mig kaldte til min Gjernings Sted!
End, troer jeg vist, at hendes Fred
Er over mig, mens Tider skride,
Og end med Haar, det sølverhvide,
Mig følger hendes Kjærlighed.

Nu hviler hun paa Kirkegaard.
Det Sidste, som sin Præst hun sagde,
Før ned sin Vandringsstav hun lagde,
Og hun gik bort, var dette Ord:
„Kun Herrens Naade op mig bar,
Roes ham, men roes ej mig ved Kisten;
Han, som deroppe holder Listen,
Han vidste bedst, hvor svag jeg var"!

Ham være Priis i Himmerig,
For hvad ved Ham hun gav Saamange!
Men, Moder! ej Du maa forlange,
At Dine Børn skal glemme Dig!
Og han, som saae Dig i Din Glands,
Som ved Dit store Hjerte hviled,
Han sidder her med Taaresmilet,
Og fletter Dig en Hæders-Krands!

Fredrik Christian Sibbern.

Jeg gik til ham i Nøden,
Og spurgte ham derom:
„Min Sjæl er syg til Døden,
Og hvor er Lægedom?

„I Verdens Slud jeg rokker,
Og svajer som et Siv,
Af Andres Tankebrokker
Jeg lever kun mit Liv.

„Af Sjælens egen Kilde
Ej Strømmen vælder frem,
Det er, som om jeg vilde
Laane mit Tankehjem.

„Vel bruser Gjærings-Saften
I mig ved Gry og Kveld, —
Det er som Fødekraften
Dog savnes i min Sjæl.

„Det gjærer og det stormer,
Men Evnen er der ej
At skabe faste Former;
Jeg staaer paa Taagens Vej.

„Og stundom vil jeg digte,
Men har dertil ej Magt,
Og mine Syner svigte
Som Aftenskyens Pragt;

„Thi ned saa synker Solen,
Og Skyen bliver graa,
Den mister Purpurkjolen
Og faaer en Slobrok paa.

„Og stundom vil jeg tænke;
Da kommer Alt paa Kryds,
Ej brydes Tomheds Lænke
Af Tankens varme Kys;

„En Tanke, som kan styre
Mit Roer i Livet kjæk,
Og give Sjælen Hyre
Paa Tankeskibets Dæk“.

Saa spurgte jeg, da sønlig
Jeg for min Lærer stod;
Jeg stirred paa ham bønlig
Med Uro i mit Blod.

Han saae paa mig med Liste,
Og venligt faldt hans Ord,
Det var, som om han vidste,
Hvad i en Yngling boer.

Han svared: „Denne Gjæren
Er ej det værste Tegn,
Det er kun Sjælens Væren
I Livets Morgenegn.

Det er kun Livets Kræfter,
Der brydes i Din Aand,
Og alle stræber efter
At fries fra Taagens Baand.

„Jo mere saa der bruses
Stærkt i en Ynglings Bryst,
Desmere kan der huses,
Naar Alting bliver tyst.

„Pas paa, at ej forfæng'lig
Du vil Din egen Priis,
Og leger „überschwenglich“
Paa Selvbehagets Viis!

„Thi Ynglingen heelt ofte
I Selvbedraget gaaer:
I Højsinds Silkekofte,
Mens Hjertet er af Blaar.

„Vævet af Hovmods Traade
I selvsyg Drømmedrift —
Ej løses Livets Gaade
Af Dødens hule Skrift.

„Pas paa, at Du kan bie
Paa Aandens Gjennembrud,
Pas paa, at Du kan vie
Din Stræben til Din Gud!

„Thi Reent og Ureent blandes
I disse Gjærings-Kaar,
Pas paa, at ej der landes,
Hvor huult Dødsøen gaaer.

„Jeg veed, hvad sig kan røre
I Ungdoms-Hjertets Bo,
Jeg veed, at det kan føre
Til Vantro eller Tro.

Jeg veed, at der kan endes
I Aandens høje Fred,
Hvad eller Alt forvendes
Til tomme Usselhed.

„Sid stille under Striden
Og bi paa Aandens Stund; —
Om Stor hvad eller Liden:
Kun Sandhed, Sandhed kun“!

Han gav mig „Gabrielis“;
Sin egen Ungdoms Digt:
„Gid Sjælen maatte heles,
Og Livet vorde rigt“!

Hans Ord faldt mildt som Duggen
Paa Hjertets visne Blomst,
Jeg ventede med Sukken
Paa Kraftens Atterkomst.

Saa traf han mig i Skoven, —
Ved Søens Bred jeg sad, —
Snart stirred jeg paa Voven
Og snart paa Bogens Blad.

Jeg læste „Werthers Leiden“,
Den fængslede min Hu;
Jeg Livet greb med Kejten,
Men saadan var jeg nu.

Halvt i Natur jeg leved,
Og halvt i usund Kunst,
Halvt Himlens Luft jeg kræved,
Og halvt en taaget Dunst.

Han mildeligen nikked,
Og gik mig tavs forbi,
Dybt traf mig Alvors-Blikket
Paa Skovens tavse Sti.

Det vared længe, længe,
Før Alt blev frit og lyst;
Jeg glemmer ej de Strenge,
Han anslog i mit Bryst.

Han rakte mig et Bæger
Med Drikken god og sund,
End Mindet mig bevæger
Om Ordet fra hans Mund.

Hans „Gabrielis“ endte
I Fyen's Præstegaard;
Hans Sjælestorm sig vendte
Til Fred med Livets Kaar.

Jeg boer i Fredens Mildhed
Paa samme Blomsterø, —
I Præstegaardens Stilhed
Den Sjælskamp maatte døe.

Og derfor skal fra Fyen
En kjærlig Hilsen naae
„Professoren“ i Byen,
Fra Præstegaardens Vraa!

Baldur og Loke.

Og Loke dræbte Balder;
Han stod i Krog og lo,
Da Asers Uskylds-Alder
Gik ned i Helhjems Bo,
Da Livets Bro var bristet,
Og Sammenhængens Baand
Med Dødens Rift var ristet
Af Misteltenens Vaand.

Da faldt det Alt i Stykker,
Og Kraften maatte isne,
Valhalla gik paa Krykker,
Og Ynden maatte visne.
Udtømt stod Livets Kilde,
Man fik at see dens Bund,
Og Døden fandt sin Frille
I Asakredsens Rund.

Og hvem er Asa-Loke,
Som øder Valhals Glands,
Som slynger Dødens Snoge
Om Livets friske Krands?
Hvem griner end, sorthaaret,
Naar Mistelteen saa brat
Gi'er Balder Ulivs-Saaret,
Og hyller Alt i Nat?

Og hvem er Asa-Balder,
Som holder Livet sammen,
At ej det Hele falder,
Opløst i Surturs-Flammen?
Hvem er den Gud, den skjønne,
Som, høj og dog saa dyb,
Gjør Livets Enge grønne,
Og dræber Mørkets Kryb?

Der er i hver en Hjerne,
En Loke til vor Nød,
Med Mistelteen han gjerne,
Vil mærke Alt til Død.

Der er i hvert et Hjerte
En Baldur, from og god,
Som under Fryd og Smerte
Gjør sandt og sundt vort Blod.

Du barnligskjønne Ynde,
Du ubevidste, Du,
Som kan saa sødt forkynde
Et Hjertes Sandheds-Hu!
Som træder frem i Tale,
I Gjerning, Stilling, Blik,
Og tryllende kan male,
Hvad paa første Haand udgik!

Hvad ej gik krumme Veje
Gjennem Tanken, med List;
Vor Sjæls det dybe Eje,
Som er os ubevidst.
Dig er det, som kan trykke
Alt Uskylds-Stemplet paa,
Du Livets Skjønheds-Lykke,
Saa klar som „Balders Braa“!

Hvad river hen hos Barnet,
Naar med et dristigt Kast
Det sønderbryder Garnet,
Som bandt os Andre fast?
Hvad tryller os hos Kvinden
Med Røstens Sjæleklang,
Med Rødme fiin paa Kinden,
Med den gyngende Gang?

Dig er det, Asa Balder,
Fra Brejdabliks Hjem;
Du veed ej selv, Du kalder
Et Billed for os frem,
Et Billed frisk, som Skoven,
Smykt i sin unge Vaar,
Naar blødt og rythmisk Voven
Op mod dens Fødder slaaer.

Men indenfor Din Pande
Ved Nat og saa ved Dag
Mon Asa-Loke stande
Og pønser paa Bedrag;

Naar Liv vil til at føde,
Hans hvasse Øjnes Blik
Vil Livets Yttring døde
Med Selv-Betragtnings Stik.

Naar fremad bryder Tanken,
Han hvidsker: „O, hvor smuk“!
Naar Ordet bryder Skranken,
Naar Læben aander Suk;
Naar Kvinden sig bevæger
I Kredsen over Gulv,
Naar Barnet taler, leger —
Da lurer denne Ulv.

Det hvidsker fra Hjerne-Grunden:
„Hvor tager det sig ud,
Det Ord, det Smil om Munden,
Og Øjets Pileskud“?
Man veed om hver sin Gjerning,
Man veed om hvert sit Ord —
See, det er Dødens Tærning
Paa Livets Tavelbord.

Ham maatte Aser taale,
Hans Mord, hans Grin, hans Kiv;
End dræber han med Naale
Det friske Sjæleliv.
Umiddelbarheds-Vældet,
Den sanddru, fri Natur,
Den har saa tidt han fældet
Og dræbt med Løgnens Kuur.

Hos Mand og Kvinde Synden
Blev svøbt i denne Dragt:
Hun veed Besked om Ynden,
Han veed om al sin Magt.
Thi Loke i vor Hjerne
Heelt nøje spejder ud
I Hjertet hver en Kjerne —
Saa skyder han sit Skud.

Saa breder sig et Mørke
Henover Sjælen sort,
Da isner Livets Styrke,
Og Skjønhed visner bort.

Tag Dig iagt for Denne,
Som gjør Din Sjæl til Liig!
Saa let det kan sig hænde,
Den aldrig rejser sig!

Du bruge skal Din Tanke
Alt som et kjøligt Bad,
Ej plukke Hjertets Ranke
Fra Stammen Blad for Blad.
Det Dybeste i Sjæle
Vil sandt og barnligt drømme,
Du skal ej staae og skjele,
Naar frisk det ud vil strømme.

Ej bagved hver en Strømmen
Skal staae en lumsk Betragter,
Som vækker op af Drømmen
Med Selvbevidstheds Fagter;
Hist bli'er i Morgengløden
Alt klart til sidste Rest;
Men her i Aftenrøden
Groer Hjertets Blomster bedst.

Og hvis i Fødsels-Stunden
Du veed om Mørkt og Lyst,
Som rører sig paa Bunden
Af Hjertet i Dit Bryst;
Da er Din Stengel brækket;
Thi Livets Kildevæld
Ej vorde maa afdækket
For ellers døer Din Sjæl!

Et Slags Digterliv.

Tre, fire Aar i Livet jeg drømte mig en Skjald,
Og halvvejs fulgte Kaldet, det forførende Kald
Til Trylleslottes Haller; — men en Tvivl var deri —
Heelt gik jeg aldrig op i det søde Sværmeri.

For mig stod Skjaldens Kunst som den stolteste Sejler,
Der med svulmende Sejl sig i Verdens-Havet spejler,
Med Stjerneflag i Toppen, med en Harpe til Roer,
Hvorpaa Bølgerne lege, saa det klinger over Jord.

Den vinked mig saa stærkt, da der brustes i mit Indre:
„Kom hid og flye med mig fra Verdens kolde Vintre,
Og styr med mig til Vaaren, saa frisk, saa fuld af Drøm,
At Livet aldrig ældes paa min gyngende Strøm“!

Men — jeg var ingen Digter, og Drømmen maatte briste;
Jeg kunde ej de dybe, de store Runer riste,
Som læses langvejsfra, og som skues trindt og nær
Og glemmes ej af Sjæle, som skaarne er for Stær.

Den Runeskrift, som skinner paa Aandens slanke Taarne,
Og læses over Sundet som Tanker højbaarne;
Hvad eller Billedskriften i det Mindre, det Smaa,
Som tyder, hvad en Blomst, hvad et Hjerte stiler paa.

Det er den ægte Digtning, — men det, som gaaer paa Stylter,
Og pakker ud en Kludekram af stjaalne Digterbylter,
Det Makværk, som maa læses med Brillerne nær,
For ud at faae en Billing — det er ej Navnet værd.

„Fra Bladet“ maa der spilles alt efter skjulte Noder,
Hvor Aanden er Fader og Naturen er Moder;
Et Spil, som skal læres under Møje og Besvær
Med en Lærer ved Siden, bli'er aldrig Digterfærd.

Og Skjaldens Sang undfanges alt under store Syner,
Naar Aanden tænder Lys og Tordenskyen lyner:
Et Blik, et Glimt han skuer ved Dag, i Natten sort, —
Det holder han fast*), mens for Andre det gaaer bort.

Det griber han i Flugten — som et stort, et dejligt Billed,
Det maner, det driver ham, indtil det er fremstillet:
Først Skikkelser med Kjød og Blod i Billedets Form,
Bagefter kommer Tanken med sin Regel, sin Norm.

*) Arne.

Aladdin først blev seet i en Skjalds Kalejdoskop,
Hvor Østens Farver brødes og samled sig i Hob,
Og Hakon Jarl og Baldur — hvo nævner vel de Mange,
Som Skjalden har fremstillet i sine Mestersange?

Nej Daneskjaldens Digt var ej Tankens Affødning,
Saa stivt som Læredigtet, saa blegt som en Dødning,
Aladdin stod morgenfrisk for Skjaldens Phantasi:
Bagefter saaes det klarligt, der var Tanke deri.

Da saae han vel med Undren den ene, store Tanke,
Som kunde hundred mindre i Moderskjødet sanke,
Og smilende han malte med Farver paa Pallet
Det mageløse Billed, hvor Alt kom til sin Ret.

Det er kun Efterdigtning, naar Tanken først staaer færdig,
Og søger saa en Digterdragt, som smykker den værdig; —
Den billedløse Tanke staaer paa sin egen Fod,
Men Digtertanken trænger strax til Kjød og til Blod.

Det Synet er, det straalende, som Skjalden henriver,
Og viger ej sin Plads for, hvad Tanken siden giver;
Det bliver Digt „paa første Haand“ — om lidet eller stort,
Selvskrevet gaaer det ind ad Digterslottets Port.

I Tankens Verden hersker en Enevolds-Herre,
Som kjører „med Topper“ — tidt i „lukket Vogn“ desværre;
Ja, „lukket“ fòr de Fleste — kun kjendt af de Faa,
Som enten sidde inde, hvad eller bagpaa staae,

Og bagfra ind kan titte ad Vogneryggens Rude,
Naar „Tanken“ stundom kjedes paa Eensomheds Pude,
Og løfter Klap fra Gluggen og gjør et Kikkik,
Saa „Tankens“ Lakaj fanger Tankens Baglænds-Blik.

Men i Skjaldskabens Rige hersker der en Dronning;
I „aaben Karm“ hun kjører og deler ud sin Honning
Til Alle og Enhver, som begjærer Saften sød,
Men „Tanken“ er en Tjener, som staaer i hendes Brød.

En Digteraare havde jeg, — men det var af de smaa,
Og, naar mig Synet gaves, da faldt de Taager graa,
Da skued jeg saa henrykt i Phantasiens Glar,
Hvad mangen fyldig Glæde mit Hjerte skjenket har.

Og glemmes kan det ej, hvor jeg taler om min Vandring,
Hvad enten det var Sejr eller Digterskibets Kantring;
Er det ej stort for Andre, — for mig det er lidt Meer:
Tre Aaringers Indhold med Hjertets Fødselsveer.

Hvad var det da, der vilde bryde frem af min Sjæl?
Var det en Digtning, hentet fra Krønikens Væld?
Hvad eller var min Gang paa den høje Kothurne,
Hvor Helten samler Laurbær til Undergangens Urne?

Hvad eller var det Lunets og Lystighedens Spil,
Som sætter alle Latterens og Viddets Klude til,
Og lader Alvor sejre under en Dobbelt-Krydsning
Af Sandhed og Usandhed i „den skjæve Belysning“?

Nej, Venner! nej, I veed, hvad der rørte min Harpe:
Det var ej Ewalds „Ha“, det var ej Vessels „Karpe“;
Det var et lille Stykke kun af Verdens-Livets Alt,
Fremstillet uden Højhed stor og uden attisk Salt.

Det var Naturens Billed, som jeg følte det spejle
Sig i mit unge Hjerte, naar ud jeg gik at sejle
Langsmed dens Poesi-Kyst, — ind i Landet kom jeg ej,
Jeg øjned kun Kysten paa min eensomme Vej.

Og det var Sjælens Smerte, som Synet mig oplukked,
Og skjenked Versets Rhytmus til mit Savn og Hjertesukket;
Thi Sorgen med Naturen i Vexelvirkning staaer:
Den tause Veninde Man betroer sit Hjertesaar.

Og hun igjen os skjenker Fortrolighedens Glæde,
Hun giver os at smile med det Samme som vi græde;
Naturen gi'er Erstatning for Sjælens dybe Savn,
I den forklares yndigt den Elskedes Navn.

Mig tyktes, at Naturen var Vorherres Poesi,
Som med Yndigheds-Sløret skjulte Tanken deri;
Vorherre tænkte evigt, — det var de Tankerækker
Der over Aandens Verden sig som stærke Traade strækker.

Vorherre havde digtet — og Naturen blev til,
Med Skov og Sø og Blomster og Aftenrødens Spil;
Vorherre havde digtet — Naturen blev Hans Digt:
I den var Billedskriften skrevet saa stort og rigt.

I Havets Himmelspejl og i de gyldne Skyer,
I Taagen, der som Duggen Smaablomstens Liv fornyer, —
I Martsfiolens Kamp med den barske Foraars-Kuld,
I alle søde Blomster, der sprang ud af Jordens Muld.

I Øjebrynets Tegning hos den blomstrende Mø,
Ret som to Vingers Flagren over Øjets dybe Søe;
I Alt jeg saae Naturen tale med Billedskrift,
Et levende Hjertes Banken, og Anelsens Vift.

At tolke disse Syner, det blev mit Digterløb,
Naturens Digt at læse ud af dets Blomstersvøb,
Og saa i Ordets Poesi at lade det udgaae,
Det var det, som saa gjerne jeg vilde forstaae.

Selv var jeg jo bundet i de stærke Drømmes Baand,
Det var min Lyst at gjøre fri en Andens Sjæl og Aand;
Naturens Drømme dybe jeg vilde løse ud,
At klart de kunde træde frem i Ordets Billedskrud.

Som mange Andre „gjorde uden Vært jeg min Regning“ —
Den gik mig over Evnen, denne store Landskabs-Tegning;
Dog veed jeg: denne Stræben i mangen fyldig Stund
Gav mig et Liv at leve ret ud af Hjertets Grund.

Jeg stod saa glad-veemodig paa min drømte Digtervagt,
Og efter lyse Billeder saa gik jeg paa Jagt; —
De søgte ej saameget mig, som jeg søgte dem,
Det tyded, at i Kunsten jeg havde ej mit Hjem.

Og vel jeg veed: det Meste, det var kun Efterdigtning,
Som ej kan staae sin Prøve og taale Tidens Sigtning;
Jeg var ej digterbaaren — det veed jeg godt, — o, nej!
Dog angrer den mig ej, denne korte Skjaldevej.

Det blev en Vinding dog for min Sjæls den svage Stikling,
Det tjente til min Aands, til mit Hjertes Udvikling;
Det drog mig bort fra Trøsten i Verdens hule Lyst,
Det fyldte med Begejstring for det Skjønne mit Bryst.

Det kunde have spærret mig Livets Fremtids-Bane,
Hvis heelt jeg havde svoret til Digtekunstens Fane,
Og ladet Skjaldskabs Muse holde Dug, holde Disk, —
Da var jeg sagtens bleven hverken Fugl eller Fisk.

Det skete vel saa tidt, naar de unge Drømmesjæle
Fik Guden ej i Tale, men for Afguden knæle,
En lavet Gud de havde — ej den levende de fandt,
Deres Liv blev forfusket og Palmen ej de vandt.

Nej, Palmen blev ej deres, — thi den, de kunde faaet
I en Livs-Gjerning dygtig, — den havde de forsmaaet;
Saa bejled de til Krandsen, som saa snarlig visned hen,
Den skjenktes dem af Døgnet, som rev den af igjen.

Hvad var det, som mig frelste fra denne mørke Lod?
Det var den Tvivl, som stedse skjød dybere Rod:
„Du er vist ej en Skjald, — Du har ej det friske Syn,
Thi foran Syn staaer Tanken — det slaaer ej ned som Lyn.

Og snart jeg læste Bouterweck*), og snart igjen Jean Poul,
En Stemme hvidsked stedse: „Blandt Propheter en Saul“!
Saa kasted jeg mig atter over Græsk og Dogmatik,
Og under denne Vexeldrift tre, fire Aar hengik.

Jeg blev ej nogen Skjald, skjøndt en Bog jeg gav ud
Med mine Tankedrømme — det blev en Prøveklud;
Hvor tidt har ej jeg ønsket, at det var ikke skeet;
Men Skaden er ej stor, thi kun Faa har den seet.

Ak, Verset er ej vanskeligt, — dertil Enhver har Magt,
Som til Musikkens Toner kan svinge sig i Takt,
Og da, naar Modersmaalet udviklet er og rigt,
Da kan det tænke for os, og skrive os vort Digt.

„Hvi skriver Du da for os Dit Levnet paa Vers?
Man skulde næsten tro, hvad Du siger, er Skjerts“.
Jo, Ven, min egen Vandring, mig tykkes, for min Sands
Staaer i en lille Straale af Poesiens Glands.

Og mon ej Gud har givet saa klart et Syn vor Sjæl,
Naar ej med Verdens Prosa Man slaaer sit Liv ihjel?
Og er det ej Hans Fordring, at Du skal kunne skue
Din egen Levnetsbane belyst af Aandens Lue?

*) En tydsk Æstheliker.

Thi Livet falder ellers hen i Stumper og Stykker,
Og lammet er Din Kraft, og Du gaaer kun paa Krykker;
Et Liv skal fattes heelt i Anskuelsens Straale, —
Det er et usselt Liv kun, som ej kan denne taale.

Og Christendommen selv uden dette aabne Blik,
Bli'er uden Kraft og rækker ej Foryngelsens Drik;
Thi „Tanken“ vel forbinder — men ej i Livets Aand,
Men Synet kaster Straaler paa Sammenhængens
Baand.

Der skrives mange Digte om fremmed Livs-Strid stærk —
Jeg stiller ej min lille Sang jævnsides Storheds Værk.
Et Enkeltliv, som førtes af En blandt de Mange,
Jeg kun vilde skildre i disse simple Sange.

Og ingen Fordring gjør jeg paa Skjaldens høje Arv,
Jeg kviddrer kun min Trille til Fattigfolks Tarv.
Og ej vil I Sangen af denne Grund forsmaae —
Jeg nærmer mig ej Skoven, hvor Nattergale slaae.

Min første Strid.

Jeg stred med en „Digter“
I Ungdommens Glød;
For Skjaldskabets Pligter
En Landse jeg brød;
Jeg ombandt mig Sværdet
Og drog det fra Lænd,
Og værnede Gjærdet
Med Mund og med Pen.

Jeg sagde: „Du bliver
Dog aldrig en Skjald,
Du er kun Afskriver,
Gak ned i Din Dal;
Gak ind i Din Hytte,
Pas Hverdagens Dont,
Du er kun Krybskytte,
Og Bøssen er laant“.

Der var meget Kroget
I det Kjævleri,
Der var dog og Noget
Af Sandhed deri.
Med grove Kanoner
Skjød Knald jeg paa Knald;
Han svarte med Toner
Af samme Metal.

Nu seer jeg tilbage
Paa denne min Kamp
Fra Ungdommens Dage;
Og Krudtrøgens Damp
Er bortblæst af Tiden,
Og Luften er klar: —
En Øvelse liden
I Krigskunst det var.

En Forpostskjærmydsel,
Som vied mig brat
Til Stridsmandens Syssel
Som menig Soldat.

Ej mere jeg sørger,
Min Skramme var let;
Men endnu jeg spørger:
Hvem af os fik Ret?

Selskabs- og Familie-Liv.

Naar Yngling ene med Yngling skal
Gaae gjennem Ungdommen aarle, silde,
I Livets Gjerning, i Lærddoms Hal,
I Vennesamfund, til muntert Gilde, —
Det blev dog fattigt, og halv hans Stræben, —
En Perle mulig, men raa, usleben.

Og, om han bandtes med stærke Baand
Til ædel Stræben i Pagt med Vennen, —
Den halve Fylde for Sjæl og Aand
Blev tabt i Livet for Ungersvenden.
Den ene Side af Sjælen dyrket,
Den anden raakold i Nattemørket.

Hvad modner Manden med Yduns Saft,
Forynger Livet i Sjæledybet?
Hvad rækker Sødme til Aandens Kraft,
Og skjenker Ynden og dræber Krybet?
Saa Smykket vindes, det bedste Smykke,
Som Jorden ejer af Lys og Lykke.

O, Brødre kjære! det er den Strøm,
Som bølger indenfor Husets Døre,
Hvor Kvinden sidder saa klar og øm
Med Straaleøje, med lydhørt Øre,
Med Tale sød, hvori Hjerterøsten
Kan skjenke Varmen og skjenke Trøsten.

Det er den Magt, der saa svag og blød
Just i sin Svaghed har Kraften inde;
Hun rækker Hornet med Livets Mjød,
Saa Manden bøjer sig for en Kvinde,
Ja, lærer tidlig med Blu sig bøje
For Reenhedsstraalen i Kvindens Øje.

Og, vee den Mand, som ej lærte det,
For Kvindens Ynde som Mand at stande,
Som lærte slet kun at læse ret,
Hvad der staaer skrevet paa Kvindens Pande; —
Han blive Statsmand, han blive Skriver —
En Mand han aldrig i Verden bliver.

I Hjemmet throner med Husbond sin
I Kreds af Børn hun som lille Dronning;
Der skjenkes Sjælens den klare Viin,
Der bydes Livets den søde Honning.

Med Yndens Tømme, med Mildheds-Tugten
Hun styrer Tonen og Tale-Flugten.

Den søde Tugt, saa Man føler sig
I Skjønheds Land med det milde Høje,
Og Alt, hvad grimt er, umærkelig
Maa flye for Blikket i hendes Øje;
Det er et Hjemlivs det stille Hygge,
Som Kvinden skaber til Livets Lykke.

Hun tager Livet i Varetægt,
Huusmoder from, at ej Fylden spildes
I vilde Bruus uden Ligevægt,
At Tanken ej til en Ørk forvildes;
Som Hustru øm og som søde Moder
Hun anslaaer Tonen til Hjertets Noder.

Der skuer Børn Du med barnlig Hu,
Smaastraaler, tændt ved en Moders Kjerte;
Der rødmer Møen med yndig Blu,
Og tæmmer Løven i Mandens Hjerte,
Der bøjer Sønnen sig glad og gjerne
For Moderblikket med Ømheds Stjerne.

Og hver en Yngling, som ej fandt Vej
Til saadant Hjemliv i Ungdoms-Tiden,
Han fik en Marts vel, men ingen Maj,
Og vel det kjendes i Livet siden:
Han savner Ynden og Skjønheds-Pantet,
Han bliver stiv og han bliver kantet.

Som Mand det kjendes, hvad ej han fik
Som Yngling hisset i Hjemmets Gammen;
Han faaer en Haardhed, et sløvet Blik
For hvad der smelter os Livet sammen;
Thi Ungdomsblomsten sig aabned ikke
I Mildheds-Solen fra Kvindens Blikke.

Og mangt et stort og et lille Hjem
Sig aabned for mig i Ungdoms Dage,
Vel tyve Huse, — men iblandt dem
Til faa jeg seer kun med Fryd tilbage,
Thi Rosen groer ej ved Alfarveje,
Og hvert et Huus har ej Guld i Eje.

Alt dengang undredes tidt jeg paa,
Hvor Huusliv huult dog og tomt kan være,
Naar Huusdød sidder i Hjemmets Vraa,
Naar Kvindens Ynde og Mandens Ære

Ej boer derinde; — hvor fladt, hvor kullet!
En Musegnaven i Musehullet!

Hvor hjælper Alle hverandre til
Åt slide Sjælene hjertensflade; —
Og ingen Skjønhed og ingen Ild —
Nej, Alt udslettet paa Sjælens Plade;
Og uden Sammenhæng Husets Hele
I Stumper gik med de mindste Dele.

Jeg undred paa, hvor det var vendt om,
Hvor Ungersvenden vel turde byde
En „Konverseren“ saa fad og tom:
En irret Ret fra en Kobbergryde,
Med Tale-Nuller, i Hjem, paa Ballet,
Men uden Tanke- og Hjerte-Tallet.

Naar Ordet førtes om „Vejr og Vind“,
Og om Balletten i Skuespillet,
Om dum Skandal og om „Pølsepind“,
Om Gadescener og Uglebilled,
Om nye Moder og Wiener-Tærter,
Om gamle Møbler og gule Ærter.

Med klangløs Latter og sjælløs Spøg,
Med slappet Vid og med sjofel Drillen,
Saa Livet skrælledes af som Løg,
Og efterlod kun sin Næsekrillen.
Og hjem hun fulgtes, den unge Flane,
Af unge Laps under Regnskjærms-Fane.

Men blandt de Huse, hvor ind jeg gik,
Jeg nævner trende, som gav mig Glæde:
Der mødte Kvinden med Yndens Blik,
Der var saa dejligt et Aftensæde;
Der lød ej Tomheds-Konversatjonen,
Der var en Sangbund og Klang i Tonen.

Det ene Sted var en Sangers Hjem,
Hvor Tonen aabned sit Tryllerige,
Og blødt den bølged tilbage, frem,
Og bygged luftigt sin Trappestige.
Hans Hustru sad der med Øjne klare,
Med lyse Lokker og Fingre snare.

Og Brøndsted førte mig til sit Huus,
Han, som med Ild foer Evropa over,
Og Græklands Skjønhed, som sank i Gruus,
Drog op fra Bunden af Tidens Vover;

Her med sin Datter han sad i Salen,
Med Sjælens Skatte, med Vid i Talen.

Men rigest tyktes mig Hjemmets Fred
Paa Østergaden, en Kjøbmands Bolig —
Der var en Arne for Kjærlighed,
Og Livet gynged sin Bølge rolig
Med Breddens Blomst ved Foryngelsens-Badet,
Med Fuglens Sang over Aakandebladet.

Aakandebladet, som har sin Rod
I Dybden under de klare Bølger,
Men gynger yndigt paa Søens Flod,
Og lader ane, hvad Grunden dølger;
Med faste Rodskud, men dog med Gyngen
Bevægelig over Bølgeklyngen.

Han var en Kjøbmand i sin Boutik;
Han deelte Varerne ud til Mængden;
Men Meer han ejed: Et Sjæls-Bestik,
Som viste Højden og viste Længden;
Han solgte Meget til Andres Nytte,
For Eet saa tog han ej Guld i Bytte.

Da fandt han Blomsten i Knoppens Svøb,
Han gav sit Ene i Kjøb og Bytte,
Og aldrig Nogen fik bedre Kjøb
I Ridderborg eller fattig Hytte:
Han fik en Kvinde saa mild som Vaaren,
Hun fik en Mand, som var hjertebaaren.

Der fandt vi Venner vort Arnested,
Der var vort Hjemsted i Dage unge;
Hun sad i Kredsen med Yndens Fred,
I lyse Timer, i Tider tunge;
Hun bredte over os Sjælevingen,
Og hun var Sjælen i Broderringen.

Der sad vi tidt under Aftenskin
Af deres Hjemlivs den klare Lampe,
Og læste, talte med aabent Sind
Om Livets Fred og om Livets Kampe;
Hun deelte Glæden, hun deelte Sorgen —
Hun var vort Samfunds den lyse Morgen.

Did ilte jeg, naar mit Sind var sygt;
Paa Sjælens Smerte saa mildt hun tyssed,
Hun aanded varmt paa mit Saar, min Frygt,
Saa Hjertet sødt blev i Drømme dysset.

Hvor ofte har hun med Kvindevarmen
Talt Haab og Modet mig ind i Barmen!

Did ilte jeg, naar jeg var saa glad,
Og maatte Glæden med hende dele; —
Da aanded mildt hun paa Rosens Blad,
At ud den sprang med sin Kalk, den hele;
En Solens Straale blev hun mig givet,
Som fik Betydning for hele Livet.

Der saae jeg hende med Glut paa Skjød,
Blufærdigskjøn i sin Moderglæde,
Mens Rosen blomstred saa hvid og rød; —
Der saae jeg hende ved Baaren græde,
Da bort til Graven Man bar den Lille,
Men Taaren trilled saa mild og stille.

Thi altid yndig det bløde Slør
Hun kasted over sin Fryd og Smerte,
Og Troens Blikke, som Kvinden bør,
Hun opad vendte med saaret Hjerte.
Hun troede fast paa sin Frelser kjære,
Og Hans af Hjertet hun vilde være.

Da med den Mø, som mit Hjerte vandt,
Jeg kom til hende med Tanker glade,
To Søstersjæle hinanden fandt, —
Af Rosen, Liljen to skjønne Blade.
De blev Veninder i Liv, i Døden —
De træffes hisset i Morgenrøden!

Da Bryllups-Kjerten var festlig tændt,
Hun sad ved Siden af os i Templet,
Med Øjet kjærligt imod os vendt,
Et Mildheds-Billed med Alvors-Stemplet.
Hun bad nok for os med Hjerteglæde,
Hun maatte smile, hun maatte græde.

I anden Stue hun vandred ind,
End hvor vi færdes, — nu er hun borte;
Hun svandt som Skygge med sagte Trin,
Og brat sig lukked de dunkle Porte.
Hun er tilstede — bort Klagens Jammer! —
I samme Huus, skjøndt i andet Kammer.

I Herrens Huus, i Hans Kirke stor,
Er Eden een af de Stuer mange, —
I Korsets Kirke vi Andre boer,
I Paradiis har hun sine Gange.

Naar Døren aabnes og Taager svinde,
Vi see Dig atter, o, vor Veninde!

Nu gaaer sin eensomme Gang den Mand.
Hun kaared sig, — men hans Sjæl fandt Hvile;
Han stirrer rolig mod Fredens Land,
I Glands af Børnenes milde Smile;
Hans Datter ejer sin Moders Sødme
I Sjælens Ynde og Kindens Rødme.

Men hvad jeg fandt i min unge Vaar
I Hjemmet hist, under Alvors-Gammen,
Det kaster Glands end paa Høstens Aar, —
Et Livets Billed i Hjerterammen:
Hun bøjed mild mig i Mildheds-Tugten,
Hun skjenked yndig mig Yduns-Frugten.

Saa hviil da sødt i det stille Land! —
Eengang skal falde det store Dække,
Som skiller „Kampens“ fra „Hvilens“ Strand, —
Der skal hinanden vi Haanden række,
Der skal vi mødes paa Livets Enge, —
Farvel og Tak — og Guds Fred saalænge!

Besøg i Barndoms-Hjemmet.

Vel otte Aar jeg vandred
Fjernt fra mit Barndoms-Hjem, —
Hvor Meget var forandret
Inde hos mig i dem!

Hvad havde paa min Vandring
Jeg taget til min Barm?
Var det en god Forandring?
Var kold jeg eller varm?

Saameget var udvisket —
Var det den bedste Skrift?
Kom hjem jeg sjælsforfrisket
Med Livets Kraft og Drift?

Hvad havde Sol og Byge
Vel Hjertets Blomster bragt?
Var knækked' de og syge,
Stod de med Sundheds Pragt?

Jeg veed, med Hjertebanken
Jeg saae min Barndoms Ø,
Og varm og mild fløj Tanken
Ud over Land og Sø.

Og da paa Kyst jeg traadte,
Vandt Barndoms-Mindet Sejr;
Jeg veed, at Sjælen maatte
Drage saa dybt sit Vejr.

Jeg kom til Fødestedet —
Hver Busk, hver Høj, hvert Træ
Mig hvidsked: „Du har glædet
Dig barnligt i vort Læ“.

Hvert Piletræ med Knubbe
Mig standsed paa min Vej,
De gamle, runkne Stubbe
Smilte saa mildt til mig.

Det var, som om Jordbunden
Aabned en lønlig Lem;
Som mylred der fra Grunden
En Hær af Alfer frem.

De hvidsked: „Kan Du huske
Dengang og dengang, Du
Blandt disse Træer og Buske
Følte Glæde og Gru“?

De stod med søde Miner
Og hvidskede saa ømt:
„Bag Anelsens Gardiner
Har et Liv her Du drømt.

„Vi var Din Barndoms Venner,
Vi Minderne har gjemt —
Tag dem af vore Hænder,
Lad Intet være glemt!

„Vi har i mange Dage
Vogtet Din dyre Skat, —
Nu kommer Du tilbage,
Saa tag Din Arv nu brat“!

Ind traadte jeg i Stuen:
Derhenne var jeg fød, —
Der flammed Arneluen, —
Der var min Fader død!

Der sad ved Rokken stille
Min Moder i sin Krog,
Hos hende sad en lille
Dreng med sin Læsebog.

Der i det lille Kammer
Jeg med min „Morbro'er sad,
Og Sjælens tomme Rammer
Blev fyldt med Billedblad.

Paa Væggen hang Flitsbuen, —
Jeg blev saa bløđ i Hu,
Jeg saae mig om i Stuen:
„Hvor er min Morbro'er, Du"?

Derhenne stod mit Leje,
O, hvor jeg slumred sødt!
Paa alle mine Veje
Ej hvilte jeg saa blødt!

Alt spurgte mig alvorligt:
„Blev Du Din Barndom tro?
Hvad eller har Du daarligt
Afkastet Hjemmets Bro"?

Hvad kunde jeg vel svare?
Det bølged i min Sjæl,
Og Tankerne foer snare:
„O, var Du trofast vel“?

Da saae jeg gjennem Rude
Min Moders Røgter staae;
Hans gamle Træk derude
Jeg smeltet stirred paa.

Og Hjertet maatte brænde,
Jeg styrted til ham hen:
„Hans Otto! kan Du kjende
Den lille Vilhelm end“?

O, nej, jeg kunde mærke,
Ej brast min Barndoms Traad,
Og Minderne var stærke —
Jeg troer, jeg brast i Graad.

Jeg stod paa „Lisebjerget“,
Og stirred viden-om —
Vel havde Verden hærget,
Men ej min Helligdom.

Jeg saae, hvor Havet vinked,
Min aldrig glemte Ven,
Og „Stevns“ i Sollys blinked —
„O, seer jeg Dig igjen“!

Jeg hørte Havets Brusen,
Min Vuggesang — hvor sød!
Den gamle, kjære Susen, —
Min Sjæl, hvor blev Du blød!

Jeg skyndte mig, jeg iled —
Jeg maatte strax derned —
Jeg havde drømt og hvilet
Saa tidt ved Strandens Bred.

„Blaaøje! Du, som stirrer
Paa mig som før saa tidt,
End Bølgen i Dig dirrer
Saa yndigtblød, saa frit!

„Du sang alt for min Vugge,
Jeg hører Efterklang, —
Tag disse dybe Sukke
Til Tak for, hvad Du sang!

„Du bølger og Du ruller
Om „Møens“ Blomsterseng,
End er det, som Du luller
I Drøm den lille Dreng.

„Nu veed jeg, hvad Du skjenked,
Naar anende jeg laae
Og Aftenskyen stænked
Sit Guld paa Bølgen blaa.

„Du fyldte mig mit Hjerte
Med store Længslers Drøm,
Et Dyb af Fryd og Smerte
Sig gynged paa Din Strøm.

„Du fyldte mig med Anen
Om Livets Kamp til Ro,
Du vinked mig til Fanen
For Dybde, Kraft og Tro“!

Tidlig i Morgensvalen
Jeg vaktes af en Røst,
Og det var Nattergalen,
Som sang fra spæde Bryst.

Som vilde den mig minde:
„Saaledes tidt jeg sang
For Barnet hisset inde —
Siig, husker Du dengang“?

Jeg gik i „Klinteskoven“,
Den bredte Armen ud
Med Bøgens Green foroven,
Med friske Bladeskud.

Det var, som om den signed
Den atterkomne Søn
Med søde Duft, som ligned
En Moders søde Bøn.

Jeg hørte fjerne Susen
Som i den gamle Tid,
Og det var Havets Brusen,
Som slog mod Klippen hvid.

Og snart jeg skue skulde
Fjeldspaltens brede Port,
Og Teppet skulde rulle
Sig op for Synet stort.

Det var, som Blomster glade
Sprang ud i Sjælens Vraa
Med alle Hjerteblade
Og Duggens Perler paa.

Og, da jeg stod paa Skrinten,
Den dybe Revne saae,
Hvor høj og rank stod Klinten,
Dernede Bølgen blaa;

Og „Sommerspirets“ Finger
Og „Dronningstolens“ Pragt,
Og Ørnens brede Vinger
Over Fjeldspaltens „Tragt“;

Da følte jeg: et Billed
Sig rejste for mit Syn,
Saa kjæmpestort fremstillet,
Det voxed op i Sky'n.

Og større, mere prægtig
End Thorvalds Digt af Steen:
Den ranke Mø, som mægtig
Stod skjøn og jomfruréen;

Og spejled, uden Dølgen,
Med Bøgens lyse Krands
Sin Skjønhed dybt i Bølgen
I evig Ungdoms Glands.

Alt med flyvende Fane,
Alt med klingende Spil,
Mens Solen paa sin Bane
Klart straalede dertil.

Ja, saadant Billed ikke
Har Kunstens Haand fremstilt,
Med disse Livets Blikke,
Saa højt og dog saa mildt.

Liv ud af Stenen springer:
Med Vindene i Kast
Fra Klint sig Træet svinger,
Mens Roden holder fast.

Under Solskin og Taager
Det stirrer ned med Mod,
Hvor Dybets Bølge kaager
Omkring Jomfruens Fod.

Jeg gik fra Storheds Pynten
Til Skjønhedens „Lund“,*)
Hvor Mildheds Fred og Ynden
Fandt sig en Byggegrund.

Jeg maatte være ene —
Hvor banked Aarens Blod,
Da Lundens skjønne Scene
Laae udbredt for min Fod.

Og atter Alfer søde
Vejledte mig omkring,
Og drog med Minder bløde
Mig ind i Drømmes Ring.

Der saae jeg „Tells-Kapellet“
Ved Strand bag Klippens Hegn,
Og „Korset“ var ej ældet:
Det gjordè Frelsens Tegn.

Hver Kjæmpehøj med Bavta
Sig aabned for mit Blik,
Det var som Helte stovte
Mig hilste med et Nik.

---

*) Liselund.

Og hver en Sølverkilde
Mig klang med kjendte Røst,
Og hvidsked Tanker milde
Ind i mit unge Bryst.

Jeg sad paa Kirkegaarden
Alt ved min Faders Grav, —
Der spired Blomst af Jorden,
Graadpilen Skygge gav.

Her standsedes det Hjerte,
Hvorfra mit fik sit Slag; —
Hvad kaldes Sønnens Smerte
Paa denne Mødets Dag!

„Ak, snart skal jeg og hvile,
Hvor Verden siger: „Fred“!
Under de Grædepile, —
Er Graven Hvilens Sted“?

Da lød fra Kirketaarnet
En Klokkerøst saa klar,
Det var, som Gjallerhornet
Fraoven gav til Svar:

„Ud over Dødens Grave
Gaaer Livets Klokkespil,
Der er en anden Have,
Som Sjælen stunder til.

Og Livet bag det Døde
Aabner sin Dør iløn, —
Der er et andet Møde
For Fader og for Søn“.

Nej, nej, den var ej bristet —
Jeg fandt min Barndoms Traad,
Og Runen, som var ristet,
Blev frisket op af Graad.

Jeg saae ved Mindets Flamme
Den dybe Sammenhæng:
Jeg var endnu den Samme,
Som hist den lille Dreng.

Ak, Meget kom med Liste
Til mig i otte Aar,
Som vilde Sjælen vriste
Bort fra sin Udsprings Vaar.

Som vilde søndertrykke
Den Kraft, som holdt mig fast
Til Barnelivets Lykke,
Saa Sammenhængen brast.

Ak, da er Hjertet isnet,
Og rodløst Livets Meed,
Og hvert et Blomster visnet,
Før Aftensol gaaer ned.

Men bristet var ej Ringen
Og „Fuglen var ej død“,
Den slog saa frit med Vingen,
Dens Tone klang saa sød.

Her var jeg født og baaret,
I denne Rosenlund, —
Jeg kom med Hjertesaaret,
Her blev jeg karsk og sund!

Tredive Aar derefter.

I. Hvad jeg saae.

Der laae en blaagraa Taage
Alt over Klintens Ryg;
Den melankolske Maage
Drev om i Luften tyk.

Saa nøje ud jeg stirred
Efter min Barndoms Ven;
Men Synet sig forvirred —
Alt svandt i Taager hen.

Dog hist et sløret Billed,
Som Sky i Skyers Slud,
Med Omrids frem sig stilled,
Som flød i Taagen ud:

En Skikkelse formummet
Med Skylagskappens Fald
I Taage- Ørkens-Rummet
Paa Klintens Piedestal.

Jeg vidste, hvad der gjemte
Sig bag den tætte Fold:
Det Spir, han aldrig glemte,
Den lille møenske Knold.

Det stod paa Afgrunds-Trinet
Og slog saa fast sin Rod,
Svøbt ind i Taagelinet,
Med Dybet ved sin Fod.

Ja, Sommerspirets Tinde
Mig hilste her i Skjul,
Mens gjennem Vintervinde
Sig svang den stærke Fugl.

Jeg skimtede vel neppe
Den gamle, kjære Ven
Igjennem Taagens Teppe —
Men vidste, det var den.

Jeg stod og vented længe,
Om Glimt fra Lysets Hjem
Ej maatte Sløret sprænge,
Saa klart jeg skued frem.

Men nej — det stod og vinked
I tætte Skylags Slør,
Og ingen Straale blinked,
Der aabned Taagens Dør.

Det var en Dag i Vinter,
Det var saa raat og koldt,
Og Bøgen stod i Splinter,
Som Stormen havde voldt.

Det var min Ungdoms Scene:
Jeg stod i Vintren selv;
Saamange brudte Grene
Flød hen ad Tidens Elv.

Men dog, jeg veed, der kommer
Alt efter Vinterkaar
En anden, bedre Sommer,
Et lifligt Gyldenaar.

Snart, snart skal Solen skinne
Med Varme paa min Ø,
Da træder „Spirets“ Tinde
Klart frem af Taagens Sø.

Saa skal min Ungdoms-Alder,
Som, klædt i Tidens Slør,
Saa vinkende mig kalder,
Straale som aldrig før.

Bort Tidens Skybelemring
Pustes af Luftning sød:
Min Barndom staaer i Dæmring,
Men den er ikke død!

---

11. Hvad jeg hørte.

Jeg saae kun lidt af Klinten,
Men desto meer jeg hørte —
Dernede under Skrinten
Sig mange Stemmer rørte.

En Kjæmpeharpes Røster
Lød stærkt og dybt og længe;
Om Øens hvide Kyster
Den spændte sine Strenge.

Og Alt, som var mig givet,
Men som var glemt, begravet,
Blev spillet op til Livet
Af Strengens Klang fra Havet.

Jeg saae slet ej dets Bølge,
Trindt ruged Taagens Drage;
Men ej det kunde dølge
Sin Røst fra gamle Dage.

Min Aande dybt blev hentet.
Mens Luften Toner bare,
Mit Barndoms-Liv stod prentet
Med Omrids, dybe, klare.

Og Havets Fugle blanded
Sin Røst med Bølgesangen,
De gyngede paa Vandet —
Jeg kjendte dem paa Klangen.

Og denne Sang for Øret
Er mere værd end Synet; —
Lad Alting være sløret
For Øjet bagved Brynet;

Naar gamle Stemmer lyder,
Da lufter der et Pust,
Som Taagesløret bryder,
Bortaander Glemslens Rust.

Jeg tyktes, at jeg stod der
Som tidt for mange Aar
Med Søstre og med Moder
Alt i min Barndoms Vaar.

Tilbage Klangen maned
Min svundne Barndoms Lyst,
Hvad Barnet nød og aned,
Steg op i Mandens Bryst.

III. Hvad jeg tænkte.

Der stod de ranke Stammer
I Vinterdagens Rusk,
Og Sneens hvide Flammer
Var sat paa Træ og Busk.

Ja, paa den ene Side
Var deres Grene dækt
Af Sneens Slør det hvide,
Som bøjed med sin Vægt.

Paa Siden imod Vesten
Stod Træet blødt med Saft,
Og Kvistene i Blæsten
Bar Knop med Spirekraft.

Saadan jeg selv maa stande;
Thi Tidens Vinterspil
Dækker ved Gravens Rande
Min ene Side til.

Men, er der Knop og Grøde
Der, hvor ved Ordets Bliv
Min Sjæl i Morgenrøde
Skal springe ud til Liv?

„Kammerherreinden“ paa Liselund.

Hun sidder saa stille derinde:
En Guldbrud trods Enkekaar;
Sin Ungdoms-Kjærligheds Minde
Hun vogted i halvhundred Aar,
Og fejrer med Mindets Gjæster
Sine daglige Guldbryllups-Fester.

For sexti Aar hun i Glandsen
Af Skjønhed for Alteret stod,
Paa Borgen gik Bryllups-Dandsen
Saa let med den svævende Fod; —
Omhegnet af Lykkeringen
Hun flagred med Psychevingen.

Nu sidder saa gammel en Kone,
Men Vingen endnu er til;
Erindringens sødeste Tone
Opfører sit Klokkespil.
Hun sidder derinde og gjemmer
Sin Fortid — slet Intet hun glemmer.

Og engang den gamle Frue
Hvert Aar besøger en Hal:
Et Gravkapels dunkle Stue —
Der hilser hun paa sin Gemal;
Der sidder hun tavs og bøjet
Med Brudens Perler — i Øjet.

Da maa der saa svævende glide
Et Billed forbi hendes Blik:
Ti Aar ved sin Brudgoms Side,
Halvhundred hun ene gik;
Da bliver saa stort hendes Hjerte —
Er det af Fryd eller Smerte?

Saa drager hun atter fra Graven
Til Slottet med Spir i Sky,
Hvor Skoven, Bølgen og Haven
Mild aabner sin Favn paany.
Det er, som om Skjønheds-Naturen
Staaer Vagt for hende paa Kuren.

Det er, som har hun indaandet
Naturens Sjæl i sin Sjæl,
Det er, som løser hun Baandet,
Som fængsler dens skjulte Væld:

Et Billed af Kilden og Skoven,
Af Tells-Kapellet og Voven.

Og gjennem det Hele titter
Klinten saa hvid og saa stor:
En Tanke bag Løvsalens Gitter,
Som „taler"*) med højbaarent Ord;
Det er, som hun frem er stillet
Som „Lundens" det klareste Billed.

Én Genius med Tryllevaanden,
Som gjør os Naturen fri,
Og lærer os kjende Aanden
Og Hjertet, som banker deri.
Gud glæde den gamle Kvinde!
Gid Haab maa fødes af Minde!

---

*) „Taleren", Klintens yderste Punkt, som sees fra „Liselund" gjennem en Spalte i Skoven.

Adam Oehlenschläger.

Jeg gik forbi den „Bispegaard“,
Hvor hist paa Nørregaden
Den stod, og hvor endnu den staaer
Med Gammeldags- Façaden.
Derinde seer Man Runesteen
I Port, paa Gang, i Vægge,
Af Gudestøtter meer end een,
Som staaer langs Muur i Række.

Alt staaer endnu, som før det stod —
Eet er ej meer derinde.
Hvi flød vel varmt det danske Blod
Hos Mand saavelsom Kvinde,
Naar Stuens Stokværk vi blev vaer
Og Hjørnevindvets Bue?
Hvad søgte vi bag Rudens Glar?
Hvad vilde der vi skue?

Der boede han den store Skjald,
Der boede Oehlenschläger;
Der sad han i sin Digterhal,
Og tømte Odins Bæger.
Der risted han sin Runeskrift,
Som staaer i Borg, i Hytter,
Der hugged han af Aandens Drift
De store Gudestøtter.

Ja, længe, skjøndt det var for kort,
Hans Hjem var „Bispegaarden“:
Hvad der gik ind ad Husets Port,
Var kun af Hverdags-Orden;
Men hvad der i den Tid gik ud
Af hans det lille Kammer,
Var Skikkelser i Søndags-Skrud
Med Aandens lyse Flammer.

Hvorofte gik jeg der forbi
Den gamle Gaard langs Muren,
Og tænkte paa min Ungdoms Sti:
Hvad toner nu fra Luren?

Nu sidder han og har et Syn,
Det glimter for hans Øje,
Og Nordens Aand slaaer ned som Lyn
Og sprænger Kjæmpers Høje!

Hvorofte titted ind jeg der,
Og, naar jeg saae ham stande
Derinde med sit Øjes Skjær
Og med sin ædle Pande, —
Jeg husker end hvor dybt jeg ned
Mit Hoved bøje maatte,
Og i mit Hjertes Kjærlighed
Med Tak min Isse blotte.

Til Tak for Aandens ædle Rav,
Han graved op af Jorden,
Til tusind Tak for, hvad han gav
Det hele, høje Norden.
Jeg kunde tale med derom —
Fra Barnelivets Morgen
Han aabned Sangens Helligdom
Og førte mig til Borgen.

Men ej i dristigst Drømmefærd
Jeg voved det at tænke:
At sidde ham derinde nær,
Det skal dig Lykken skjenke.
I Høresal jeg sad iløn,
Og lytted til, bevæget,
Men komme til ham som en Søn,
Den Tanke var Formeget!

Da traf det sig, at jeg engang
Gik til hans Digtersæde;
Det var en Andens Sjæletrang,
Som gav mig denne Glæde:
„Gaa til ham selv — jeg er ej meer
Ret med mig selv i Ening,
Og bed ham læse Digtet her,
Og spørg ham om hans Mening“!

Og fra den Stund som hjemme gik
Jeg i hans Huus og Bolig,
Han saae paa mig med milde Blik,
Jeg blev med ham fortrolig.

Hans Hustru med sit Martha-Værk,
Men med sit ømme Hjerte,
Som „Margiane“ blød og stærk,
Mig tændte Arnens Kjerte.

Hos ham mig straalte Livets Sol
I Samfunds-Aftentimen,
Naar jeg mig satte paa hans Stol
Derhenne ved Kaminen,
Hist i den lille Stue trang,
Hvor Aanden Skjalden mødte
Ved Dag, til Heltelivets Sang,
Ved Nat, naar Hjertet blødte.

Og ej fra Bogens Blade kun
Jeg har hans Røst fornummet,
Men Røsten fra hans egen Mund
At tone hen i Rummet.
Og det jeg veed: hans store Digt
Blev dobbelt Aabenbaring,
Naar med sin Stemme, stort og rigt
Han gav det sin Forklaring.

Og „Sokrates“, hans Hjertes Barn,
Gik frem, mens Tungen lued;
Han vikled Tanken af dens Garn,
Jeg følte, hvad han skued.
Og Skikkelserne traadte frem
Med Omrids, dybe, klare,
Alt som de kom fra Sjælens Hjem,
Og Synets Stempel bare.

Ej kold, med Smilet udenpaa, —
Han vilde gjerne dele
Med fattig Yngling, hvad han saae,
Ej Noget, men det Hele.
Og Døren aldrig stænget blev,
Han skrev for aabne Døre:
„Nu skal De høre, hvad jeg skrev“!
Da var jeg lutter Øre.

Han rakte mig sin Skjaldedrik,
Og næred Ynglings-Luen,
Naar saa han sad med Flammeblik
Og Røsten lød i Stuen.

Som Malm hans klingre Stemme lød
Om Heltelivets Færden;
Og atter dog — hvor klang den blød
Om Hjertets stille Verden.

Troskyldig var han, Barnet ligt,
Med Sjæleyndens Smykke —
„Aladdin“ var ham selv i Digt,
Med Ringens, Lampens Lykke.
Og dog, hvor bruste op hans Blod,
Og da hans Øje lyned,
Og Pilen skarp han flyve lod
Fra Mund, fra Øjebrynet.

Men atter da — et venligt Ord,
Og Stormen af var stillet,
Udslettet var alt Vredens Spor,
Og Øjet kjærligt smiled.
Han var Naturens ægte Søn,
Hans Sjæl var mild og aaben:
Naar Skyen svandt, var Egnen skjøn,
Paa Blomsten laae Dugdraaben.

Da Frelsens Vej vi talte om,
Faldt Ordet mig af Munden:
„Kun christen Tro kan frie fra Dom,
Guds Blod er Naadegrunden“!
Da foer han op, med Ilden tændt:
„Hvem om min Sjæl vil tvivle,
Ham kalder jeg impertinent —
Min Tro mig giver Hvile“!

„De høre vist til Sandheds Æt,
Jeg udbrød, fuldt forvisset, —
„De skal nok give Christus Ret,
Om her, hvad eller hisset“!
„Ja, naar De kun, han svarte mild,
Vil dette mig indrømme,
Saa slaaer af Hjertens Grund jeg til,
Men lad os Ingen dømme“!

Jeg lærte kjende Mennesket,
Før jeg kun Skjalden kjendte —
Han gik igjennem Livet let,
Mens Digterflammen brændte.

Og Ringens Aand ham villigt bar
Igjennem Verdens Kampe,
Og ønsked han af Lykken Svar,
Saa gned han paa sin „Lampe“.

Hvor var det frisk at skue paa
Hans Livs naive Vandring;
Jeg saae ham tidt med Slobrok graa
I mangen sær Forandring.
En nordisk Sang han havde læst,
Og bygget Aandens Bue,
Og Sløret mig fra Øjet blæst,
Saa Hjertet stod i Lue.

Just som han havde Sangen endt
Til Heltens Æreminde,
Var Ovnens Flamme heelt udbrændt,
Der var lidt koldt derinde.
Paa Knæ han lagde sig i Hal,
Og samled spredte Gnister, —
Der laae den store Nordens Skjald,
Halvt spøgefuld, halvt bister.

Thi Brændet Ild ej fænge vil,
Han blæste med sin Aande:
„Nu **skal** du brænde usle Ild“!
Saa raabte han i Vaande.
Og bydende med hævet Røst
Han trued med sin Finger —
Han tændte Blus i Nordens Bryst,
Men Ovnen ej han tvinger!

Han har oppustet store Baal
Alt over Nordens Lande;
Hans Aand paa Hjertets Modersmaal
Har tændt saa mange Brande.
Men her han laae og slog en Bugt,
Han blæste stærkt, han sukked —
Hist fik han Ild, hvor der var slukt,
Her hver en Gnist sig slukked.

Men atter, da han talte ud
Sin Sorg for sin Charlotte,
Der vandred bort paa Dødens Bud
Til Gravens mørke Grotte, —

Da mindes jeg, hvor Taaren randt
Heed over Skjaldens Kinder;
Det bløde Faderhjerte fandt
Kun Trøst i søde Minder.

Jeg seer ham end, hvordan sin Graad
Han tørred af saa saare,
Men atter blev ham Kinden vaad,
Ustandset flød hans Taare;
Som Fader da, med Smerten døbt,
Han havde, blød og bange,
Tilbage vel sin Datter kjøbt
For alle sine Sange.

Og saae jeg ham ved sit Klaveer,
— En Arv fra Hjerter ømme —
At klimpre lidt ved Maanens Skjær
I Sjælens Aftendrømme,
Saa barnlig mild, med Vemods Magt,
Da saae jeg med det Samme
Det Store med det Smaa i Pagt,
Højkvad i Hjertets Ramme.

Hos ham jeg havde lyse Kaar —
Der sad hos Stor en Lille, —
Det er mig, som det var igaar,
Det var et Gammens-Gilde.
Han talte med mig om sig selv
Og om min unge Stræben,
Snart bruste Talen som en Elv,
Snart som et Pust fra Læben.

Han sagde mig: „Pas paa, pas paa,
At Du dig ej forvilder
I dunkle Digterdrømmes Vraa,
Og Ungdomskraften spilder.
Ej Alle til at skrive Digt
Skal spidse deres Næse, —
Hvis Alle vilde prøve Sligt,
Hvem skulde Digte læse“?

Da vundet var Examens Slag
Og ind jeg monne træde,
Kom Hjertet atter for en Dag,
Hvor faderlig hans Glæde!

Han favned mig med Smil og Nik,
Og kyssed mig paa Munden, —
Det var et lifligt Øjeblik,
Og Mindet er ej svunden.

Da bort jeg drog i Præstekjol,
Han gav mig sine Værker;
End staaer de paa min Bogreol
Og Nydelsen forstærker.
Hvergang jeg ta'er dem i min Haand
En Hilsen de mig bringer
Fra Nordens største Digteraand
Paa Kjærlighedens Vinger.

Hav Tak, Du faderlige Ven!
Nu hviler Du blandt Grave.
Hvor i mit Liv jeg skuer hen,
Der øjner jeg Din Gave.
Som Barn alt hørte jeg Din Røst,
Min Ungdom gav Du Mere,
Og Du har fyldt min Manddoms Bryst
Med Slag for Nordens Ære.

En Sangfugl bygged Rede glad
Hos Dig paa Kirkegaarden; —
Men selv Dit eget Drapakvad
Du sang ud over Norden.
Ja, det var sandt, hvad jeg engang
Dig sang i Ungdoms-Dage, —
O, husker Du den lille Sang,
Jeg skrev for Aar tilbage?

„Da, naar den hvide Hæderskrands
Dig Alderdommen plukker,
Der straale skal med dejlig Glands
I Dine Sølverlokker;
Da skal Du svinge Dig fra Jord
Did, hvor Din Musa throner,
Ombølget af et kraftigt Chor —
Din egen Harpes Toner“!

Bryllups-Rejsen.

(En Episode).

Heltedigt i sex Sange.

Første Sang. (Afrejsen).

Vi sad fordybet hist paa Østergade
En Aftenstund hos mig, med Ungdoms Ild;
Fredrik og jeg og Peter sadde glade;
I hundred Digte rettede vi Stil;
Og mangt et Kvad begrov Kritikkens Spade,
Men andre pristes højt med stolte Smil:
„Ja, dette Digt er skjønt, er stort og ægte, —
Men dette der — det er ej værd en Hægte"!

„Hvorledes, spørger Du, I retted Digte,
Hvor tør Man røre Andres Ejendom"?
Nej, kjære Ven! vi brugte kun vor Sigte
At ryste vore egne Sager om.

Vi vilde Sjælens høje Kald ej svigte,
Men skjenke Verden Lidt af Aandens Skum;
Vi vare kaldede til Skjaldskabs Krone,
Og Verden skulde studse ved vor Tone.

Ja, vore Digte skulde gaae til Trykken,
Som givet var vor Sjæl „paa første Haand“,
Ej maa Geniet vende Verden Ryggen,
Men slaae Veziret op med Adels-Aand.
Vi skyldte Fædrelandet, ej i Skyggen
At fængsle Tankens Lyn med Tavsheds Baand;
See, derfor sad dybsindig vi den Aften
At tilberede Digter-Druesaften.

Det Aar der var vel tyve nye Skjalde,
Som traadte frem paa Versets Klumpefod,
Beundrede af Tiden og os Alle,
Til de adaare sank i Lethes Flod;
Vi følte dybt: vi ogsaa maatte gjalde,
Vi havde Aaren fuld af Digterblod,
Ud skulde flyve vore stærke Sange:
Tre Toner mangled end iblandt de mange.

Som saa vi sad, og gjorde Valg og vraged,
Udbrød vor Fredrik midt i skjønnest Digt:
„Veed vel I, at paa Torsdag Brudelaget
Paa Møen samles, straalende og rigt?
Skal uden os de hejse Bryllups-Flaget,
Hvad eller er det ej en dybtfølt Pligt,
At hædre denne Dag, selv uindbuden,
Og Kreds at slaae om Brudgommen og Bruden"?

Den ene Pligt fortrængte flux den anden
Hos mig og Fredrik — Peter sagde „Nej"; —
Vi Digtet smed og drak lidt Vand af Kanden
At lægge Plan for Pligtens trange Vej;
Og Fredrik slog fortvivlet sig for Panden:
„Vi maa ha'e Penge! dem har ikke jeg"!
— „Men her, saa raabte jeg, er fire Daler,
For Dig og mig med Glæde jeg betaler"!

Da banked det paa Døren i det Samme;
Troskyldig gik jeg hen og lukked op; —
Der stod en Skrædder mørk med Miner gramme,
Jeg kjendte ham — det isned i Krop.

„Herr Pedersen“! jeg ydmyg monne stamme,
„Vil ej af Thee De drikke her en Kop“?
— „Nej, mange Tak, han brummede, men Penge,
De lod mig vente grumme, grumme længe“!

„Herr Pedersen! De tage maa tiltakke,
Jeg troer, at tyve Daler er min Gjeld, —
Her er en Dalers Afdrag paa min Frakke,
Værs'go' — snart faaer De meer — Farvel, Farvel“!
„ — O, Herr Student, De vil dem fra det snakke,
Jeg kan ej vente længer, paa min Sjæl“!
„Herr Pedersen! jeg skal Dem ihukomme! — —
Saa gik han med min Daler i sin Lomme.

Tre Daler var tilbage til vor Rejse; —
„Det er ej nok“! sa'e Fredrik stille, mørk;
Jeg frygter for, vor hele Plan maa dejse,
Ak, Skjebnen er en Trold, en grumsom Tyrk“!
En Tanke bragte stolt mig til at knejse:
„Vi skal nok finde ud af denne Ørk,
Jeg troer, at Ditlev paa Regensen ejer
Saamange Penge, som kan bringe Sejer“!

Men Ditlev var hos Ørsted just den Aften, —
Til Studistrædet styred strax vi hen;
Højt brændte Pligtens Ild, stærkt svulmed Kraften;
Ud kaldte vi den gode Ungersvend:
„Tidalersedlen frem! — Du har jo havt'en,
Imorgen rejse vi med Dig, vor Ven!
Til Bryllupsfærd — vi kjende vore Pligter, —
Det er ej kjønt, at Vennen Vennen svigter".

Men Ditlev var ej vanskelig at lokke,
Han svared: „Jeg med Jer staaer Last og Brast;
Fra Dydens Bane skal mig Intet rokke, —
Jeg iler hjem — gjør færdig mig ihast.
Lad os imorgen ud af Porten sjokke,
Med Æventyr vi komme nok ikast; —
Jeg kjender hverken Brudgom eller Bruden,
Men vil til deres Bryllup det foruden".

I „Gardergaarden" traf vi næste Morgen
En Bondevogn med Halm og Tønder i;
Der laae vi blødeligt og glemte Sorgen
I Ungdoms-Drømmes søde Sværmeri;

I Fjernet straalte for os Trylleborgen,
Og Tanken foer mod Skyen frank og fri; —
Hos Faxøpræsten fandt vi redte Senge, —
Da bort vi gik, vi glemte Drikkepenge.

Saa gik ad Vejen vi til „Kallehave“,
I Dybsinds Snak om Gammelt og om Nyt,
Og Ditlev sagde: „Her vi gaae og trave
Igjennem vaaden Leer og Vejens Pyt;
En saadan Vej kan holde Aand i Ave,
Saa ynkeligt tilredt af Skyens Spyt, —
O, Venner! hvilket Liv, og hvad var Nytten,
Hvis her vi skulde staae paa Vagt ved Pytten“?

„Hvis her vi skulde staae vort Liv til Ende
Og holde Vagt ved Vejens Mudder her?
Det var dog tungt — o, tænk Jer, om vi Trende
Her evigt skulde staae med ladt Gevær?
Hvad Andet gjør vel mange Ungersvende,
Hvis Stræben gaaer tilbunds i Mosens Kjær?
Vi, Venner! er dog anderledes Drenge —
Ideer har vi, skjøndt ej mange Penge“.

„Vi staae ej Vagt — vi vandre, for at fange
„Det gyldne Skind“, — det er bestemt for os,
Og skjuler det sig end i Taager mange,
Vi skal nok finde det, al Svig til Trods!
Hvi straaler Maanen over Jordens Vange?
Den er „det gyldne Skin“, vort Riddergods!
Og derfor søger Alles Blikke Maanen
Med Højflugt snart, og snart med Hjertedaanen“.

„Ej blot for Elskovs Lyst den er Drabanten —
Den er hver Alvors-Stræbens „gyldne Skind“,
Vi svinger os fra Verdens-Klippekanten
At hente den paa Himmelflugten ind.
„Vort Maal er fjernt“ — her Røsten lød lidt vranten —
„Men ej for fjernt for et begejstret Sind, —
Op, Venner! bort fra Pytten og det Andet,
At vinde Skatten hist i Maanelandet“!

O, Ditlev, Ditlev! husker Du Moralen,
Som selv Du drog af Vejens Pyt dengang?
Men staaer Du nu ej selv med Skildvagts-Kvalen
For Pytten — en Soldat af første Rang:

For Heelstats-Pyttens Pøl, hvortil med Pralen
Vor Fjende har omskabt den danske Vang?
Du holder Vagt for „Pytten“ med de Andre,
Den „Pyt“, hvori det danske Skib maa kantre!

„Med ladt Gevær“, som ej maa løsne Skud
Frem og tilbage gaaer Du langsmed Pytten; —
Blev det dit „gyldne Skin“ paa Skjebnens Bud,
Blev det Din Livsbedrift — og hvad bli'er Nytten?
Du stod der længe nok, Aar ind, Aar ud,
Foruden Daad med anstrengt, haabløs Lytten.
O, Ditlev! Du maa ej Din Ungdom svige, —
Fly Pytten og hold Vagt for „Danmarks Rige“!

Anden Sang. (Apotheket).

Vi satte over Ulvsunds stille Bølger,
Og gik i Maaneskin til Stege By.
„Hør, — sagde Ditlev til mig, — ej jeg dølger,
En dunkel Stemme hvidsker: „Fly, o, fly!“

Til Apotheket Du med Vennen følger,
Og der Du kjøber gratis Nattely", —
O, Ven, o, Vilhelm! sværg mig ved Din Ære,
At Du for Manden vil mig præsentere"!

„— Det kan Du stole paa, min Hjertens-Ven,
Du kjender mig og veed, jeg ej Dig glemmer"!
Ind traadte vi, — der Kvinder sad og Mænd,
Og gjennem Hallen lød vel tyve Stemmer.
Fredrik og jeg gik kjækt til Flokken hen, —
Men her en rædsom Plet mit Rygte skjæmmer —
Jeg glemte Ditlev, som stod tavs og stirred
Ved Vindvet hist, mens vildt hans Læbe dirred.

Slet Ingen kjendte ham, det unge Blod —
I luvslidt Frakke, med de blege Miner,
Stiv som en Støtte han ved Vindvet stod,
Og skjulte halvvejs sig bag blaa Gardiner!
Og, mens vi staaer og snakker højt og griner,
Hans Øje traf mig med fortvivlet Mod;
Det var, som sagde han med tavse Nikken:
„O, Du Forræder, som mig la'er i Stikken"!

Strax foer jeg op, som stukken af en Slange,
Min sorte Glemsomhed jeg husked nu;
Forvirret var jeg — o, hvor mange Gange
Har bort jeg ønsket denne Times Gru!
Jeg tabte reent mit Hoved blandt de Mange,
Jeg greb hans Haand og med forstyrret Hu
Jeg „præsentered“ ham med Aands-Anstrengen
I Stuen midt — for Apothekerdrengen.

Og Fnisen lød omkaps i alle Kroge — —
Med bitter Smilen, men med Glød paa Kind
Han bukked dybt, mens Blodet maatte kaage,
For Drengen, — o, hvor krænket var hans Sind!
Vildt gynged Harmen paa hans Øjenlaage,
Mens høfligtsmilende hans Røst faldt ind:
„Jeg tillod mig med Vennen ind at træde,
Hvor Gjæstfriheden har sit skjønne Sæde“!

Saa trykked Drengen han saa ømt i Haanden,
Og stirred stolt omkring i Kredsens Ring; —
Men paa hans Blik jeg saae, at han i Aanden
Kun pønsed paa, at gjøre Hevnens Spring,

Og sønderrive mig, som var i Vaanden,
Og følte dybt Samvittighedens Sting.
Og Aftnen svandt — og, da vi nu var ene, —
O, hvilken Rædsel! — hvilken Nattescene!

„Og Du er Ven, og Du har Højsinds-Tragten,
Du, som kan lege frækt med Vennens Lyst!
Du, som kan sønderrive Venskabs-Pagten,
Og saare Hjertet i mit ømme Bryst!
De grinte, da jeg stod paa Vindves-Vagten,
Forladt af Vennen, uden Hjælp og Trøst —
De grinte, mens i Haand jeg trykkėd Drengen, —
Jeg kan ej sove, — jeg gaaer ej i Sengen“!

„ — O, Ditlev“! udbrød jeg, — Din Hevn er vægtig,
Du kan ej see mit Hjertes dybe Kval;
Og saae Du ej, jeg var mig selv ej mægtig? —
Naar svigted ellers jeg vel Venskabs Kald?
Du har en Sjæl saa høj, saa ædel, prægtig, —
Luk Vindvet op, — i Luft Dit Hoved sval“!
— „Nævn Vindvet ej! — jeg stod som Klokke-
faaret“! —
„O, Ditlev! Ditlev! jeg som Du er saaret“!

Og Venskab sejred, — sluttet blev Forlig
I dyben Nat — og af vi trak vor Trøje,
Med Vished om, at Fred var fulgt paa Krig,
Gik jeg og Ditlev i den samme Køje.
Der svandt den sidste Rest af Avinds Svig,
Og glade lukked vi vort unge Øje;
Som Sejrstrompet vor Snorken lød i Stuen,
Og skræmmed Apothekeren og Fruen.

Tredie Sang (Frakken).

Skjøndt „Pligten“ os til Bryllup havde budt
Paa Møens skjønne Land, i Baldershagen,
Var vi dog bange for at blive „snudt“;
En Tvivl kom op, da frem brød Bryllupsdagen:
„Hvad? Skulde Ynglings-Planen blive brudt?
Og ej vi faae en Døjt af Bryllupskagen?
Hvad — om Man slet forstod kun Højsinds-Tanken,
Og skjønned ej paa vore Hjerters Banken“!

„Det er nok raadeligst, at blive buden
Af Parret til det glade Bryllupslag; —
Vel tvivler ingenlunde vi paa Bruden,
Men Brudgommen? Har han vel hendes Smag?
Nej, vi vil ikke brænde os paa Huden,
Den er saa fiin, — vor Sjæl er høj, men svag;
Det er nok raadeligst, at did vi komme
Med en Indbydelse udi vor Lomme".

Vi gik til Degnen der ved Landsby-Kirken,
Hvor Parret skulde snart for Altret staae;
Der skrev vi smukt et Brev, og brugte Dirken,
For op at lukke Brudehusets Slaa;
Vi skrev med fine List og megen Lirken:
„Jer Fest vi fejre under Himlens Blaa",
Og slutted med: „Her sidde vi hos Degnen,
Og ville see os lidt omkring i Egnen"!

Men ej et Ord vi skrev om Højsinds-Planen; —
Vi gik en Tour, og ilte hjem igjen; —
Der var ej Svar — det var som Skjebnebanen
Gik andetsteds og ej til Bryllup hen.

Og Fredrik sad i mørk og skummel Anen;
Han blev saa tavs, den kjære Ungersvend; —
Han havde nok paa Ilden Elskovs-Jernet —
Hans Hjerte banked, som naar Smør bli'er kjernet.

Han sad i dybe, dybe Tungsinds-Drømme,
Som Tiden gik, og Svaret udeblev;
Hans Blikke maatte hen i Skyen svømme,
Og Fingren mystisk Tegn i Luften skrev;
Han sænked sig i Tanker, dunkle, ømme,
Og uden Roer hans Baad for Strømmen drev, —
Han var saa mørk, — men Frakken, den var skinnende,
Han haabed vist: den skulde være vindende.

Den Frakke havde kostet mange Penge,
Men ej en Hvid for den var end betalt,
Det vilde vare længe, saare længe,
Før atter slig en Frakke hans blev kaldt.
Med den i Aften til Fiolens Strenge
Han skulde dandse — nu hans Haab var kvalt;
Den skulde bringe mildt ham Velkomst-Smilet
Fra hende, for hvis Skyld han hid var ilet.

Som nu han sad saa mørk og syg til Døden,
Gik Degnekonen om med Kaffens Kop;
Men da hun kom bag Fredriks Ryg med Fløden,
Da stødte hun mod Stoleryggens Top;
Ind skinned Aftensolen med sin Gløden,
Og Fløden trilled ned af Frakkens Krop,
Og op sprang han, som før sad stiv som Liget, —
O, hvilken Jammer! — jeg kan ikke sig'et!

Han, som sad nys saa drømmende, saa tavs,
Han blev med Eet paa Virksomhed et Billed,
Han saae paa Fløden som paa „Pyttens“ Snavs,
„Det hvide Hav“ ned ad hans Frakke trilled,
Det hvide Hav — den hvide, fede Saus,
Som sig i tvende Arme sagte skilled, —
Det var Formeget for et føltsomt Hjerte —
Stort var hans Skrig, men større var hans Smerte.

Han trak den af, den dyrebare Frak,
Hans Mine blev saa smertelig, veemodig;
For Kaffen glemte han at sige „Tak“;
Den hvide Flod meer slem var end en blodig;

Han gned — af Panden Svedens Perler sprak;
Han som var før saa frisk og ungdomsfrodig,
Han stod og indgned Frakken Flødens Farve
I Skjorteærmer som en Dødens Larve.

Det var et Øjeblik, hvor rædselsfuldt!
Ditlev og jeg, vi kunde med ham føle, —
Han tog ej mod vor Trøst, men raabte huult:
„I dumme Drog, hvi staaer I der og smøle!
Hent Vand, luk Vindvet op! — det bliver guult! —
Jeg maa mit Blod i Aftenvinden kjøle;
Og jeg, som tænkte: med min nye Frakke
Jeg skulde dandse, og med Damer snakke“!

Som saa vi stod i denne Sjæls-Ulykke,
Kom der et Brev fra Bruden skrevet smukt.
Vi skjælved stærkt, — vort Haab gik alt paa Krykke;
Var Liv, var Død i Brevet indelukt?
Nu gjaldt det, om de blæste os et Stykke,
Hvad eller om vor Stræben bar sin Frugt;
Vi voved næsten ej at tænke Tanken,
Og aabned Brevet med en Hjertebanken.

O, aldrig, aldrig vil jeg tvivle ti're;
Vort ædle Højsind fik sin ædle Løn, —
Hun skrev: „Vi er i Kirken Klokken Fire,
Og det er min, det er min Brudgoms Bøn,
De vil i Aften dandse her til Lire
I Brudehuset paa vort kjære Mø'n; —
Nu deres — nej, min Brudgoms maa jeg være,
At undertegne mig jeg har den Ære".

Det var den bedste Balsam for vor Ven,
Han trøstet blev, skjøndt Veemod ind sig blanded;
Han saae paa Frakken, undersøgte den,
Og rædsomt Flødeskaalen han forbanded.
Vi sagde til ham: „End engang igjen
Vi vadske vil det slemme Sted med Vandet;
Ved Aftenlysets Skin, da sees den ikke,
Den lille Klat, som Frakken maatte drikke".

Vi slog os nu til Ro, vi gik en Tour;
End var en Time der til Klokkeslettet;
Vi saae nøjagtigt paa vort Sølver-Uhr
At passe Tiden, — paa vor Pynt vi retted.

Saa gik vi hen til Kjæmpegravens Muur,
Med gamle Helteminder vi blev mættet;
Vi følte dybt: Belønnet var vor Stræben, —
Der laae et saligt Udtryk omkring Læben.

Fjerde Sang. (Præsten og Degnen).

Vi kom igjen ved fjerde Klokketime,
Til Kirkens Indgang styred vi vort Trin;
Der hørte Klokkeren vi højt at kime
Til Bryllupsfærd i Aftnens sagte Vind.
Men Bryllupstog kan ej paa „Time“ rime:
Hun var ej kommet end, det lille Skind,
Sophie med den Mand, hun havde kaaret —
Hun sad vist end ved Middags-Lammelaaret.

Men som vi gik omkring blandt sjunkne Grave,
En Hat vi saae bag Digets Pilekvist,
Og under den en Præste-Pibekrave,
Der skinned hvid igjennem Taagen hist; — —

Hvad var dog Dette vel i Dødens Have?
Det mørkned alt — „det er et Spøgels vist"; —
Det rokked frem, det rokkede tilbage, —
Vi aldrig Saadant saae i vore Dage!

„Gaa Du"! den Ene sagde til den Anden,
Men Ingen ønsked dette Æventyr; — —
Da listed alle Tre vi os til Randen
Af Diget, hvor han laae, den Spøgels-Fyr.
Og alle Tre vi tog os op til Panden,
Thi der vi saae et underligt Postyr — —
Det Præsten var, som laae med Præstekjolen
Og Pibekraven, medens ned gik Solen.

Han kommet var for tidlig, arme Stakkel;
Saa tænkte han: „Jeg har brugt Blæk og Pen
Til Brudetalen, den er et Mirakkel,
Men jeg har ikke „memoreret" den.
Her Ingen seer, jeg ligger som Spektakkel,
Jeg nytter Tiden, mens den løber hen;
Her vil jeg lære hvert et Ord af Talen,
At den kan klinge sødt i Aftensvalen".

Han vendte sig imod os, vred og bister,
Og saae med Skræk, han røbed var i Smug;
Som fra en Smedje fløj der røde Gnister
Af Øjet, mens han rejste sig paa Hug.
Ind stak han Talen bagved Kjolens Lister,
Med Brum: „Er saadan Luren nu i Brug“?
Vi greb til Huen under dybe Bukke, —
Han nikked koldt, mens dybt han maatte sukke.

Og atter gik vi os en lille Gang;
Men da vi kom igjen, var det for silde;
Vi hørte Degnens hæse Kirkesang, —
Det i mig gyste, — jeg befandt mig ilde.
Til villig Hjælpsomhed jeg havde Hang
Og havde lovet Degnen, at jeg vilde
Ham assistere lidt paa Tonens Stige,
Thi han var hæs, og kunde ret ej skrige.

Da vi treen ind i Kirken, saae han vred
Til os, som nederst os ved Døren satte;
Og skamfuld slog jeg mine Blikke ned;
Thi Sangen lød som fra en halvsnees Katte;

Saa hylende den lød om Kirkens Fred, —
Snart bløde Hyl — snart Overgange bratte
Til Stormhyl; — og imedens tørred Degnen
Sig Ansigtssveden bort, der flød som Regnen.

Og Psalmen tavg — da traadte Præsten frem,
Han, som vi nyssens saae bag Gjerdets Dige.
Det skumred stærkt i Kirkens dunkle Hjem —
Ak, vilde vel Hukommelsen ham svige?
Han talte kjækt, — og nu han traadte frem,
Men nu vi saae tilbage ham at vige; —
Hvorledes? Ak, han havde glemt sin Præken,
Og tidt han maatte vende sig mod Vægen!

Mod Altrets Væg, hvor tvende Lys mon brænde;
Og naar han ikke husked, hvad han skrev,
Han maatte Talen hen mod Lyset vende,
For ej at slippe Traaden, naar det kneb,
Og Tankegangen, som var uden Ende; —
Snart frem i Mørket, naar ham Aanden drev,
Og snart tilbage, naar han skulde læse, —
I Pavserne han snød sin korte Næse.

„O, elskede Sophie"! brød han ud
Vel femten Gange med en kvindlig Stemme;
„Højstærede Herr Brudgom"! Herregud!
I Manddoms-Tonen var han ogsaa hjemme:
„De faaer en from, De faaer en dejlig Brud,
Det maa de aldrig, aldrig, aldrig glemme"!
Og endelig saa sagde han sit „Amen"!
Til alle Parters Trøst og store Gammen.

Saa kom den store Stund, da Fattigtavlen
Om skulde bæres til de Riges Tarv;
Thi Fattigfolk foruden Høst og Avlen
Fik ej en Hvid af denne Skillings-Arv.
Og Drengen ilte ned mod Kirkegavlen
Til os, — det gik os nok til Been og Marv;
Vi lagde vist i Bøssen, hvad vi ejed,
Dog troer jeg ikke, at det stort just vejed.

Men Degnen, som alt forhen var ophidset,
Løb efter ham, som Følget gik forbi;
Rev Tavlen ham af Haanden, mens han vridsed,
Og gik saa op ad Kirkegangens Sti;

Frem og tilbage løb han om og bissed,
Og fik en Dalers Penge vel deri.
Saa var det Hele klart — ved Stjernens Kjerte
Derudenfor vi Parret gratuleerte.

Nu gik vi hjem til dem i Brudehuset;
Der gik det lystigt indtil Morgnens Stund;
Af bløde Toner blev vor Sjæl ombruset,
Og Skjemt og Latter flagred fra vor Mund.
Vor Fredrik glemte under Bryllups-Blusset
Sin Frakkes Nød — hans Sjæl var blevet sund;
I Dandsens Kredse monne han sig svinge —
Han fik sin bedste Trøst paa Tonens Vinge.

Femte Sang. (Klintetouren).

Den næste Dag vi gik os ud til Klinten
Og Liselund med dristigt Ynglings-Mod, —
Der følte sjælehenrykt vi paa Skrinten:
Her lever Danmarks Mø paa store Fod.

Til Minde brød af Bøgetræ vi Splinten,
At gjemme den, til isnet var vort Blod.
Vi gik en Aftentour i Glands af Maanen
Omkring i Skovens Skyggers dunkle Blaanen.

Kun engang truede vort Venskabs Baand
At briste — og det var ved Morgentide:
Aftalt vi havde med vor vaagne Aand:
„Vi vil see Sol opstaae i Østerlide;
Ja, vi vil bryde Søvnens lumpne Baand,
Og see den gløde hen paa Klipper hvide“!
Da Timen kom, var ene Ditlev oppe —
Vi Andre laae og sov som dovne Kroppe.

Af Ditlev vaktes vi, han sagde: „Nu,
Nu skal den kjendes, Sjæledybs-Alvoren; —
Iaftes var saa højt Jert Mod, Jer Hu, —
Nu ligger I saa døde som paa Baaren.
Som der I ligger, er I mig en Gru, —
Er det de Venner, som jeg fandt i Vaaren
Med høje Hjerteslag? I Søvnetryner,
Som vil for Solens Opgang vælge Dyner“!

Men vi blev liggende, og stirred dumt,
Om vendte vi os kun paa anden Side; —
Da lyned Ditlivs Blik; skjønt stille, stumt
Det aabenbared klart hans Sjælekvide:
„O, usle Dyriskhed, hvor grumt, hvor grumt
For Kjødet Aanden maa i Græsset bide“!
Saa talte Øjet: „I som Kjød kan ligge,
Mens jeg gaaer ud med Aandens aabne Blikke“!

Han svandt, og da vi atter saae Personen,
Da var han tvær som den, der skuffet blev
I Tro paa Vennens Adelssind, og Tonen
Var streng og bitter; — over det dog drev,
Da ind ad Døren treen Opvartnings-Konen
Med Theemaskinen, som for Ilden peb;
Vor Venskabs-Flamme blev af Frokost næret,
Skjøndt den af Søvnen næsten var spoleret.

Men da vi stod igjen paa Fjeldets Skrint,
Og skued Rügens Klipper i det Fjerne, —
Vi følte stærkt en Drift mod denne Klint,
Vi vilde strax derhen — hvor gjerne, gjerne!

Vi raabte: „der vi komme skal gesvint,
Før næste Aften kommer med sin Stjerne;
Vi lejer os en Baad og sejler over
Alt paa de salte Østersøens Vover“!

Saa gik vi Arm i Arm, og glemte Trætten.
Ved Aftenstide tog vi Pen og Blæk,
Og i Forening skrev vi ned „Sonetten“,
Som stod i Hjertet os med dybe Træk.
Paa Fredriks Mund tilsidst vi satte Hætten;
Thi Alt han vilde digte, til vor Skræk:
„Du har alt fire Linier i Sangen, —
Nu faaer Du ikke fleer — Du fik for mangen“!

Saa lyder den — jeg har den end i Mindet.
Den blev ej færdig heelt; thi Rossing kom,
Assessor Rossing — mørknet blev os Sindet,
Thi han forstyrred heelt vor Helligdom.
Han rev istykker Digter-Hjerne-Spindet,
Og styrted skjelmsk vor Digterbygning om.
I tredve Aar det laae blandt andre Blade,
Nu skal det træde frem — hvad kan det skade?

„Det gaaer til Rügen over sølvblaa Vóve,
Og, naar vi stande der paa hvide Fjelde,
Da bede vi de barske Vinde melde
Vor Hilsen til de danske Bøgeskove.
Ej vil vor unge Sjæl nu længer sove*),
Med Former bort den kaster Støv og Ælde,
Her kan mod Sky den rejse sig med Vælde,
Og dristig Flugt mod Himlens Hvælving vove;
Thi Foden staaer, hvor Tanken fro hensvæved,
Men Jomfruøen smiler fra det Fjerne,
Hvor Hjertet nys i salig Glæde bæved.
Huldt blinker til os Mindets klare Stjerne". — —

Saa lyder Stumpen. Men vor stolte Rejse
Kom ej istand; thi dyr var Havets Mand:
„Halvhundred Daler ta'er jeg for at hejse
Mit Sejl paa Farten til et fremmed Land"!
„Halvhundred Daler"! — Planen maatte dejse;
Slukøret stod vor Fod paa Møens Strand.
Saa gik vi bort — ak, med en sulten Mave,
Thi sluppen op var Ditlevs Pengegave!

*) Det var af Ditlev, denne Snert om „Soven"; —
Husk paa vor Morgenslummer i Alkoven!

Sjette Sang. (Præstegaarden).

Vi gik fra Klinten med en sulten Mave,
Med knækket Mod og Øjet sænket ned;
Foruden Mad kan Mod Man ikke have —
Med tunge Sind vi tradskede afsted;
Hist saae vi Kirken knejse mellem Grave:
„Ak, sukked Ditlev, der, ja, der er Fred“!
„O, raabte jeg, før Døden os skal røve,
I Præstegaarden lad os Lykken prøve“!

„Der boer en Præst — og aldrig har mit Øje
Vel skuet ham, — han være skal min Ven;
Min Fader kjendte dog hans Fader nøje; —
Der fører jeg mig selv og Eder hen.
Spræng Tungsinds Baand — rejs Jer af Tvivlens Køje,
Og lad os vise kraftigt os som Mænd!
Snart svinder al vor Sjæls- og Legems-Møde —
See, over Huset Aftnens Straaler gløde“!

Som sagt, saa gjort. Vi bankede paa Døren,
Mens Haabet hos os kjæmpede med Frygt.
„Kom ind“! det lød saa mildt for vore Øren,
Vi drømte os i Havnen alt saa trygt.

Men snart igjen vi skiftede Kuløren:
„Pastoren var ej hjemme“, — det var stygt.
Da spurgte Fruen i de lyse Sale:
„Med hvem har jeg Fornøjelsen at tale“?

„Ej langt fra disse Maglebyens Gader“,
Udbrød jeg, „ligger Fødestedet mit;
Min Fa'er var Ven af Herr Pastorens Fader,
De spilte l'hombre med hinanden tidt,
Og Venskab gaaer i Arv i mange Grader,
Skjøndt ej jeg negter, det kan gaae for vidt; —
See, derfor vil mit Venskab ej jeg dølge —
Med gamle Minder kommer jeg i Følge“!

Da Fredrik Ordet tog med stærke Miner:
„Huuslærer var i Sjælland jeg et Sted,
Min Principal, hvis Minde jeg velsigner,
Forvalter var paa Borgen tæt herved, —
Og derfor er det, at herind jeg triner,
Ja, derfor fulgte jeg saa gjerne med;
Jeg kunde kold ej vandre forbi Gaarden,
Mit Hjerte drev mig — det var i sin Orden“!

Men Ditlev stod med Sjælens dybe Smerter,
Ej tolke kunde han sit Venskabs-Bud;
Forgjæves søgte han én Skjæppe Ærter
Til at faae regnet Sjælens Slægtskab ud.
Ved Siden ad vi Andres rige Hjerter
Han stod saa fattig som et Skumpelskud;
Han drejed Hatten rundt og saae til Siden,
Et Billed paa den tavse Sjæle-Liden.

Da talte Fruen mildelig: „Velkommen!
Maa jeg ej byde dem lidt Smørrebrød,
Lidt varmet Øl, hvori kom Æggeblommen;
Thi Deres Røst lidt hæst, mig syntes, lød.
En Snaps jeg har, som lavet er paa Kommen,
Hvad eller varme Thee mod Kuldens Nød"?
— „Nej, mange Tak", jeg svarte med Forfippen,
„Vi drak alt The"! — Jeg meente nok: af Strippen.

Saa stod vi lidt foruden Ord og Tale,
Mens Mavens Tarme skreg i os af Sult; —
„Ja, nu vi maae os ydmygst anbefale", — —
Og Døren luktes i — det lød saa huult;

Derude hørte Hanen vi at gale, —
De Andres Ansigt var af Harme gult:
„Du Dumrian! som narred os med Liste,
Hvorlænge vil Du trofast Venskab friste“!

„O, Du, som lokked os paa Glatheds Isen,
Og spilled os en saadan lumpen Streg!
Du gjorde os til Maal for Fruens Fnisen,
Og vore sultne Maver frækt Du sveeg.
Det blev den hele Ende'da paa Visen;
Det var det Værste dog, — en skjændig Leeg!
Et Billed bør Du staae, Folk til Advarsel,
Paa Falskheds Svig, som lave skal til Barsel“!

Jeg arme Stakkel tyktes mig en Loke,
Som narred Thor til Fart mod Odins Bud;
Jeg Harald Blaatand var, og Ditliv Toke,
Som fristet blev til det forvovne Skud.
Vel var uskyldig jeg som Ridder Aage,
Men stod som han for dem i Dødningskrud: —
“O, Du, saa raabte de, — gaae med Din Kiste! —
Du vidste godt, til Middag ej vi spiste“!

„Ej mindste Bid vi fik, ej mindste Billing“!
— Saa gik ad Vejen vi til Stubberup,
Der ved en Gaard vi saae en Kattekilling,
Som gjorde mangt et lystigt Spring og Hop:
„Kan Æbler her vi faae for fire Skilling“?
Vi spurgte Konen med den tykke Krop.
Vi fik dem gratis, og i Æblemosten
Vi drak Forlig paa Landevejens Brosten.

Og spisende paa Æbler kom vi silde
Ved Sengetider til mit Barndoms-Hjem;
Der sad jeg glad ved min Erindrings Kilde,
Paa eengang saae tilbage jeg og frem.
Og dybt jeg sænked mig i Drømme milde,
Det var som aabned sig en Dør paaklem,
Og gjennem den jeg Englen hørte spille
Mit Barndoms Æventyr med søde Trille.

Men nu var Tiden ogsaa heelt udrunden;
Vi maatte hjem igjen til Kjøbenhavn;
Fra Bryllupsfærd, fra Klint, fra Barndoms-Lunden
Vi maatte skilles med saa dybe Savn.

Paa Iselingen blev et Herberg funden
Den første Nat i kjære Venners Favn;
Saa gik det fort igjen til Hovedstaden,
Og atter sad jeg nu paa Østergaden.

Smil harmløs, Du, som læser Heltedigtet;
Thi harmløst er det skrevet af min Haand;
Og, mens jeg skrev, jeg har ej Venskab svigtet, —
Nej, dobbelt frisk i Hjerte, frisk i Aand
Jeg har paa Ungdoms-Livet taget Sigtet,
Og jeg har følt: der binder mig et Baand
Til dem, som, skraat belyst af Lune-Gløden,
Jeg stilled frem — jeg bli'er dem tro til Døden!

Iselingen.

Du skjønne Gaard med det røde Tag,
Du glemmes ikke blandt kjære Minder!
Fra Taarn ej vajed et Adels-Flag,
Ej stolt du knejste med Spir og Tinder; —
Du var dog det ægteste Ridderslot
I Bøgeskoven ved Havet blaat.

Thi Danmarks Banner tonedes frit
Af Mand og Kvinde, som bygged derinde,
Med Hjertefarverne: Rødt og Hvidt,
Og Sjælen rejste sig Taarn og Tinde,
Hvorfra den skued saa højt, saa langt,
At aldrig den fik det for snevert og trangt.

Thi hvad som Yndigt og Stort var til,
„Velkommen“ bødes af Iselingen,
Og Sjælelivets dejligste Spil
Udvided Brystet og løste Vingen —

Hvormeget Herligt fra Danmarks Dal
Fandt her hinanden i Borgens Hal.

Hvormangen Stjerne fra Aandens Hvælv,
Hvormangen Blomst med sit Hjertebæger
Sig spejled der i Hjemlivets Elv:
Fra Brøndsted, Thorvaldsen, Oehlenschläger
Og til den Mindre, som kom kun med Lidt
Til dette „Bakkehuus“ mildt og frit!

Did fandt jeg Vej under Lykkens Kaar,
Der aabnet blev mig den lyse Stue;
Jeg aandet har i den rige Vaar,
Som der gik ud fra Husbond og Frue.
Der fandt jeg Dig paa den skjønne Borg,
Dig, aldrig Glemte! o, min Georg!

Der tre Veninder mig rakte Haand,
Marie, Anna og Du, min „Sine“,
Som bundne blev med saa sødt et Baand
Til Tre blandt Ungdoms-Vennerne mine; —
Fostsødskendskabet saa drak vi der
I Jordbærblodet bag Havens Træer.

Nu tyst der er paa den lyse Borg:
Georg er død og de Døttre borte,
Og Fruen saared med dybest Sorg,
Da bort hun drog gjennem Gravens Porte.
Borgherren stander i Aftnens Glands,
Han bærer de rigeste Minders Krands.

To Minder fra Jylland.

Jeg drog med Vennen til Jyllands Kyst,
Til et landligt Præstegaards Sæde;
To Syner skued jeg der med Lyst,
Jeg mindes dem end med Glæde.

Jeg samled saa mangt et Blomsterblad
Fra Steder, hvor Foden mon vandre,
Og Minderne komme, de spørge mig ad:
„Maae vi være med blandt de andre“?

„Maae vi komme med i Erindringens Krands,
Os maa Du slet ikke forglemme“!
Saa kom da, I To! og opfør Jer Dands,
Og tal med Erindringens Stemme!

1. Randers.

Vi drog den Vej til Randers By,
Som aldrig ganger iglem:
Niels Ebbesen reed under Nattens Sky
Til „den kullede Greves“ Hjem.

Vi drog den Vej, hvor de rede tyst,
Der hørtes kun Hestens Hov; —
De stunded til den blodige Dyst
Gjennem den tavse Skov.

De rede mod Sejrens Morgengry,
Hvad eller til egen Død —
Hver Stjerne spurgte fra Himlens Sky:
„Kan I frelse Danmark af Nød“?

Hvert Træ i Skoven hvidsked forsand:
„Kan I fælde med Øxe og Biil
Den Tjørn, som over det ganske Land
Skygger som Gravens Piil“?

„Kan I fælde den skarpe, skaldede Tjørn,
Som stinger Danmark tilblods,
Som spidder paa Tornen Kvinder og Børn,
Og byder Mændene Trods“?

—Niels Ebbesen red de Svende tilforn: —
En Tanke stod paa hans Pande;
Han skued ud over Skov og Korn,
Ud over de Søers Vande.

„Og gives der mig i Nat en Daad,
Som spørges til Danmarks Grændser,
Som frier fra Trældom, Skjændsel og Graad,
Alt Andet slet ej jeg ændser.

„Den kullede Greve favner med Jern,
Og styrter Danmarks Gjerde,
Og Riget har nu ej andet Værn
End disse sexti Sværde.

„Jeg har undsagt ham ved Himmel og Jord,
Som Røver kommer jeg ikke, —
Niels Ebbesen gaaer i Ærens Spor,
Skal selv han Døden drikke“!

Vi kom til Stedet ved Randers By,
Hvor han stod for den tydske Greve:
„Hvorhelst vi træffes, ved Kvel, ved Gry —
Een af os skal kun leve“!

Vi tyktes, vi kom det Træ forbi,
Hvor Kulsvierkvinden sad,
Som rakte paa den eensomme Sti
Ridder Niels sin sidste Mad.

Vi kom til den Bro, hvor af Hest de stod
De tresindstyve Helte,
Som vilde kjøbe med Hjerteblod
Til Danmark Frihedens Belte.

De sexti Mænd, som tog sig paa
At jage titusind Fjender,
Og stevne Greven ind at staae
For Dommen i deres Hænder.

Vi gik os over den Pæle-Bro,
Hvor liden „Svend Trøst“ saa glad
Beviste baade sin List og Tro,
Og plukked sin Hæders Blad.

Vi kom til Randers og saae os om:
„Her, her stod „Randelsborg“ Slot,
Hvor den kullede Greve fik sin Dom —
Niels Jepsøn, Du huggede godt“!

Her lød i Natten den dumpe Klang
Og „Trommens“ Dommedags-Stemme:
„Niels Ebbesen kommer med Landsestang, —
Grev Geert! er Du vel hjemme“?

Her klang Brandklokken fra Kirkens Taarn:
I Brand alt Danmark stod;
„Her komme danske Kjæmper velbaar'n,
At slukke Branden med Blod“!

Og Kammerset skjulte Dommens Færd:
Tyrannen i sin Liigskjorte,
Og over ham et flammende Sværd —
Et Hugg — og han var borte!

Det lød saa hult over By og Land —
Den kullede Greve laae slagen:
„Han gik paa Mord og han gik paa Ran —
Nu svøbes han i Liiglagen“!

Det kimed over alt Danmarks Land
Fra Taarn til Kirketaarn,
Det lød som Bryllups-Klokken forsand,
Som Lærkeslag over Korn.

Og Danmark klædtes i Foraarsdragt,
Det blev en „Atterdag“;
En eneste „Ridder“ fik Heltemagt
At splintre det tydske Flag.

Hjem red Ridder Niels fra denne Jagt
Med klingende Ridderspore,
Han havde den stolte Daad fuldbragt:
Den Største blandt Danmarks Store!

Hans Aasyn var blegt som efter et Syn,
Der sees gjennem Dødens Glar;
Der vugged sig paa hans Øjenbryn
En Tanke stor og klar.

— Tak have Du, Niels Ebbesen!
Du var dig en Ridder fiin; —
Naar kommer en saadan Helt igjen,
Der ejer en Tro som Din?

Som ejer en Tro, som ejer en Kraft,
At sætte Livet ind
For Danmarks Ære med Landsens Skaft,
Med adeligt Riddersind?

Vi har os en Skok af „Riddersmænd“
Med Stjerner for og bag —
Med „tydske Grever“ og Tydsklands Pen
De skjælve for Kjæmpetag.

Ja, Myggesværmen fra Tydsklands Mose
Ej vove de, slagne med Skræk,
At jage bort fra Danmarks Rose,
Fra Folk og Konge væk.

Naar kommer igjen en Helt saa fro,
Som regner ej Tal mod Tal,
Men regner med Ære, Sandhed og Tro
Mod tusinde Voldsmænds Pral?

Som heller vil døe, end æreløst thinge
Med Danmarks Avindsmand,
Og lader Trommen og Klokkerne klinge
Alt over det ganske Land?

At kalde til Landstorm det hele Folk,
Og afryste Skjændselens Lænker,
Og gjøre Sværdet til Ærens Tolk
Mod Fjendernes hule Rænker?

Jeg stod paa Højden af Randers By,
Mit Blik foer viden om
Alt under Aftenens Dæmrings-Sky,
Mens Tanker gik og kom.

Alt over den ganske Byens Egn
Slog Gudenaa Baandet blaat,
Og Randers hang som et Ordens-Tegn
I Baandet saa stolt og godt.

Du Ridderslag fik under Klokkers Klang,
Du Egn, af Niels Ebbesens Haand,
„Blaaridder“, Du, af den ædleste Rang
Med det blaa, det vatrede Baand.

Og Ridderslaget faldt tungt, men sødt,
Da Greven laae slagen i Gry,
Og med Riddervaabnet, hvidt og rødt,
Sig Danmark rejste paany!

Naar kommer den Stund, da det hele Land
Staaer som Ridder med uplettet Skjold,
Og værne kan om sin egen Strand
Mod Meened, Oprør og Vold?!

II. Himmelbjerget.

En Aftenstund jeg gik min Gang
Med Vennen gjennem Markens Haver,
Som stod med Høstens gyldne Traver,
Hvorover Lærken kvad sin Sang.
Bagved os laae den stille By,
Og langsomt svandt den lille Kirke,
Som titted gjennem Hængebirke
Som Naaden gjennem Sorgens Sky.

Og Vejens Spor blev mere smalt,
En Eenmands Gangsti blev tilbage, —
Alt som det gaaer i Livets Dage,
Som skynder sig mod Gravens Spalt:
Først Vejen bred, med Mange paa,
Som følge med, — men bort de svaje,
Og ile hen ad andre Veje,
Mens ene vi tilsidst maae gaae.

Af Træer os hilste her en Flok;
Men krogetgamle var de, runkne:
Halvdøde Minder, sammensjunkne,
De havde Spirekraft ej nok.

Forvoxne, med den sprukne Bark,
De stod der med en Mine vranten,
Og krummed Arm paa Bakkekanten,
Omspredte vidt i Lyngens Mark.

De gjorde Sjælen stille, stum;
Vi aned i det tavse Øde,
Hvad forud hist vi gik imøde:
Naturens store Billedrum.
De gamle Træer paa Vagten staaer,
I Aftnens Vind med Hvidsk de sige:
„Hvert andet Billede maa vige
For hvad Du der at skue faaer"!

Saa pludselig og brat vi stod
Paa „Himmelbjergets" Rygning ene,
Og udbredt laae den hele Scene
Saa stor, saa mægtig for vor Fod.
Hver Høj, hver Dal, hver Sø og Krat
Var dyppet hen i Aftenrøden,
Som gjød sin høje Farvegløden
Henover Alt til sødt „Godnat".

Og foran os saa dybt, saa brat
Slog „Bjerget“ her den brede Revne,
Som minded om et Kjæmpestevne
I Oldtids første, dunkle Nat.
Men under Pynten høj og stejl
Laae kastet om i Lyng ved Foden,
Hvor „Kollen“ fæsted Kjæmperoden
De klare Søers blanke Spejl.

Et Spejl, hvori det gamle Fjeld,
Som, lyngklædt, staaer ved disse Vande
Hver Morgen spejle kan sin Pande,
Der dirrer dybt i Bølgens Væld,
Og skuer Alvors-Stemplet i
Sit strenge Aasyns Træk dernede,
Og halvt med Veemod, halvt med Glæde
Gjenseer sit eget Skilderi.

Som „Bedstefaders“ Alvors-Træk
Maa slettes ud med Veemods-Smilet,
Naar Barnet i hans Favn har hvilet,
Og blæst de mørke Furer væk;

Naar *han*, den Gamle, seer *sig selv*
I Barnebarnets Øjne klare,
Da maa hans Aasyn sig *forklare*
Saa blødt i disse Blikkes Væld.

Og fjernt, med Bølgelinje fiin,
Aftegned hist sig Lyngens Banker:
Et *Udenværk* med brede Flanker
Om „Himmelbjergets" Borgruin.
Og hist og her saae Man en Plet,
Der skinned med saa klar en Blinken:
Gudshuse, som med venlig Vinken
Hidkaldte hver en Vandrer træt.

Om „Bjergets" Fod var Volde lagt,
Som straaled rigt i Solens Smilen,
Smaakupler liig i Rundbustilen,
Med Lyngens røde Kobber takt:
Om „Kollens" Taarn et *Indreværk*,
En Skandserække af Naturen,
Der havde oprejst Forsvarsmuren
Om denne Fæstning bred og stærk.

Til Venstre kjækt sig løfted op,
Med Spalte skilt fra Fjelderyggen,
Et Højdedrag, som kasted Skyggen
Henover Dal med breden Krop;
Frisk stod den under Skovens Tag,
Mens „Kollen“ bar og barsk mon stande:
Her svunden Oldtids Skaldepande,
Hist Nutid med sit Sejersflag.

Derhenne skimted Man mod Øst
I Kattegattet Bølgen blinke,
Og Aarhuus-Kirkespire vinke
Til Jyllands skjønne Blomsterkyst.
Hvor her Man stod paa Toppens Rand,
Storslaaet saae Man Landskabs-Normen;
Thi denne Jord har taget Formen
Af Danmarks Riges „faste Land“.

Ej Fastland blot dog skues der!
Histnede paa de blanke Søer
Der svømmed vel en Snees af Øer
Med Siv og Blomst og Egetræer.

Og over Ø og Sø var bredt
En Fred, som Sjælen kun begriber,
Mens Aftenskyens Purpurstriber
Var Freds-Naturens Aandedræt.

Jeg lod mig glide sagte ned
Ad „Himmelbjergets“ Sider stejle
Did, hvor jeg hørte Hedens Hjejle
Udsynge dybt sin Længsels-Fred.
Jeg maatte til den blanke Sø,
Og lytte til den lille Vove,
Som dysser Alfer ind at sove
Histovre paa den bløde Ø.

Men op igjen! — Hvor Græsset tyndt
Med Lyngen Teppet havde vævet,
Jeg lejred mig, og Øjet svæved
Til Øst og Vest fra Toppens Pynt.
Hver Skjønhed gik mit Blik forbi,
Og hvert et stort og lille Billed
Med yndig Fylde frem sig stilled
I dette store Maleri.

Mod Vesten dybere nedsank
Den gyldne Sol i Aftenlide,
Og sine Skrifttegn skrev saa vide
I Sky, paa Jord, i Søen blank;
Den Billedskrift, med Tanken gjemt,
Som læses af et barnligt Hjerte,
Der i sin Fryd og i sin Smerte
Ej har sin Barnelærdom glemt.

Sin Barnelærdom stor og klar:
I Luft, i Hav, i Blomstens Bæger
At tyde ret de Bogstavstreger,
Som Herrens Finger skrevet har.
Hvad Barnet nemmer glad og let,
Det er Naturens Billedbibel,
Det er den ABC, den Fibel,
Hvor først vi lære læse ret.

Der, i Naturens Skolesal,
Vel præke tusind tavse Præster,
Og Skolen holdes af en Mester,
Som lokker os med Livets Kald.

Og Ingen til sig selv vist kom,
Og Ingen kom til Liv med Glæde,
Hvis ej han først paa Barnesæde
Fik seet sig i Naturen om;

Og lod de store Skrifttegn gaae
Som Drømmesyn ind i sit Indre,
Og lod dem lyse, lod dem tindre
Som Stjerner ind i Sjælens Vraa.
Naturen først med Billedskin!
Den lokker Sjælen af dens Dvale;
Saa kommer Aanden med sin Tale,
Og fører i sit Rige ind.

O, denne dybe, rige Fred,
Som hviled over Dal og Høje,
Som stirred klart fra Søens Øje,
Mens Aftnens Sol gled sagte ned!
End skuer jeg dens Efterglands, —
Den straaler ind mig i mit Hjerte,
Trods treti Aar ved Mindets Kjerte
Den tryller end min indre Sands.

Men over denne Fredens Egn,
Og over denne stille Scene,
Har Stormen hylet gjennem Grene
Og søndersplittet Værn og Hegn;
Og Skyer, Regn og Taage tyk
Har Stormen over Kollen jaget,
Og det har tordnet, det har braget,
Og Lyn har truffet Bjergets Ryg.

Men efter Stormen huul og vild,
Der har som Dødens Hane galet,
Er Freden paa sin Vinge dalet,
Har Aftenrøden bragt sit Smil;
Og Høj og Dal og Skov og Ø
Har atter lyttet tavs og stille
Til Evighedens sagte Trille
Som dirred over Land og Sø.

Og bagved Uvejrs-Skyens Magt,
Som dækked Egnen til med Kaaben,
Har Himlens Hvælving staaet aaben
Med Sol og alle Stjerners Pragt,

Saa høj, saa straalende, med Ro,
Som Evigheden bagved Tiden,
Som Sejren bagved Kjæmpestriden,
Som over Graven Livets Bro.

Paa denne Side bli'er det sort,
Men paa den anden straaler Glandsen
Af Solens Lys — og Purpurkrandsen
Er hængt paa Skyens Aftenport.
Lad om os vende Trængslers Nat —
Vi kjende Vrangen kun af Sorgen;
Men paa den store Sejers-Morgen
Vi skue skal dens Straaleskat!

O, lad mig aldrig glemme det:
Bagved den bittre Livets Trængsel
Staaer Maalet for vor dybe Længsel,
Naar Sjælen saaret var og træt;
Ja, bagved staaer paa Himlens Telt
Den lyse Sol, de stærke Stjerner, —
Usynligt vel, men tro de værner
Om Den, der kjæmper som en Helt.

Og lad end Livet svøbe sig
I Graavejr, og lad Stormen knuse,
Lad Havets vrede Bølger bruse,
Og Kampens Larm omhvirvle mig! —
O, som hver Storm i denne Stund
Er afløst af det dybe Stille,
Mens al Naturens Kræfter hvile,
Og aande Fred og Mildhed kun; —

Saa skal det ogsaa skee med mig —
Lad knuses kun, hvad ikke duer, —
Tilbage staaer i Solens Luer,
Hvad ejer Liv og Kraft i sig.
Og engang skal en Aften sød
Omstraale mine bittre Kampe,
Og Sol skal skinne som en Lampe,
Der vier ind til Hvilen blød;

Og kaste Straalen klar og øm
Paa ham, hvis Støv gik hen at sove
I Kirkegaardens Grav-Alkove,
For hist at vaagne fra sin Drøm;

Saa fredelig, saa stille, mild
Skal Aftnen komme for den Trætte,
Som stred i Tro mod Dødens Jætte,
Og satte kun sin Larve til.

Som hver en Blomst, saa tavst og tyst,
Staaer efter Storm, i Græsset lejret,
Med Dugg paa Blad og trækker Vejret
Alt efter Kampens haarde Dyst, —
Saa skeer det, naar jeg frit og let
Har overstridt, — og Freden kvæger
Med Himlens Dugg i Sjælens Bæger —
O, hvilket frigjort Aandedræt!

Der seer jeg ret det store Syn:
En Udsigt over alle Dage,
En Udsigt frem og en tilbage,
Belyst af Evighedens Lyn:
„Tilbage“ til vort Jordliv ned,
Hvor Trængsels-Bjergene som Tuer
I Livets Straaleglands jeg skuer:
Et Aftenlandskabs klare Fred!

Og fremad til den Himmelegn,
Som aabner sig i Paradiset,
Hvor Alt, hvad Sjælen har forliset,
Staaer mærket skjønt med Livets Tegn;
Der skal jeg see med Sejrens Krands
Domkirketaarnets høje Tinde,
Og Ham for Alteret derinde:
Et Morgenlandskabs Straaleglands!

Det følte jeg, da hist jeg sad,
Det var min Tanke, dæmringsdunkel,
Da Sølens rødmende Karfunkel
Sank ned i Vesterhavets Bad;
Det vifted om min varme Kind,
Der var en Haand, som skrev sin Sødme
Med Aftenlysets sidste Rødme
Saa dybt i Sjælens Album ind.

Og denne dybe Sjæletrang
Til i Naturen mig at sænke
Og lade frit dens bløde Lænke
Sig om mig vikle paa min Gang;

Det er en Drift, det er et Træk,
Som i mit Billed ej maa savnes,
Det er en Blomst, der kjærligt favnes
I Spejlet af mit Levnets Bæk.

Naturens Skjønhed fulgte med —
Hvorhelst jeg gik, den maatte følge,
Den spejled sig i Sjælens Bølge,
Naar Øjet smilte, naar det græd.
Hvad end jeg satte her i Pant
Af Blik og Syn — for Mimers Drikke —
Naturens Øje var det ikke,
Just det jeg paa min Vandring vandt.

Min Ven og jeg forlod vor Vagt,
Vi tavse gik igjennem Dale, —
Vi havde hørt en Andens Tale,
Og grunded paa, hvad os var sagt.
End lever Mindet i mit Sind
Om Lejet hist paa „Kollens“ Banke,
Da Egnens store, dybe Tanke
Gik os forbi med sagte Trin.

Et Genrebilled.

Jeg stod med Vennen paa vort gamle Stade
I Vindvet hos Georg en Formiddag;
Derude saae vi Gardens Vagtparade,
Som drog saa strunk forbi med Trommeslag;
Med faste Trit de maalte Torvets Gade,
Med blanke Vaaben og med Kongens Flag; —
Foran gik tvende Karle, stive, stramme
Med Bjørnehuens store Hanekamme.

De saae saa sikkert ud, — de gik i Skygge
Af Flokken bagved dem — det gav dem Mod
Til martialske Skridt; thi deres Rygge
Var dækket godt. — De kasted Been og Fod
Som trukket op og ned af Traadens Løkke,
Og ud af Øjet Ærens Flamme stod, —
I fuld Bevidsthed om, at Flokken fulgte,
Ej „Militairets“ stærke Kraft de dulgte.

Det var, som Intet kunde dem forskrække,
Som gik de mod en Fjendehær til Sejr,
Som kunde ingen Muur, ej Fjeldets Vægge
Afskjære Marschen dem til Fjendens Lejr;
Og ligeud de monne Benet strække,
Ej Gadens Snavs blev ændset, intet Vejr;
De vidste: Der er Ingen her, som griner
Ad saadan Flok — det gav dem Kraftens Miner.

Paa engang svinged Kompagniet om
Ad anden Gade paa Kommando-Ordet; —
Kun hine Tvende — det var Skjebnens Dom, —
Som foran gik — de, ingenlunde gjord'et.
Ak, Ordet ej til deres Øren kom, —
De troede bagved sig end hele Choret;
De bleve ved med stolte Skridt at spanke
Med bistert Blik og med en Sejers-Tanke.

En halvsnees Skridt de ligeud marscheerte,
Alene To til hele Torvets Grin;
Endnu med stolt Bevidsthed de flankeerte,
Troskyldigt og med ædelt Krigersind.

Paa eengang de med deres Marsch pavseerte,
De mærked bagved sig ej Massens Trin, —
De saae, de var forladte af Paraden, —
Den sidste Mand forsvandt i „Skovbogaden“.

Og pludselig var hele Modet faldet,
Den stolte Holdning blev til Ingenting;
De sammen sank, som Hjort for Bøsseknaldet,
Slukøret gjorde kejtet de omkring,
Og uden mindste Værdighed de vralted
Afsted, at slutte sig til Vagtens Ring;
De løb som Hund med Halen mellem Bene,
Med Flavheds Blik og med en slappet Sene.

Hvorfor? — Fordi de følte sig forladte; —
Med Flok i Ryggen gik som Mænd de frem,
Men ene blev de Børn, med Trang til Patte,
Og hele Manddoms-Modet faldt hos dem.
Før gik de foran — nu de saaes at dratte
Bagefter, for at finde Kraftens Hjem: —
Det giver Styrken at ha'e Folk i Ryggen,
Det giver Sikkerhed, det giver Lykken.

I Store, som gaae foran Folkets Rækker
Og føre an fra Kongesalens Rum, —
Saalænge Folket bagved Kraften lægger
I Eders Gang — det bli'er en mægtig Sum;
Da er der Intet, som Jer Modet stækker —
Med martialske Trin og Mine grum
I kan gaae fremad over „Gammel-Torvet“,
Om Eders Plan er storslaaet eller lurvet.

Men vee Jer, naar i anden Byens Gade
Sig Folket svinger bort fra Eders Gang;
Ej længe varer da Jer „Vagtparade“,
Alene med Jer Titel og Jer Rang;
Da føler I, at I maa Grinet lade
Beklikke Jer og Spottens hæse Sang; —
En halvsnees Skridt I kan vel gaae alene,
Da skifter underlig den hele Scene.

Før med ærværdigt Trit og sikker Mine,
Nu sammensunkne med en krum Figur;
Før med Bevidsthed kunde frem I trine,
Nu staaer I flade uden Værn og Muur.

Og vist det er en Jammer og en Pine
At høre Slaget ej i Tidens Uhr,
At have overhørt Kommando-Ordet
Fra Folkeaanden — da bli'er Kraften jordet.

Vi lo saa ungdomsfrejdigt hist i Stuen,
Min Ven og jeg, ved hint Komikens Syn,
Da hine Tvende slog saa ynksomt Buen
Omkring med knækket Mod og sænket Bryn.
O, kan vi tidt ej ved en saadan Skuen
I Ungdoms Tid see Glimt og Fremtids Lyn,
Der aabenbarer brat vor egen Skjebne,
Mod hvilken Man itide bør sig væbne?

Kvinden.

Niels var stærk „Formalist“, jeg var „Idealist“,
I „Principerne“ skiltes vi ad;
Men især stod om „Kvinden“ vor bittreste Tvist:
Var hun „Form“ eller „Aand“ eller hvad?

Og en Morgenstund udbrød vor Yndlings-Idee,
Da vi sad under Frokostens Færd:
„Formen, Formen, min Broder! paa den skal vi see,
Det er den, som gi'er Kvinden sit Værd.

„Er ej Formerne det, som kan rive os hen“?
Sagde Niels, — „og som skjenker sin Glands?
Rank som Pølsen paa Fad og saa smekker som den,
Er hun sikker paa Skjønhedens Krands.

„Og saa fyldig som Osten, saa trind og saa rund,
Uden Kant, uden Bræk eller Brudd,
Skal hun være, og eje saa formet en Mund
Som hiin Flaske med buede Tud.

„Ellers smelter hun aldrig mit Hjertes Granit,
Som slaaer „formet“ og sundt i mit Bryst; —
Det er „Formen“, min Bro'er! som jeg sagde saa tidt,
Der os fylder med Kjærligheds Lyst“!

— „Det er Sjælen, min Bro'er!“ — saa udbrød jeg med Ild, —
„Det er Sjælen i Støvets Gevandt;
Det er Sjælen i Øjet og Sjælen i Smil,
Som gjør Kvinden til Livets Demant.

„Ja, et Øje som Havet, den dunkelblaa Sø,
Hvor en Himmel kan spejle sig i;
Det er Ynden, den rene, hos Viv og hos Mø,
Som os fængsler med sødt Trylleri.

„Det er Sjælen, min Bro'er! som med Yndigheds Vift
Flagrer hen over Aasynets Rund,
Og som skriver et drømmende Hjertelivs Skrift
Om en Kvindes uskyldige Mund.

„Kvindens Sjæls-Ynde, Du, er det skjønneste Tegn,
Som hun bærer i Ord og i Gang,
Den er Straalen i Smil og i Taarernes Regn,
Den er Gjenlyden i hendes Sang.

„Stundom skjelmsk som vort Land, seet fra Øresund hist,
Naar med Øjet det leger „Tittit“,
Mens det snart træder frem, snart sig skjuler med List
Bagved Træernes grønne Stakit.

„Det er Ynden i Stemmens fortryllende Klang
Dybt fra Sangbunden i hendes Sjæl,
Det er Skjønheden i hendes gyngende Gang,
Maanens liig over Bølgernes Væld.

„Har en Kvinde Du seet, naar et Smil farer hen
Over Aasyn og Blik med sit Lys,
Og hver Linie, hvert Træk straaler Lyset igjen
Fra en Sjæl, som fik Livsyndens Kys?

„Har en Kvinde Du seet, naar i Øjet stod Graad,
Og hun sad i sin drømmende Sorg? —
Det var Ynden, som gynged i Livs-Smertens Baad
Over Dybet til Alvorens Borg.

„Har en Kvinde Du seet med den barnlige Tro
Hæve Blik til sin Fader, sin Gud,
Og trods Mændenes Vantro slaae Regnbuens Bro
Over Svælg, gjennem Taager og Slud?

„Dette kræver min Sjæl — hun kun vinder min Tro,
Som i „Formen“, har „Indhold“ og Klang,
Og jeg afkaster bag mig min Kjærligheds Bro,
Hvis ej **Hun** følger med paa min Gang“!

— „Det er Formen, min Bro'er“! raabte Niels med sin Kniv,
Som i Luften han fegtede med“!
— „Det er Ynden og Sjælen hos Brud og hos Viv“,
Raabte jeg — „og det bliver derved“!

— „Du er Idealist“! — „Du er kras Formalist“!
Saa vi raabte, med vredelig Hu; —
Og saa spiste vi Frokost, og endte vor Tvist,
Skjøndt en Smule vi skuled endnu.

Kjærligheds-Livet.

I. Længselen.

Mit Hjerte slog i Vaaren,
Som Ynglings-Hjertet slaaer,
Og Blodet flød i Aaren,
Som det flød før igaar.

Og Elskovs Længsler vare
Paafærde i min Sjæl —
Det er en Ynglings Fare,
Men og en Ynglings Held.

Det Sjælen kan udhule
Med Tomheds Phantasi,
Saa Hjertet bli'er en Kule
For Kjødets Lefleri.

Men Kjærlighedens Længsel,
Er ædel den og reen
Sprænger Sneverheds Fængsel
Med Livets Tryllegreen.

Den lader Solen falde
I Sjælens dybe Bund,
Saa Livets Blomster alle
Springe frem af dens Grund.

Og uden Elskovs-Ilden
Bli'er bar dog Mandens Gang,
Han savner Skjønheds-Kilden,
Han savner Livets Klang.

Og Sjælen ej forynges,
Naturen ældes snart
Og visne Blomster slynges
Kun om ham paa hans Fart.

Ej gjemte jeg mit Hjerte,
Det var ej lukt bag Slaa,
Og Elskovs Fryd og Smerte
Heelt ofte banked paa.

Jeg tænkte tidt: Nu fandt jeg
Min Mø i Skjønheds Glands,
Og i min Tanke bandt jeg
Alt Kjærlighedens Krands.

Men, ak, det var ej hende,
Som kunde skjenke Ro, —
Jeg gik i min Elende
En Maaned eller to.

Jeg drømte og jeg sukked,
Jeg følte dybe Savn,
Jeg gik omkring og vugged
Mig ind i Tungsinds Favn:

„Naar skal den Time komme,
Da jeg med Hjertets Drift,
Naar Savnets Tid er omme,
Kan læse Sammenskrift.

„Eet Træk alt hos en Kvinde,
Som rimer sig med det,
Som i min Sjæl herinde
Kræver sin fulde Ret?

„At brat der kommer Ening
I hele Livets Egn,
En skjøn og fyldig Mening,
Ej blot et — Spørgsmaals-Tegn?

II. Brylluppet paa Herregaarden.

Nær Byen stod der en Herregaard;
Derhen saa drog jeg en Morgen,
Indbudt af Bruden, den væne Maard,
Som der holdt Bryllup paa Borgen.

Jeg treen derind i min sorte Kjol —
Derhenne ved Vindvesruden
Trods Vintren jeg skued en Martsviol,
Som stod ved Siden af Bruden.

En Martsviol i en Piges Gestalt,
Med Øjne saa blaae, saa klare,
Vel atten Aar saa havde hun talt
I Brudepigernes Skare.

Haarlokken slog Bugt om Kindens Rund,
Og Panden var reen og aaben,
Mens Skjelmeriet om hendes Mund
Var svøbt i Ærbarheds-Kaaben.

Men bagved Skjelmen i hendes Blik
Sig hvælved en Alvors-Bue;
Hun havde drukket af Sjælens Drik,
Det kunde saa godt Man skue.

Saa frisk en Kind, saa hvid og saa rød,
Den runded sig blødt med Blide,
Det var som paa Liljen Rosens Lød,
Som Sol over Sneens Hvide.

Hun hvidklædt stod med de grønne Sko, —
Her var Friskhed med Ømhed parret,
Et Sjælelivs Længsel med Hjertets Ro,
Og Skjønhed til Ynde forklaret.

Ret som naar barnlig et Maaneny
Bag Kirkespiret det ranke
Skinner igjennem en hvidlig Sky,
Og fylder med søde Tanke.

Paa spæden Fod hun svævende gik,
Sin Haand saa yndigt hun rakte,
Og Stemmen klang mig som blød Musik,
En Sjæl i Røsten hun lagde.

End Tanken drømte sin lette Blund,
Den glimted frem som et Billed,
Men den var voxet af Sjælens Grund,
Ej tillært den frem sig stilled.

Blaaøjets Blik faldt i Sjælen ind:
Kun hende kunde jeg skue;
Hun lyste frem som en Stjernes Skin
Over tændte Lys i en Stue.

Jeg gjorde nok en daarlig Figur,
Fra Dynen jeg kom i Halmen,
Jeg maatte staae som i Fængsels-Buur
Og hjælpe Degnen med Psalmen.

Ved hendes Side tilbords jeg sad,
Og saae hende dybt i Øjet, —
Jeg var saa sælsomt drømmende glad,
Min Sjæl mod hendes sig bøjed.

Jeg syntes føle: Hun er den Mø,
Som stiller din Sjæls Forlængsel,
Med hende kan du paa Verdens Ø
Dele hver Glæde og Trængsel.

Hun har den Ømhedens søde Kraft,
Som kan slynge sig om din Stamme,
Hun ejer den livsforfriskende Saft,
Og Lys til en Arnes Flamme.

Vi dandsed sammen til Toners Klang,
Hun hviled let mig i Armen,
Det var, som foer vi til Alfers Sang
Afsted paa Kjærligheds-Karmen.

Jeg kjørte hjem med saa varmt et Blod;
„Har jeg fundet min Længsels Maal“?
De tavse Stjerner paa Himlen stod —
Titusinde Kjærligheds Baal! —

III. I hendes Hjem.

For Sjælen stod mig, hvad hist jeg saae.
Jeg gik mig til „Borgergade“; —
Der boede hun, og jeg banked paa —
Hvad kan et Besøg vel skade?

Og i den huuslige Kreds jeg sad,
Og hende skued jeg atter:
Yndig paa Land og yndig i Stad,
Yndig som Søster og Datter.

Jeg kom og gik og kom saa igjen,
Alt fastere snoedes Lænken,
Hun blev min dejligste, lille Ven,
Hun fyldte hele min Tænken.

Hun sad saa stille ved sit Klaveer,
Forklarende Tonesangen, —
Der laae en Sjæl, ja, der laae lidt meer,
Et Hjerte laae der i Klangen.

Vi vandred ud i Skjønhedens Egn,
Omkring i Naturens Bolig;
Jeg saae, hun fatted dens Billedtegn,
Og var med dens Sjæl fortrolig.

Jeg læste hjemme for dem i Bog
Ved Lampen om Hagbarths-Kviden, —
Hun sad i den lille Dæmrings-Krog,
Og vendte sig om til Siden,

Hun vendte sig om, mens Taaren rigt
Frempibled af Øjet forklaret; —
Hun kunde leve med Sang og Digt,
Og give Sangeren Svaret.

Vi leged stundom ved Tavlbords-Spil;
Hvor rødmed hun da forvirret
Naar brat hun skued mit Øjes Ild,
Og hvor hendes Hænder dirred!

Og al min Fortids Jammer og Nat
Bortjoges af Mildheds-Straalen,
Hun ejede vist min Fremtids Skat,
Hun rakte mig Yduns-Skaalen.

Jeg kom og gik i min lyse Drøm:
„Og er hun vel født og baaret
Til med sin Haand saa let og saa øm
At forbinde Dig Hjertesaaret?

„Og skal hendes Aande varm og sød
Smelte dig Isen i Hjerte?
Og skal hendes Øje til din Død
Bestraale din Fryd og Smerte?

„Og skal hun følge dig paa din Gang,
Og skal hendes Røst, den bløde,
Klinge for dig med et Sjælelivs-Klang
Og fylde dig Vandringens Øde“?

IV. „Nytaarsny“.

Jeg kom i Mørknings-Timen;
End Lampen ej var tændt,
Det lød med Klokkens Kimen:
Dagslyset var nedbrændt.

Ude skinned Nymaanen,
Den første Januar,
Igjennem Aftnens Blaanen,
Og Luften var saa klar.

Jeg sagde: „Først paa Aaret
Skinner et Nytaarsny,
Og breder guldgult Haaret
Over den ganske By.

„Har De seet Straalen spille“?
— „Nej, svarte hun, ej end“.
Jeg førte hende stille
Til Vindvesruden hen.

„Veed De, naar Nyet tænder,
Og først Man seer det — tænk, —
Hvad da Man har i Hænder,
Det bliver Aarets Skjenk.

„Det bindes som en Gave
Til os med stærke Baand“.
— „Jeg skal nok Intet have,
Thi tom er nu min Haand“.

Vi stod ved Vindvets Rude,
— Hun slog sit Øje ned —
Det var saa klart derude,
Alt laae i Aftnens Fred.

Jeg saae dog, at hun skotted
Lønligt til Nytaarsny,
Just som dets Ring blev blottet,
Og bort gik hviden Sky.

Jeg maatte smile listigt:
Hun holdt min Haand i sin,
Og Haabets Fugl steg dristigt,
Thi hendes laae i min!

V. Hendes Sorg.

Jeg kom derhen en Morgen,
Hendes Kind var bleg og vaad,
Tung laae paa Hjertet Sorgen,
Skjøndt hun smilte gjennem Graad.

En moderlig Veninde
Var død den samme Nat,
Og Taaren maatte rinde:
Et Hjertes Perleskat.

Hvor var hun skjøn og yndig
Under Taaresmil i Vaar:
Smerten var ikke myndig —
Hun var kun atten Aar.

Dybtmeent som Barnets Smerte,
Men ogsaa blød som den,
Og hendes unge Hjerte
Maatte smile igjen.

Som Foraarsregn, den søde,
Vexler med Solens Pragt, —
Man veed, at der er Grøde
I Regnens Draaber lagt.

Jeg tænkte: „Nu der falder
I Sjælen Regn med Guld,
Og denne Vaarsky kalder
Et Flor fra Hjertets Muld“.

Jeg tænkte: „Hun kan sørge,
I Sorg som Glæde riig,
Hvi vil du mere spørge?
Hun deler Alt med Dig“.

Jeg saae den grædende Kvinde —
Meer skjøn hun var end før,
Og Ynden sad derinde
Bag Smertens Taareslør.

Jeg havde seet hendes Glæde,
Og Sjælen var deri, —
Jeg havde seet hende græde
Med Hjertets Trylleri. —

VI. Afgjørelsen.

Saa kom der en Dag, da min Sjæl
Var kuet af dybe Saar,
Jeg gik i den eensomme Kvel,
Og længtes efter en Havn.

Jeg var truffet af Skjebnens Slag,
Og vilde bære det fromt,
Men, ak, jeg gik over Stag,
Og stod paa min Glædes Tomt.

Da spurgte det i mig ved Kvel,
Mens taus jeg gik op og ned:
„Skal Lykken jeg sige Farvel,
Skal ej mit Hjerte faae Fred“?

Da greb mig en Tanke saa brat:
„Hun sidder i Kamret hist
Med et Hjertes rigeste Skat,
Som hun gjemmer til dig forvist.

„Skal jeg friste min Lykke nu,
Og lade den spæde Haand
Med Kjærligheds stærke Hu
Binde mig Livs-Lykkens Baand?

„Hun ejer en Haand saa let
Til Forbinding af dybe Saar,
Hun ejer et Aandedræt
Til at mildne Vinter til Vaar.

„Hun ejer en Fod saa let
Til at finde Sti for sin Ven,
Hun ejer saa dejligt et Net
Til at fange Glæden igjen“.

Jeg banked saa sagte paa Dør,
Hun rakte mig Haand med Blu
Hun var saa trofast som før,
Og Hjertet var mit endnu.

Hun trøsted mig stille tyst,
Men Ordet ej vilde gaae,
Hun hvidsked med Taarerøst —
Og Blikket — hvor mildt det saae!

„Min Sjæl er saa saaret og træt,
Vil Du være mit Hjertes Brud,
Vil Du slynge saa mildt og tæt
Om min Stav Dit Rosenskud“?

Hun lagde sin Haand i min,
Hun saae mig i Øjet ind:
„Jeg vil være og blive Din“!
Og jeg kyssed den bløde Kind.

Det var i en Alvors-Stund
Vi stod der med smeltet Sind,
Men Løftet fra Jomfruens Mund
Har Hustruen længst løst ind!

En Dødskamp.

Min Moder boede hist paa Jyllands-Kysten
I Præstegaarden hos min Søster kjær.
Did drog jeg hen; — endt var Examens-Dysten,
Og jeg var klaret af dens blinde Skjær.
Hun skulde skue mig i Ungdoms-Kraften,
Da Hjertet banked højt af Haab og Mod;
Jeg stod i Livets Gry, men Livets Aften
Alt skumred om den gamle Kvindes Fod.

Jeg stod i Livets Haab; — men nær var Døden,
At slette Livets friske Farver ud,
Og Morgenrøden blev til Aftenrøden;
Saa syntes det, — jeg fik et Alvors-Bud.
I Storm og Regnskyl paa en aaben Smakke
Jeg foer i Natten over Kattegat;
Stærk Kulden var — tynd var Studentens Frakke,
Den skjermed slet kun mod den kolde Nat.

Og da jeg steg iland i Aarhuus-Byen,
Var Hov'det tungt og Foden isnet stiv,
Og over mig hang blytung Sygdoms-Skyen,
Jeg vakled opad Gaden som et Siv.
Men end ej knækket var mig Ungdoms-Modet;
Til Randers aged jeg i Regnens Strøm;
En Gysen gjennemisnede mig Blodet,
Og Tanken dirred som i Feberdrøm.

Vel tyve Mile fra min Rejses Maal,
Vel tredve fra min Brud, fra mine Venner:
„Skal eensom her jeg drikke Dødens Skaal,
Ej plejet af de Kjæres bløde Hænder“?
Saa spurgte jeg, og stirred opad, op:
„I Herrens Haand jeg ned mit Hoved lægger,
Jeg veed det vist: fra højest Stjernetop
En Haand sig ned til Sygelejet rækker“!

Med sidste Kraft i By jeg hen mig slæbte,
Med Brev i Lommen til en Hædersmand,
At kue Blodets Sot jeg ærligt stræbte,
Det var forgjæves dog at holde Stand.

Og om jeg sank i Mandens lyse Stue,
Bleg og afmægtig under Febergys;
Det var, som sluktes brat mig Livets Lue,
Som havde Døden givet mig sit Kys.

Men aldrig glemmer jeg i Livets Færden,
Hvad her jeg nød af Kjærlighedens Frugt; —
Jo, der er end Livs-Kræfter til i Verden,
Og hver en Hjertegnist er ej udslukt.
De klapped mig paa Kind og bar mig sagte
I Kamret ind med ømme, milde Blik,
I bløde Seng den Fremmede de lagde,
Og hurtigt efter Lægen' Bud der gik.

Hvor var det skiftet om! — nys Haabet lo,
Med Lykken endt var al Examens-Nøden,
En kjærlig Pige gav mig nys sin Tro,
Fremtiden laae med Morgensolens Gløden, —
Og skulde nu den sorte Færgemand
Mig lære Dødens dunkle Bølge friste,
Stod alt jeg nu ved Gravens bratte Rand,
Og skulde Jorden tynge paa min Kiste?

Tidt havde tænkt jeg mig det store Møde,
Da Døden over Livet bøjer sig,
Naar Livets Farver blegne til et Øde,
Og Gravens Skygger skulde favne mig;
Naar Hjertet under Kryst af Dødning-Slangen
Staaer stil; mens Livet drejer sig omkring,
Og viser alle Skikkelser paa Vrangen,
Mens Ringen brister, Livets gyldne Ring.

Nu kom den Stund — jeg følte Døden rase,
Jeg saae den nærme sig med Kjæmpefjed;
O, skulde jeg gaae bort med hule Frase
Om Liv bag Grav, om Gjensyns Salighed,
Og om en Fader hist, som Alt vil glemme,
Og lukker Alle ind til Himlens Fred,
Om Dydens Løn, Samvittighedens Stemme,
Som vidned højt om min Retfærdighed?

Jeg skued Dødens hule Øje stirre,
Alt nærmere og nærmere den kom;
Jeg saae „den sidste Fjendes" Læbe dirre,
At tale ud den strenge Dødens Dom.

Nu gjaldt det, — nu jeg skulde staae min Prøve, —
Hvor var den Grund, hvorpaa jeg kunde staae;
Var skarpe mine Vaaben eller sløve,
Og kunde Sejren jeg i Kampen faae?

Jeg var — det følte dybt jeg i mit Indre —
I mine bedste Klæder dog en Pjalt; —
Jeg skued Sandheds-Stjernens Flamme tindre
Ind i min Sjæl, hvor den belyste — Alt.
Bestaae jeg ikke kunde med mit Eget;
Thi ej en Hjertets Krog for Plet var fri,
I hundredtusindfold jeg havde sveget
Min Herre paa min korte Vandrings Sti.

Den vipped op, min Retfærds tomme Skaal,
Den sank saa dybt, den anden med min Brøde —
Dernede saae jeg klart min Banes Maal,
Hvis uden Hjælp jeg vandred til de Døde.
Jeg følte det: du lide maa din Dom,
Din Finger kan ej Gjeldens Brev udslette,
O, kan til Fred med Gud den vendes om,
Bloddommens Rædsel og den store Trætte?

Da nærmed Han sig med sin Tornekrone,
Han bøjed mild sig over Lejet mit, —
Jeg hørte Naadens klingre Klokketone, —
Mat slog mit Hjerte, men det slog saa frit.
Mig aanded Paradisets Luft imøde,
Og i som om mig var det stille, blødt;
Han, som paa Korset blegnede og døde,
Han hvidsked mig et Ord i Øret sødt.

Og jeg erfoer, at det var ikke Tant,
I Alvors-Stunden gjorde jeg min Prøve:
Hist Synd og Død og Dom jeg skued grant,
Men hos mig stod „Guds Lam og Israels Løve“.
Jeg veed det nok, kun lille var min Tro,
Min Kraft vandt ej den store Sejervinding;
Men det jeg veed: Paa Kampens Gyngebro
Han satte Krandsen paa min blege Tinding.

En lille Haand kan store Gave tage,
Og rystende dog gribe om den fat, —
Saa skete det — i Troens Haand den svage
Han lagde al sin Naades rige Skat.

Hans Blod og Værdskyld blev mig Stakkel givet,
Han gav i Haanden mig mit Rejsepas:
„Vær trøstig“! sagde han, „i mig er Livet,
Du hist skal faae en yndig, lille Plads“!

Og aldrig før jeg trøstig var som nu;
Mit Hjerte maatte hen i Blødhed smelte;
Og aldrig før med saadan sikker Hu
Jeg om mig spændte Naadens Styrkebelte.
Jeg sukked: „Herre! vel min Synd er stor,
Men her er nok til Fred og Sjæls-Husvaling, —
Dit Blod har kjøbt den hele, faldne Jord,
Du kjøbte ogsaa mig til fuld Betaling“!

„Eet Skridt der er kun mellem mig og Døden“,
Saa under Farens Frist Kong David sang; —
Jeg følte det, da hist jeg var i Nøden:
„Et halvt Skridt“ kun, og ikke det engang,
Der var imellem mig og Ham, den Største;
Han tog mig i sin Favn, før Døden kom,
Han stod imellem mig og Rædslens Fyrste,
Og friede min Sjæl fra Helveds Dom.

Jeg gyste tidt ved Dødens dunkle Tanke —
Det blev saa mildt, saa klart, da Timen kom;
Hans Engel maatte Blomster til mig sanke
Fra Paradiset, Livets Helligdom.
Var det Forjættelsen i Ungdoms-Tiden?
Naar Timen kommer, og min Sol gaaer ned,
O, skal jeg skaanes da for Bangheds-Striden,
Og skal jeg faae en Afskeds milde Fred?

Igjennem Ruden saae jeg op til Himlen
Paa Skyen, som for Stormen foer afsted,
Med foldet Haand jeg skued Stjernevrimlen,
Jeg hvilte blødt i Herrens Kjærlighed.
Jeg syntes, at jeg kunde gaae med Freden
Fra Brud, fra Fremtid og fra Solens Lys,
Et Suk jeg sendte Vennerne herneden,
Og hende sendte jeg et Afskeds-Kys.

Og med min Feberhaand jeg skrev paa Puden
Et lille Ord om Livet i mit Bryst,
Mens Solen skinned klar igjennem Ruden,
Og Naaden fyldte mig med Lys og Trøst.

Jeg læser det ved Aftenlivets Kjerte,
Det bringer mig en Luftning fra den Dag,
Da Døden stred med Livet i mit Hjerte,
Og det var træt af sine Feberslag:

„Jesu søde Lyst!
Kommer Du som Svaling til et saaret Bryst?
Bringer Du en Styrkning til min svage Tro?
Ja, jeg veed Du kommer,
Bringer atter Sommer,
Svalen liig, til Fattigmandens Bo“!

„Derfor flyder Taaren,
Mild og sagte Regn som hist i Vaaren,
Derfor lyder Suk som Foraars-Vind;
Derfor Sjælen svinger
Sine Længsels-Vinger —
Jesus, Du har lukket Vaaren ind“!

Vorherre gav mig Livet dog i Eje,
Han skjenked flere Timer, Dage, Aar;
Op stod jeg fra mit Maaneds-Sygeleje,
Og nu i Livets Aftenstund jeg staaer.

Men jeg kan tale om, hvad ene vejer
I Herrens Haand til Fred paa Dødens Dag —
Kun Jesu Christi Naade bringer Sejer,
Foruden den Du lider Nederlag! —

Vesterhavet og „Bovbjerg“*).

Saa kom jeg til min Moder kjær,
Til Præstegaardens Stilhed,
Og vel en Maaned nød jeg der
Al Juleglædens Mildhed.
Der var saa søndagstille, tyst,
Og for mit nyliglægte Bryst
Det var en yndig Hvile.

Der holdt jeg glad fra Prækestol
Min første Juletale;
Der saae jeg Vintrens blanke Sol
I Vesterhavet dale.
Det var det Største, der jeg saae,
Saa følg mig, Læser, mens vi gaae
Til Havs Morgenstormen.

---

*) „Bovbjerg“ er en høj Leerklint ved Vesterhavet i Lemvig-Egnen.

Bovbjerg stod høj og mørk i Taagen, Skrinten var hulle;
Hav borer Hul uden Rast; —
Langstrakt, kjæmpesvulmende, taarnhøjt Bølgerne rulle;
Hør, hvilke mægtige Kast!
Brusen som Torden foer milevidt hen over Kysten,
Og i den mægtige Lyd tabte sig Menneskerøsten.

Aaretag, dybe, usynlige toges derude,
Aaren af Kjæmpehaand strakt;
Vandene splitte sig hvirvlende ad, mens de tude,
Dandse til Stormspillets Takt;
Skumhvirvler blæses fra Hav over Bovbjerg med Sprøjten
Tusinde Trommer gi'er Svar til Fagotten og Fløjten.

Seer Du: Tre Striber derhenne*), der snoer sig som
Belte
Over det oprørte Hav?
Altid paa selvsamme Sted, mens sig Bølgerne vælte.
Lilieflor over Grav!
Under dem højner sig mægtigt i Vandene kolde
Fæstningsværker om Land med de taarnhøje Volde.

---

*) De tre Sandrevler i Vesterhavet ere kjendelige paa de tre Skumbelter ovenover. —

Tredobbelt Vold — ej paa Land, — men i Hav den sig lægger;
Hvem tør vel storme den Vold?
Rædsel, Undergang, Død for hver en pantsret Tredækker!
Her knuses Kjæmpernes Skjold!
Takkel og Tovg rives sønder som Tvinde, som Traade,
Skibet splintres i Kvag under Havstokkens Fraade.

Tredobbelt Vold, — hvor paa Snekkerne stryges maa Flaget, —
Her er kun Dødskampens Haan;
Heltene sluges af Hav og der leges med Vraget
Som med en gyngende Spaan;
Og, mens det hvirvles mod Sky og mod Havbunden atter,
Lyder fra Afgrundens Dyb kun den tordnende Latter.

Tredobbelt Vold under Hav, for om Danmark at værge;
Her stander Bølgen paa Vagt.
Slaa Du kun Tre-Ringen om os med Sandrevlens Bjerge,
Og paa vor Fjende giv Agt!
Fiskerbaaden gaae frit hen over de rullende Vande,
Men sæt mod Fjendernes Trodsen din knusende Pande!

Tredobbelt Vold! — Det er Heltemods-Styrke tilvisse,
Det er vort Fædrelands Ret,
Og det er Dannemarks Ære, som hæver sin Isse,
Hævdet i Bloddaabens Tvæt.
Lad disse Trende, o, Danmark! Dit Skandseværk være
Knuse hver Trods mod vort Mod, og vor Ret og vor Ære

Længe jeg stod der paa Bovbjergs de skaldede Bakker
Omsust af mægtigste Storm;
Stirred med Undren paa Bølgernes søndrede Takker
Og paa den vexlende Form;
Hørte det larme og buldre og hvinende syde
Dybt fra den kaagende Bund, den kjæmpeboblende Gryde.

Stormen drev ud fra de lune, de klinede Huse
„Havgassers“ hærdede Flok;
Hjemmet ej holder dem fast; naar Havbølgerne bruse
Er det et Varsel dem nok.
Ranke de stod med det spejdende Øje, det skarpe,
Lytted til Strengenes Leeg fra den rungende Harpe.

Her skydes Baaden i Hav, hvor den ligger fortøjet,
Ud til den dristige Fart!
Hældet mod Baadens Ræling Man staaer — Haanden for Øjet —
Hovedet blottet og bart; —
Dybeste Tavshed! Hvad fylder den bøjede Skare? —
Bønnen de sende til Gud, før paa Havet de fare!

Saa flyve ud de paa Dybet, men ofte, ak, ofte
Komme som Liig de iland;
Surrede fast til en Planke, den begede Tofte,
Kaster dem Bølgen paa Strand,
Og under Stormenes Bruus og den mægtige Brænding
Driver mod Kysten den kostbare, dyre Forsending.

Da staaer ved Stranden i Klynge den bævende Mængde,
Haanden i Haanden saa fast;
Bølgerne fraade med Skummen langs Havbreddens Længde, —
Vee dem om Haandkredsen brast!
Da skylles hen de med Bølgen, som ruller tilbage,
Bytte for Afgrundens Gab og den graadige Drage.

Seer Du derhenne den Plet, som sig nærmer mod
Havnen?
Det er den ventede Baad.
See, under Bølgernes Kasten Skibsjollen med Stavnen
Vender mod Døden sin Braad.
Opad paa Toppen og ned som den gyngende Maage
Aareslag, mandigt i Takt gjennem Storm, gjennem Taage.

Bagerst sidder en Mand; som støbt en Støtte af Malmen
Holder saa fast paa sit Roer; —
Sikker med Manddom i Blik, uden Kindernes Falmen —
Kampen gjør Sjælen saa stor!
Mon han ej øjner sin Fare og Døden, som truer?
Jo, men som Mand gaaer han kjæk over Gravbølgens
Buer.

Nu har de Sandrevlen naaet, den første derude —
Baaden sin Kjøl vender op; —
Aandedræt standser paa Kysten og fremad de lude,
Baaden gjør svajende Hop.
„Sej, Du, tag fastere Tag“! nu derhenne det skingrer,
Jollen sig krænger og frem og tilbage den slingrer.

Dennegang Faren er endt, og den Fiskerbaad svæver
Ned i det smullere Vand.
Nærmere kommer den Landet, men Dødssvælget kræver
Atter en Dyst paa sin Rand.
Atter maa Baaden sin Kjøl over Vandtoppen blotte,
Andengang gjælder det nu — ak, gid frelses de
maatte!

Fremad sig vælter en Styrtesøe, bortslynger Aaren
Voldsomt med Kjæmpehaands Kast, —
Dødsskriget lyder fra Kyst og paa Kind brænder Taaren —
Knust er den bugnende Mast!
Baaden sig lægger paa Siden og Mandskabet hænger
Fast sig i Takkel og Tovg og i Vante og Stænger.

„Sej, Manne! sid paa Jer Post nu, thi klaret er Banken,
Baaden end lystrer sit Roer"!
Rystende Skibsjollen sittrer, det knager i Planken:
„Rap Jer, klar Masten fra Bord"! — —
Skuer Du Brændingen der, den sidste og Havstokkens
Fraade?
Snart, snart løses til Liv eller Død den rædsomme Gaade!

Brændingen griber som Kjæmpe den vippende Snekke:
„Sej, Du, sid stille — la'e gaae"!
Styrtende over den, Bølgerne sydende trække
Ned den mod Afgrundens Vraa.
Søgutter svømme i Dybet og Bølgerne kløve,
Slynget mod Kysten som Lyn i den store Kraftprøve.

Men derhenne staaer, mens Stormen kuler,
Fader, Moder, Brud paa Strandens Kant,
Øjet voxer ud af sine Huler;
Her det sidste Redningsbaand de bandt.

Dybt i Vand staaer Sønner, Venner, Frænder
For at gjøre dyre Sjæle-Fangst,
Nettet bandt de fast af deres Hænder
Under Havets Brølen, Hjertets Angst.

See, der kommer En — ham Bølgen kaster
Ind mod Kysten — Haandens Net slaaer ned,
Holder fast, at ikke Bølgen haster
Atter med sit Bytte bort — afsted.

Atter En — han kaster Blik paa Bruden,
See, det sidste, store Alvors-Blik:
„Havets Barm er kold, men varm vår Puden,
Som jeg ved Dit ømme Hjerte fik“!

Og hun bøjer ned sig over Vandet,
Griber med sin sidste Kraft ham fat. —
Bølgen ruller bort — de staae paa Sandet —
Han er frelst — men see, hvor kold, hvor mat“!

Alle frelste! — Baaden kun er mistet!
Og de knæle under Stormens Hvin,
Haanden foldet — Taaren har sig listet
Ned ad Kinden som en Perle fiin.

O, hvad høres højest vel i Himlen?
Havets Brølen og Orkanen stærk?
Eller sagte Suk fra Sjælevrimlen,
Som med Taarer priser Naadens Værk?

Og hvad troer Du vel, der Prisen vinder
Hist deroppe: Havets Kjæmpevæld?
Eller Graadens lille Væld, der rinder
Mild og stille fra en smeltet Sjæl? —

Huuslæreren.

Tilbage kom jeg til Kjøbenhavn,
Hvad skulde jeg nu bestille?
Mig „Videnskaben" aabned sin Favn,
„Studere" paa Kraft jeg vilde.
Men, ak, det vared ej meget længe,
Thi snart saa var jeg foruden Penge.

Jeg skulde styre min egen Kaas,
Og leve paa egen Tæring;
Men hver en Dør var lukket i Laas —
I Byen var ingen Næring.
Huuslærer blev jeg i Præstegaarden
Paa Landet hisset ved Issefjorden.

En Dreng jeg skulde lære Latin
Og Græsk med alleslags Kunster: —
Jeg lukked op for min Lærddoms Skrin,
For gamle, forgjemte Dunster

Fra Cicero, Cæsar og andre Flere;
Det var lidt drøjt, men det maatte være.

Min Dreng var doven og haardt jeg sled,
Fornøjelsen var kun ringe;
Jeg slæbte paa ham — han kom ej med,
Han savnede Lystens Vinge.
Jeg følte snart: det er haabløs Gjerning
Imod Naturen at spille Terning.

Min Præst, det var en godmodig Mand,
Honnet og ærlig til Bunden;
Sin Avling satte han godt istand,
Udyrket stod Kirkegrunden.
Hver Søndag sled Man paa Mark og Enge,
Men ej Man hvilte paa Kirkens Vænge.

Huusfruen var en Kvinde saa mild,
Med Aanden og Længsels-Driften,
Med klare Tanke, med Hjertets Ild,
I Øjet stod Sjæleskriften.
Hun spredte Lys og hun mildned Luften,
Og fyldte Hjemmet med Blomsterduften.

Jeg skulde „præke“ hver Helligdag;
Men ringe var Søndags-Glæden:
At føre Naadens den store Sag,
Hvor borte var „Menigheden“.
Thi Stolene stod som tomme Truge,
Der maatte Livet og Aanden sluge.

Og dog min „Præken“ var hjertevarm,
Jeg kjendte Vorherres Naade;
Men svagt var Lyset kun i min Barm,
Og „Vejen“ var mig en Gaade.
Hvad først, hvad sidst var, jeg vidste ikke,
Omkring jeg stirred med Taageblikke.

Jeg holdt paa Herren med Hjertets Tro,
Den peged jeg paa for Andre;
Men „Kirkeordets“ levende Bro,
Hvorpaa vort Hjerte skal vandre,
Jeg ikke kjendte, ej „Frelsens Orden“:
En Jakobsstige til Himlen fra Jorden.

Min „Tale“ svulmed i Vemod sød,
Og Christus Tungen bekjendte;
Jeg præked ærligt om „Liv og Død“,
Mens Hjertet herinde brændte;

Men Alt flød sammen i dunkel Taage,
Der skjulte Himmerigs lille Laage.

Og Evangelium blev til Lov,
Og Lov til Julebud atter; —
„For Træer saae jeg slet ingen Skov“,
Min Tro var moderløs Datter;
Thi skjult var Daaben og Moderkirken,
Og holdningsløs blev min hele Virken.

Af Døden, meente jeg, Liv sprang ud,
Ej kjendte jeg Moder søde;
Men „Skriften“ blev mig til Herrens Brud,
Som skulde Ham Børnene føde.
Mit Ord var velmeent fra Hjertegrunden;
Men Livets Vej var endnu ej funden.'

Men christne Følelser, dybe Savn
Og Længsel med Veemod kjælen,
Jeg tolked ærligt i Jesu Navn;
Men Klippegrunden for Sjælen,
Som trodser Synden, Døden og Sorgen, —
Den var og blev os Alle forborgen.

Dog Grøde var der i Stilheds Skjød,
Jeg mindes den Tid saa gjerne; —
Alene gik jeg og Naaden brød
Sig i mit Hjerte, min Hjerne.
Jeg sænked dybt mig i Frelsens Tanke,
Og lod mit Hjerte mod Herrens banke.

Der jeg „studeerte“ med Liv og Lyst,
Der læste jeg Schleiermacher;
Olshausen var mig til Sjæletrøst,
Og end mit Hjerte dem takker:
Slet ikke kunde de løse Gaaden,
Men peged dog stedse hen paa Naaden.

Der om jeg vandred i min Natur;
Der laae jeg ved Issefjorden,
Der hørte jeg Tidens store Uhr
Som klinge hen over Jorden;
Og dejligt blandtes med Aandens Susen
Naturens Højkvad i Bølgens Brusen.

Der fandt jeg Venner med trofast Sind:
Min Holten med Ægtekvinde;
Naar der jeg traadte ad Døren ind,
Var milde Øjne derinde.

Han vandrer end over Jordens Grave,
Hun hviler længst i de Dødes Have.

Jeg følte dog, imens Aaret gik:
Her kunde jeg ikke være;
Min Lærergierning holdt ikke Stik,
Dens Aag jeg ej kunde bære.
Farvel jeg sagde og drog til Staden,
Og banked paa Dør i „Borgergaden“.

Kaldelsen og Præstevielsen.

Paa Sopha laae jeg drømmesløret;
Da traadte Monrad ind med Iil:
„Jeg hvidsker Dig et Ord i Øret,
Og op Du springer som en Piil.

„Imorges Kongen har Dig kaldet
Til Præst paa Jyllands Vesterkyst“!
Og som en Hjort for Bøsseknaldet,
Saa foer jeg op for denne Røst.

Saa var det aabnet Længsels-Landet,
Med Præstehjem i Kirkens Stad, —
Men Glæden var med Alvor blandet:
En Skygge paa et Rosenblad.

Saa var jeg Præst da — hvilken Tanke!
Skjøndt end dens Dyb jeg fatted ej;
Mit Hjerte maatte sælsomt banke,
Da for mig laae min Præste-Vej.

Den Vej, saa bred som ingen anden,
Naar ej Man kjender Aandens Krav,
Og magelig langs Afgrunds-Randen
Den skjenker Brød Dig til Din Grav.

Du kjøber Dig for Fraser tomme
Livrente god hos Stat og Folk;
Du slaaer paa Talens hule Tromme,
Og bli'er en vissen Viisdoms Tolk.

Du døber, staaer for Nadver-Bordet,
Alt efter Alterbogens Snit;
Folk vies, Liget bliver jordet,
Og jævnt Du gaaer i Lunteskridt.

Hvor bred en Vej, — at staae og læse
Hver Søndag fire Blade op,
Og for hvert Blad at snyde Næse,
Og saa tilsidst at sige „Stop“!

Hvor er det let i snever Vending
At tage „Prækenen“ paa Puf,
Og aareviis at faae Forsending
Af fremmed Tanke, fremmed Stof!

Hvor er det let, naar Aand er borte,
At ryste Avner i et Sold,
Gaae ind og ud af Kirkens Porte,
Og skrive i en „Protokol".

At holde Orden i „Papirer",
Og passe rette Klokkeslet,
At holde Vagt, hvor Døden spirer,
Paa Gravens raadne Vippebræt.

Og saa at leve smukt anstændig,
Ej løbe Storm mod Verdens Væg,
Og tage Tiende egenhændig
Og Offer, Ost og Mælk og Æg.

Saa let er Ingenting i Verden
Som denne „Præstens" jævne Dont,
Som øves under Tomheds Færden,
Hvor Alt er borget, Alt er laant.

Og hvis som Præst Du naaer paa Jorden
Halvhundred-Aarets Jubelfest, —
Du faaer en Titel, faaer en Orden,
Og Bispen gi'er Dig Dyds-Attest.

Ja, Flødekanden blier dig givet
Som „Menighedens“ tavse Svar
Paa hvad du skjenked den i Livet,
Fordi en Flødeskjæg du var.

Thi blanke Former var det Hele,
Og Naadens Liv var ej i dem, —
I Kjærlighedens Snor og Sele
Blev intet Hjerte draget hjem.

Du gjorde ingen Sjæl urolig
For Brødens Gjeld til Himlens Gud,
Og Ingen fandt Hans Naades Bolig,
Og slap af Verdens Fængsel ud.

Ja, bred er Præstegjernings-Gangen,
Men dog igjen — hvor er den smal,
Naar brat Du hører Klokkeklangen,
Og Du fornemmer Herrens Kald.

Strid med Dig selv og med Din Byrde,
Og Strid med Aand om Livets Ord;
At Du kan troe, Du er en Hyrde,
Ej Lejesvend i Verdens Gaard.

Naar udenad Du kan din Præken,
Men indeni den ligger død,
Og Røsten kun fra Kirkevægen,
Fra Hjerter ej tilbage lød.

Og Strid mod Synd og Død i Hjorden,
Som ej sin egen Fred forstaaer,
Mod egen Retfærds døde Orden,
Saa snorret som en Kirkegaard.

Og dog Du ikke vilde bytte,
For hvad i Verden kaldes godt:
Din Plads i Landsbykirkens Hytte
For Verdens største Kongeslot.

Thi, har Du følt, hvad dybt kan bøje,
Du har og følt, hvad rejse kan —
Der glimted Syner for Dit Øje,
Fra Thabor saae Du Straaleland.

Og Du har følt den store Gløden,
Som fylde kan et Præstebryst,
Naar Livet sejred over Døden,
Og over Synden Naadens Trøst.

Naar Aand slog ned, og Herrens Finger
Skrev Lueskrift paa Hjertets Grund,
Og Ordet fløj paa Englevinger,
Skjøndt ud det kom af Præstemund.

Og Du har seet den store Skare,
Som Høstværk bølge for Guds Ord,
Saa hundred Hjerter maatte svare:
„Her er vi, Jesus, Herre stor!“

Og, naar en enkelt Sjæl kom bøjet,
Og gik igjen som Herrens Brud,
Med Fredens Straaleglands i Øjet,
For Brødens Sum var slettet ud.

Ej tænkte jeg saa dybt i Vaaren,
Og Haabet var mit Hjerte næst,
Men Alvor var der dog i Taaren,
Da Røsten lød: „Nu er Du Præst!“

Saa kom den Dag, da Klokkens Kimen
Mig kaldte hen til Altrets Fod,
Og da jeg der i Alvors-Timen
For Jesu Christi Aasyn stod.

Der rakte H a n mig Embeds-Brevet,
Og A a n d e n fuld Forklaring gav,
Det Brev, som med Hans Blod var skrevet,
H a n skjenked mig min Hyrdestav.

Jeg stille stod i Præstekjolen,
Halvt hyllet i det hvide Liin;
Fra Kirkens Vindve skinte Solen,
Mens Taaren brændte paa min Kind.

Jeg hørte Bispens Stemme tone:
„I skulle være Verdens Lys!“
Jeg sukked: „Jesus, paa Din Throne!
Giv mig Din Aands det varme Kys!“

Og Haand blev lagt mig paa min Isse,
Mens Bønnen lød i højen Chor.
Det var en mægtig Stund tilvisse,
Da jeg til Præste-Fanen svor.

Og, naar jeg nu tilbage skuer —
O, Herre! Du har ført din Svend!
End brænder denne Times Luer,
End straaler paa min Sti de hen.

Du bar mig over Afgrunds-Dybet,
Du styrked mig i hede Kamp,
Du skjermed mig mod Helvedkrybet,
Og splitted Verdens Taagedamp.

Jeg aned ej, hvad skulde møde,
Hvad gjennem Sjælen skulde gaae;
Jeg stod i Haabets Morgenrøde,
Og lys min Fremtid for mig laae.

O, havde tænkt jeg Trængsels-Striden,
De bittre Kampes Hjertestød,
Og Dages Gru og Nætters Liden,
Og Tvivlens Rædsel, Sjælens Nød; —

Da havde jeg vel gyst derinde, —
Nu stod jeg der saa smeltet, mild,
Og glad jeg lod mig Løftet binde
Til Præstens Daad med Graad og Smil.

O, Herre! vel jeg veed, at ringe
Jeg har gjort fyldest for min Ed, —
Men Du mig dækker med Din Vinge,
Jeg hviler i Din Naades Fred!

Bryllups-Dagen.

I. Morgenvandringen.

Jeg gik mig langs med „Øresundet“,
Hvor Bølgen slog sit friske Slag, —
Min Høitidsdag var klar oprundet:
Det var idag min Bryllups-Dag.

Derhjemme Bruden sad med Rødme
Alt under Moderhusets Tag,
Med Kvindekjærlighedens Sødme:
Det var jo hendes Bryllups-Dag.

Jeg spurgte Bølgen ad: „Du drømmer
Med Længsels-Røsten, stærk og svag,
Hvad Varsel har du raske Svømmer
At bringe paa min Bryllups-Dag.

„Vil Hjertelængslen opfyldt blive:
Et Hjem med Fredens Aandedrag?
Vil Lykkens bløde Haand os skrive
Sit Brev paa denne Bryllups-Dag?“

Jeg spurgte Skibet hist paa Bølge,
Som foer for Sejl med hejste Flag:
„Skal Medbør os paa Farten følge
Til Havnen fra vor Bryllups-Dag.

„Skal Sejlet svulme, Vimplen vaje,
Hvad eller Snekken som et Vrag
Aftaklet ligge trægt og svaje
Paa Grund — fra denne Bryllups-Dag."

Jeg spurgte Spurven: „Du, som pipper
Og hopper under Grenes Lag,
Og op fra Jorden Kornet nipper
Med Kvidren paa min Bryllups-Dag!

„Siig, skal som Du vi Livet friste
Og finde Brød foruden Nag,
Og kvidre glad bag Hjemmets Kviste
Som Du paa denne Bryllups-Dag?"

Jeg spurgte Skyen, som sig skilte,
Saa Solens Straale vandt sin Sag,
Saa Land og Hav og Himmel smilte
Med Lysglands til min Bryllups-Dag.

„O, skal de mørke Taager svinde,
Skal Solen bryde Skyers Lag,
Skal Lys og Varme Sejer vinde
Fra denne skjønne Bryllups-Dag?“

Jeg spurgte; — men det tavg saa stille,
Og intet Svar trods Bølgens Brag;
Thi Trøsten fra Naturens Kilde
Er svag selv paa en Bryllups-Dag.

Da gik min Sjæl forbi Naturen,
Hvis Røst lød dunkel kun og vag,
Og over hele Skabnings-Muren
Jeg svang mig paa min Bryllups-Dag!

Og Ham, som haver Alt at raade,
Jeg spurgte ad saa ydmyg-spag:
„O, løs Du mig min Fremtids Gaade,
Giv Svar mig paa min Bryllups-Dag!

„Vil Du mig skjenke Livets Lykke,
Og give Hjemmet Naadens Smag,
Vil Du et Fredens Huus mig bygge?
Tænd Lys mig paa min Bryllups-Dag!“

Han svarte dybt mig i mit Indre:
„Det Bedste ej er Lykkens Mag;
Men Salighedens Stjerner tindre
Paa hver en Christens Bryllups-Dag.

„Jeg sender Solskin, sender Fare,
Uvis er Skjebnens Velbehag;
Men Naadens Fred Du kan bevare, —
Den faaer Du paa din Bryllups-Dag.“

Da gik jeg hjem, hvor Bruden vented,
Jeg hejste Haabets gyldne Flag;
Jeg havde Lys hos Herren hentet
Og Glæde paa min Bryllups-Dag!

II. I Kirken.

Med Ungdoms-Vennen fast i Haanden
Jeg vandred op i Kirkens Chor,
Jeg var saa stille-glad i Aanden,
I Hjertet lød saa bløde Ord;
Mig hilste Venners milde Nik
I dette Glædens Øjeblik.

De hilste mig, — jeg var ej ene,
De fulgte mig til Altret hen,
Paa Kirkegulvets brede Stene
Stod Ungdoms-Skaren, Ven ved Ven;
Vi havde Sorg og Glæde deelt —
Vort Broderbaand var stærkt og heelt.

Saa fyldigt bruste Orgelklangen,
Da Bruden kom med sagte Trin,
Solstraale liig, i Kirkegangen
Med Morgenrødens søde Skin.
Og Sangen toned, Hjertet slog,
Mens Taaren faldt paa Psalmebog.

Da traadte Præsten frem i Choret,
Det var min Ven, min Holten kjær;
Han skulde tale Præste-Ordet,
Hans Hjerte var mit Hjerte nær,
Mens Haand i Haand med Bruden stod
Jeg for Vorherres Alterfod.

Det var en Stund! Omkring mig Venner,
Som slog om os en Krands saa skjøn
Af varme Hjerter, Troskabs Hænder,
Med milde Blik og kjærlig Bøn.

De blev mig tro til denne Stund,
De stod paa Trofasthedens Grund.

Og foran mig i Præstekjolen
En Ven, med Varmen i sit Bryst,
En Ven, hvis Ord faldt mildt som Solen
Om Kjærlighedens Kraft og Trøst,
Og ved min Side hun, min Brud,
Med Taaren i sit Blik for Gud.

Og over os med Engle-Vrimlen
En Faders Haand, en Faders Favn,
Med Brudegaverne fra Himlen
I Jesu Christi Frelsernavn:
Fra Edens Land en Rose rød
Med Himlens Dugg og Duften sød.

Og hvad vi skulde lide, taale
Paa Fremtids Dag, det vidstes ej;
Men i en klar Fortrøstnings-Straale
Laae for os den ukjendte Vej —
O, gjennem milde Taarers Glands
Faaer Fremtids Liv en Straalekrands!

Ja, hvad der kom og maatte komme
Fra denne skjønne Bryllups-Dag,
Af Dage rige, Dage tomme,
Af Glæde, Smerte, dybe Nag, —
Det fik sit Stempel vist fra Gud,
Da Han mig vied til min Brud.

Ej var det kun til Fryd og Gammen,
At denne Dag os vied ind,
Vi deelte mangt et Vee tilsammen,
Og Smerten kom med tunge Trin; —
For hvad Du gav, vor Fred, vort Savn
Vi prise, Gud! Dit Fadernavn!

III. Ved Bryllups-Bordet.

I min Kreds af Ungdoms-Venner
Sad jeg sjæleglad,
Nikked mildt og rakte Hænder:
„Snart vi skilles ad,
Denne Fest er Slutnings-Timen,
Snart vi høre Klokkens Kimen,
Snart er Samfunds-Livet svunden,
Lukket Ungdoms-Lunden!“

Vennen stod med Fest-Pokalen:
„Skaal for dette Par!"
Der var Glands i Bryllups-Salen,
Taareglands saa klar.
Nu hans Læber tie stille,
Øjets Straaler meer ej spille, —
Knuth, hvor blød og dog med Kraften
Klang Din Røst den Aften.

Og en anden Ven lod Sangen
Klinge over Bord, —
Der var Guld i Hjerteklangen
Med de klingre Ord.
Glad og riig jeg løfted Tinding:
Disse Sjæle var min Vinding,
Stolt jeg læste Rigdoms-Brevet,
Thi jeg havde levet!

Der var Blus paa varme Kinder,
Da vi Skaalen drak:
„Leve alle søde Minder,
Kjærlighed og Tak!
Aldrig mattes Troskabs Styrke,
Kjendes skal vi selv i Mørke;

Aldrig under Tidens Svingen
Briste Venskabs-Ringen!“

„Jeg skal gaae — I bli’er tilbage;
Hun dog følger med
Alle mine Levedage
Med sin Kjærlighed.
Elskov leve, Venskab leve!
Venner! I vor Livvagt bleve!
Gjem os i et trofast Hjerte
Under Fryd og Smerte!“

„Nu, Farvel!“ — og Stemmen brødes,
„Venner tro! Farvel!
Vi maae skilles — skal vi mødes
End i Livets Kveld?
Jeg har elsket Eder saare,
Tag til Tak min Afskeds-Taare!
Under Fred og under Kampe
Straaler Mindets Lampe!“

BIRKEDAL, Vilhelm
En livs-foerelse.

Y77
B619li
1863
v.1

